



• SID Banka

POROČILO

**o izvrševanju javnih
pooblastil,**

danih

**SID - Slovenski izvozni in
razvojni banki, d.d., Ljubljana
za leto 2019**

Ljubljana, maj 2020

KAZALO

POVZETEK	5
I. SID BANKA	12
I.1. OSEBNA IZKAZNICA.....	12
I.2. RAZVOJ IN STATUS SID BANKE.....	13
I.3. JAVNA POOBLASTILA SID BANKI	17
I.4. VLOGA SID BANKE.....	19
I.5. OBLIKE DELOVANJA	21
I.6. POSLANSTVO IN VREDNOTE.....	23
II. NAČELA DELOVANJA SID BANKE.....	25
II.1. SPLOŠNA NAČELA DELOVANJA RAZVOJNIH BANK.....	25
II.2. INSTITUCIONALNI, REGULATORNI IN KORPORATIVNI OKVIR DELOVANJA SID BANKE.....	32
II.3. NAČELA POSLOVANJA SID BANKE.....	41
II.4. PODROČJA DELOVANJA	47
II.5. STORITVE SID BANKE IN SKUPINE SID BANKA.....	51
II.5.1. SID banka	52
II.5.2. Skupina SID banka	54
II.6. MEDNARODNO IN MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE	60
III. POSLOVNI MODEL IN STRATEŠKI CILJI.....	63
III.1. PRISTOP K OBLIKOVANJU STRATEGIJE.....	63
III.2. STRATEŠKI DIAGRAM RAZVOJA SID BANKE 2020–2023	64
III.3. PRILAGAJANJE POSLOVNEGA MODELA	68
III.4. CENOVNA IN NALOŽBENA POLITIKA	72
IV. GOSPODARSKO IN FINANČNO OKOLJE V LETU 2019.....	76
IV.1. MEDNARODNO OKOLJE.....	76
IV.2. SLOVENSKO GOSPODARSTVO V LETU 2019	79
IV.3. FINANCIRANJE.....	82
IV.4. OCENE TRŽNIH VRZELI NA PODROČJU FINANCIRANJA.....	86
V. POSLOVANJE SID BANKE V LETU 2019.....	104
V.1. OBSEG AKTIVNOSTI SID BANKE	113
V.2. POSLOVANJE OSTALIH DRUŽB V SKUPINI SID BANKA	116
V.1.2. Skupina Prvi faktor.....	116
V.2.4. Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR).....	117
VI. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB	118
VI.1. ZSIRB.....	118
VI.2. RAZVOJ NOVIH FINANČNIH PRODUKTOV.....	123
VI.3. PROGRAMI FINANCIRANJA V LETU 2019.....	124
VII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZZFMGP.....	128
VII.1. ZAVAROVANJE IZVOZNIH POSLOV	130

VII.1.1 Uvod	130
VII.1.2. Zavarovanje izvoznih poslov na svetovnem trgu	134
VII.2. MEDNARODNO ZAVAROVANJE, KI GA IZVAJA SID BANKA	140
VII.2.1. Splošno	140
VII.2.2. Zavarovanje poslov	148
VII.3. TRENDI IN PRIHODNOST NEMARKETABILNIH ZAVAROVANJ.....	161
VII.3.1. Mednarodno okolje in ocena slovenskega izvoza v letu 2019	161
VII.3.2. Trend gibanja zavarovanj.....	163
VIII. NALOŽBENI PROGRAM KAPITALSKE RASTI ZA LASTNIŠKO FINANCIRANJE SLOVENSkih PODJETIJ	168
IX. VZPOSTAVITEV IN IZVAJANJE SKLADA SKLADOV IZ SREDSTEV ESIF	170
X. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemRS.....	174
XI. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemFO	176
XII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZPFIGD.....	178
XIII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZVO-1C	180
XIV. UČINKI FINANČNIH STORITEV.....	181
XIV.1. STRUKTURA NOVIH KREDITOV V LETU 2019	181
XIV.2. OCENA UČINKOV NA GOSPODARSKO AKTIVNOST.....	189
XIV.3. SPODBUJEVALNI UČINEK POSOJIL SID BANKE.....	192
XV. DRUŽBENA ODGOVORNOST	197
XV.1. ODGOVORNOST DO STRANK.....	199
XV.1.1. Dostopnost storitev	199
XV.1.2. Zaveza k odgovornemu posojanju in izposojanju	199
XV.1.3. Dodana vrednost storitev	200
XV.2. ODGOVORNOST DO DRUŽBE IN OKOLJA.....	202
XV.2.1. Krožno in zeleno gospodarstvo	202
XV.2.2. Podpora drugim pobudam na področju trajnostnega razvoja.....	207
XV.2.3. Stanovske zaveze in sodelovanje.....	209
XV.2.4. Komuniciranje z javnostmi	212
XV.2.5. Osebna odgovornost.....	212
XV.2.6. Poslovna etika.....	213
XV.2.7. SID banka je okolju prijazna družba.....	214
XV.3. ODGOVORNOST DO ZAPOSLENIH	215
XV.3.1. Skrb za zaposlene	215
XV.3.2. Razvoj kadrov.....	215
XV.3.3. Zaposlovanje.....	216
XV.3.4. Nagrajevanje uspešnosti.....	217
XV.3.5. Notranje komuniciranje.....	217
ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ	219

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

ALM	Asset Liability Management
BDP	Bruto družbeni proizvod
BS	Banka Slovenije
BU	Bernska Unija
CEB	Razvojna banka Sveta Evrope
CEE	Central and Eastern Europe
CMSR	Center za mednarodno sodelovanje in razvoj
DPRS	Državno pravobranilstvo Republike Slovenije
EAPB	European Association of Public Banks
EBRD	Evropska banka za obnovo in razvoj
ECB	Evropska centralna banka
ECGD	Export Credits Guarantee Department
EFSI	Evropski sklad za strateške naložbe
EIB	Evropska investicijska banka
EIF	Evropski investicijski sklad
EK	Evropska komisija
Eko Sklad	Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad
EKP	Evropska kohezijska politika
ELTI	Evropsko združenje dolgoročnih investitorjev
ESCO	Energy service company
ESIF	Evropski strukturni in investicijski skladi
EU	Evropska unija
EUA	European Emission Allowances
GBER	General block exemption Regulation
IfG	Institution for Growth in Greece
IKA	Izvozno-kreditna agencija
IMF	Mednarodni denarni sklad
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau
KPMM	Komisija za pospeševanje mednarodne menjave
MF	Ministrstvo za finance
MFF	Multiannual financial framework
MGR	Ministrstvo za gospodarstvo
MSP	Mala in srednje velika podjetja
NEFI	Network of European Financial Institutions for SMEs
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
PS	Posojilni sklad
RRI	Raziskave, razvoj in inovacije
RS	Republika Slovenija
SBRA	Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje
SDI	Single Development Institute (Litva)
SEE	Southeast Europe or Southeastern Europe
SEGIP	Slovenian equity growth investment program
SID-PKZ	SID - Prva kreditna zavarovalnica d.d., Ljubljana
SID banka	SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana
SJS	Slovenski javno-spodbujevalni sistem
SPS	Slovenski podjetniški sklad
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
SRP	Spodbujevalno razvojna platforma
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMAR	Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
VAX	Ratio of value added to gross exports
WTO	Svetovna trgovinska organizacija
ZJF-D	Zakon o spremembi in dopolnitvah zakona o javnih financah
ZJShem	Zakon o jamstveni shemi RS
ZJShemFO	Zakon o jamstveni shemi RS za fizične osebe
ZMRS	Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju
ZPFIGD	Zakon o poroštvih RS za financiranje investicij gospodarskih družb
ZSInv	Zakon o spodbujanju investicij
ZSIRB	Zakon o Slovenski izvozni in razvojni banki
ZVO	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja
ZZFMGP	Zakon o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov

POVZETEK

V letu 2019 je SID - Slovenska izvozna in razvojna banka uspešno poslovala, vendar je delovala v kontekstu občutnega pešanja gospodarske rasti in prehoda gospodarskega cikla v fazo upočasnitve. Zato je SID banka, ki razvija in izvaja finančnemu trgu dopolnilne dolgoročne finančne storitve, povečala svoje aktivnosti zaradi ponovno povečane potrebe po spodbujanju gospodarske aktivnosti. Skupna vrednost finančnih storitev SID banke je v letu 2019 znašala 2,8 mrd EUR in se je zaradi povečanja finančnih vrzeli občutno povečala, največ na področjih zavarovanja in financiranja izvoza. SID banka je tako v lanskem letu s svojimi finančnimi storitvami slovenskim podjetjem omogočila za 2,4 mrd EUR prodaje, 1 mrd EUR BDP, 1 mrd EUR izvoza in ohranitev ali nastanek okoli 5.900 delovnih mest. S tem je še dodatno utrdila svojo vlogo osrednje ustanove razvojnega financiranja v slovenskem gospodarskem okolju.

Gospodarske razmere tako v Sloveniji kot v svetu so se v letu 2019 zaostrovale hitreje od pričakovanj, navzdol so bili popravljeni tudi srednjeročni izgledi glede gospodarske rasti. Slovensko gospodarstvo je zaznamovalo pešanje rasti tujega povpraševanja, prav tako pa se je nadaljevala šibka aktivnost v gradbeništvu, mesečni kazalniki aktivnosti in zaupanja pa niso kazali spodbudnih obetov. Ob šibkem tujem povpraševanju je prišlo tudi do očitnejšega upočasnjevanja investicij.

V letu 2019 je bilo aktivnih 12 programov kreditiranja, na zavarovalnem delu pa je bilo sklenjenih za preko mrd novih poslov. SID banka je začela tržiti program NALOŽBE2, ki omogoča odobravanje kreditov na podlagi Zakona o spodbujanju investicij, ter spremenjen program OBČINE1, ki omogoča širši spekter namenov financiranja. Prav tako je začela tržiti Razvojni program iz splošnih virov SID banke RP-1901, programe LES1, MSP8, TURIZEM1 in NALOŽBE1 pa je začela tržiti tudi samostojnim podjetnikom in zadrugam. V okviru Sklada skladov je SID banka uspešno plasirala celotno prvo tranšo 63,25 mio EUR evropskih kohezijskih sredstev in ob koncu leta črpala drugo tranšo v višini 63,25 mio EUR.

Dobro poslovanje je vodilo k zelo dobremu finančnemu rezultatu banke (32 mio EUR), ki je zgodovinsko najvišji, vendar je posledica izrednih dogodkov, saj je poleg ustreznega presežka v tekočem poslovanju k temu dobro polovico prispevala prodaja hčerinske družbe SID - Prva kreditna zavarovalnica, ostalo pa dobro upravljanje oziroma poplačila dela nedonosnih terjatev.

Ob koncu leta je bila SID banka na podlagi nominacij ugledne mednarodne revije Capital Finance International izbrana za najboljšo regionalno razvojno banko v JV Evropi, agencija Standard & Poor's pa ji je zvišala bonitetno oceno na AA-/A-1+ s stabilnim izgledom.

* * * * *

SID banka s svojim poslanstvom prispeva k ciljem trajnostnega in gospodarskega razvoja, kar opravlja s ponudbo finančnih storitev, ki dopolnjujejo ponudbo komercialnih finančnih ustanov. Njeno delovanje je torej omejeno na tržne vrzeli, kjer komercialne finančne ustanove ne delujejo ali pa ne delujejo v zadostni meri. Ker so tržne vrzeli pogosto tudi ciklične narave, delovanje SID banke izrazito pogojujejo makro-finančne razmere.

Lani se je gospodarski cikel še dodatno upočasnil, po tem ko je bil vrh dosežen v letu 2018, tako v mednarodnem gospodarstvu kot v Sloveniji, saj so se že videli tudi določeni kazalci nove ohlavitve ali celo krize; letna rast slovenskega BDP se je znižala za 1,7-odstotne točke, na 2,4 odstotka, predvsem zaradi zniževanja zalog in nižje rasti investicij ter upočasnitve rasti izvoza, predvsem blagovnega, na kar je vplivala upočasnitev rasti tujega povpraševanja, hkrati pa tudi trendi slabšanja cenovne in stroškovne učinkovitosti in nekatere druge slabosti naše velike vpetosti (npr. avtomobilske industrije) v mednarodno okolje. Z zniževanjem investicij se je še močnejše upočasnila tudi rast uvoza blaga za investicije in vmesno potrošnjo, zaradi česar se je kljub še vedno relativno stabilni rasti domače zasebne potrošnje povečal tudi presežek v blagovni menjavi. Inflacija v Sloveniji je bila lani predvsem pod pritiskom domačih dejavnikov, prek pospeškov v rasti plač in višjih stroškov dela na enoto proizvoda ter posledično okrepljeni zasebni potrošnji. Znašala je 1,6 odstotka, kar je več od povprečja evroobmočja, največ pa so k temu prispevale cene storitev. Sama rast evroobmočja je bila 1,2-odstotna in je prav tako pokazala jasne znake ohlajanja.

Bilančna vsota slovenskega bančnega sistema se je, predvsem zaradi rasti vlog nebančnega sektorja, v letu 2019 povečala za 6,3 odstotka, likvidnostni položaj bank pa je ostajal zelo ugoden. Med pomembnejšimi izzivi slovenskega bančnega sistema je ob počasni rasti obrestnih prihodkov ostajalo dohodkovno tveganje in povečevanje neuskkljenosti med ročnostjo naložb in obveznostmi. Kakovost kreditnega portfelja se je še naprej izboljševala, nedonosne terjatve pa so se znižale na 2,2 odstotka. Banke so s sproščanjem oslabitev v obdobju gospodarske rasti pod vplivom MSRP9 delovale prociklično, kar v danih razmerah pušča bančni sektor brez potrebnih rezervacij. Medletna rast posojil podjetjem, ki sicer predstavljajo v letu 2019 le še slabih 22 odstotkov bilančne vsote bank, se je povečala na 4,8 odstotka. S povečevanjem deleža tujega lastništva v kapitalu podjetij, ki se je leta 2019 glede na leto 2008 povečal že za 10 odstotnih točk na več kot četrtno, in internacionalizacijo slovenskih podjetij, so se namreč povečevale tudi oblike financiranja prek tujine. Te so dosegle že skoraj tretjino celotnega dolžniškega financiranja podjetij.

Ustrezno oblikovanje programov financiranja razvojnih bank izhaja iz ocenjenih tržnih nepravilnosti, ki so pogosto specifične za posamezno gospodarstvo, hkrati pa tudi odvisne od cikličnih makro-finančnih razmer. SID banka že od leta 2014 za ocenjevanje tržnih neučinkovitosti izdeluje lastne tržne analize po standardih, ki

jih privzema tudi Evropska komisija, od leta 2016 pa raziskave izvaja v sodelovanju z Banko Slovenije.

Zadnja anketa, ki je bila izvedena konec leta 2019 (zaradi česar ne odraža trenutnih razmer, ki so posledica prizadetosti gospodarstva zaradi globalne pandemije koronavirusa), je pokazala, da je tudi v lanskem letu dostopnost do financiranja ostajala med najmanj omejujočimi dejavniki poslovanja. Kljub temu se je upad gospodarske rasti odrazil v zmanjšani dostopnosti do zunanjih virov financiranja, predvsem do dolgoročnih bančnih posojil, kar so podjetja zaznavala tudi v zaostrovanju določenih bančnih pogojev. Kvalitativna finančna vrzel, ki se je od leta 2016 zmanjševala, se je tako v letu 2019 ponovno povečala pri vseh finančnih instrumentih, najbolj pri bančnih produktih, še posebej pri bančnih posojilih pa je znatneje preseгла vrzel iz leta 2016. V letu 2019 so se opazneje zaostri ostali cenovni pogoji financiranja in nekateri necenovni pogoji financiranja (razpoložljiva velikost in zapadlost posojila). Večja tržna vrzel je značilna predvsem za segment malih in srednjih podjetij (MSP); vrzel na dolgoročnih bančnih posojilih MSP je ocenjena na med 1,0 in 1,7 mrd EUR, vendar pa je možno le del teh vrzeli nasloviti s finančnimi produkti, ki so na razpolago razvojnim bankam.

* * * * *

Obseg finančnih sredstev, ki jih je SID banka v letu 2019 izvedla ali zavarovala in na ta način usmerila v slovensko gospodarstvo in razvoj, je znašal 2,8 mrd EUR in se je glede na leto 2018 občutno povečal. Skupaj s produkti zavarovanj je SID banka v letu 2019 financirala ali zavarovala preko 2.000 končnih koristnikov, pri čemer je s svojimi izvozno usmerjenimi finančnimi instrumenti podpirala slovenske izvoznike v 90 državah. Obseg aktivnosti, neposredno usmerjen v spodbujanje internacionalizacije slovenskega gospodarstva, je dosegel 6,6 % vrednosti celotnega izvoza. Delež SID banke glede na bilančno vsoto v bančnem sistemu je v lanskem letu znašal 5,8 %, kar odraža njeno osredotočenost na razvojne tržne vrzeli – v predhodni krizi, ko je SID banka izvajala dodatne interventne programe, je njena bilančna vsota namreč narasla na skoraj desetodstotni delež v bančnem sistemu.

Glede na to, da je bil v letih 2018–2019 dosežen vrh gospodarskega cikla, bančni sistem pa je imel lani ob nizkem razmerju med krediti in vlogami zelo visoko likvidnost, so bile potrebe po obsegu kreditov SID banke na mnogih segmentih omejene, razmere za plasiranje razvojnih sredstev preko drugih finančnih posrednikov pa otežene. Kljub temu je SID banka izvedla 357 mio EUR novega financiranja in 560 mio EUR novega zavarovanja, predvsem MSP in izvoznikov. Okrepil se je del aktivnosti, kjer SID banka podjetja financira neposredno in ki se je v letu 2019 povečal na 53 %. Preostalih 47 % posojilne aktivnosti SID banka

izvaja preko drugih finančnih posrednikov, večinoma slovenskih bank. Pri tem posrednem financiranju je bila v letu 2019 nadgrajena ponudba produktov z novo funkcijo tehnične in administrativne pomoči.

SID banka je v zadnjih letih večino novih programov oblikovala skladno s splošno priznanimi tržnimi vrzeli na ravni EU, zaobjetih v uredbi o splošnih skupinskih izjemah ali uredbi *de minimis*. Izvajanje takih programov je skladno z neizkrivljanjem konkurence na področju financiranja.

Glavnina produktne palete SID banke temelji na v EU uveljavljenem konceptu finančnega inženiringa, kjer se je v letu 2019 ponudba sistematično razširila tudi na samostojne podjetnike in zadruga. Glavnina programov finančnega inženiringa se je izvajala na osnovi kombiniranja sredstev SID banke z nacionalnimi proračunskimi sredstvi (predvsem MGRT, sredstva finančnega inženiringa v funkciji od leta 2011 in 2013), kar omogoča ustrezno obvladovanje tveganj in kar se da ugodne pogoje za končne koristnike. SID banka je v letu 2019 nadaljevala z namenskim financiranjem občin in infrastrukture. Okrepilo se je tudi projektno financiranje, saj je bila oblikovana posebna nova projektna pisarna, ki sedaj specializirano izvaja te dejavnosti. Uspešno je potekalo nadaljevanje lastniškega financiranja skupaj z EIF v okviru slovenskega naložbenega programa kapitalne rasti SEGIP, kjer SID banka skupaj z dvema izbranimi upravljalcema zasebnega kapitala omogoča lastniško financiranje slovenskih podjetij in s tem neposredno njihovo kapitalno utrjevanje.

Velik del aktivnosti v letu 2019 se je nanašal na upravljanje Sklada skladov, kjer programi temeljijo na finančnem inženiringu s sredstvi evropske kohezijske politike. SID banka je uspešno plasirala celotno prvo tranšo 63,25 mio EUR evropskih kohezijskih sredstev in ob koncu leta črpala drugo tranšo v višini 63,25 mio EUR. V tem okviru so se izvajali programi financiranja MSP, tehnološko-razvojnih projektov podjetij, energetske prenove stavb javnega sektorja in urbanega razvoja. V letu 2019 je bil razvit finančni instrument lastniškega in kvazi lastniškega financiranja za mikro in mala podjetja, za izvajanje katerega je bil izbran javni sklad. Pospešeno pa so se razvijali novi produkti portfeljskih garancij za raziskave, razvoj in inovacije ter za podporo mikro, malih in srednje velikih podjetij, ki bodo na voljo v prvi polovici leta 2020.

* * * * *

Finančno poslovanje banke je ostalo stabilno, finančni rezultat pa je bi v letu 2019 prehodno povišan zaradi uspešne prodaje hčerinske družbe SID-PKZ. Čiste obresti so znašale 23,9 mio EUR, 4,1 % več kot v predhodnem letu, pri tem pa je banka dosegla čisto obrestno maržo v višini 1 %. Čisti neobrestni prihodki so znašali kar 41,5 mio EUR, kar je posledica izrednih enkratnih dogodkov, predvsem že

omenjene prodaje hčerinske družbe in ugodnega poplačila iz naslova dela nedonosnih terjatev. Z rastjo obsega poslovanja in kompleksnosti poslovanja SID banke, tako iz naslova regulatornih obveznosti kot razvoja lastnih metodologij in finančnih produktov, so se stroški poslovanja banke dvignili za 16,4 % na 16,4 mio EUR, predvsem iz naslova potreb po novih zaposlitvah. Zaradi rasti prihodkov so večji operativni stroški sicer dosegli le 25 % višine prihodkov.

SID banka je tako v letu 2019 ustvarila dobiček pred davki v višini 37 mio EUR, kar pomeni 8,3-odstotno donosnost kapitala (leta 2018 je bila 4,2-odstotna). Čisti dobiček je dosežen v višini 32 mio EUR oz. 17,7 mio EUR več kot v predhodnem letu. Kapitalska trdnost in robustnost banke se je še okrepila, saj se je kapital banke povečal za 5,9 % in znaša 464 mio EUR, kapitalska ustreznost pa je 31. 12. 2019 znašala visokih 34 %.

Bilančna vsota SID banke je konec leta 2019 znašala 2,4 mrd EUR, kar predstavlja 3,8-odstotno povečanje od konca predhodnega leta. Da je zadostila potrebam po dodatnih finančnih virih v podporo svojim aktivnostim, je SID banka v letu 2019 izdala novo obveznico na kapitalskem trgu v znesku 200 mio EUR v zaprtem krogu investitorjev. Pri tem je dosegla najugodnejše pogoje zadolžitve v zadnjih letih, kar kaže na veliko zaupanje vlagateljev.

Skupina SID banke je po prodaji družbe SID-PKZ ter nadaljevanju likvidacije Skupine Prvi faktor delovala v ožji obliki. V družbi CMSR je prišlo do korporativnih sprememb in zamenjave vodstva, sicer pa je družba uspešno izvajala posle uradne razvojne pomoči v državah v razvoju in je poslovala skladno s potrjenim finančnim načrtom ter z višjimi prihodki od načrtovanih realizirala presežek prihodkov nad odhodki v višini 21 tisoč EUR. S SID banko je sodelovala na področju priprave analiz deželnih tveganj, izvajanja anket med podjetji, obdelave podatkov in priprave analiz tržnih vrzeli.

* * * * *

SID banka se je v zadnjih letih glede na gospodarski cikel osredotočala predvsem na razvojni segment nalog v skladu z opredeljenim mandatom in poslanstvom. V letu 2019 je okrepila tudi priprave za plasiranje novih programov, predvsem na osnovi finančnega inženiringa, v primeru poslabšanja gospodarskih razmer. Glede na že izkazano odpornost in prožnost svojega poslovnega modela se je potrdila za sposobno prevzemanja osrednje interventne vloge za zoperstavljanje negativnim posledicam v slovenskem gospodarstvu v primeru nove krize ali upočasnitve gospodarskega cikla.

Odgovorno upravljanje in družbena odgovornost sta vpeti v vse aktivnosti SID banke. Banka se poleg odgovornega posojanja in izvajanja drugih finančnih storitev tudi sama vključuje v iniciative v podporo trajnostnemu razvoju, še posebej modelu krožnega gospodarstva. Prav tako želi SID banka uveljaviti svojo vlogo na področju projektnega financiranja. SID banka sodeluje z razvojnimi bankami in izvozno-kreditnimi agencijami v okviru mednarodnih stanovskih združenj, zlasti pa v okviru EAPB, ki združuje večje število javnih bank Evrope, s preko 3.500 mrd EUR bilančne vsote, oziroma 15 % evropskega bančnega sistema, kar kaže na velik pomen javnih in razvojnih bank za razvoj EU.

V podporo učinkovitosti vse bolj kompleksnega poslovnega modela je SID banka v letu 2019 začela s celovito optimizacijo poslovnih procesov, opredeljeno v strategiji razvoja SID banke za obdobje 2019–2023. Razvita je bila sodobna programska rešitev v podporo cenovni politiki na različnih programih, utemeljena na obvladovanju tveganj in poročanju državnih pomoči, ki jo prejmejo končni koristniki programov SID banke. Z letom 2019 se je pričela uporabljati tudi s strani BS potrjena prenovljena bonitetna metodologija za presojo kreditne sposobnosti in kreditnega tveganja podjetij, vključno z lastno razvito informacijsko rešitvijo. Veliko pozornosti je bilo namenjeno zagotavljanju višje stopnje informacijske varnosti, tako z nadgradnjo zaščitnih sistemov, kot so ATP (Advanced Threat Protection) in SIEM (Security Information and Event Management), kot s sistematičnim izobraževanjem zaposlenih o tej tematiki. Ob tem je SID banka sprejela projektno listino za uvedbo novega razširjenega jedrnega informacijskega sistema banke, ki bo pospešil digitalizacijo oziroma optimizacijo poslovanja ter predvsem olajšal povezljivost sistemov tako znotraj banke kot z zunanjimi partnerji pri poslih posrednega financiranja in zavarovanja. Banka se je konec leta uspešno vključila v sistem in poročanje podatkov o zadolženosti fizičnih oseb (SISBON) pri BS. Konec leta so bili dokončani tudi še zadnji potrebni elementi sistema upravljanja s tveganjem zunanjih in notranjih prevar.

SID banka z vso navedeno produktno paleto in prilagajanjem poslovnega modela ter optimizacijo notranjih procesov še krepi svojo vlogo spodbujevalne in razvojne banke v slovenskem gospodarskem in institucionalnem okolju z razvojem in izvajanjem finančnemu trgu dopolnilnih finančnih storitev. Tako uspešno spodbuja konkurenčnost gospodarstva, odpiranje delovnih mest ter trajnostni razvoj Slovenije. V primeru zaostrenih makro-finančnih razmer pa lahko hitro in učinkovito s proticikličnim delovanjem pomaga slovenskemu gospodarstvu prebroditi tudi krizne čase. Glede na opisan obseg naših aktivnosti in dosežene učinke v gospodarskem sistemu, bo SID banka nadaljevala z izvajanjem vseh svojih aktivnosti in tako prispevala k nadgradnji sistema v smeri povezovanja, rasti kompetenc in učinkovitosti v okviru novega razvojnega modela in trajnostnega razvoja slovenskega gospodarstva.

* * * * *

V nadaljevanju poročilo sestavlja petnajst poglavij in zaključek. Poglavja I, II in III opisujejo vlogo, načela delovanja in strateške usmeritve SID banke. V poglavju IV so predstavljene gospodarske in finančne razmere, ki so pomembno vplivale na aktivnosti SID banke v letu 2019, osnovni rezultati poslovanja pa so predstavljeni v V. poglavju. Poglavja od VI do XIII so namenjena podrobnemu pregledu izvajanja vseh posameznih javnih pooblastil SID banki, ki hkrati določajo segmente njenega delovanja. Učinki aktivnosti SID banke na gospodarstvo in širše družbene cilje so ovrednoteni v XIV. poglavju, izvajanje načel družbene odgovornosti pa povzeto v XV. poglavju. Poročilo se zaključi s pogledom na možnosti nadaljnjega razvoja slovenskega javno-spodbujevalnega sistema.

I. SID BANKA

I.1. OSEBNA IZKAZNICA

Firma	SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana
Sedež	Ulica Josipine Turnograjske 6, 1000 Ljubljana
Matična številka	5665493
Davčna številka	82155135
Elektronska pošta	info@sid.si
Domača stran	http://www.sid.si
Status	Pooblaščenca specializirana slovenska spodbujevalna, izvozna in razvojna banka, ki opravlja dejavnosti javnega interesa
Poslanstvo	Razvijamo in izvajamo finančnemu trgu dopolnilne dolgoročne finančne storitve in tako spodbujamo konkurenčnost gospodarstva, odpiranje kakovostnih novih delovnih mest ter trajnostni razvoj Slovenije.
Učinki v 2019	2,4 mrd EUR prodaje slovenskih podjetij, 1 mrd EUR BDP, 1 mrd EUR izvoza, 5.900 novih delovnih mest.
Vrednote	Odgovornost, strokovnost, zavzetost, sodelovanje in ustvarjalnost
Bilančna vsota	2.406.164.000 EUR
Kapital	463.860.000 EUR
Delničarji	1 - Republika Slovenija
Kapitalska ustreznost	34,0 %
Število zaposlenih	201
Mednarodna bonitetna ocena (31. 12. 2019)	AA- (Standard & Poor's)

I.2. RAZVOJ IN STATUS SID BANKE

SID banka je bila **ustanovljena leta 1992 kot Slovenska izvozna družba**, družba za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, d.d., Ljubljana. Tako je postala posebna finančna institucija zasebnega prava za zavarovanje in financiranje izvoza Republike Slovenije, kot instrument ekonomske politike RS spodbujanja in pospeševanja ekonomskih odnosov s tujino. Delovanje SID je urejal Zakon o Družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije.

V februarju 2004 je začel veljati Zakon o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP), ki ureja temelje sistema zavarovanja in financiranja mednarodnih gospodarskih poslov kot instrumentov trgovinske politike Republike Slovenije. ZZFMGP je določil, da SID v luči pristopanja k Evropski uniji uskladi dejavnosti v zvezi z zavarovalnimi posli, ki jih SID izvaja v svojem imenu in za svoj račun s predpisi, ki urejajo delovanje zavarovalnic, najkasneje do konca leta 2004. Svoje poslovanje, ki ni zavarovalniško in ni predmet urejanja ZZFMGP, pa se uskladi s predpisi, ki urejajo poslovanje bank, najkasneje do konca leta 2006.

Na navedeni zakonski osnovi je SID **ustanovila zavarovalnico in nanjo prenesla portfelj tržnih (marketabilnih) zavarovanj**, ki jih je do konca leta 2004 izvajala v svojem imenu in za svoj račun. SID-Prva kreditna zavarovalnica d.d., Ljubljana **(SID-PKZ) je tako začela s svojim delovanjem 1. 1. 2005**, a danes ni več v lasti SID banke, saj je bila v letu 2018 uspešno prodana francoski skupini Coface, potem ko je bilo ocenjeno, da tovrstne storitve že lahko na ustrezni ravni zagotavljajo komercialne finančne institucije same.

SID je oktobra 2006 od Banke Slovenije pridobila dovoljenje za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev, konec leta pa sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani o registraciji spremembe firme v SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana (skrajšana firma SID banka, d.d., Ljubljana). S 1. 1. 2007 je začela delovati kot specializirana banka.

Dne 21. 6. 2008 je začel veljati Zakon o Slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB), uporabljati pa se je začel z dnem, ko je RS postala edina delničarka SID banke, t.j. dne 18. 9. 2008. ZSIRB je SID banki takrat podelil dve javni pooblastili, in sicer je SID banka pooblaščen specializirana slovenska spodbujevalna, izvozna in

razvojna banka za opravljanje dejavnosti po ZSIRB in pooblaščen institucija za opravljanje vseh poslov po ZZFMGP.

ZSIRB v 13. členu opredeljuje tudi odgovornost Republike Slovenije za obveznosti SID banke in določa, da **Republika Slovenija kot edini delničar nepreklicno in neomejeno odgovarja za obveznosti SID banke** iz poslov, sklenjenih pri izvajanju dejavnosti iz 11. in 12. člena tega zakona. Če SID banka upniku na njegovo pisno zahtevo ne izpolni svoje dospele obveznosti do tega upnika, mora to obveznost na zahtevo upnika nemudoma izpolniti Republika Slovenija. S tem je SID banki omogočeno, da se na finančnih trgih zadolžuje, ne da bi morala za vsak posel zadolžitve posebej pridobiti poročstvo Republike Slovenije.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu je bil status SID banke še dodatno opredeljen, saj je zakon izrecno določil, da je SID banka pooblaščen specializirana slovenska spodbujevalna izvozna in razvojna banka, ki ne sme sprejemati depozitov od javnosti. Hkrati je bilo določeno, da dovoljenja, izdana v zvezi s SID banko na podlagi določb zakona, ki ureja bančništvo, ostanejo v veljavi, razen v delu, ki se nanaša na sprejemanje depozitov od javnosti. Določeno je tudi, da določbe drugih zakonov, ki veljajo za banke, veljajo tudi za SID banko, razen če zakon ne določi drugače.

Status SID banke je bil v letu 2010 opredeljen tudi za potrebe evropske bančne zakonodaje. Sprejeta je bila Direktiva Komisije 2010/16/EU z dne 9. 3. 2010 o spremembi Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta, s katero je tudi Evropska komisija v skladu z mnenjem Evropskega odbora za bančništvo potrdila, da je SID banka institucija, ki je vključena v posebne dejavnosti javnega interesa in je zato upravičena do vključitve na seznam institucij, izvzetih iz področja uporabe Direktive 2006/48/ES v skladu z 2. členom te direktive. SID banka namreč izvaja spodbujevalne in razvojne naloge oziroma finančne storitve na področjih, kjer nastajajo oziroma so ugotovljene tržne vrzeli, med drugim z zagotavljanjem finančnih storitev, ter izvaja svetovanja in izobraževanja na področjih, kot so mednarodna trgovina in mednarodno sodelovanje, gospodarske spodbude za mala in srednje velika podjetja, raziskave in razvoj, regionalni razvoj ter komercialna in javna infrastruktura. Kljub temu, da je Evropska komisija s pismom z dne 11. 12. 2009 načeloma potrdila pravilnost poslovnega modela SID banke, je bil na pobudo slovenske strani odprt formalen postopek za izdajo posebne določbe, ki bi to eksplicitno potrdila.

V letih krize je SID banka odigrala pomembno proticiklično vlogo in s svojo aktivnostjo močno pripomogla k blaženju neugodnih učinkov gospodarske in finančne krize. Njena vloga v slovenskem bančnem sistemu se je močno povečala, saj je SID

banka v slovenskem bančnem sistemu dosegla okoli desetinski delež in tretje mesto po velikosti. V oktobru 2011 je Banka Slovenije SID banki priznala status banke, pomembne za bančni sistem Republike Slovenije (**sistemska banka**).

V letu 2012 je SID banka prva v Sloveniji vzpostavila posojilne sklade na osnovi finančnega inženiringa, kjer lastna sredstva povezuje s sredstvi Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropske investicijske banke. Finančni inženiring predstavlja tudi temelj za nadaljnji razvoj produktov SID banke in njeno vključevanje v posredovanje sredstev evropske kohezijske politike do slovenskega gospodarstva.

Zaradi pomembne vloge v slovenskem bančnem sistemu je bila SID banka, skupaj z NLB in NKBM **v novembru 2013 vključena v posebni pregled poslovanja, ki ga je Evropska centralna banka začela izvajati v območju evra**. Pregledali so 130 bank v 18 članicah. Pregled poslovanja (Comprehensive Assessment), je bil sestavljen iz pregleda kvalitete sredstev (Assets Quality Review) in stresnih testov (Stress Tests). ECB je pregled SID banke izvajala v sodelovanju z Banko Slovenije in revizijsko družbo PWC. SID banka je celoviti pregled uspešno zaključila, saj morebitni kapitalski primanjkljaj ni bil ugotovljen.

To je ponovno pokazalo, da se je poslovni model SID banke v povezavi z upravljanjem s tveganji, katerim se izpostavlja pri svojem poslovanju, izkazal za odpornega tudi v primeru neugodnih gibanj v okolju. Kot prikazujemo v nadaljevanju Poročila, poslovni model temelji na uveljavljanju v praksi odgovornega posojanja in izposojanja in razvoju naprednih sistemov za obvladovanje tveganj na tveganih razvojnih segmentih, ki jih razvojna banka mora naslavljati. Ustrezno upravljanje s tveganji zagotavlja, da iz naslova morebitne realizacije tveganj ne bodo potrebne dokapitalizacije s strani lastnika.

V letu 2015 je Banka Slovenije na podlagi ZBan-2 izdala odločbo o določitvi SID banke kot druge sistemske pomembne banke. Po točkovanju Banke Slovenije je SID banka na drugem mestu po sistemske pomembnosti v slovenskem bančnem sistemu.

Takoj po vzpostavitvi Junckerjevega investicijskega načrta za Evropo, najavljenega v novembru 2014, je SID banka pristopila k vzpostavitvi izvedbenih projektov za slovenski gospodarski prostor. Z Evropsko investicijsko banko je SID banka podpisala sporazum, po katerem je postala **nacionalno vozlišče za svetovanje projektom v okviru Junckerjevega sklada**. S tem je SID banka prevzela vlogo vstopne točke in spodbujevalno-svetovalno vlogo za vse slovenske projekte, ki kandidirajo za sredstva Junckerjevega sklada.

SID banka je v letu 2017 v okviru možnih nadgradenj ponudbe in zagotavljanja dodane vrednosti za gospodarstvo in finančne posrednike preučila možnosti intenzivnejšega vključevanja SID banke v **izvajanje finančnih instrumentov v okviru evropske kohezijske politike 2014–2020**. Skladno s trendom prehoda iz nepovratnih v povratne oblike financiranja na ravni EU je tudi Republika Slovenija v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020 opredelila del sredstev za izvajanje finančnih instrumentov ter konec leta s SID banko podpisala ustrezen sporazum, s katerim jo je imenovala za **upravljavca Sklada skladov v višini 253 mio EUR**.

Novembra 2017 je **SID banka z Evropskim investicijskim skladom (EIF) vzpostavila 100 mio EUR obsežen investicijski program, imenovan Slovenski naložbeni program kapitalske rasti**, v katerega bosta oba strateška partnerja vložila po 50 mio EUR. Gre za enega izmed prvih programov lastniškega financiranja, ki jih je na podlagi t. i. EIF-NPI Equity Platforme, katere soustanovitelja sta SID banka in EIF, in naložbenega načrta za Evropo vzpostavil EIF v sodelovanju z nacionalnimi spodbujevalnimi institucijami v Evropski uniji. Program bo na podlagi 15-letnega mandata, podeljenega s strani SID banke, upravljal in izvajal EIF, ki je največji upravljavec skladov v EU.

Banka Slovenije je v okviru nadzora bančnega poslovanja v letu 2017 v banki izvedla dva pregleda in sicer pregled primernosti zastavljenih bančnih posojil ter pregled kreditnega tveganja v okviru dveh produktov financiranja malih in srednjih podjetij, to sta financiranje naložb z namenom kapitalske utrditve in financiranje tekočega poslovanja z namenom kapitalske utrditve (t.i. potrpežljivo posojilo). Oba pregleda sta bila zaključena brez izrečenih ukrepov nadzora ali sankcij zaradi prekrška.

SID banka je bila poleg tega v 2017 aktivno vključena v kreiranje **Strategije trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021** in novo sprejeti **Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv)**, po katerem je SID banka pooblaščenca za dodeljevanje finančnih spodbud.

SID banka je na podlagi sporazuma z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, sklenjenim konec leta 2017, v letu 2018 pristopila k izvajanju aktivnosti v okviru Sklada skladov. Razviti so bili prvi finančni instrumenti za naložbe, povezane z raziskavami, razvojem in inovacijami ter mikroposojila.

I.3. JAVNA POOBLASTILA SID BANKI

Zakon o Slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB) je bil sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije (RS) 23. 5. 2008.¹ Njegov 17. člen določa, da SID banka enkrat letno poroča Vladi RS o izvrševanju danih pooblastil po ZSIRB v preteklem letu, Vlada RS pa o tem (izvajanje dejavnosti SID banke) enkrat letno poroča Državnemu zboru. Pričujoče Poročilo se nanaša na izvajanje danih pooblastil v letu 2019.

Podobno določilo vsebujeta tudi **Zakon o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP)** iz leta 2004² in **Zakon o spremembi in dopolnitvah zakona o javnih financah (ZJF-D³)**; 106.k člen). V tej zvezi velja omeniti, da se lahko v okviru v letu 2010 spremenjenega **Zakona o javnih financah** SID banki neposredno dodeljujejo proračunska sredstva za spodbujanje razvojnih projektov oz. za namen izvajanja ukrepov finančnega inženiringa. S tem poročilom SID banka tudi izpolnjuje svoje obveznosti iz 106.k člena tega zakona.⁴

SID banka je v okviru **kriznih ukrepov dobila določena pooblastila tudi po Zakonu o jamstveni shemi RS (ZJShem)⁵** in **Zakonu o jamstveni shemi RS za fizične osebe (ZJShemFO)⁶**. Kljub temu, da sta se shemi formalno iztekli (poročstva se ne dodeljujejo več), zaradi nadaljevanja aktivnosti (unovčevanje, izplačila, ipd.) še vedno poročamo tudi o izvrševanju teh javnih pooblastil.

V letu 2010 je SID banka pridobila novo javno pooblastilo in sicer po **Zakonu o poročilih RS za financiranje investicij gospodarskih družb (ZPFIGD)⁷**.

¹ Objavljen v Ur.l. RS št. 56/2008; Spremembe: Ur.l. RS št. 20/2009.

² Objavljen v Ur.l. RS, št. 2/2004.

³ Objavljen v Ur.l. RS, št. 109/2008

⁴ "Neposredni proračunski uporabnik, javni sklad, Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d. Ljubljana ali sklad, v katerem delež države ni večji od 49 odstotkov, ki je javna sredstva namenil sofinanciranju projektov iz 106.f in 106.j člena tega zakona, enkrat letno pripravi poročilo o doseganju zastavljenih ciljev končnih prejemnikov teh sredstev in ga predloži vladi v obravnavo."

⁵ Objavljen v Ur.l. RS, št. 33/2009; Spremembe: Ur.l. RS, št. 42/2009.

⁶ Objavljen v Ur.l. RS, št. 59/2009.

⁷ Objavljen v Ur.l. RS, št. 43/2010.

V letu 2010 je začel veljati **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1C)** s katerim je SID banka dobila pooblastilo za opravljanje vloge uradnega dražitelja na dražbah emisijskih kuponov in pooblastilo za izvajanje programa upravljanja kjotskih enot in emisijskih kuponov v imenu in za račun države.

Konec leta 2017 sta MGRT in SID banka, po oddaji naročila RS v skladu z 28.čl.ZJN, podpisala sporazum o financiranju, s katerim je Republika Slovenije pooblastila SID banko, da v svojem imenu in za račun RS **upravlja Sklad skladov** v programskem obdobju 2014-2020.

V letu 2018 je bil **sprejet tudi Zakon o spodbujanju investicij (ZSInv)**, ki SID banko pooblašča za dodeljevanje kreditov, garancij ter subvencioniranih obrestnih mer prejemnikom spodbude po tem zakonu.

Poročilo ne pokriva javnih pooblastil Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), ki izvaja del tehnično-operativnega dela mednarodnega razvojnega sodelovanja (SID banka nastopa kot soustanoviteljica centra). Poročanje se je v letu 2019 izvajalo ločeno, v skladu z **Zakonom o mednarodnem razvojnem sodelovanju (ZMRS)**.⁸ V tem poročilu se CMSR navaja le tam, kjer je to nujno potrebno za celovito razumevanje vloge SID banke.

Poročilo se v uvodnih poglavjih nanaša prvenstveno na ZSIRB, saj gre za »krovni« zakon, s katerim je urejeno delovanje SID banke, medtem ko se ostala poglavja, predvsem poglavje o izvrševanju pooblastil, nanašajo na vsa javna pooblastila, ki jih je dobila SID banka.

⁸ Objavljen v Ur.l. RS, št. 70/2006.

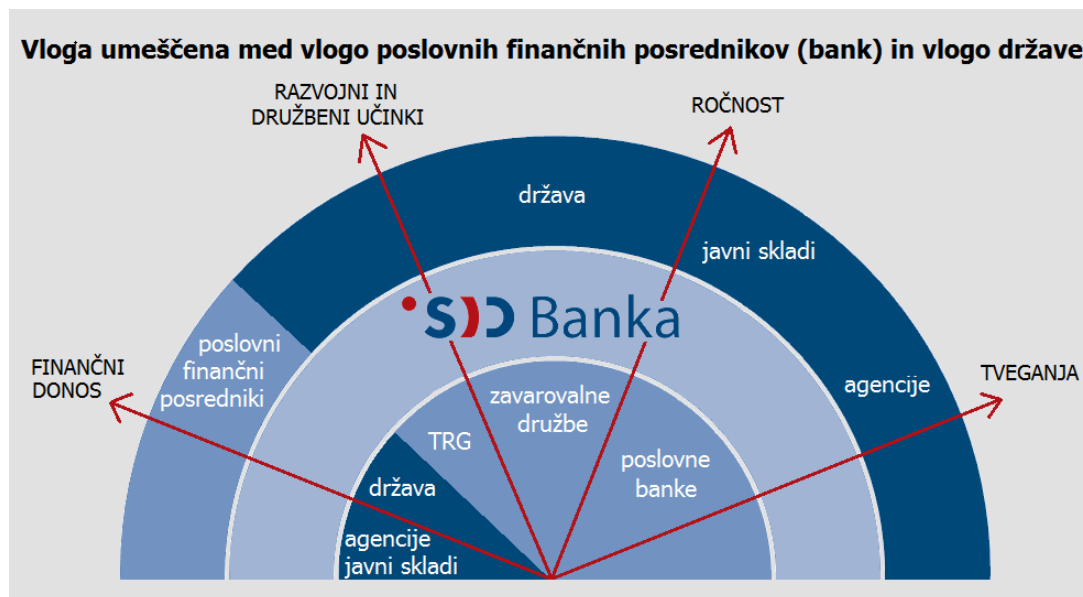
I.4. VLOGA SID BANKE

SID banka razvija in izvaja spodbujevalne in razvojne programe ter finančne storitve na področjih, kjer so ugotovljene tržne vrzeli. To so področja, kjer komercialne finančne ustanove ne delujejo v zadostnem obsegu ali pa s pretirano neugodnimi pogoji za odobravanje posojil. Svojo aktivnost mora SID banka osnovati tako, da preprečuje izkrivljanje trga in konkuriranje drugim finančnim institucijam. S trgu dopolnilnimi finančnimi storitvami tako **SID banka prispeva h gospodarski rasti in blaginji prebivalstva ter deluje v smeri trajnostnega razvoja Slovenije.**

SID banka igra tudi pomembno proticiklično vlogo. Makroekonomske razmere, v katerih gospodarstvo deluje pod ravniyo polnega potenciala in zaposlenosti, se lahko obravnavajo kot svojevrstna tržna vrzel. To SID banki omogočajo predvsem razpoložljivi instrumenti in možnost hitre odzivnosti, pogosto še pred sprejetjem kriznih ukrepov na ravni države. Podobno velja za **interventno vlogo v primeru naravnih nesreč**, kjer se lahko SID banka hitro vključuje v odpravo posledic.

Vloga SID banke ni posredovanje na vseh tržnih vrzelih, ampak le na zakonsko določenih področjih, kjer lahko s takim posredovanjem ustvarja znatne družbene koristi. **V svoji vlogi razvojne banke SID banka lahko podpira le posle, ki izkazujejo ekonomsko in finančno upravičenost** ter uporabnikom prinašajo višjo dodano vrednost. S tem zagotavlja finančno vzdržnost banke in ohranjanje oziroma preudarno oplajanje kapitala. SID banka zato svoje programe oblikuje na osnovi ustrezne ocene tveganj in uvaja **koncept odgovornega posojanja**. Ustrezno obvladovanje tveganj je še posebno pomembno z vidika delovanja na tržnih vrzelih, ki največkrat pomenijo dolgo ročnost programov financiranja, primerljivo večja tveganja in/ali manjšo donosnost.

Slika 1: Položaj SID banke na trgu



Vir: SID banka

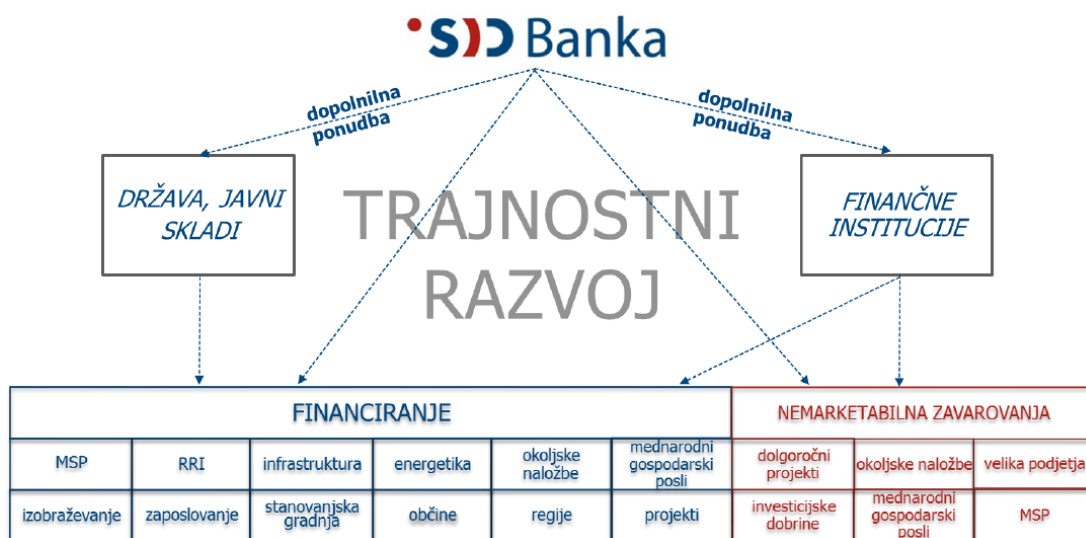
Glede na velikost in obseg aktivnosti SID banka nastopa v vlogi osrednje ustanove za finančno spodbujanje učinkovitega doseganja temeljnih razvojnih ciljev. Ena izmed ključnih nalog SID banke s tega vidika je **vsebinsko povezovanje in nadgradnja obstoječega razdrobljenega razvojno-podpornega sistema**, koncentriranje kritične mase specializiranih in strokovno usposobljenih kadrov in izboljšanje izkoristka potencialno velikih sinergijskih učinkov in optimiziranje določenih funkcij.

Za uspešen trajnostni razvoj RS je SID banka postavila temelje za **oblikovanje akumulacije povratnih razvojnih sredstev na osnovi finančnega inženiringa**. SID banka s tem prispeva k nujnemu preoblikovanju slovenskega javno-spodbujevalnega sistema v smeri ukrepov na podlagi povratnih sredstev, ustrežnejši alternativni programom na osnovi subvencij. Samo tako bo mogoče oblikovati trajnostni model financiranja gospodarstva in hkrati vzdržno javno financiranje razvoja. SID banka želi na osnovi svojih kompetenc in izkušenj v sodelovanju z ministrstvi in mednarodnimi razvojnimi institucijami **še naprej prispevati tudi k učinkovitem črpanju sredstev strukturnih in kohezijskega sklada EU v okviru obstoječe in nove finančne perspektive**.

I.5. OBLIKE DELOVANJA

SID banka lahko deluje **preko treh distribucijskih kanalov: preko finančnih institucij zasebnega trga, preko javno-spodbujevalnih institucij v Sloveniji ali pa neposredno dostopa do končnih koristnikov.** ZSIRB, v skladu z dobro mednarodno prakso razvojno-spodbujevalnih institucij, uveljavlja obliko delovanja SID banke prednostno posredno preko drugih bank, finančnih ali drugih institucij ali skupaj z njimi. Da lahko SID banka nastopa kar se da dopolnilno drugim finančnim posrednikom, je bil izbran model subsidiarne narave, kjer je SID banka v primerjavi z drugimi bankami praviloma v podrejenem položaju. SID banka na ta način uporablja poslovne banke kot distribucijsko mrežo za svoje aktivnosti razvojnega financiranja. Razmerje med razvojno banko in komercialnimi bankami je s tem komplementarno, ne pa konkurenčno. SID banka ima posledično podrejeno vlogo finančnem trgu, tako po obsegu poslovanja, kot po segmentih trga, na katerih nastopa v svoji dopolnilni vlogi.

Slika 2: Oblike delovanja SID banke



Vir: SID banka

Posredno delovanje je pogojevano s prenosom ugodnosti pogojev financiranja na končne koristnike. Pri tem banke dobivajo ustrezno nadomestilo

(obrestno maržo) za svoje stroške posredovanja, bremenitev njihovega kapitala, prevzemanje tveganj – to nadomestilo pa mora ustrezati tržnim razmeram in ne sme vsebovati ugodnosti, ki bi jih EK lahko opredelila kot nedovoljeno dodeljevanje državne pomoči. SID banka svoje programe nadgrajuje še z različnimi oblikami soprevzemanja tveganj, da bi lahko v največji meri spodbudila dostopnost in ustreznost pogojev financiranja za podjetja, kjer nastopajo neupravičene tržne vrzeli.

Ko SID banka dostopa neposredno do končnih koristnikov se, v skladu s svojo omejeno vlogo, praviloma poslužuje koncepta delitve tveganj z drugimi bankami. SID banka tako prevzema praviloma največ 50 % posameznega projekta, oziroma kolikor je v skladu z uveljavljenimi pravili v posameznih segmentih delovanja. **S tem SID banka ne izriva zasebnega trga, temveč ga dopolnjuje in povečuje njegove kapacitete (*capacity building*), z osnovanjem posebnih finančnih produktov za katalizo financiranja** tudi drugih finančnih posrednikov. Na tak način SID banka vzpostavi ali preusmeri dodatne zmogljivosti zasebnega sektorja v smeri trajnostnega razvoja RS in s takim finančnim vzvodom multiplicira učinke (vedno redkih) javnih sredstev ob skrbi za njihovo optimalnejšo alokacijo.

Kadar delovanje preko bank ali skupaj z bankami ni mogoče, to je na področjih kjer so tržne vrzeli najbolj izrazite, mora SID banka nastopati sama in s tem zagotoviti doseganje ciljev svojega poslanstva. Tudi ko SID banka nastopa sama, lahko deluje **le v okviru priglašениh shem dovoljenih državnih pomoči ali po principu tržnega udeleženca**. Pri neposrednem financiranju lahko SID banka v polni meri izkorišča vzvodje, ki ga ima na voljo za doseganje čim večjih učinkov na ciljnih segmentih svoje aktivnosti. Tu velja izpostaviti ponudbo zelo dolgih ročnosti, mešanje (*t.i. blending*) ugodnih virov, ustrezno prilagojene zahteve po zavarovanju posojil in uporabo različnih oblik finančnega inženiringa, tako na osnovi sredstev države kot evropske kohezijske politike.

SID banka bo svoje aktivnosti širila tudi na storitvenem delu. Na področju ekonomske in razvojne politike to pomeni postopno **nadgradnjo kompetenc v smeri treh »centrov odličnosti«**, kjer bi SID igrala vodilno strokovno in svetovalno vlogo na nacionalni ravni: prvi »center odličnosti«, vzpostavitev potenciala za ocenjevanje investicijskih projektov, je namenjen svetovanju in ocenjevanju ekonomske upravičenosti in finančne vzdržnosti investicijskih projektov, tudi velikih infrastrukturnih projektov. Drugi »center odličnosti« predstavlja zalogovnik znanj in izkušenj glede ocenjevanja tržnih in razvojnih vrzeli, ki so nujna za usmerjanje aktivnosti javno-spodbujevalnega sistema. Tretji »center odličnosti« je namenjen znanjem in kompetencam v zvezi z izvajanjem EU finančnih instrumentov.

I.6. POSLANSTVO IN VREDNOTE

Pri oblikovanju strateških usmeritev banka poleg tega izhaja iz svojega poslanstva, vizije in vrednot.

Slika 3: Poslanstvo SID banke



Vir: SID banka

Vrednote so temelj delovanja SID banke in vodijo zaposlene pri vsakdanjem delu, v medsebojnih odnosih ter v stikih s strankami in drugimi deležniki:

- 1. Odgovornost** – Zavedam se odgovornosti, ki jo imam pri svojem delu – do javnega interesa in širše družbe (družbena odgovornost), do strank, do sodelavcev, do časa in do sredstev. Ne obljubljam, česar ne morem izpolniti. Obnašam se racionalno in se izogibam neproduktivnim aktivnostim. Prevzemam odgovornost za morebitne napake; ne sklicujem se na nevednost ali premajhno pozornost in ne prelagam odgovornosti na druge. Zavezan sem tudi k etičnemu delovanju.

- 2. Strokovnost** – Delo opravljam s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Aktivno si prizadevam za obvladanje svojega področja dela in osvajam nova znanja in veščine. Pripravljen sem svoje znanje deliti s sodelavci in se sam od njih učiti.
- 3. Zavzetost** – V svoje delo vlagam vso energijo in se iskreno zavzemam za dobro opravljeno delo. Ponosen sem, da s trdim in kakovostnim delom ter potrebno odločnostjo prispevam k uspehu in ugledu banke.
- 4. Sodelovanje** – Cenim pozitivno naravnost do drugih ter medosebno razumevanje, medsebojno pomoč in tovarištvo. Strpen sem do drugačnih mnenj in sprejemam ustvarjalno kritiko. Ni mi težko pohvaliti dobro delo sodelavca. Spoštujem prispevke sodelavcev, saj se zavedam, da dosežki posameznika vplivajo na uspešnost banke.
- 5. Ustvarjalnost** – Motiviran sem za izboljšave in spremembe razumem kot priložnost. Pripravljen sem deliti informacije in prispevati k idejam drugih. Cenim prilagodljivost in ustvarjalno ukrepanje pri odpravljanju ovir na vseh področjih dela banke.

II. NAČELA DELOVANJA SID BANKE

II.1. SPLOŠNA NAČELA DELOVANJA RAZVOJNIH BANK

Razvojne banke so finančne institucije pretežno v lasti držav(e), ustanovljene z namenom **odpravljanja tržnih pomanjkljivosti ter spodbujanja gospodarskega in družbenega razvoja**. Ustanovljene so lahko na multilateralni, nacionalni ali regionalni ravni. Razvojne banke na splošno ponujajo **različne finančne instrumente** v primerih, ko so komercialne banke nepripravljene ali nezmožne prevzeti breme servisiranja določenih visoko tveganih poslov, držav ali strank (Bruck, 2005). Tak pojav na trgu imenujemo **tržne vrzeli** (*market gap*), oziroma **tržne pomanjkljivosti** (*market failure*).

TRŽNE VRZELI

Tržne vrzeli v financiranju se pojavijo tam, kjer obstaja razkorak med finančnimi sredstvi, po katerih povprašujejo kupci in sredstvi, ki jo zagotavljajo ponudniki, na primer bančni sektor. Kot vrzel se ne opredeljuje zgolj popolna odsotnost ponudbe, pač pa gre lahko tudi za premajhen obseg ponudbe ali pa dovolj obsežno ponudbo, a pod pretirano neugodnimi pogoji.

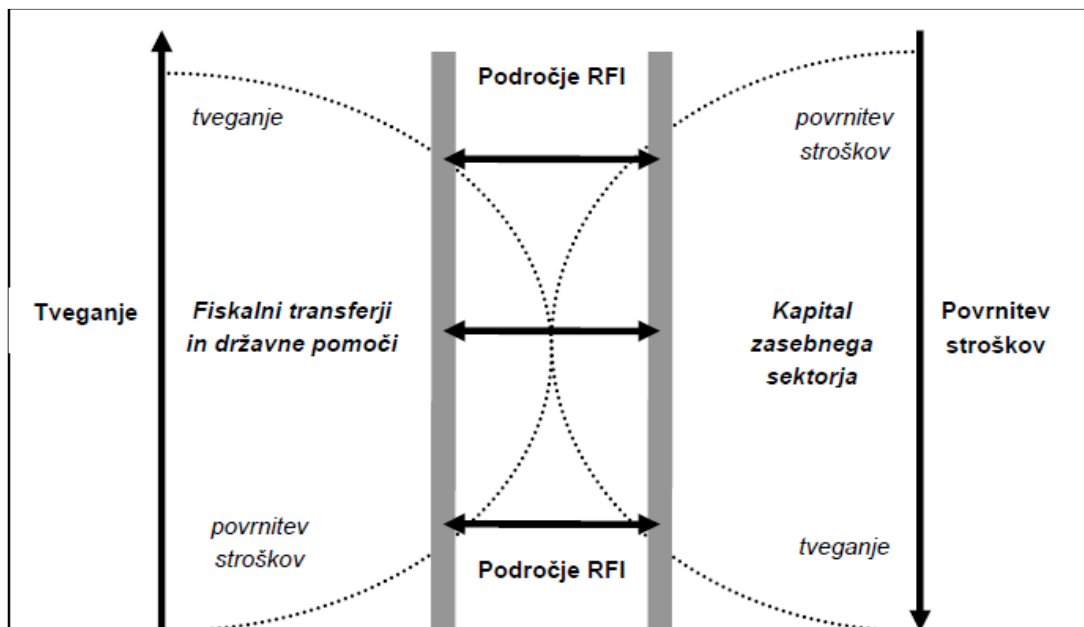
Tržne vrzeli se lahko pojavijo tudi na zelo likvidnih trgih, ki pa določenih segmentov ne servisirajo v zadostni meri. Običajno se pojavijo, ker se zasebne finančne institucije osredotočajo izključno na kratkoročno maksimizacijo dobička, pri čemer lahko ostanejo nepodprte dejavnosti z dolgoročnimi družbenimi koristmi.

Hkrati pa vsako nezadovoljeno povpraševanje ne kaže na obstoj tržne vrzeli v financiranju – subjekti, ki jim je dostop do financiranja upravičeno zavržen zaradi prevelikega tveganja ali premajhne rentabilnosti, ne predstavljajo tržne vrzeli.

Praviloma so to področja z višjimi tveganji, manjšimi donosi ali zahtevajo financiranje na daljše ročnosti, kar je manj zanimivo za komercialne institucije. To pomeni, da lahko razvojne banke praviloma podprejo le tiste projekte, ki jih zasebne institucije sicer ne bi financirale, oziroma bi jih financirale v nezadostnem obsegu ali pod izrazito neugodnimi pogoji. Zaradi te omejitve so razvojne ustanove še posebej pod nadzorom

relevantnih regulatorjev. Splošno področje delovanja razvojnih bank je shematično prikazano v naslednji sliki:

Slika 4: Področja delovanja razvojno-finančnih institucij (RFI)



Vir: Musasike, 2004, str. 3

O »tržnih vrzelih« ne govorimo na ravni posameznega projekta ampak govorimo o vrzelih v sistemu, kjer je intervencija razvojne banke upravičljiva zaradi doseganja pozitivnih družbenih eksternalij in splošnih spodbujevalnih učinkov, kjer so ti potrebni. Razvojne banke posledično pogosto delujejo tudi kot **katalizatorji oziroma spodbujevalci gospodarskega razvoja**, saj spodbujajo razvoj finančnega sektorja v globino in širino, izboljšujejo poslovno klimo, privabljajo zasebne vire kapitala v domače gospodarstvo ter spodbujajo in podpirajo razvoj MSP. Osnovno pravilo je, da razvojna banka pri zapolnjevanju tržnih vrzeli izbere najprimernejše instrumente, jih po potrebi prilagodi ali celo inovira, upoštevajoč značilnosti tržnih nepravilnosti. Delovanje na tržnih vrzelih zagotavlja **komplementarnost obstoječemu poslovnemu finančnemu trgu**. V praksi se razvojne banke prilagajajo trenutnim aktivnostim zasebnih finančnih institucij oziroma trenutnemu obsegu tržnih vrzeli in pomanjkljivosti in ne obratno.

Od izbruha globalne finančne krize po letu 2007 razvojne banke, oziroma različne razvojne finančne institucije (RFI), doživljajo pravo renesanso; hitro delovanje v

oteženih gospodarskih razmerah in učinkovito spodbujanje gospodarstva je izkristaliziralo njihovo novo vlogo proticikličnega blažilca in vedno bolj tudi usmerjevalca državnih politik ter kakovostnega zbiralca in obdelovalca informacij s široke gospodarske krajine. Danes v svetu deluje več kot **500 razvojnih bank**, zamira pa miselnost, da so potrebne predvsem v državah v razvoju. Kljub podobnim motivom za njihovo ustanovitev, razvoj in evolucija le-teh niso bili enotni, ampak so odražali **specifične okoliščine in izkušnje** nacionalnih finančnih sistemov, gospodarstev, zakonodaje in ideologije. Tako danes razvojne banke nastopajo v različnih organizacijskih oblikah in velikostih, delujejo z različnimi poslanstvi, pooblastili, pristojnostmi in instrumenti. Večinoma so organizirane v obliki nacionalnih razvojnih bank (angl. *national development banks*), lahko pa so tudi razvojni skladi (angl. *development funds*), javna ne-bančna podjetja, ipd.

Večina razvojno-finančnih institucij v EU posluje kot banka. Posledično je v teh institucijah zagotovljen bankam **ustrezen sistem upravljanja**, kar pomeni, da ima institucija jasno opredeljene pristojnosti in odgovornosti, ustrezen sistem upravljanja s tveganji ter ustrezen sistem notranjih kontrol. Splošno uveljavljen kriterij za banko oziroma kreditno institucijo je tudi ustrezna reguliranost in ne poslovni model. Aktivnosti, ki jih tipično opravljajo nacionalne razvojne banke, označujemo kot **razvojno bančništvo**.

Drugi za SID banko pomemben segment razvojno-finančnih institucij so t.i. **izvozo-kreditne agencije (IKA)**, institucije, specializirane za spodbujanje mednarodnega gospodarskega sodelovanja.⁹ Iz organizacijskega vidika so to lahko samostojne ustanove, državne agencije, specializirane izvozo-uvozne banke (EXIM banke), lahko pa organizirane v okviru razvojnih bank, kot je to primer pri SID banki. Tudi IKA se morajo pri svojem delovanju držati določenih mednarodnih sporazumov in dogovorov, ki zagotavljajo enaka pravila igre za vse države in preprečujejo podpiranje izvoza na način, ki bi pomenil dodeljevanje nedovoljenih konkurenčnih prednosti.

Razvojne banke lahko uvrstimo med **instrumente državne razvojne politike, ki so tesno povezani z nacionalnimi razvojnimi prioritetami**. Ne glede na

⁹ Razvoj posebnih finančnih ustanov za podporo izvozu se je začel leta 1919 v Veliki Britaniji (ECGD) z namenom obnove mednarodne trgovine po I. svetovni vojni. V kratkem so sledile tudi druge večje evropske države, vse pa so računale na kratko naravo t.i. izvozo-kreditnih agencij. Krize in tržne vrzeli so se ponavljale, IKA pa so ostale pomembno orodje državne trgovinske politike.

specifičnosti so glavni razlogi za obstoj razvojnih bank podobni v vseh državah: zapolnjujejo tržne vrzeli ter spodbujajo gospodarski razvoj na treh glavnih področjih:

1. **Spodbujanje domačega gospodarstva:** financiranje infrastrukturnih in drugih razvojnih projektov, servisiranje zapostavljenih skupin gospodarskih in drugih subjektov ter področij.
2. **Spodbujanje mednarodnega gospodarskega sodelovanja:** zavarovanje, izdajanje izvozno-kreditnih garancij ter financiranje izvoznikov ali njihovih kupcev za nakup domačega izvoznega blaga.
3. **Spodbujanje mednarodnega razvojnega sodelovanja:** predvsem preko multilateralne in bilateralne mednarodne gospodarske pomoči.

Med ključnimi načeli oziroma praksami je poleg **ekonomske upravičenosti posameznega posla**, kot temeljne podlage delovanja in obstoja vsake finančne ustanove, ne glede na njen status, zagotovo tudi **upoštevanje širših ekonomskih in družbenih vidikov projekta**. To ne pomeni, da razvojne banke podpirajo projekte, ki so jih zavrnile komercialne banke, ker so ti projekti nerentabilni, ampak se praviloma angažirajo na področjih sistemskih pomanjkljivosti, kot je določeno v prejšnjih odstavkih, predvsem z namenom doseganja drugače neuresničljivih družbenih koristi.

NOVE VLOGE RAZVOJNIH BANK I

Razvojne banke kot protikrizno orodje

Po izbruhu globalne finančne krize in dolžniške krize evroobmočja so postale omejitve in nevarnosti izključno zasebnega finančnega sektorja še bolj očitne, razvojne banke pa so se izkazale kot izrazito učinkovit instrument ekonomske politike. To še posebno velja za države, kjer so se banke zasebnega sektorja pospešeno umikale s finančnega trga, še posebej drastičen pa je bil njihov umik na določenih segmentih, kar je povzročilo naglo naraščanje tržnih vrzeli.

V takšnih okoliščinah je še posebej prišla do **izraza komplementarna vloga javnega in zasebnega sektorja**, kjer se od razvojnih bank pričakuje prožno nadomeščanje zasebnega sektorja v primeru njegovega nenadnega umika. Razvojne banke celotnega umika zasebnega sektorja sicer ne morejo nadomestiti, lahko pa z ustreznim usmerjanjem svoje aktivnosti na segmente z največjim učinkom pomagajo zavirati negativne posledice na gospodarsko aktivnost. Da lahko ustrezno ukrepajo, ko za to nastanejo potrebe, **morajo razvojne banke neprestano vzdrževati ustrezno stopnjo pripravljenosti in ustrezen obseg zmogljivosti tudi v času konjunktore**, ko so njihove aktivnosti na trgu manj potrebne; vzdrževati morajo tako mišice (infrastruktura, portfelj, dostop do zunanega financiranja ...) kot možgane (kadri, znanje, analitična orodja ...). Kajti hitra in pravilna reakcija na spremenjene razmere na trgu je ključno orodje za preprečevanje poglobljanja krize. V času krize po letu 2008 se je v Sloveniji pokazalo, da so banke v tuji lasti izrazito hitro umikale sredstva iz slovenskega bančnega sistema. Od leta 2015 je vedno večji del slovenskega bančnega sistema v večinski tuji lasti – v domači lasti je manj kot tretjina bančnega kapitala.

Vedno bolj prihajajo do izraza tudi nadzorniške zahteve in podvrženost proceduram in kriterijem za dodeljevanje državne pomoči. **Razvojne banke, ki so bile kot SID banka usmerjene tudi k finančni podpori izvoznikom (internacionalizacije), so sedaj na tem področju podvržene omejitvam**, ki omogočajo prednost poslovnim bankam, da delujejo na tem segmentu trga.

V krizi so v EU države odgovorile na potrebe po vzpostavljanju financiranja na specifičnih področjih tudi z **vzpostavljanjem novih razvojnih bank**. Tako so v Veliki Britaniji ustanovili UK Green Investment Bank in British Business Bank za podporo projektom učinkovite rabe energije ter malih in srednjih podjetij, na Irskem Strategic Banking Corporation of Ireland, na Portugalskem Instituição Financeira do Desenvolvimento, v Litvi Single Development Institute (SDI), Grčiji Institution for Growth in Greece (IfG) ter na Malti Malta Development Bank.



Izpolnjevanje prej omenjenih načel oziroma praks zahteva od razvojnih bank **razvoj posebnega znanja in ekspertiz**. Zaradi potrebnega doseganja družbeno-ekonomskih, zadnje čase pa tudi okoljskih vidikov preučevanih projektov, ki jim poslovne banke razen z vidika tveganja ugleda in etike lastnega poslovanja niso podvržene, je kompleksnost obravnave projektov v razvojnih bankah v osnovi dosti večja. Največkrat se zasleduje več ciljev hkrati.

NOVE VLOGE RAZVOJNIH BANK II

Pametne razvojne banke

E. Fernández-Arias, R. Hausmann in U. Panizza v svojem lanskem poročilu ugotavljajo, da vedno bolj postaja jasno, da **razvojne banke** niso le orodje za zapolnjevanje dolgo znanih in po možnosti od regulatorja opredeljenih vrzelih, pač pa **vse bolj postajajo analitično orodje**, ki s svojim zelo širokim stikom s stanjem in spremembami v gospodarskem okolju določene države ali regije identificirajo ključne zaviralce razvoja in vrzeli, ki onemogočajo doseganje optimalnega dolgoročnega družbenega napredka.

V razvitem svetu, kjer je potreba po delovanju tovrstnih institucij vedno bolj očitna, se **razvojne banke vedno bolj pomikajo od preprostega transmisijskega mehanizma za vnaprej opredeljeno razporejanje finančnih virov k intelektualno močnemu instrumentu**, ki zajema vedno širši nabor podatkov, ga analizira in s pomočjo svojih primerjalnih prednosti pred zasebnimi finančnimi institucijami predeluje v predloge, ki so lahko v pomoč ali pa osnova državnim politikam razvoja in ukrepanja na področju spodbujanja gospodarstva in reševanja vedno daljšega seznama lokalnih in globalnih izzivov. Pri tem **s svojo kredibilnostjo in strokovnostjo gradijo tudi lastno neodvisnost, ki je pogoj za uspešno dolgoročno učinkovitost na trgu**. Za razliko od zasebnih finančnih institucij svoje analitične sposobnosti ne usmerjajo zgolj na informacije, relevantne za dobičkonosnost, pač pa na širše družbene koristi v celoti.

Podobno ugotavljata tudi ugledna akademika M. Mazzucato in C. C. R. Penna, ki kot **eno ključnih vlog razvojnih bank v sodobnem svetu vidita pri financiranju inovacij**. Inovacije namreč terjajo čas, ter s tem tudi dolgoročno, potrpežljivo financiranje. Že v preteklosti je bil velik del prebojnih inovacij vsaj v prvih fazah močno podprt z javnimi sredstvi. Razvojne banke tako lahko ne le podpirajo, pač pa tudi usmerjajo inoviranje na področjih, kjer zasebni kapital potrebuje spodbudo, da se pridruži v dovolj veliki meri, pa naj bo to na področju okoljske zaščite, zdravstva, energetike ali pa spremenjenih družbenih razmer, ki nas čakajo zaradi očitnih demografskih sprememb.

Načeloma za razvojne banke velja, da izravnava svoj poslovni rezultat na daljši rok kot poslovni subjekti, pa vendar se od njih zahteva **dolgoročna finančna vzdržnost poslovanja, kar pomeni oplajanje lastnega kapitala**. Zaradi tega razvojne banke ne podpirajo vseh projektov, še posebej pa ne tistih brez finančne vzdržnosti in/ali trajnostne vsebine. To načelo razvojnim bankam onemogoča opravljanje poslov, ki bi se z veliko verjetnostjo lahko izkazali za nerentabilne, kot je na primer pomoč podjetjem v težavah. Tako pomoč kot nedovoljeno obravnava tudi Evropska komisija, ki mora zagotavljati enake pogoje konkurenčnega okolje v celotnem gospodarskem sistemu EU.

V času po globalni finančni krizi po letu 2007 so razvojne banke torej dobile še pomembnejše mesto in vlogo. V krizi so razvojne banke večinoma močno razširile obseg in dostopnost svojih aktivnosti in tako delovale proticiklično na gospodarsko aktivnost. Vendar tudi v teh okoliščinah ostajajo dosledne pri upoštevanju ustreznih kreditnih standardov. Delovanje v povečanih sistemskih vrzelih, ki same po sebi prinašajo zvišano stopnjo tveganja, je namreč pomenilo velik pritisk na zagotavljanje dolgoročne rentabilnosti poslovanja.

II.2. INSTITUCIONALNI, REGULATORNI IN KORPORATIVNI OKVIR DELOVANJA SID BANKE

Institucionalni in regulatorni okvir

Ključni okvir v slovenskem institucionalnem okolju za delovanje SID banke predstavlja Zakon o slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB), ki regulira delovanje SID banke, njeno vlogo, pooblastila, dejavnosti, lastništvo in organiziranost. SID banka deluje tudi s pooblastilom po **Zakonu o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP)**, ki dodatno ureja izvajanje funkcije izvozne kreditne agencije, vendar gre v tem primeru za posle v imenu in za račun države. Ti posli se računovodsko evidentirajo ločeno, torej izven bilance banke.

SID banka velja v skladu z ZSIRB, Zakonom o bančništvu in regulativami EU za **»specialno kreditno institucijo«: opravlja posebne naloge, jasno opredeljene z zakonom, je v izključni lasti države, država pa upnikom jamči za vse obveznosti SID banke.** SID banka se uvršča med »nacionalne razvojne banke« in ne »agencije«, saj je nadzorovana in licencirana tudi s strani Banke Slovenije in ECB, ki sta bančni regulator in nadzornik, medtem ko je nadzor Vlade in Državnega zbora usmerjen predvsem v nadzor izpolnjevanja zadanih mandatov.

Razvojne banke v EU igrajo posebej poudarjeno vlogo in so podvržene še dodatnim regulativam. EU je že leta 1958 ustanovila Evropsko investicijsko banko (EIB), ki zagotavlja dolgoročna posojila javnemu in zasebnemu sektorju za projekte v evropskem interesu, kot so: kohezija in konvergenca regij EU, podpora za mala in srednja podjetja, okoljski programi, raziskave, razvoj in inovacije, promet ter energija. Spodbujanje razvoja na teh področjih je horizontalni cilj EU. Hkrati je EIB večinski delničar v Evropskem investicijskem skladu (EIF), ustanovljenem leta 1994 za podporo majhnim podjetjem, ki deluje preko bank in drugih finančnih posrednikov, iz zgodovinskega pregleda pa izhaja, da so vzporedno v državah članicah delovale tudi nacionalne spodbujevalno razvojne banke in pri tem zasledovale zelo podobne cilje ter uporabljale podoben poslovni model.

S povečevanjem stopnje integracije v okviru EU so bili tudi organi EU prisiljeni, da se natančneje opredelijo do nacionalnih razvojnih bank in njihovega poslovanja.¹⁰ Te namreč, kot že rečeno, delujejo na finančnih trgih in lahko konkurirajo drugim zasebnim subjektom, obenem pa od držav prejmejo tudi določeno finančno ali nefinančno podporo. Zaradi tega morajo te ustanove **prejete prednosti prenesti na končne koristnike, saj bi v nasprotnem primeru prišlo do nedovoljene konkurenčne prednosti** pred drugimi finančnimi posredniki. Pri tem prenos finančne prednosti na končnega prejemnika ne sme vplivati na njegov položaj do njegovih konkurentov oziroma mora ta dobiti finančno storitev skladno s pravili o konkurenci in dovoljenih državnih pomočeh.

V ustanovitvenih pogodbah EU je namreč določeno, da je vsaka pomoč iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nedovoljena. **Državna pomoč je v EU dovoljena samo izjemoma, npr. če je skladna s horizontalnimi cilji pravil o državnih pomočeh.** Pri presoji skladnosti delovanja javnih specializiranih kreditnih institucij se uporabljajo poleg primarnih (ustanovitvena pogodba) tudi sekundarni (smernice in uredbe) in drugi pravni viri EU, in sicer po načelu enakih kriterijev za enake primere.

Na področjih, kjer bančno okolje to omogoča, specialne kreditne institucije svoje produkte končnim prejemnikom ponujajo primarno preko poslovnih bank ali s sodelovanjem v bančnih sindikatih. S tem je potencialni vpliv države na konkurenco bistveno zmanjšan. Pri izbiri poslovnih bank, s katerimi sodelujejo, morajo seveda ravnati nediskriminatorno in transparentno. Problem vpliva na konkurenco med končnimi prejemniki sredstev v realnem sektorju je urejen z zahtevo, da lahko specialne kreditne institucije ponujajo svoje produkte le na vnaprej točno določenih področjih oziroma v skladu s prej omenjenimi horizontalnimi cilji EU.

Ko poslovni finančni sektor na danih tržnih vrzeli ne more ali ne želi povečati svoje aktivnosti s pomočjo programov razvojne banke, se razvojna banka lahko odloči, da **sama intervenira neposredno do končnih koristnikov. Pri tem mora paziti**

¹⁰ V skladu z integracijskimi procesi na bančnem področju, ki so dobili v 2012 dodaten moment s temelji evropske bančne unije, se dodatno izpostavlja tudi vprašanje integracijskega procesa na področju razvojnega bančništva oziroma morebitna nova vloga evropskih nacionalnih razvojnih bank.

na uveljavljanje ustreznih ukrepov za preprečevanje morebitnega izrivanja aktivnosti poslovnega sektorja.

ZAHTEVE/OMEJITVE EVROPSKE KOMISIJE:

- Nekonkuriranje komercialnim bankam in osnovno delovanje preko poslovnih bank.
- Ponekod konkretnjša specifikacija in ustrezna prigrasitev (Ministrstvo za finance, EK) razvojno-spodbujevalnih nalog v okvirih GBER, de minimis ali dokazanih tržnih vrzeli.
- Zagotavljanje dolgoročne finančne vzdržnosti banke ob maksimiranju koristi z vidika ciljev trajnostnega razvoja.
- Upoštevanje pravil o pomoči podjetjem v težavah.
- Delovanje povezanih družb na tržnih osnovah.

Za vsakega od svojih programov mora razvojna banka, ki deluje v EU, na ustrezen način opredeliti tržno vrzel, ki jo s tem programom naslavlja. EK ponuja možnosti za oblikovanje programov **po načelu *de minimis* ali po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah**. Načelo *de minimis* predvideva posojanje po obrestnih merah, ki veljajo z vidika EK za zelo blizu tržnim obrestnim meram, Uredba splošnih skupinskih izjem pa opredeljuje segmente financiranja, ki po oceni EK ne delujejo ustrezno in kjer je zato intervencija razvojnih bank dobrodošla. V obeh primerih gre torej za način delovanja, ki širi domet trga in ne povzroča dodatnih omejitev konkurenčnemu delovanju tržnih udeležencev. Razvojna banka lahko tudi sama **z ustrezno analizo trga** EK dokaže tržno vrzel ter pri EK prigrasi ustrezne programe financiranja, s katerimi bo naslovlila to vrzel. Izven tega okvirja ostane **možnost delovanja po načelu zasebnega investitorja**, kar pomeni (so)financiranje po tržnih pogojih.

Slika 5: Nadzor nad poslovanjem SID banke temelji na treh nadzornih stebrih

Korporativno upravljanje	<ul style="list-style-type: none">• Vlada RS• Skupščina delničarjev• Nadzorni svet• Slovenski državni holding
Regulatorno upravljanje	<ul style="list-style-type: none">• Banka Slovenije• Evropska centralna banka• Agencija za trg vrednostnih papirjev
Nadzor nad izvajanjem pooblastil	<ul style="list-style-type: none">• Državni zbor• Vlada RS• Komisija za pospeševanje mednarodne menjave• Računsko sodišče RS• Evropsko računsko sodišče• Evropska komisija• Urad RS za nadzor proračuna

Vir: SID banka

Poleg korporativnega upravljanja, kot velja za delniške družbe, ima SID banka še **posebej okrepljen regulatorni nadzor, kar terja in zagotavlja visok nivo transparentnosti poslovanja**. Ker nastopa SID banka kot banka, je za njen nadzor zadolžena Banka Slovenije. Dodatno je kot nosilka številnih javnih pooblastil in v skladu s tem povezano zakonodajo SID banka dolžna redno poročati Državnemu zboru in Vladi RS ter posebej nekaterim ministrstvom, nad izvajanjem pooblastil po Zakonu o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP) bedi posebna Komisija za pospeševanje mednarodne menjave, nad vsem skupaj pa še Računsko sodišče. SID banka za nadzorne ustanove **pripravlja letno skupaj več kot 150 rednih poročil**.

V 2013 je bil SID banki tudi potrjen status javnega naročnika po takratnem ZJN-2, zato so bili v banki tudi vzpostavljeni **postopki javnega naročanja**.

Korporativno upravljanje – usmerjeno v skrbno obvladovanje tveganj

Glede **internih organov vodenja in nadzora ima SID banka dvotirni sistem upravljanja – banko vodi uprava, njeno delovanje pa nadzoruje nadzorni svet**. Nadzorni svet nadzoruje in spremlja vodenje in poslovanje banke. Ima sedem

članov, ki jih skladno z ZSIRB imenuje Vlada Republike Slovenije.¹¹ Nadzorni svet deluje na podlagi sprejetega poslovnika o delu nadzornega sveta, ki podrobneje ureja načela, postopke in način dela, glavne pristojnosti in odgovornosti pa so določene s statutom banke in zakoni, ki urejajo poslovanje banke, predvsem z zakonom o gospodarskih družbah, zakonom o bančništvu in ZSIRB. Med drugim sprejema strateške usmeritve banke, preverja letna in druga finančna poročila banke in o tem izdela mnenje, obrazloži skupščini delničarjev banke svoje mnenje k letnemu poročilu oddelka za notranjo revizijo in mnenje k letnemu poročilu uprave, potrjuje letno poročilo banke in predlog uprave za uporabo bilančnega dobička, obravnava morebitne ugotovitve Banke Slovenije, davčne inšpekcije in drugih nadzornih organov v postopkih nadzora nad banko. Poleg tega daje nadzorni svet soglasje upravi k določitvi poslovne politike banke, finančnega načrta banke, organizacije sistema notranjih kontrol in letnega programa dela oddelka za notranjo revizijo. Nadzorni svet daje tudi usmeritve in soglasje k politiki poslovanja banke skladno z razvojnimi usmeritvami, ki temeljijo na dolgoročnih razvojnih dokumentih EU in Republike Slovenije.

Nadzorni svet je tudi ustanovil revizijsko komisijo, komisijo za tveganja ter komisijo za imenovanja in prejemke kot posvetovalna telesa. V zvezi s svojimi pristojnostmi spremljanja in nadzora **revizijska komisija** obravnava predvsem gradiva, ki se nanašajo na medletne in letne računovodske izkaze banke, delovanje oddelka za notranjo revizijo, organizacijo sistema notranjih kontrol in morebitne ugotovitve nadzornih organov v postopkih nadzora nad banko. Komisija sodeluje tudi pri postopkih izbire zunanjega revizorja ter pregleduje in spremlja njegovo delo in neodvisnost. **Komisija za tveganja**, v okviru svojih pristojnosti, predvsem svetuje glede splošne nagnjenosti banke k prevzemanju tveganj in glede strategije upravljanja tveganj, pomaga pri izvajanju nadzora nad višjim vodstvom glede strategije upravljanja tveganj, preverja, ali so v spodbudah v okviru sistema prejemkov upoštevana tveganja ter preverja, ali so cene produktov banke združljive s poslovnim modelom in strategijo upravljanja tveganj. **Komisija za imenovanja in prejemke** je stalno delovno in posvetovalno telo nadzornega sveta. Komisija je pristojna in odgovorna za opravljanje nalog s področja prejemkov zaposlenih ter obravnavo vprašanj, povezanih z upravo. Njene naloge so tako predvsem ocenjevanje ustreznosti vzpostavljenih metodologij, na podlagi katerih sistem prejemkov spodbuja

¹¹ Na dan 31. 12. 2019 so bili člani nadzornega sveta Monika Pintar Mesarič kot predsednica, Marko Tišma kot namestnik predsednice ter mag. Marjan Divjak, mag. Leo Knez in Zlatko Vili Hohnjec kot člani.

ustrezno upravljanje tveganj, kapitala in likvidnosti, preverjanje ustreznosti splošnih načel politik prejemkov in njihove skladnosti s poslovno politiko banke v dolgoročnem časovnem obdobju, ocenjevanje in vrednotenje dela uprave, pregled politike prejemkov uprave in priprava priporočil nadzornemu svetu glede izvajanja politik prejemkov. Pri imenovanjih članov uprave in nadzornega sveta je komisiji v pomoč tudi **Komisija za ocenjevanje primernosti**, sestavljena iz vodje funkcije skladnosti v banki in dveh zunanjih članov z znanji in izkušnjami s področja opravljanja bančnih oziroma finančnih storitev ter z znanji in izkušnjami s področja kadrovanja, psihologije in sorodnih ved.

Za koordinacijo delovanja pristojnih državnih in drugih organov ter institucij pri izvajanju ZZFMGP ter učinkovito izvajanje zavarovanja in financiranja poslov mednarodne trgovine in investicij je Vlada Republike Slovenije imenovala **komisijo za pospeševanje mednarodne menjave**.

Komisija odloča o predlogih banke za sklepanje zavarovalnih poslov, ki presegajo pet mio EUR, oziroma kadar je v poslu udeležena SID banka. Odločilne pristojnosti ima tudi na drugih področjih, povezanih z obvladovanjem tveganj, kot so dajanje soglasja k:

- politikam zavarovanja v posameznih državah ali skupinah držav, ki skupaj z limiti zavarovanja, opredeljenimi že v ZZFMGP, omejujejo mogoči obseg nastalih škod;
- sklepanju in oblikovanju posebnih pogojev zavarovanja posameznih zavarovalnih in drugih poslov;
- upravljanju sredstev varnostnih rezerv in rizikov, prevzetih v zavarovanje;
- sklepanju sporazumov in odnosov s finančnimi in drugimi institucijami;
- reprogramom, izterjavam in likvidacijam škod;
- drugim poslom v zvezi z zavarovanjem po pooblastilu države.

Komisija za pospeševanje mednarodne menjave redno spremlja poslovanje banke na področjih, ki jih ureja ZZFMGP, saj obravnava poročila o poslovanju, Ministrstvu za finance pa daje mnenje k poročilu banke o izvrševanju pooblastil po ZZFMGP.

V letu 2019 je Komisija obravnavala največ poslov pozavarovanja kratkoročnih terjatev, ki so se zaradi spremenjene pozavarovalne pogodbe, sklenjene z družbo Coface PKZ, številčno povečali, pa tudi srednjeročne posle izvoznega financiranja v Srbiji, Črni gori, Ukrajini, Belorusiji in Afriki. Iz tega razloga se je povečalo število

korespondenčnih sej, ki jih je bilo v letu 2019 13, rednih pa 7. Komisija je obravnavala tudi druge posle internacionalizacije slovenskih izvoznikov na področju JV Evrope, Rusije, Belorusije in v ostalih državah vzhodne Evrope. Povezano z dolgoročnimi izvoznimi posli na trge EU je Komisija odločala o zavarovanju garancij, ki so jih zahtevali naročniki. Seznanila se je tudi s problematiko slovenske komponente, ki v razmerah globalizacije in članstva Slovenije v EU postaja vedno bolj aktualna in dala ustrezne usmeritve SID banki.

Z namenom posodobitve poslovanja pooblaščenice institucije je Komisija predlagala povišanje provizije države banki, s katero bi lahko SID banka deloma sofinancirala načrtovano prenovo informacijskega sistema na področju izvajanja zavarovanja za državni račun.

Komisija deluje s šestimi rednimi člani¹², predstavniki Ministrstva za finance, ki ima odločilno vlogo (pravico veta), Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za zunanje zadeve, Gospodarske zbornice in Združenja bank Slovenije.

Banka ima v zvezi s postopki računovodskega poročanja z internimi akti vzpostavljene **različne notranje kontrole**, ki se izvajajo predvsem v organizacijskih enotah, pristojnih za upravljanje tveganj, računovodstvo ter plan in kontroling. Delovanje notranjih kontrol in upravljanje tveganj v družbi je tudi predmet notranjega revidiranja, ki ga izvaja posebna organizacijska enota. V okviru banke je kot del sistema notranjih kontrol vzpostavljena tudi funkcija varovanja zakonitosti poslovanja, katere nosilec je posebna organizacijska enota.

Oddelek za skladnost je samostojna, neodvisna organizacijska enota, ki je funkcionalno in organizacijsko ločena od preostalih organizacijskih enot banke in je neposredno odgovorna upravi banke. V okviru oddelka za skladnost deluje tudi specialist za informacijsko varnost.

Oddelek za skladnost deluje skladno z letnim programom dela (marec 2019–februar 2020), ki poleg rednih pregledov skladnosti vključuje še izvajanje svetovalne funkcije, zlasti na področju uvajanja novih produktov banke, presoje zakonitosti in etičnosti delovanja deležnikov banke, sodelovanje v kazenskih in civilnih postopkih banke ter izvajanje izobraževanja zaposlenih in upravljalnega organa banke. Posebno pozornost oddelek za skladnost namenja tudi realizaciji podanih priporočil. O realizaciji letnega

¹² Komisija je na dan 31. 12. 2019 delovala v sestavi Franc Stanonik kot predsednik, Matej Čepeljnik kot namestnik predsednika ter mag. Jože Renar, Iztok Grmek, mag. Stanislava Zadavec Capriolo in Jernej Tovšak kot člani. G. Grmek je v letu 2019 nadomestil mag. Alenko Suhadolnik.

programa dela oddelek za skladnost upravljalnemu organu poroča polletno, o statusu realizacije podanih priporočil pa kvartalno.

Tudi v letu 2019 je oddelek za skladnost pri izvajanju pregledov skladnosti sodeloval z oddelkom za notranjo revizijo in sicer z izmenjavo informacij oziroma ugotovitev ter z oddelkom za upravljanje tveganj na področju uvajanja novih produktov banke. Oddelek za skladnost ima nadzorno funkcijo oziroma je skrbnik internega kodeksa etičnih vrednot in strokovnih standardov ter je pristojen za obravnavo kršitev navedenega kodeksa in obravnavo naznanitev sumov kršitev in/ali pritožb bodisi zaposlenih bodisi tretjih oseb. Sistem prijav/naznanitev suma kršitev/pritožb omogoča anonimno naznanitev suma kršitve/pritožbe. V letu 2019 je oddelek prejel in obravnaval sedem naznanitev sumov kršitev oziroma pritožb. V šestih primerih je bilo ugotovljeno, da očitana kršitev ni podana, v enem primeru pa postopek, po prehodni presoji vsebine naznanila in okoliščin primera, ni bil niti uveden.

Ne glede na vzpostavitev in izvajanje funkcije skladnosti je uprava banke primarno odgovorna za upravljanje tveganja skladnosti in zagotavlja, da je poslovanje banke skladno s predpisi. Za zagotavljanje skladnosti poslovanja so odgovorni tudi vsi zaposleni v banki, ob upoštevanju njihove vloge in ravni odgovornosti. Njihova pravica in dolžnost je, da se izobražujejo tudi s področja obvladovanja tveganja skladnosti.

Uprava SID banke je ob soglasju nadzornega sveta sprejela Kodeks etičnih vrednot in strokovnih standardov, ki ureja načela in pravila, po katerih se ravna SID banka, njeni organi in bančni delavci pri opravljanju svoje dejavnosti in svojih nalog v odnosu do strank (komitentov), do drugih bank, do gospodarskega okolja in znotraj SID banke.

Tudi **Oddelek za notranjo revizijo** je organiziran kot samostojna, neodvisna organizacijska enota, ki je funkcionalno in organizacijsko ločena od drugih organizacijskih enot banke in je neposredno odgovorna upravi banke. Oddelek za notranjo revizijo deluje skladno z Zakonom o bančništvu, Mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, Kodeksom poklicne etike notranjih revizorjev in Kodeksom načel pri notranjem revidiranju. Delovanje oddelka za notranjo revizijo ureja listina o delovanju notranje revizije, podrobneje pa so postopki izvajanja notranjerevizijske dejavnosti opredeljeni v pravilniku o delu notranje revizije in v priročniku notranjega revidiranja.

Oddelek za notranjo revizijo poroča o svojem delovanju, ugotovitvah in poteku realizacije priporočil letno in četrletno upravi banke, revizijski komisiji in nadzornemu

svetu banke. Uprava banke obravnava tudi vsa poročila o posameznih izvedenih notranjih revizijah.

Namen delovanja oddelka za notranjo revizijo je podajati neodvisne in nepristranske ocene o učinkovitosti in kakovosti upravljanja tveganj, notranjih kontrol in ureditvi notranjega upravljanja in s tem prispevati k izboljšanju delovanja in doseganju ciljev banke. Svoje poslanstvo oddelka za notranjo revizijo uresničuje z izvajanjem notranjih revizij in svetovalne dejavnosti, pri čemer se osredotoča na najbolj tvegana področja, ki jih določi v okviru načrtovanja dela oddelka. Letni in strateški načrt temeljita na podlagi profila tveganosti banke in zahtev regulatorja za obvezno revidiranje posameznih področij poslovanja banke, s ciljem revizijskega pokritja najbolj tveganih področij delovanja banke in obdobjnega pokritja tudi manj tveganih oz. še ne pregledanih področij. Oba načrta sprejme uprava banke v soglasju z nadzornim svetom banke.

V letnem načrtu dela za leto 2019 je bilo predvidenih dvanajst obsežnih in kompleksnih revizijskih pregledov, od katerih je bilo skupaj z izrednim pregledom zaključenih deset v letu 2019 oziroma v začetku leta 2020, tri revizije pa so bile zaradi vsebinske zahtevnosti, trenutnega stanja na revidiranem področju in potrebe po uporabi zunanjih veščakov prenesene v letni načrt dela za poslovno leto 2020. Konec leta 2019 oziroma v začetku leta 2020 se je pričela tudi zunanja presoja kakovosti dela oddelka za notranjo revizijo. Pomembno pozornost je oddelka za notranjo revizijo posvečal tudi poteku realizacije priporočil. Poleg rednih obdobjnih revizijskih pregledov ter spremljave realizacije priporočil je oddelka v letu 2019 opravljal tudi svetovalno dejavnost na področju razvoja bančnih produktov v okviru Sklada skladov in finančnega inženiringa kot tudi neformalnega svetovanja širokega spektra vsebin.

II.3. NAČELA POSLOVANJA SID BANKE

Splošna načela in dobre prakse delovanja razvojnih bank ter vzpostavljenih internacionalnih institucionalnih okvirjev se odražajo tudi v načelih poslovanja SID banke, pri čemer so bila ta natančno določena v zakonskih podlagah in drugih statutarnih oziroma strateških dokumentih banke. Ključna načela, ki jim sledi banka v vsakodnevem poslovanju, so tako predvsem:

a) usmerjenost v uravnoteženi in trajnostni razvoj Slovenije

SID banka mora slediti načelu uravnoteženega in trajnostnega razvoja na ekonomskem, okoljskem in socialnem področju ter upoštevati celovit, dolgoročno naravnani pogled pri vseh finančnih poslih. Poleg ekonomske upravičenosti aktivnosti mora upoštevati tudi njihove družbene eksternalije, to je nefinančne ali posredne koristi in/ali stroške za celotno gospodarsko in družbeno okolje. Delovanje SID banke temelji na razvojnih dokumentih RS in EU.

b) finančna samovzdržnost in odgovorno posojanje

Z namenom doseganja dolgoročne finančne samovzdržnosti in upoštevanja temeljnih bančnih načel delovanja je vsak posel podvržen presoji ekonomske in finančne upravičenosti ter celoviti oceni in upravljanju vseh vrst tveganj. Koncept odgovornega posojanja združuje tako strokovne kot tudi etične standarde. Odgovorno posojanje v SID banki upošteva koncept t.i. »presoje 5 bilanc« (intelektualna, surovinska, okoljska, energetska, inovacijska). Sestavni del odgovornega posojanja sta tudi osebna integriteta bančnih uslužbencev, zaradi česar je SID banka sprejela tudi svoj etični kodeks.

c) nekonkuriranje, komplementarnost in subsidiarnost

SID banka pri izvajanju svojih dejavnosti ne konkurira drugim finančnim institucijam na trgu ampak poskuša obstoječi trg čim bolj dopolnjevati. SID banka vstopa v posle le subsidiarno, po principu »druge najboljše možnosti«, če komercialni sektor na danem področju ni aktiven, ali pa ni aktiven v zadostni meri, da bi se doseglo »najboljšo možnost«, to je nemoteno delovanje trga.

ZELENI DOGOVOR

Evropa želi do leta 2050 postati **prva podnebno nevtralna celina na svetu**. Za uresničitev tega ambicioznega načrta je Evropska komisija sprejela evropski zeleni dogovor, ki naj bi omogočil preobrazbo gospodarstva in družbe EU v trajnostno strukturo, prijazno do okolja in zdravja prebivalcev. Za njegovo uresničitev je ključno financiranje učinkovitega prehoda industrije, gradbeništva ter energetike na nove poslovne modele. **V slovenskem prostoru to ključno vlogo igra SID banka** z namenskimi programi za olajšanje prehoda, investicije v čistejše in učinkovitejše tehnologije ter močnejšo vključitev agilnih malih in srednjih podjetij v mreže globalnega gospodarstva.

Za to je potreben tako primeren model vrednotenja različnih možnosti, za kar v SID banki uporabljamo tako sistem petih bilanc kot inovativne sheme financiranja, ki jih v sklopu finančnega inženiringa agilno oblikujemo za spodbujanje zelenih ekonomskih aktivnosti gospodarskih subjektov. Za spopad s podnebnimi, tehnološkimi in demografskimi spremembami bodo potrebne velike naložbe, kar bo prineslo dodatne potrebe po financiranju projektov. Poslanstvo SID banke je prav sodelovanje pri tovrstnih dolgoročnih razvojnih projektih, ki prinašajo napredek ter širše družbene koristi.

d) vrednost finančnih storitev za končne koristnike

SID banka storitve izvaja z namenom ustvarjanja neposredne ali posredne dodane vrednosti za uporabnike. SID banka skrbi za raznovrstnost in prilagojenost finančnih produktov potrebam končnih koristnikov in zagotavlja daljše ročnosti, nižje cene storitev, prilagojenost razvojnim fazam življenjskega cikla podjetij, učinkovitejšo uporabo finančnih sredstev države, ipd. V primeru posrednega poslovanja prek poslovnih bank mora biti zagotovljen prenos finančne vrednosti na končne koristnike.

ODGOVORNO POSOJANJE – KAKO SID BANKA PRESOJA PROJEKTEV OKVIRU SVOJEGA KREDITNEGA PROCESA?

Če bančništvo lahko delimo na komercialno, investicijsko in razvojno, potem razvojne banke ločimo od ostalih bank po njihovih specifičnih načelih poslovanja: komplementarnost, subsidiarnost, nediskriminatornost, preglednost in načelo družbene odgovornosti. S tem razvojne banke zagotavljajo svojo dopolnilno vlogo drugim bankam v okviru delovanja finančnih trgov. SID banka v svojem kreditnem procesu **uporablja celovit pogled, ki pomeni presojo petih bilanc potencialnega posojiljemalca; intelektualno, surovinsko, okoljsko, energetska in inovacijsko.**

Gre za koncept odgovornega posojanja, ki združuje tako strokovne kot tudi etične standarde. SID banka si zato prizadeva za prehod na krožno gospodarstvo in k temu spodbuja tudi svoje partnerje.

Podjetja, ki gradijo poslovni model zasnovan na načelih krožnega gospodarstva, zmanjšujejo izkoriščanje in obremenitve okolja in se usmerjajo v njegovo varovanje in ponovno uporabo, popravilo ali recikliranje obstoječih materialov. S tem ustvarjajo trajnejšo gospodarsko rast, ki zagotavlja čisto okolje našim zanamcem in ugodne razmere za zdravo in polno življenje družbe v prihodnosti.

SID banka je zato v sodelovanju z zunanjimi partnerji razvila model, po katerem ob ekonomsko-finančnem položaju presoja tudi trajnostno naravnost potencialnih posojiljemalcev. Natančen vprašalnik s pomočjo kvantificiranih in ponderiranih odgovorov na vprašanja v petih kategorijah poda točkovno oceno. Ta meri elemente dolgoročne vzdržnosti poslovnega modela podjetja in njegove skladnosti z nameni, ki jih mora v okviru svojih mandatov podpirati SID banka. Osredotoča se na t.i. pet bilanc vsake družbe – intelektualno, surovinsko, okoljsko, energetska in inovacijsko; te ocenjujejo poslovno odpornost podjetja na dolgi rok, njegovo snovno učinkovitost, skrb za naravno okolje in družbeno odgovornost, energetska učinkovitost ter tehnološko prebojnost.

Model SID banki omogoča, da ponudbo in ceno svojih storitev prilagodi glede na oceno podjetja po modelu, kar predstavlja dodatno spodbudo podjetjem za transformacijo v bolj krožno naravnane poslovne modele, SID banki pa tudi spremljanje napredka posameznega podjetja skozi čas.

e) nediskriminatornost

SID banka zasleduje načelo enakega dostopa in enakega obravnavanja vseh uporabnikov njenih storitev.

f) Preglednost poslovanja

SID banka skrbi za preglednost vseh ponujenih storitev na eni strani, po drugi pa tudi za preglednost finančnih rezultatov in družbeno-ekonomskih učinkov svojega poslovanja. Pri tem upošteva zakonska določila in druge relevantne usmeritve ter tudi dobro prakso, ki jo izvajajo primerljive institucije v EU. SID banka je edina ustanova slovenskega javno-spodbujevalnega sistema, ki deluje kot banka, kar pomeni poslovanje po strogih določilih in pod nadzorom.

SID BANKA – RAZVOJNA BANKA, PODVRŽENA BANČNI REGULATIVI

Kljub drugačnemu mandatu in specifični usmerjenosti je prvenstveno potrebno poudariti, da je SID banka – banka ter da mora biti njeno poslovanje usklajeno z vsebino bančne licence in regulative Banke Slovenije. SID banka deluje praviloma le na področjih tržnih vrzeli oziroma pomanjkljivosti. Tudi na področju zavarovanja izvoznih kreditov in izhodnih neposrednih investicij SID banka zavaruje le t.i. »netržna tveganja«, se pravi tveganja, ki jih zasebni finančni subjekti niso pripravljene prevzeti. To pomeni, da so **de facto (neposredni) posli, ki jih SID banka obravnava, večinoma bolj tvegane narave**, tako z vidika donosa (manjši), časa (daljše ročnosti) in tveganj (naslavljanje podjetij slabših bonitetnih razredov in manjše zahteve po zavarovanju, financiranje na osnovi ovrednotene perspektivnosti poslovnega modela). To pomeni, da SID banka ne zasleduje načela kratkoročne maksimizacije dobičkonosnosti, pač pa dolgoročne družbene koristi.

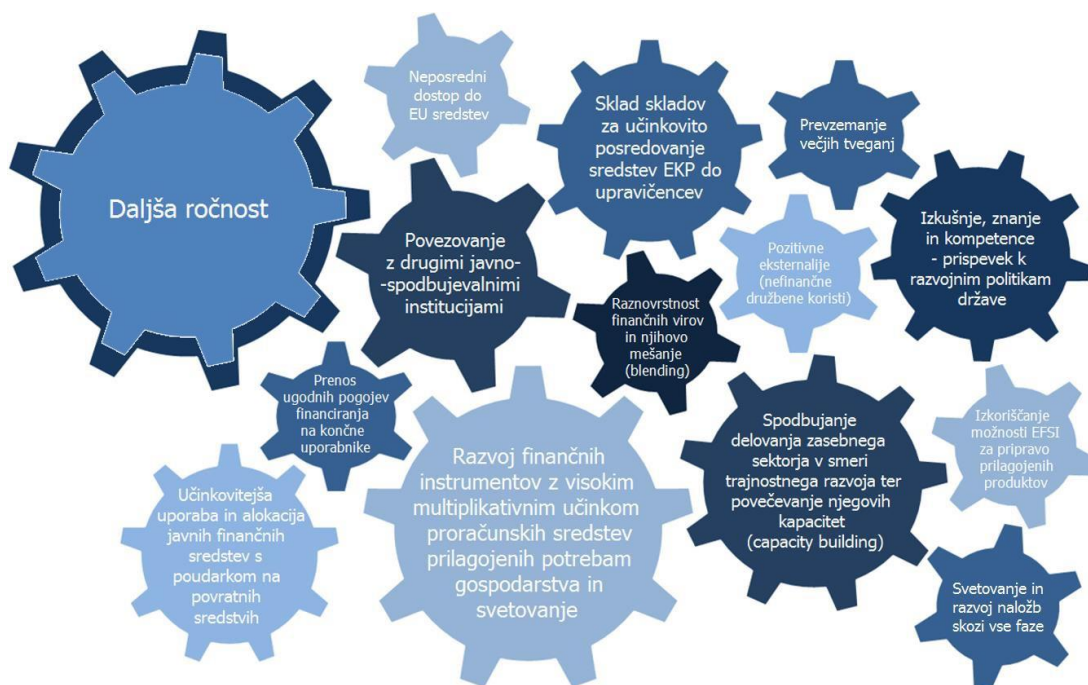
Kljub temu mora ob spoštovanju vse bančne regulative in splošnih načel mikroprudentnega poslovanja delovati po načelu samovzdržnosti. Izjemno racionalno poslovanje je zato bistvenega pomena – brez pozitivnega poslovanja tudi poslovanje ne bi moglo biti dolgoročno vzdržno.

Dodatno je treba opozoriti, da so v skladu z zakonskimi in drugimi podlagami **vsa sredstva SID banke strogo namenska** in da **jih ni mogoče uporabiti za katerikoli namen**, kar lahko povzroča določena razočaranja posameznih podjetij.

g) poslovanje odvisnih družb po tržnih principih

Četudi morajo odvisne družbe zasledovati sinergijsko funkcijo z doseganjem ciljev SID banke, morajo te družbe delovati po merilih, ki veljajo za tipične zasebno-pravne gospodarske družbe. Vsaka dokapitalizacija teh družb s strani SID banke je tudi podvržena presoji z vidika dovoljene državne pomoči.

Slika 6: Vzvodje SID banke



Vir: SID banka

IZVEDBA SAMOOCENE SISTEMA KAKOVOSTI PO VPRAŠALNIKU EFQM ZA LETO 2019

Kaj je EFQM?

Preizkušen evropski model odličnosti EFQM Evropske fundacije za upravljanje kakovosti iz Bruslja je okvir za upravljanje, ki vodi k stalnemu izboljševanju. Gre za orodje, ki združuje različne elemente upravljanja družbe, kar omogoča pregled trenutnih prednosti in priložnosti za rast.

EFQM model odličnosti je okvir za ocenjevanje učinkovitosti poslovanja, identifikacijo ključnih prednosti in izboljšave le-teh, integracijo in uskladitev obstoječih orodij, postopkov in procesov ter odpravo podvajanj, uvedbo načina razmišljanja, ki spodbuja refleksijo in stimulira stalno izboljševanje, ugotovitev, kateri ukrepi zares prispevajo k doseganju rezultatov, katera področja potrebujejo več pozornosti in kateri pristopi morajo biti opuščeni.

Samoocena za leto 2019

SID banka v skladu z dobro prakso na področju sprejete Politike upravljanja upošteva priporočila Slovenskega državnega holdinga, pri čemer organi vodenja ali nadzora ta splošna priporočila in njihovo implementacijo presojuje z vidika skladnosti z zakonskimi in drugimi okviri poslovanja SID banke. SID banka sicer tudi sama uvaja orodja za samoocenjevanje, ki pomagajo pri izboljševanju učinkovitosti in organizacijske kulture.

Na tej podlagi je bila izvedena samoocena po vprašalniku EFQM za leto 2019. Skupna ocena EFQM vprašalnika za leto 2019 znaša 84,8. Za namen zvišanja poslovne odličnosti v smeri doseganja zastavljenih ciljnih vrednosti ocen posameznih sklopov do leta 2021 je bilo sprejetih 11 ukrepov, s katerimi se je seznanil nadzorni svet.

II.4. PODROČJA DELOVANJA

Kot specializirana kreditna institucija oziroma izvozna in razvojna banka z javnimi pooblastili, SID banka deluje le na določenih javno-spodbujevalnih področjih. V skladu z ZSIRB mora podpirati ekonomske, strukturne, socialne in druge politike in sicer preko opravljanja finančnih storitev na segmentih, kjer nastajajo oziroma so ugotovljene tržne vrzeli, zlasti pa na naslednjih z zakonom izrecno opredeljenih področjih:

RAZVOJ KONKURENČNEGA GOSPODARSTVA

- **Rast in razvoj MSP**, zlasti z namenom financiranja MSP v kasnejših fazah življenjskega cikla (za rast in razvoj), vključno s financiranjem potrebnih večjih obratnih sredstev in kvalitetnejšega kapitala za rast podjetij in predvsem razvoj inovativne industrije z višjim potencialom rasti, ter tudi finančno-zavarovalnih shem za proticiklično delovanje.
- **Konkurenčnost**, zlasti z namenom spodbujanja dolgoročnih poslovnih transakcij, ki udeležencem omogočajo vstop in poslovanje na tujih trgih, vključno s podporo povezanim uvoznim transakcijam, pripravi na mednarodne gospodarske posle, investicijam in spodbudam za trajnostno rast izvoza in internacionalizacijo gospodarstva ter aktivnosti z namenom spodbujanja oziroma izvajanja poslov po koncesijskih pogojih in spodbujanja skupnega nastopa na tretjih trgih z domačimi, tujimi ali mednarodnimi subjekti.

RAZVOJ DRUŽBE ZNANJA IN INOVATIVNEGA PODJETNIŠTVA

- **Raziskave, razvoj in inovacije**, zlasti z namenom spodbujanja konkurenčnosti in razvoja v okviru raziskovalnih in razvojnih programov, promocije inovativnosti in pospeševanja raziskovalne in razvojne dejavnosti ter prenosa znanja in zagotavljanja različne podpore nosilcem projektov za razvoj izdelkov, proizvodnih procesov in storitev.
- **Inovativno podjetništvo**, s posebnim poudarkom na visoko-tehnoloških MSP, s tem povezanim podjetništvom in tveganim kapitalom, predvsem z namenom financiranja podjetniških projektov v zgodnejših fazah razvoja (semenski kapital, zagonška sredstva), ustvarjanja možnosti za ustanavljanje novih podjetij in vključevanja v naloge in programe izvajalcev podjetniškega, inovativnega in finančnega okolja.

- **Izobraževanje**, zlasti z namenom spodbujanja in izboljševanja nivoja izobrazbe, znanj in upravljanja znanj ter spodbud potrebnim prekvalifikacijam ter pridobivanja specifičnih znanj.
- **Zaposlovanje**, med drugim z namenom zagotavljanja spodbud podjetjem za zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj, potrebnih za njihovo rast ali prekvalifikacijo posameznikov.

RAZVOJ OKOLJU PRIJAZNE DRUŽBE IN PROIZVODNJE

- **Varovanje okolja**, zlasti z vidika dolgoročne ohranitve
- **Snovna in energetska učinkovitost**, zlasti z namenom financiranja in spodbujanja ukrepov za varstvo narave, ustreznega ravnanja z odpadki, ustrezne rabe naravnih dobrin, pospeševanja kreditov oziroma naložb v infrastrukturo varstva okolja, izrabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije.

REGIONALNI IN DRUŽBENI RAZVOJ

- **Gospodarska in javna infrastruktura**, občinski in pokrajinski razvoj, zlasti z namenom izboljšanja logistične, komunalne in druge infrastrukture in poleg tega izvajanje jamstvene, finančne in javno zasebno partnerske sheme za izgradnjo te infrastrukture npr. za obnovo in razvoj ter prenavo mest itd.
- **Regionalni razvoj**, zlasti z namenom zagotavljanja skladnega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni, zmanjševanja razlik v gospodarski razvitosti in drugih aktivnostih, kjer se lahko povezuje z drugimi osebami, ki so dejavne in namenjene doseganju javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja in pri tem uporabljajo različne kombinirane instrumente finančnega inženiringa.
- **Stanovanjsko področje**, zlasti z namenom zagotavljanja ustrezne stanovanjske oskrbe in spodbujanja stanovanjske gradnje, prenove in vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš določenim kategorijam prebivalstva, skupaj z zagotavljanjem okolja in pogojev, ki omogočajo ustrezne bivalne razmere.
- **Nameni upravičenih naložb končnih upravičencev** za financiranje s sredstvi vira SID banke so oblikovani skladno z dovoljenimi področji delovanja SID banke, in sicer:
 - namen A: Internacionalizacija poslovanja podjetij vseh velikosti;

- namen B: Projekti za rast in razvoj malih in srednje velikih podjetij;
- namen C: Raziskave, razvoj, inovacije ter nove tehnologije, ki vodijo k novim ali temeljito izboljšanim proizvodom, storitvam ali procesom, z namenom večje konkurenčnosti in višje dodane vrednosti, s posebnim poudarkom na inovativnem podjetništvu;
- namen D: Izobraževanje;
- namen D1: Izobraževanje, zlasti z namenom spodbujanja in izboljševanja nivoja izobrazbe, znanj in upravljanja znanj, pridobivanja specifičnih znanj in upravljanja znanj;
- namen D2: Izobraževalna infrastruktura, zlasti zagotavljanje ustrezne prostorske infrastrukture in opreme, potrebne za izvajanje izobraževalnih procesov;
- namen E: Zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj, potrebnih za rast podjetij ter prekvalifikacije delavcev;
- namen F: Varovanje okolja in energetske učinkovitosti, zlasti z namenom financiranja in spodbujanja ukrepov za varstvo narave, ustreznega ravnanja z odpadki, ustrezne rabe naravnih dobrin, pospeševanja naložb v infrastrukturo varstva okolja, izrabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije;
- namen F1: Okoljevarstvo, zlasti varstvo voda, odvajanje odpadnih vod ali oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki, zmanjševanje onesnaževanja zraka, zmanjševanje hrupa ali drugih škodljivih vplivov na okolje, sanacija zemljišč in okoljski ukrepi, povezani s prometom in prevozom, ter drugi ukrepi, ki prispevajo k varovanju okolja;
- namen F2: Obnovljivi viri energije, kot je sončna energija, energija biomase, bioplina, geotermalna energija, vetrna energija ter vodna energija;
- namen F3: Učinkovita raba energije in snovi, zlasti ukrepi, ki prispevajo k energijski učinkovitosti poslovnih prostorov in stanovanjskih enot;
- namen F4: Okolju prijazna proizvodnja ali proizvod, ki na inovativen način prispeva k preprečevanju ali zmanjševanju onesnaževanja okolja oziroma snovni učinkovitosti proizvodnje;
- namen G: Regionalni razvoj;





- namen H: Stanovanjska oskrba na specifičnih področjih, kot je nakup, izgradnja ali prenova (vključno z ukrepi energijske učinkovitosti) neprofitnih stanovanj, stanovanj za mlade, domov za ostarele in oskrbovanih stanovanj;
- namen I: Gospodarske in javne infrastrukture;
- namen J: Mednarodno razvojno sodelovanje;
- namen U: Telekomunikacijska, transportna in prometna, športna, turistična, kulturna, zdravstvena ter druga infrastruktura, zlasti tista, ki prispeva k regionalnemu razvoju.

II.5. STORITVE SID BANKE IN SKUPINE SID BANKA

Na spodnji sliki so predstavljene vse ključne osnovne storitve SID banke in hčerinske družbe CMSR, ki sta jih v 2019 zagotavljali slovenskemu gospodarstvu v skladu s pokrivanjem velike večino potreb podjetij po podpornih finančnih storitvah.

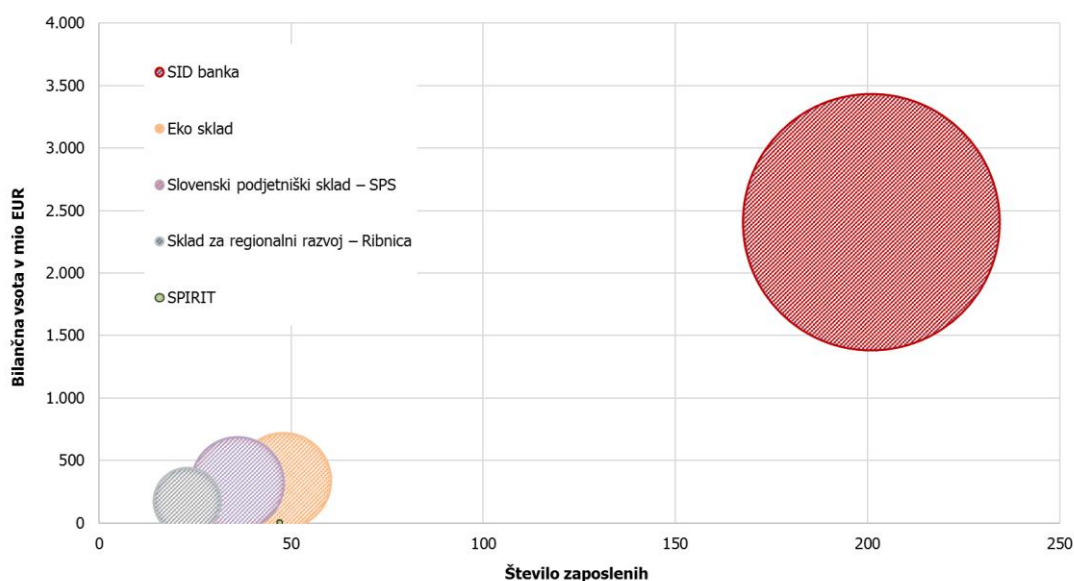
Slika 7: Osnovne storitve SID banke v letu 2019

<ul style="list-style-type: none">• Spodbujevalno, razvojno in izvozno financiranje• Zavarovanje izvoznih kreditov in investicij (pred netržnimi tveganji)• Državne jamstvene sheme (posojila podjetjem, fizične osebe, financiranje investicij podjetjem)• Izvajanje funkcije Sklada skladov	
<ul style="list-style-type: none">• Raziskave in analize, svetovanje, informacijske dejavnosti; dvostranska URP, kombinirani posli (soft loans, mixed credits)	

Vir: SID banka

SID banka si v okviru Skupine SID banka prizadeva k ohranjanju osrednje vloge tudi med ustanovami slovenskega javno-spodbujevalnega sistema. SID banka je bila v letu 2019 največja razvojno-spodbujevalna institucija v Sloveniji kot prikazuje slika 8, ki kaže primerjavo večine razvojno-spodbujevalnih institucij z vidika njihovih finančnih ter kadrovskih zmožnosti in obsega plasiranih sredstev z vidika financiranja razvoja. S svojim širokim naborom finančnih storitev **SID banka ustvari bistveno večji obseg plasiranih razvojnih finančnih sredstev, kot vse ostale razvojno-spodbujevalne ustanove skupaj.**

Slika 8: Primerjava razvojno-spodbujevalnih institucij po bilančni vsoti in št. zaposlenih (2019)



Vir: lastna analiza (zadnji razpoložljivi podatki - letna poročila razvojno-spodbujevalnih institucij za leto 2018)

Drugih razvojno-spodbujevalnih ustanov ne gre jemati kot konkurente SID banki, saj se te pomembno razlikujejo od SID banke. Poleg dejstva, da gre za institucije z večinoma komplementarnimi področji in filozofijo delovanja, se za razliko od ostalih javnih razvojno-spodbujevalnih institucij SID banka ne financira neposredno iz proračunskih sredstev. Zato lahko SID banka, bolj kot druge ustanove, dodano vrednost za gospodarstvo ustvarja skozi svoje multiplikativne učinke iz lastnega kapitala in »blendinga« sredstev v okviru programov finančnega inženiringa.

II.5.1. SID banka

Pri izvajanju storitev lahko SID banka uporablja vse v EU in slovenski zakonodaji razpoložljive finančne instrumente. Finančne storitve, ki jih je SID banka v skladu s pridobljenimi dovoljenji opravljala v letu 2019 **za lasten račun**, se nanašajo predvsem na:

- dajanje kreditov, financiranje poslov,
- izvajanje finančnih instrumentov z ustreznim mešanjem virov sredstev različnih tipov,

- prevzemanje tveganj,
- trgovanje za svoj račun ali za račun strank z valutnimi in obrestnimi finančnimi instrumenti, s prenosljivimi vrednostnimi papirji,
- trgovanje za svoj račun z instrumenti denarnega trga,
- kreditne bonitetne storitve: zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb.

Banka ima pridobljenih več javnih pooblastil, zato **za račun RS** izvaja naslednje storitve:

- zavarovanje in pozavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov/terjatev pred nekomercialnimi in drugimi netržnimi riziki,
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi riziki,
- zavarovanje izhodnih investicij pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi riziki,
- zavarovanje bančnih (storitvenih) garancij,
- upravljanje Sklada skladov:
 - mala in srednja podjetja,
 - raziskave, razvoj in inovacije,
 - energetska učinkovitost,
 - urbani razvoj,
- posle po pooblastilu v okviru ZVO-1 in
- ostale posle po pooblastilu: ZJShem, ZJShemFO, ZPFIGD.

Potrebna sredstva za učinkovito izvajanje dejavnosti zavarovanja po ZZFMGP je SID banka zagotovila RS v obliki **varnostnih rezerv**, ki se uporabljajo za poravnavo obveznosti do zavarovancev (izplačilo zavarovalnin), plačilo stroškov preprečevanja in zmanjševanja bodočih ali že nastalih škod, ter kritje izgub iz teh poslov. Varnostne rezerve se dodatno zagotavljajo predvsem iz premij, opravnin, regresiranih plačanih škod in drugih prihodkov, ki jih SID banka ustvari s poslovanjem na področju zavarovanja in pozavarovanja pred netržnimi riziki. Če nastalih škod ne bi bilo mogoče poravnati iz omenjenih rezerv, sredstva za izplačilo zavarovalnin zagotovi RS.

Na podlagi pogodbe z MF iz decembra 2011 SID banka izvaja za državo tudi storitev upravljanja s sredstvi varnostnih rezerv. Poslovanje, ki ga SID banka kot slovenska IKA opravlja v imenu in za račun RS, je upravljavsko in računovodsko transparentno ločeno od poslovanja SID banke za lasten račun.

Pri opravljanju svoje dejavnosti banka z instrumenti, ki so ji na voljo, izvaja razne storitve financiranja ali s tem povezane dejavnosti, tudi z namenom **mednarodnega razvojnega sodelovanja** in v tem okviru, kjer so vključene tudi razvojne in/ali uradne pomoči RS, lahko opravlja storitve tudi za druge osebe.

Banka lahko glede na svoj status in pravno naravo opravlja tudi **druge naloge in dejavnosti** na podlagi dodatnih pooblastil in/ali posebne pogodbe z RS ali drugimi osebami javnega prava. V tem kontekstu je bila npr. SID banka izbrana za izvajanje agentskih poslov za državo iz naslova jamstvene sheme za podjetja, za fizične osebe in jamstvene sheme za financiranje investicij gospodarskih družb, določene podobne aktivnosti pa so predvidene tudi z ZVO (upravljanje in trgovanje z emisijskimi kuponi ter izvajanje dražb).

MGRT je SID banko v novembru 2017 imenovalo za upravljavca **Sklada skladov** za izvajanje finančnih instrumentov v okviru evropske kohezijske politike, v katerega bo do leta 2023 vplačanih 253 mio EUR iz evropskih kohezijskih sredstev, ki so Sloveniji na voljo v finančni perspektivi 2014–2020. Namen tako oblikovanega sklada je spodbujanje oziroma financiranje trajnostne gospodarske rasti in razvoja, inovacijskih vlaganj ter tekočega poslovanja z dolžniškimi in lastniškimi oblikami financiranja na štirih področjih, kjer so bile ugotovljene tržne vrzeli: raziskave, razvoj in inovacije; mala in srednje velika podjetja; energetska učinkovitost in urbani razvoj.

II.5.2. Skupina SID banka

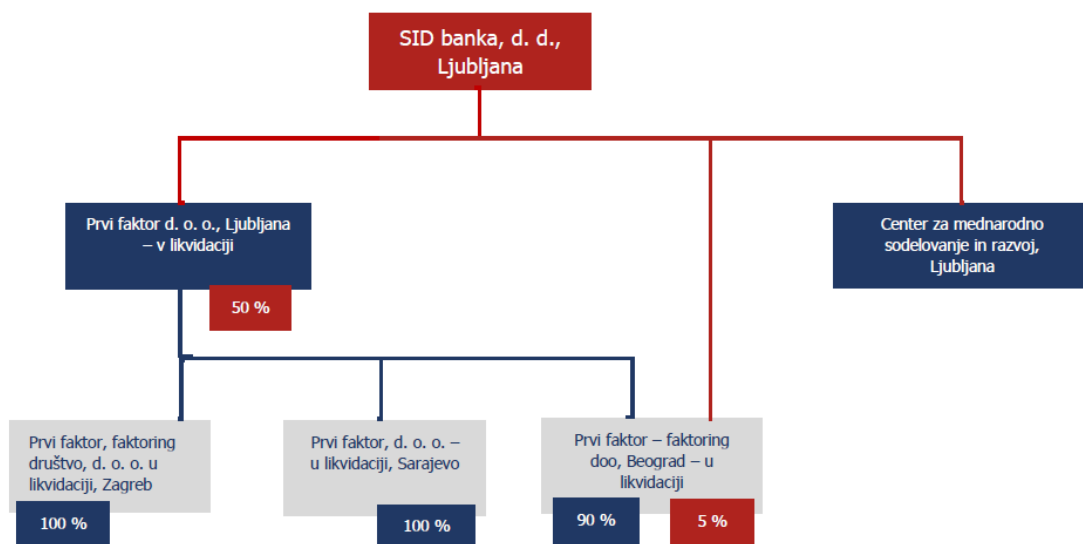
Zasledujoč svojo vlogo katalizatorja razvoja finančnega trga, izvajanja podpore slovenskim podjetjem na nekaterih strateških tujih trgih ter tudi iz nekaterih zgodovinskih razlogov je imela SID banka v preteklih letih **pokrit del finančnih storitev v odvisnih družbah**, s katerimi je komplementirala svojo ponudbo po načelu pokritja celotnega življenjskega cikla podjetij.

Na dan 31. 12. 2019 sta Skupino SID banka poleg SID banke tvorili še:

- Skupina Prvi faktor, ki jo na podlagi pogodbenega dogovora SID banka skupno obvladuje;

- Center za mednarodno sodelovanje in razvoj – zavod s pravico javnosti, v katerem je SID banka soustanoviteljica, nima finančne naložbe, ima pa 33 odstotkov glasovalnih pravic.

Slika 9: Organizacijska shema Skupine SID banka na dan 31. 12. 2019



Vir: SID banka

II.5.2.1. PRVI FAKTOR, faktoring družba, d.o.o., v likvidaciji

Dejavnost družbe Prvi faktor, faktoring družba d. o. o., v likvidaciji, Ljubljana (v nadaljevanju Prvi faktor, Ljubljana) je opravljanje storitev faktoringa. V tem okviru je družba opravljala predvsem naslednje posle:

- odplačni prevzem oziroma odkup terjatev iz naslova prodaje blaga in storitev s prevzemom rizika plačila in brez njega;
- financiranje prevzetih terjatev;
- administrativno vodenje prevzetih terjatev;
- unovčevanje in izterjava prevzetih terjatev;
- trgovanje s prevzetimi terjatvami;
- posredovanje in zastopanje pri faktoring poslih v državi in tujini.

SID je pridobila 50-odstotni delež v osnovnem kapitalu in tudi polovico glasovalnih pravic v družbi Prvi faktor, Ljubljana v letu 2002. Drugi družbenik je Nova Ljubljanska banka d. d., Ljubljana. Nominalna vrednost kapitalskega deleža SID banke na dan 31. 12. 2019 znaša 1,6 mio EUR.

Dne 28. 12. 2016 je skupščina sprejela odločitev o začetku postopka prostovoljne likvidacije in imenovala dosedanji poslovodji za likvidacijska upravitelja. V letu 2019 sta bila do 23. 5. 2019 likvidacijska upravitelja družbe Klemen Hauko in Marcel Mišanović Osti, po navedenem datumu pa le še Klemen Hauko.

Družba Prvi faktor, Ljubljana je ustanoviteljica in:

- 100-odstotna lastnica družbe Prvi faktor, faktoring društvo, d. o. o., Zagreb, Hrvaška, z dejavnostjo faktoring, ki je bila ustanovljena 17. 12. 2003. Osnovni kapital družbe znaša 2,6 mio EUR. Z dnem 31. 12. 2016 je družba v likvidacijskem postopku.
- 100-odstotna lastnica družbe Prvi faktor d. o. o., finanjski inženiring, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, z dejavnostjo drugega finančnega posredovanja, ki je bila ustanovljena 27. 2. 2006. Osnovni kapital družbe znaša 1,5 mio EUR. Z dnem 29. 12. 2016 je družba v likvidacijskem postopku.
- 90-odstotna lastnica družbe Prvi faktor, faktoring d. o. o., Beograd, Srbija, z dejavnostjo faktoring, ki je bila ustanovljena 24. 2. 2005. Osnovni kapital

družbe znaša 2,5 mio EUR. Z dnem 3. 8. 2017 je družba v likvidacijskem postopku.

II.5.2.2. Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR)

SID banka je poleg Republike Slovenije na podlagi podpisa drugega Dodatka k Pogodbi o preoblikovanju CMSR **v letu 2006 prevzela soustanoviteljstvo** v Centru za mednarodno sodelovanje in razvoj (skupaj z RS), s katerim je že do tedaj tesno sodelovala. Glavne dejavnosti zavoda so makroekonomske, politične in druge analize držav, ocene tveganosti držav ter publicistična dejavnost. V zadnjih letih je na podlagi Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije postal **osrednja slovenska ustanova za izvajanje tehnično operativnih del na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja** ter izvajanje s tem povezanih kombiniranih poslov (*soft loans, mixed credits*).

IZVAJANJE MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA



Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR) izvaja del bilateralnega mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije.

Izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja CMSR temelji na Zakonu o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije, ki opredeljuje načine izvajanja uradne razvojne pomoči v skladu z mednarodno usklajenimi standardi in pravili OECD. Dodatno pravno podlago za izvajanje uradne razvojne pomoči predstavlja tudi Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije, ki določa geografske in tematske prioritete razvojnega sodelovanja.

CMSR že več kot 50 let prispeva k spodbujanju sodelovanja slovenskega gospodarstva s tujino in ima uveljavljeno blagovno znamko v deželah v razvoju. Hkrati razpolaga z desetletnimi izkušnjami operativno tehničnega izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja. V CMSR imata Vlada RS in SID Banka – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana vsaka polovico upravljaljskih pravic. S povezovanjem CMSR in Skupine SID Banka je CMSR glede na ustanoviteljsko razmerje še vedno pod ustreznim nadzorom Vlade RS. Tako so ustvarjeni sinergijski učinki, ki omogočajo, da bilateralno razvojno pomoč Republike Slovenije, ki jo tehnično-operativno izvaja CMSR, s svojimi finančnimi instrumenti podpira tudi slovenska

razvojná banka. Posredno se s tem povečuje konkurenčna sposobnost slovenskih podjetij, ki izvajajo projekte v deželah v razvoju, in izenačuje njihov položaj v primerjavi s konkurenti, ki že imajo to podporo matičnih držav.



**MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE**
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

CMSR je usposobljen za implementacijo vseh oblik izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja. Republika Slovenija prek CMSR na podlagi sklenjenih pogodb o sofinanciranju programa CMSR za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja med CMSR in ministrstvi (pristojnimi za finance, okolje in gospodarstvo) subvencionira infrastrukturne in druge razvojne projekte v partnerskih državah. CMSR zagotavlja vključevanje slovenskega gospodarstva v razvojno sodelovanje, kar je pomemben element bilateralnega razvojnega sodelovanja. Republika

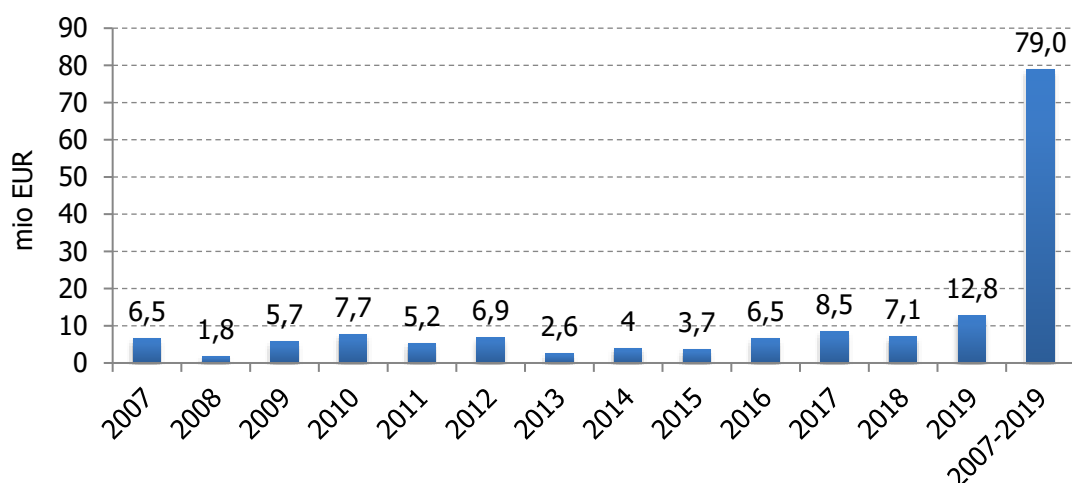
Slovenija kot razvita država donatorka s sofinanciranjem izbranih razvojnih projektov preko CMSR izpolnjuje dane mednarodne zaveze, hkrati pa pridobiva mednarodni ugled in zunanjepolitični kapital.

Delovanje CMSR in SID banke predstavlja nujno potreben sistem storitev, ki omogočajo, da lahko Slovenija v okvirih razvojne pomoči pomaga partnerskim državam pri financiranju razvojnih projektov in neposredno prispeva k napredku partnerske države, hkrati pa omogoči nastop slovenskega gospodarstva na teh trgih. Vlada Slovenije prek CMSR sofinancira razvojne projekte v obliki donacije ali subvencije obrestne mere. CMSR razvojni projekt vključuje v vsakoletni Program CMSR izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja na podlagi predloga za donacijo, ki ga prejemnik donacije (javni subjekt v partnerski državi uradne razvojne pomoči – URP) naslovi na CMSR.

Center skladno s svojimi bogatimi izkušnjami delovanja v mednarodnem razvojnem sodelovanju pripravlja strokovna in profesionalna poročila o projektih, letna poročila in monitoring (spremljanje in nadzor) projektov. CMSR informacije, ki so potrebne za študijo izvedljivosti in realnosti, zahteva že v projektni dokumentaciji. Na podlagi prejetih informacij CMSR z lastnimi kadri ali s pomočjo zunanjih sodelavcev opravi potrebne analize izvedljivosti, ki so predpogoj za odobritev projekta.

CMSR predlagane projekte uradne razvojne pomoči za sofinanciranje s strani Republike Slovenije ocenjuje z vidika kakovosti vsebinske zasnove projekta, skladnosti z načeli trajnostnega razvoja in izdelane finančne konstrukcije.

Slika 10: Realizacija MRS v mio EUR



Vir: CMSR

V letu 2019 je CMSR z razpoložljivimi donacijskimi sredstvi podprl izvedbo za 12,8 mio EUR projektov. V obdobju 2007–2019 je CMSR z izvajanjem uradne razvojne pomoči omogočil izvedbo projektov v višini 79 mio EUR.

Na področju publicitete CMSR med drugim redno pripravlja priročnik Doing Business in Slovenia, v katerem so zbrane vse potrebne informacije o poslovanju v Sloveniji. Priročnik, ki ga CMSR kot neprofitni projekt pripravlja v sodelovanju s Svetovno banko, je uradno promocijsko gradivo gospodarske diplomacije, saj je namenjen spodbujanju slovenskega gospodarstva, tujih naložb in poslovanja s tujino, pri čemer gre za edino publikacijo v Sloveniji, ki daje na enem mestu sistematičen pregled vseh postopkov poslovanja v državi. Na posebnem spletnem portalu www.poslovniportal.si je poleg tega priročnika dosegljiva tudi aplikacija Virtual Fair, v kateri lahko slovenska podjetja predstavijo svojo ponudbo. CMSR je tudi v 2019 nadaljeval z izdajo revije Mednarodno poslovno pravo.

II.6. MEDNARODNO IN MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE

SID banka je v letu 2019 kot upravljavka Sklada skladov, preko rednih mesečnih sestankov, krepila sodelovanje z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za infrastrukturo ter Ministrstvom za okolje in prostor. Na mesečnih sestankih SID banka poroča o upravljanju sredstev evropskih kohezijskih in investicijskih skladov, o s tem povezanih izvedenih in načrtovanih ukrepih, razvoju finančnih instrumentov ter se usklajuje s predstavniki navedenih institucij.

SID banka je med drugim podpisnica Slovenskih smernic korporativne integritete ter ustanovna članica Slovenskega inovacijskega stičišča, evropskega gospodarskega interesnega združenja, kjer sodeluje s članicami iz gospodarstva, bančništva, akademske sfere ter regionalnimi in lokalnimi organizacijami.

V letu 2018 je SID banka v okviru upravljanja sredstev Evropskih kohezijskih in strukturnih skladov preko Sklada skladov, s Slovenskim podjetniškim skladom podpisala sporazum o financiranju, za izvajanje finančnega instrumenta Mikroposojila za MSP do 31. 12. 2023, sodelovanje pa je v letu 2019 še okrepila, saj je s Slovenskim podjetniškim skladom podpisala tudi sporazum o financiranju za izvajanje finančnega instrumenta Lastniško in kvazi lastniško financiranje mikro in malih podjetij do 31. 12. 2023.

Po tem ko je SID banka v letu 2018 podpisala pogodbo z Sberbank za izvajanje posojil za raziskave, razvoj in inovacije v višini 30 mio EUR ter s Primorsko hranilnico Vipava za izvajanje mikroposojil za MSP, vse iz kvote sredstev iz evropskih kohezijskih in investicijskih skladov, je SID banka v letu 2019 nadaljevala s krepitvijo sodelovanja s poslovnimi bankami in hranilnicami na področju izvajanje evropske kohezijske politike, in sicer je v letu 2019 podpisala pogodbe z Gorenjsko banko za izvajanje posojil za raziskave, razvoj in inovacije v višini 15 mio EUR kvote sredstev iz evropskih kohezijskih in investicijskih skladov ter vodila dialog z bankami pri razvoju portfeljskih garancij za MSP ter portfeljskih garancij za raziskave razvoj in inovacije za MSP.

V letu 2019 sta se SID banka in MGRT dogovorila za razširitev obstoječega Ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje tehnološko-razvojnih projektov 2011–2013 (PS1) in Ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje razvoja malih in srednje velikih podjetij in velikih podjetij (PS2) na programih LES1, MSP8, Turizem 1 in Naložbe 1 tudi na samostojne podjetnike in zadrage, SID banka pa je v okviru PS2 uvedla nov

program »Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje po Zakonu o spodbujanju investicij« (v nadaljevanju: Naložbe2), ki sledi namenu Zakona o spodbujanju investicij. Z ukrepi finančnega inženiringa SID banka in MGRT financiranja izboljšujeta dostopnost do dolgoročnih virov za financiranje zlasti mikro, malim in srednje velikim podjetjem, samostojnim podjetnikom in zadrugam.

SID banka je v letu 2019 še okrepila sodelovanje z občinami in sicer s spremembo programa Občine1, ki omogoča širši spekter namenov financiranja za občine.

SID banka svoje aktivnosti usmerja zlasti s sodelovanjem v okviru Združenja bank Slovenije ter tujih bančnih združenj. Banka je članica več mednarodnih združenj finančnih ustanov, na primer Evropskega združenja javnih bank (EAPB), Evropskega združenja dolgoročnih investitorjev (ELTI), Mreže evropskih finančnih institucij za financiranje malih in srednjih podjetij (NEFI) ter Bernske unije in se aktivno udeležuje strokovnih srečanj v okviru delovnih skupin združenj, v okviru česar se izmenjujejo izkušnje, pridobivajo informacije in prenašajo dobre prakse. Skupaj z več kot 50 drugimi članicami Bernske unije se je s posebno izjavo zavezala, da si bo prizadevala za visoke etične standarde in vrednote združenja ter izvajala svoje dejavnosti strokovno, finančno odgovorno in spoštljivo do okolja. Z namenom krepite sodelovanja z evropskimi institucijami je SID banka tudi delničarka Evropskega investicijskega sklada (EIF). V okviru Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe (EIAH) SID banka deluje kot nacionalna vstopna točka za podporo investicijskim projektom, prvenstveno iz Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSD). SID banka je tudi kot ustanovna članica EIF-NPI Equity platforme aktivna v posvetovalnem odboru te platforme.

Medsebojno sodelovanje z drugimi evropskimi razvojnimi bankami in spodbujevalnimi institucijami je SID banka v letu 2019 nadaljevala z izmenjavo najboljših praks. Tako je v januarju 2019 SID banka izvedla delavnico s HAMAG-BICRO (hrvaško garancijsko institucijo) na temo portfeljskih garancij, kjer sta si instituciji izmenjali izkušnje in znanje na tem področju in opredelile možnosti bodočega sodelovanja. V juniju je SID banka koristila tehnično pomoč TAIEX, ki jo je izvajala MFB (Madžarska razvojna banka) in Garantiqa (Madžarska garancijska institucija), za pridobitev znanj in prenosa najboljših praks MFB s področja lastniškega financiranja podjetij in področja portfeljskih in individualnih garancij. V juliju 2019 je bil na povabilo SID banke izveden obisk hrvaške razvojne banke HBOR v Ljubljani, na katerem sta si instituciji izmenjali izkušnje na področju finančnih instrumentov iz sredstev kohezijskih in strukturnih

skladov EU ter instrumentov delitve tveganj. V decembru 2019 je SID banka nudila tehnično pomoč v okviru TAIEX, in sicer v obliki prenosa dobrih praks in izkušenj na MFB na področju finančnega inženiringa posojilnih skladov.

SID banka je že v letu 2018 pričela spremljati pripravo evropskih uredb in direktiv, ki so bile nato sprejete v letu 2019, za aktivno vključitev v naslednjo evropsko finančno perspektivo kot izvajalski partner Evropski komisiji za izvajanje centraliziranih EU finančnih instrumentov v obdobju 2021–2027 ter s tem povezano potrebo po pridobitvi pozitivne stebrne ocene. Navedeno usmeritev je SID banka v letu 2018 zapisala v svojo strategijo. V juliju 2019 je SID banka pri Evropski komisiji (DG EC-FIN) vložila izkaz interesa za izvedbo stebrne ocene za 6 stebrov, vključno s stebrom za finančne instrumente in v oktobru 2019 prejela pozitivno mnenje o predhodni oceni primernosti SID banke za izvedbo postopka stebrne ocene.

III. POSLOVNI MODEL IN STRATEŠKI CILJI

III.1. PRISTOP K OBLIKOVANJU STRATEGIJE

Strateško razmišljanje omogoča sposobnost predvidevanja, oziroma razvijanja skupne vizije ter njenega uresničevanja in učenja organizacije. Strateško razmišljanje predstavlja nadgradnjo strateškega načrtovanja. Strateško načrtovanje je bolj analitičen, konvencionalen in formalen proces temelječ na podatkih, gotovosti in strukturi. S strateškim razmišljanjem zagotovimo prispevek prožnosti, kreativnosti in intuicije k strateškemu usmerjanju aktivnosti družbe.

Strateško razmišljanje ni le naloga uprave ali ožjega vodstva, temveč mora prevzemati celotno organizacijo. Osnovno načelo pri nastanku pričujoče strategije je, da ljudje uresničujejo tisto, kar ustvarijo sami. Zato je pri njenem nastanku sodelovalo okoli 40 vodij in strokovnjakov iz celotne družbe. Za izvajanje strategije pa je ključno, da jo preko ustreznega seznanjanja in predvsem preko konkretnega dela, upoštevajoč vrednote družbe in sistem odgovornosti, sprejmejo vsi zaposleni.

Proces strateškega razmišljanja in opredelitve strategije v SID banki je vpet v širši, celovit in zaokrožen proces strateško-operativnega planiranja, ki se izvaja ciklično na letni ravni. Na ta način se zagotavlja ustrezno implementacijo strateških usmeritev na nivo posamezne organizacijske enote in naprej do posameznika. Strateške aktivnosti in kazalniki so oblikovani v skladu z upoštevanjem načel »SMART, PURE and CLEAR«¹³

V teku strateškega cikla nastaja nabor povratnih informacij, ki so eno izmed ključnih vodil pri nadzoru nad izvajanjem strategije in pripravi naslednjega letnega strateškega cikla. Banka praviloma četrtletno preverja izpolnjevanje načrtovanih aktivnosti in rezultatov za doseganje dolgoročnih strateških ciljev ter ob bistvenih spremembah zunanjih dejavnikov dopolnjuje strategijo in sprejema korektivne ukrepe.

¹³SMART: opredeljiv, merljiv, dosegljiv, pomemben, časovno definiran. PURE: jasen, razumljen, ustrezen, etičen. CLEAR: izziven, skladen, družbeno odgovoren, primeren, sledljiv.

III.2. STRATEŠKI DIAGRAM RAZVOJA SID BANKE 2020–2023

V luči realizacije vizije strateškega uspeha SID banke so opredeljene strateške aktivnosti in zanje predvideni pričakovani strateški rezultati. Strategija temelji na metodologiji Balanced Scorecard tretje generacije, ki je ena od vodilnih metodologij v svetu za sodobno razvijanje strategij in njihovo uspešno uresničevanje. Strategijo prikazujemo v obliki strateškega diagrama za obdobje 2020–2023, ki z vzročno posledičnimi povezavami predstavlja logično odvijanje strateških aktivnosti in rezultatov.

Strategija zasleduje dva **temeljna cilja**:

- visoke multiplikativne in trajnostne učinke v gospodarstvu in družbi in
- poslovno uspešnost SID banke, ki zagotavlja dolgoročno finančno vzdržnost poslovanja.

Da SID banka ustvarja **visoke multiplikativne učinke v gospodarstvu in pri tem zagotavlja spodbude trajnostnemu razvoju gospodarstva in družbe**, sta predvidena dva sklopa dodatnih in specifičnih strateških aktivnosti:

1. Prvi sklop je vezan na cilj, da bo SID banka tudi **osrednji kanal plasiranja državnih in EU sredstev**. To pomeni, da je slovenska finančna inštitucija, preko katere država uresničuje svojo splošno strategijo razvoja, oziroma primarno orodje za podporo državnim razvojnim politikam na področju financiranja. Tu so predvidene tri strateške aktivnosti. Prvi dve sta izdelati stebrno oceno za neposredni dostop do sredstev EU in uveljavljati produktne in vsebinske povezave SID banke na ravni EU in širše. Slednje vključuje redno spremljavo procesov priprave sprememb EU predpisov in mednarodnih standardov ter redno in aktivno sodelovanje na srečanjih mednarodnih interesnih združenj razvojnih bank. Tretja aktivnost je povezana s prejšnjima dvema, in sicer prispevati k optimizaciji institucionalnega okvirja spodbujevalnega razvojnega sistema, vendar bo za uspešno izvedbo te aktivnosti potrebno prepričati nosilce gospodarske, razvojne in finančne politike države. Tu je v prvi fazi potrebno predstaviti rezultate zunanje neodvisne evalvacije preteklega petletnega delovanja SID banke, ki tudi izpostavlja pomen združevanja slovenskega razvojno-spodbujevalnega sistema, pristojnim ministrstvom. V nadaljevanju bo potrebno pripraviti in

uskladiti možnosti in oblike združevanja ter prepričevati različne deležnike za podporo, nato pa sodelovati pri pripravi in sprejemu ustreznih zakonskih prilagoditev. S takšno statusno spremembo bi lahko SID banka dosegala še večje razvojne učinke in proticiklične učinke v času krize.

2. Drugi sklop sloni na strateški aktivnosti nadgraditi metodologijo za oceno finančnih in razvojnih učinkov na ravni poslov in produktov oziroma na celotnem portfelju SID banke. Nadgradnja bo vsebovala prenavo metodologije multiplikativnih učinkov in opredelila dejavnike trajnostnega razvoja, ki bodo vključeni tudi v obrestno politiko. Nadgrajena metodologija bo omogočala ovrednotenje pričakovanih življenjskih učinkov, življenjskih prihodkov ter življenjskih stroškov posameznih poslov že ob njihovi sklenitvi in omogočila ovrednotenje dometa posameznih produktov že v njihovi fazi razvoja. To bo podlaga za postavitve prilagojene baze podatkov in nato zunanjo strokovno validacijo metodologij. Nenazadnje bo nadgradnja metodologije povečala kakovost in transparentnost poročanja deležnikom o doseganju mandatnih ciljev in skupnih učinkov na gospodarsko aktivnost in trajnostni razvoj Slovenije. S tem pa se bo povečevala tudi prepoznavnost vloge SID banke.

Hkrati so strateške usmeritve SID banke skladne **z ohranjanjem dolgoročne finančne vzdržnosti**, in to ob **povečanju prepoznavnosti vloge SID banke**, precejšnjem **povečanju obsega aktivnosti** in ustrezno **učinkovitem upravljanju s sredstvi**. Za zadnja dva vzvoda sta ključni dve temeljni strateški aktivnosti: optimizirati poslovne procese in organizacijo ter vzpostaviti celovito informacijsko podporo. V okviru prve bo že pred uvedbo novega jedrnega informacijskega sistema izvedena prva optimizacija obstoječih procesov (boljše medoddelčno usklajevanje, izločitev morebitnih nepotrebnih korakov, podvajanj, ipd.), v večji meri bodo vpeljana načela procesnega vodenja ter posodobljeni kazalci za spremljanje in nagrajevanje uspešnosti. Po potrebi bodo procesne spremembe podprte z reorganizacijo in kadrovskimi prerazporeditvami, kjer bo potrebno, pa tudi okrepitevami. Hkrati se povečujejo možnosti in spodbude za prevzemanje pobude na ravni direktorjev oddelkov.

Uspešna izvedba obeh temeljnih aktivnosti bo vplivala na uspešnost naslednjih sklopov strateških aktivnosti:

1. prvi sklop se navezuje na **poslovne banke posrednice virov SID banke in končne uporabnike**. Prva strateška aktivnost na tem področju je

pospešitev kreditnega procesa, ki bo tekla v dveh fazah: v prvi fazi bodo opredeljene naloge, ki bodo predmet takojšnje racionalizacije in delne avtomatizacije (npr. prilagoditev obravnave kreditnega posla glede na višino in tveganja, limitni sistem). V ta namen je bil nadgrajen sistem za obvladovanje tveganj in metodologij za ocenjevanje kreditne kvalitete poslovnih subjektov (s.p., zadruga, projektna podjetja, idr.). Rezultat bosta **enostavna in digitalizirana kreditni ter zavarovalni proces**. Druga strateška aktivnost je nadgradnja sodelovanja s poslovnimi bankami, ki vključuje ponovno ovrednotenje potreb bank glede produktov in procesov, preučitev možnosti prevzemanja administrativnih bremen bank, vzpostavitev medbančne delovne skupine za razvoj produktov s poslovnimi bankami (tržniki, razvojniki, IT) ter pripravo in posodabljanje produktnega nabora in cenovne politike, ki stimulira banke tudi za aktivnejše trženje produktov SID banke. Tudi pri financiranju ključnih državnih projektov bomo okrepili sodelovanje s poslovnimi bankami. Tretja strateška aktivnost je vzpostavitev servisa 360° za stranke. Tu bo izvedena nova segmentacija strank ter reorganiziran t.i. »front office«. Določeni bodo novi KPI glede odnosa s stranko ter uvedeno spremljanje in nagrajevanje na podlagi KPI. Vzporedno bo teklo uvajanje CRM. Rezultat bo **odlična storitev za stranke**.

2. Drugi sklop strateških aktivnosti za rast prihodkov je vezan na **razvoj produktov in storitev**. V letu 2019 že skoraj v celoti zaključena strateška aktivnost vključuje poenostavitev – kjer je to mogoče in smiselno – postopka uvajanja novih produktov/storitev s prilagoditvijo dotičnega internega akta, redno identificiranje potreb na strani povpraševanja in tržnih vrzeli s pomočjo vključitve zunanjih deležnikov (banke, podjetja, drugi), pripravo nabora konceptov možnih produktov/storitev z opredelitvijo njihovega vira financiranja, postavitve prioritet ter sistematično vključevanje relevantnih OE v proces, zlasti tehnologov in IT strokovnjakov. Ves čas bo treba skrbeti za standardizacijo podobnih elementov različnih produktov in za druge poenostavitve. Rezultati, na katere bo vplivalo tudi sodelovanje s poslovnimi bankami, bodo **krajši time-to-market, celovitejša ponudba ciljno prilagojenih finančnih in zavarovalnih storitev ter strankam prijazni, visoko koristni in digitalizirani družbi prilagojeni produkti/storitve**.
3. Tretji sklop je vezan na **kadre** – vpeljali bomo redno razvijanje kompetenc zaposlenih. Vsako leto bomo po reviziji strategije identificirali potrebe po

razvoju kompetenc za nove produkte/storitve in procese ter pripravili programe izpopolnjevanja znanja in usposabljanja ter programe kroženja zaposlenih. Tudi s Skupino EIB/EIF ter EK bomo skušali dogovoriti prenos znanj. Vse oblike razvoja kompetenc bomo spremljali in merili uspešnost. Pričakovan rezultat je visoka usposobljenost kadrov za nove produkte in procese.

Pričakujemo, da bodo ti rezultati povratno vplivali na **visoko prepoznavnost vloge SID banke**. Podprli jo bomo še z trženjskimi aktivnostmi, ki so v uvajanju v okviru Povečati prepoznavnost SID banke. Te vključujejo strategijo trženja preko sodobnih trženjskih kanalov (vključno s trženjem preko sodobnih omrežij), več oglaševanja konkretnih uspešnih zgodb ter uvedbo kontaktnega centra, ki bo prvi kontakt s stranko, napreden in avtomatiziran. Učinkovitost trženja bomo redno spremljali. Številne od zgoraj omenjenih strateških aktivnosti bodo povratno vplivale tudi na še boljše **upravljanje s sredstvi** – optimizacija poslovnih procesov in organizacija, vzpostavitev celovite informacijske podpore, optimiziran razvoj produktov in storitev.

Pri razvoju akcijske strategije je upoštevan **institucionalni okvir**, v katerem deluje SID banka kot specializirana izvozna in razvojna banka. Ta okvir je skladen z dolgoročnimi razvojnimi usmeritvami RS in EU, institucionaliziran v ZSIRB in preko tega v načelih poslovanja, področjih delovanja in v uveljavljenem poslovnem modelu. SID banka kot razvojna banka, mora svojo strategijo osnovati tudi na izpolnjevanju zahtev regulatornega okolja, predvsem v odnosu do bančne regulative in pravil EU, vezanih na dovoljene državne pomoči podjetjem.

Ključne zunanje okoliščine, ki jih je SID banka upoštevala pri prilagoditvah strategije, so bile predvsem delovanje finančnih trgov na eni ter ocena tržnih vrzeli v slovenskem gospodarstvu na drugi strani. Dejavnik z močnim vplivom je tudi spreminjanje strukture bančnega sistema kot glavnega posrednika razvojnih sredstev SID banke in s tem dodatno oteževanje posredovanja njenih sredstev. Poleg osnovnega scenarija makro-finančnih gibanj so bili definirani tudi stresni scenariji, ki bi lahko, če bi se udeležili, bistveno vplivali na relevantnost tako oblikovane strategije. V tem kontekstu so že vnaprej pripravljene ključne nadaljnje usmeritve, ki bi jih morala v tem primeru uvesti SID banka in bi vplivali tudi na uresničevanje operativnih planov.

Med ključnimi notranjimi elementi, ki terjajo prilagoditve strategije, so predvsem prilagajanje poslovnega modela hitro spreminjajočim se razmeram v okolju.

III.3. PRILAGAJANJE POSLOVNEGA MODELA

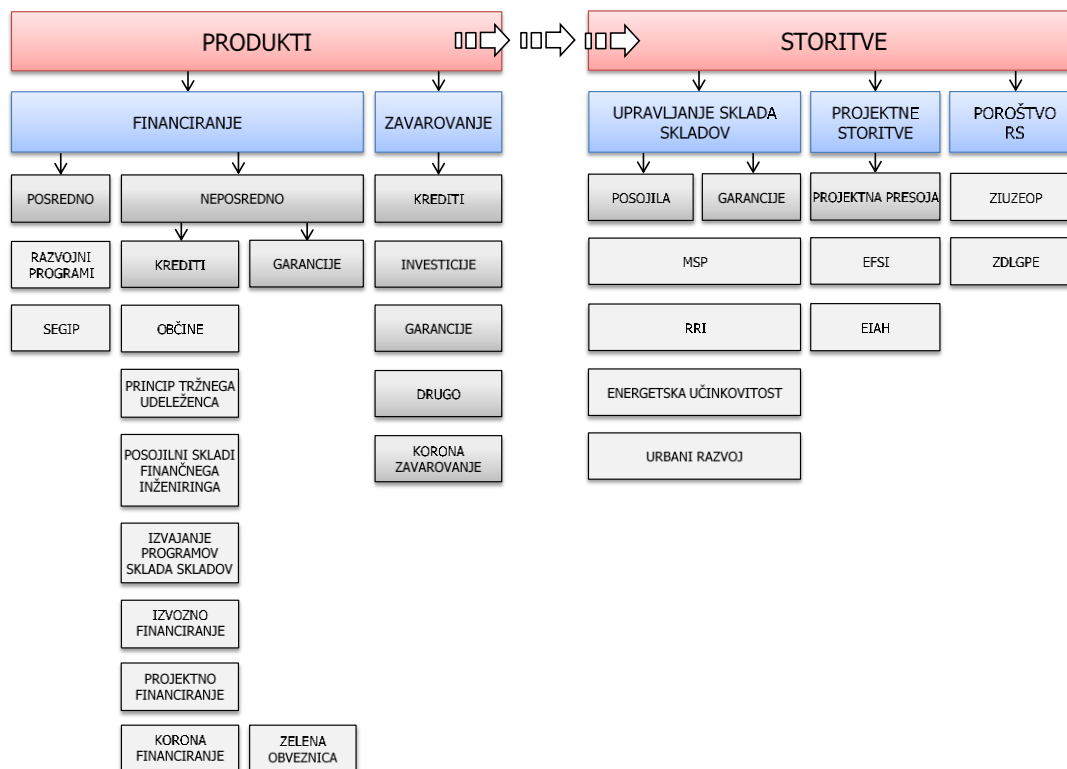
SID banka prispeva k trajnostnemu razvoju Slovenije predvsem preko svojih programov financiranja in zavarovanja. Dodana vrednost z vidika prispevka k trajnostnemu razvoju teh programov je osnovana na podpori visoko produktivnih ali hitro rastočih podjetij, perspektivnih podjetij z zahtevnimi finančnimi potrebami, vsa finančna podpora pa je pogojena z delovanjem na segmentih tržnih vrzeli. SID banka torej dopolnjuje potencial, ki ga lahko dosežejo poslovne finančne ustanove, tako z vidika razvojnega kakor z vidika proticikličnega delovanja.

Banka v okviru omejitev institucionalnega okvirja prilagaja poslovni model in ukrepe v smeri pokrivanja potreb gospodarstva in potreb ekonomske ter razvojne politike v skladu s pričakovanji deležnikov. Velike in hitre spremembe v okolju v zadnjih nekaj letih terjajo nadaljevanje hitrega prilagajanja banke.

Glede na prehodno oteženo posredovanje sredstev preko bank, zaradi njihove visoke likvidnosti in kapitaliziranosti, je SID banka v zadnjih letih povečevala svoje aktivnosti na neposrednem financiranju končnih koristnikov. Tu je oblikovala nove programe, večinoma na osnovi finančnega inženiringa z mešanjem lastnih sredstev s sredstvi MGRT, ki so omočili ustrezno obvladovanje tveganj, ki jih prinaša neposredno financiranje. **SID banka si sicer prizadeva ohranjati posredovanje namenskih virov preko bank** kot osnovni kanal poslovnega modela.

SID banka je svoje aktivnosti razširila tudi na storitveni del. Na področju evropske kohezijske politike je SID banka **prevzela upravljanje Sklada skladov za posredovanje kohezijskih sredstev.** Na področju ekonomske in razvojne politike pa to pomeni nadaljnjo nadgradnjo kompetenc v smeri **treh »centrov odličnosti«, kjer lahko SID banka igra vodilno strokovno in svetovalno vlogo na nacionalni ravni:** prvi »center odličnosti«, ocenjevanje investicijskih projektov, je namenjen ocenjevanju ekonomske upravičenosti in finančne vzdržnosti investicijskih projektov, tudi velikih infrastrukturnih projektov. Drugi »center odličnosti« predstavlja zalogovnik znanj in izkušenj glede ocenjevanja tržnih in razvojnih vrzeli, ki so nujna za usmerjanje aktivnosti javno-spodbujevalnega sistema. Tretji »center odličnosti« je namenjen znanjem in kompetencam v zvezi z izvajanjem EU finančnih instrumentov.

Slika 11: Poslovni model SID banke



Vir: SID banka

Poslovni model postaja vedno bolj kompleksen, strokovno zahteven in delovno intenziven. Število novih programov narašča, hkrati pa tudi njihova zahtevnost in delež programov z neposrednim dostopanjem do strank. To pomeni poleg neugodnih vplivov na strani obrestne marže in obsega poslovanja še moment povečevanja stroškov poslovanja, predvsem zaradi večjih kadrovske potreb – tako po obsegu kot po strokovni usposobljenosti. Obenem pa je ta napor nujen, da si SID banka lahko zagotovi dolgoročno konkurenčne razvojne programe, odzivnost na hitre spremembe v makro-finančnem okolju, institucionalno stabilnost ter strokovni in poslovni ugled. Kadrovske resurse, potrebne za uresničenje poslovne politike, SID banka primarno zagotavlja z usposabljanjem in razvojem obstoječih kadrov s prenosom dobrih praks iz drugih institucij/držav v SID banko. Pri potrebah, ki presegajo obstoječe kadrovske zmogljivosti, bo potrebno za opravljanje specifičnih nalog banke dodatno zaposliti in usposobiti nove kadre.



SID BANKA IN KROŽNO GOSPODARSTVO

Linearni gospodarski razvoj po principu vzemi-uporabi-odvrzi je netrajnosten za planet in dolgoročno blaginjo prebivalstva, hkrati pa postaja izpostavljen vedno večjim tveganjem. Usmeritev v krožno gospodarstvo zato postaja nujna realnost za vse države članice EU, ki se soočajo z omejenostjo naravnih virov, nestanovitnostjo cen in degradacijo okolja.

Transakcijski stroški prehoda v krožno gospodarstvo so lahko zelo visoki, povečujejo pa se druga tveganja, za katere se ocenjuje, da bodo na dolgi rok bolj obvladljiva od linearnih, zato so o potrebne tudi spremembe v upravljanju in načinu razmišljanja celotne družbe. Pričakuje se, da bodo podjetja s krožnim poslovnim modelom ustvarila višjo dodano vrednost in bodo zato konkurenčnejša. Pri prehodu je torej ključna tudi vloga finančnih institucij. Z oceno podjetij s pomočjo že prej omenjenih petih bilanc, ki jih kot »mehki dejavnik« SID banka upošteva v okviru svoje cenovne politike, zasleduje predvsem naslednje usmeritve:

- Financiranje tehnoloških inovacij ostaja glavni steber spodbud pri prehodu v krožno gospodarstvo.
- Financiranje MSP kot temelj razvojnega financiranja SID banke. Dostopnost financiranja in poudarek na selektivnosti SID banke – usmerjenost v najprodnornejši del MSP, zlasti na področja, kot so recikliranje, popravila in inovacije.
- Podpora krožnemu gospodarstvu je posredno integrirana v vse finančne instrumente. Pri oblikovanju finančnih instrumentov in razvojnih ukrepov se naslavljajo vrzeli predvsem na področju naprednih in nizkoogljičnih tehnologij ter energetske učinkovitosti.
- Prihodnji razvoj produktov gre v smeri standardizacije produktov za financiranje trajnostnih naložb.
- Iskanje poti do institucionalnih vlagateljev, ki iščejo te produkte (npr. izdaja zelene obveznice).

V mednarodnem prostoru SID banka ni osamljena pri zasledovanju tovrstnih ciljev, vse več je bank, ki so že uspešno implementirale lastne inovativne pristope k financiranju krožnega gospodarstva (multilateralne banke: EIB, World Bank, IDB, ADB ..., razvojne banke: KfW, BPIFrance ..., ostale banke: ABN Amro, ING Bank, Rabobank, Intesa Sanpaolo ...).

Zaradi vedno večje zahtevnosti poslovnega modela bo SID banka **nadaljevala z optimizacijo poslovnih procesov**. Prodajni oddelki morajo biti v večji meri osredotočeni na neposredno komuniciranje s strankami in sklepanje poslov, hkrati pa tudi na intenzivnejše komuniciranje s finančnimi posredniki v smeri prepoznavanja in naslavljanja njihovih potreb in pričakovanj. Ključnega pomena ostaja tudi nadaljnja **krepitev strateške funkcije in funkcije razvoja produktov**.

Kompleksnejši procesi rezultirajo v povečani potrebi po zagotavljanju ustrezne informacijske podpore, zato je SID banka pričela z izvajanjem aktivnosti, vezanimi na prenovo jedrnega informacijskega sistema.

III.4. CENOVNA IN NALOŽBENA POLITIKA

SID banka s **prenašanjem prednosti, ki izhajajo iz državne garancije** za obveznosti SID banke, zagotavlja **ugodne pogoje financiranja za končne koristnike**. Ugodnost programov financiranja in možnost za prevzemanje tveganj na segmentih financiranja, kjer nastajajo tržne vrzeli, si SID banka prizadeva zagotoviti tudi z ustreznim kombiniranjem lastnih sredstev, sredstev mednarodnih razvojnih ustanov in proračunskih sredstev. Prenos teh prednosti do končnih koristnikov SID banka zagotavlja tudi v primeru delovanja preko posrednikov.

Cenovna politika razvojnih bank je omejena s pravili EU:

- **Programi z elementi dovoljenih državnih pomoči:** SID banka lahko zagotavlja cene pod »tržnimi«, oziroma referenčnimi obrestnimi merami, ki jih objavlja Evropska komisija. V to kategorijo spada tudi posredovanje sredstev v okviru skladov finančnega inženiringa z MGRT in posebnih programov državnih pomoči. Dovoljene **državne pomoči podjetjem** so pri teh programih opredeljene kot ugodnosti, ki izhajajo iz možnosti koriščenja nižjih obrestnih mer, kot bi jih za isto transakcijo ponujali morebitni poslovni finančni posredniki.
- **Zavarovanje in financiranje izvoznih poslov:** SID banka upošteva veljavna pravila v zvezi z minimalnimi obrestnimi merami in/ali premijskimi stopnjami, kot dogovorjenimi v OECD (Agreement on officially supported export credits) oziroma STO. Upošteva tudi spremembe na tem področju v obliki t.i. Malzkuhn-Drysdale sporazuma, ki ureja tudi komercialni del premije. Kjer pravila niso definirana, SID banka upošteva koncept tržne obrestne mere in njenega ugotavljanja.
- **Programi brez elementov državnih pomoči:** SID banka sledi konceptu t.i. tržne cene, praviloma z upoštevanjem referenčne obrestne mere ali cenovnih pogojev zasebnega partnerja, ko gre za soinvestiranje pod enakimi pogoji (*pari passu*). SID banka tak način uporablja samo v primeru izkazanega pomanjkanja interesa poslovnih bank za financiranje danega posla ali v primeru, da banke iščejo soinvestitorja za izvedbo danega posla.

Pri določanju cen SID banka upošteva prevzeta tveganja pri posameznem poslu (*risk reflective*), vključno s kakovostjo zavarovanj. Ob zavedanju pomanjkljivosti modelov za ocenjevanje tveganj SID banka vseskozi **nadgrajuje svoj pristop k ocenjevanju tveganj** v skladu z dobrimi praksami s tega področja.

POMEN UPRAVLJANJA BILANCE (ALM) V SID BANKI

Upravljanje bilance (ALM) v SID banki zagotavljamo s pomočjo strategij za uravnavanje likvidnostnega, obrestnega in valutnega tveganja, ob hkratnem upoštevanju sprememb makroekonomskega okolja in dogajanja na finančnih trgih. Pomemben vidik upravljanja bilance je tudi zagotavljanje ustreznih virov financiranja, ki omogočajo izvajanje razvojne vloge SID banke.

SID banka ohranja primerno višino, kakovost in strukturo likvidnih sredstev za pokrivanje pričakovanih in nepričakovanih likvidnostnih odlivov banke ter za zagotavljanje nemotenega poslovanja banke v vseh okoliščinah. Glavne izzive pri upravljanju likvidnih sredstev predstavljata nalaganje sredstev v zahtevnih tržnih razmerah oziroma v okolju nizkih tržnih obrestnih mer na finančnih trgih in minimizacija stroškov za potrebe vzdrževanja likvidnosti.

Konec leta 2019 so likvidna sredstva banke skupaj znašale 836 mio EUR, kar je bilo podobno nivoju ob koncu leta 2018. Največji delež likvidnih sredstev so predstavljale naložbe v dolžniške vrednostne papirje (658 mio EUR), sledijo kratkoročni medbančni depoziti (105 mio EUR) ter denarna sredstva na računu pri centralni banki in vpogledne vloge pri bankah (73 mio EUR).

SID banka upravlja naložbe v vrednostnih papirjih z namenom zagotavljanja likvidnosti in upravljanja bilance ter doseganja stabilizacije obrestne marže. Pri nalaganju likvidnih sredstev v vrednostne papirje banka sledi strategiji konservativnosti in preudarnosti, saj večino portfelja predstavljajo tržni in likvidni dolžniški vrednostni papirji s fiksno obrestno mero, ki so primerni za zastavo pri centralni banki, pri čemer se zagotavlja ustrezna razpršenost glede na vrsto in sedež izdajatelja ter bonitetno oceno. Izziv predstavlja dospelost obstoječih naložb v vrednostne papirje z visokimi donosi ter reinvestiranje v okolju nizkih oziroma negativnih donosov in negotovih razmer. Poleg upravljanja naložb v vrednostnih papirjih se obrestno in dohodkovno tveganje, v skladu z interno postavljenimi limiti, upravlja tudi s pomočjo prilagajanja cenovne politike in uporabo izvedenih finančnih instrumentov, v skladu s konservativnim pristopom za prevzemanje tveganj.

SID banka pridobiva vire financiranja s pomočjo garancije Republike Slovenije na domačem in na mednarodnih finančnih trgih zaradi razpršitve virov financiranja, predvsem z vidika tipa vlagateljev, geografske razpršenosti vlagateljev in vrste finančnega instrumenta, kar SID banki zagotavlja stabilen dostop do financiranja. Dodatno pomemben vir financiranja predstavlja zadolževanje z namenskimi viri Evropske investicijske banke, banke KfW, Razvojne banke Sveta Evrope ter MGRT.

Pri izvajanju razvojne vloge SID banka strankam ponuja dolgoročne kredite, ki so daljši kot njeni viri, kar banko izpostavlja tveganju refinanciranja, v kolikor bi se njen strošek zadolževanja v prihodnje povečal. Tveganje refinanciranja se upravlja s pomočjo internega modela.

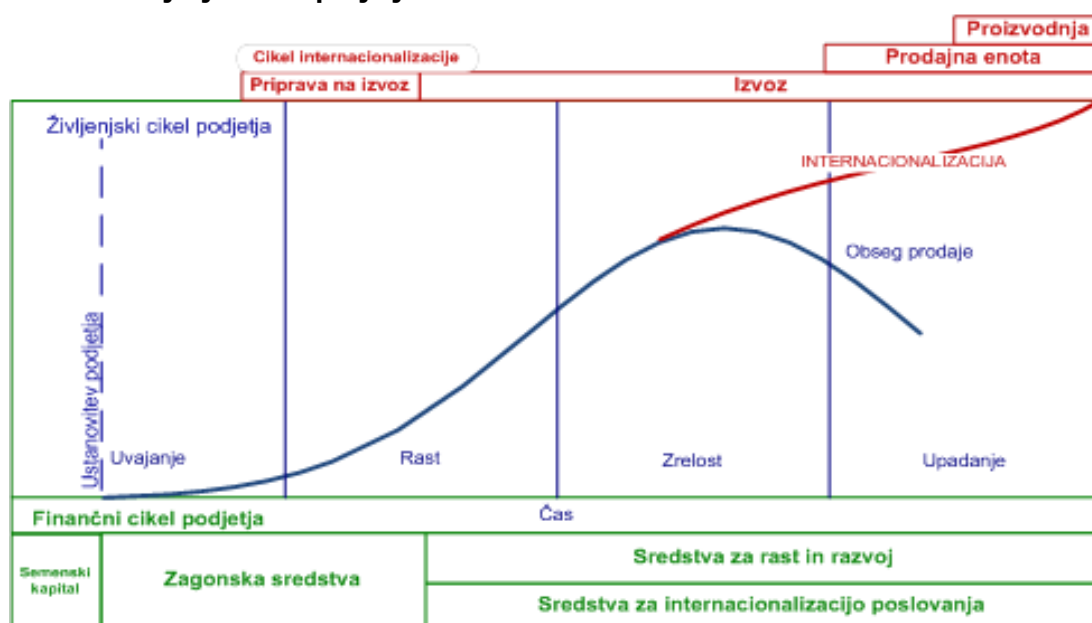


SID banka tako pri določanju cen upošteva tudi določilo ZSIRB, ki zahteva **ohranjanje oziroma preudarno oplajanje zaupanega kapitala**. Metodologijo določanja se nadgrajuje v skladu z dobrimi praksami in konceptom odgovornega posojanja.

Razvojna naravnost SID banke ter značilnosti tržnih vrzeli, ki so praviloma pogostejše in večje ravno na daljših ročnostih, narekujejo naložbeno politiko v smeri **daljših ročnosti**. Značilnost tipičnih razvojnih projektov je tudi v tem, da se naložba v povprečju povrne v daljšem časovnem obdobju glede na ostale naložbe. Zaradi tega je struktura naložb nagnjena v korist dolgoročnih kreditov.

Poslovni model SID banke zasleduje cilj pokritja treh življenjskih ciklov v celoti: življenjski cikel podjetja, finančni cikel podjetja ter cikel internacionalizacije podjetja.

Slika 12: Življenjski cikel podjetja



Na tak način poskuša SID banka zagotoviti enostavno in lažjo dostopnost do finančnih sredstev za končnega upravičenca v smeri koncepta »vse na enem mestu«, kjer posamezniku ne bi bilo potrebno iskati dopolnilnih virov, ponudba pa bi bila likvidna in trajna. **Če je bil ta koncept že dosežen na izvoznem področju, pa na razvojnem zaradi izrazito razdrobljenega podpornega sistema temu še ni tako**, še posebej v začetnih fazah poslovanja, kjer država namenja vlogo predvsem Slovenskemu podjetniškemu skladu.

NAJPOGOSTEJŠE NAPAČNE PREDSTAVE O POSLOVNEM MODELU SID BANKE

1. SID banka ima neomejene vire sredstev.

SID banka ima enako kot vse druge banke obseg svoje aktivnosti omejen z obsegom kapitala, ki ga je vložil lastnik banke.

2. SID banka ima državno garancijo za svojo aktivo, zato lahko daje kredite tudi podjetjem v težavah.

SID banka mora delovati, prav nasprotno, po načelih, ki veljajo za banke, vključno z vzdrževanjem lastne finančne vzdržnosti. Kapital, ki je bil zaupan SID banki, služi le za kritje nepričakovanih izgub iz naložb.

3. SID banka je »razvojna banka«, kar pomeni, da je njena vloga saniranje problemov v gospodarskem sistemu.

Že v osnovi je njen namen ravno obraten od reševanja problematičnih področij v gospodarskem sistemu – podpira usmeritve, ki predstavljajo velik potencial za napredek in razvoj slovenskega gospodarstva.

4. Ker je SID banka državna razvojna banka, je lahko daje kredite brez nepotrebne administracije oziroma »birokracije«, kaj šele uporabe ustreznih načel poslovanja.

SID banka lahko deluje le na segmentih, kjer obstajajo tržne vrzeli, in za svoje delovanje uporablja strogo usmerjena namenska sredstva. Uporabo teh sredstev je potrebno neprestano nadzorovati, zato je poslovanje s SID banko bolj kompleksno. Kljub temu, da si SID banka prizadeva minimizirati »birokratske ovire« pri poslovanju, pri posredovanju virov drugih institucij, kot na primer EIB, tu nima vedno prostih rok.

5. SID banka razdeljuje proračunska sredstva.

SID banka za sedaj proračunska sredstva lahko uporablja le na osnovi posojil države z lastnim soprevzemanjem tveganj in le na ozkem segmentu izvajanja finančnega inženiringa ali ko neposredno izvaja programe Sklada skladov sredstev EKP.

6. SID banka deli subvencije in nepovratna sredstva.

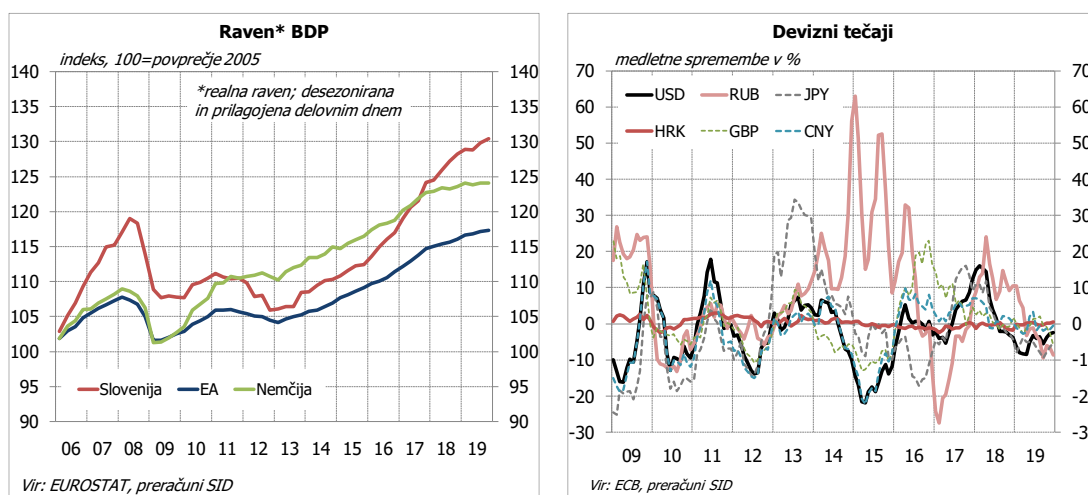
SID banka deluje po načelih bančništva in prvenstveno gospodarstvo podpira s posojili, usmerjenimi v tržne vrzeli. Posluhuje se torej instrumenta povratnih in ne nepovratnih sredstev. Ko se ta sredstva vračajo, se namreč lahko preko novih ugodnih posojil spet plasirajo v gospodarstvo, vsakič znova tja, kjer so predvideni največji dolgoročni učinki.

IV. GOSPODARSKO IN FINANČNO OKOLJE V LETU 2019

IV.1. MEDNARODNO OKOLJE

Poslabšanje globalnih gospodarskih razmer je v letu 2019 vplivalo na umirjanje svetovne gospodarske rasti, ki je z 2,9 odstotka dosegla za 0,7 odstotne točke nižjo rast kot leta 2018. Izboljšanje razpoloženja je nastopilo šele ob koncu leta, povezano z nekaterimi ugodnimi sporočili o trgovinskih pogajanjih med ZDA in Kitajsko ter urejenem izstopu Velike Britanije iz EU. Negotovosti, s katerimi se sooča svetovno gospodarstvo na začetku novega desetletja, so povezane z nadaljevanjem trgovinskih sporov, geopolitičnih nestabilnosti ob intenziviranju nacionalnih politik, ogrožajočih podnebnih sprememb in tudi nadaljevanjem naraščajoče finančne neenakosti ter z novimi pastmi tehnološkega razvoja.

Slika 13: Raven BDP v evrskem območju in devizni tečaji



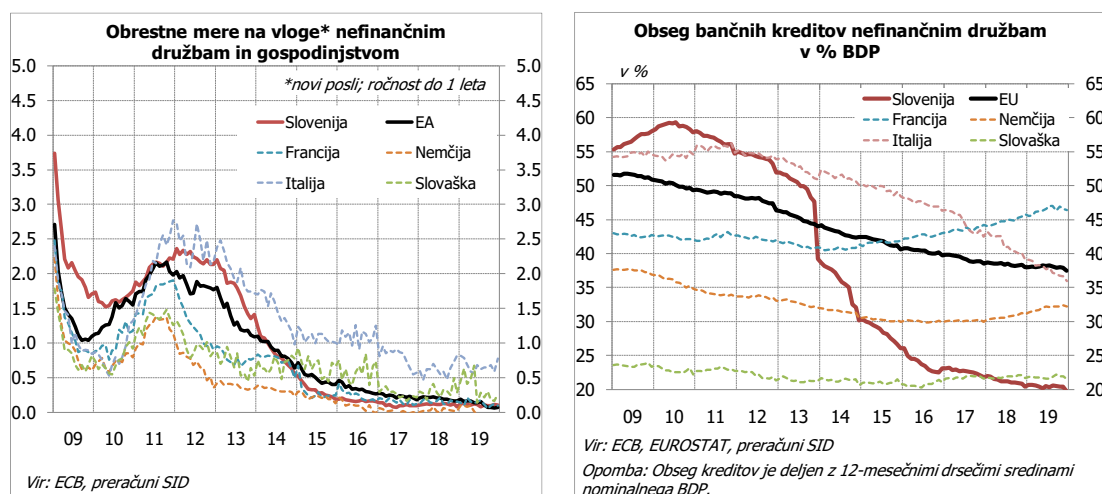
Z začetkom leta 2020 se je nenadoma pojavila pandemija koronavirusa, ki se je najprej odrazila v krizi zdravstvenega in tudi družbenega sistema v času pandemije, hkrati s tem pa so njene posledice postale tudi najpomembnejši gospodarski izziv svetovnih razsežnosti z nepredvidljivimi, a zagotovo ogromnimi gospodarskimi posledicami. Prvi odziv finančnih trgov je bil izjemnih razsežnosti, saj so se na primer

vrednosti borznih indeksov znižale v povprečju za kar okoli tretjino. Kljub manjšem potencialu za delovanje monetarne in fiskalne politike kot v letih pred krizo 2008 se z obsežnimi fiskalnimi spodbudami pričakuje veliko povečevanje proračunskih primanjkljajev in monetarnih spodbud, v oblikah, ki še omogočajo učinek na gospodarstvo.

Gospodarska rast držav v razvoju je bila leta 2019 s 3,7 odstotki za 0,8 odstotne točke nižja kot leta 2018. Leta 2019 se je pričakovalo okrevanje gospodarskih rasti posameznih držav, kljub pomembnim strukturnim vplivom na upočasnjevanje gospodarske rasti Kitajske (upočasnjena rast delovne sile in produktivnosti, presežna zadolženost, onesnaženost okolja).

Gospodarska rast razvitih držav se je leta 2019 upočasnila pri 1,7 odstotka. Upočasnjene rasti izvoza in investicij in nižje inflacije od ciljne so v številnih gospodarstvih vplivale na ohlapnejšo denarno politiko. Z obrestnimi merami centralnih bank blizu spodnje meje in nizkimi, tudi negativnimi, dolgoročnimi obrestnimi merami so možnosti vplivanja denarne politike na gospodarsko rast že precej omejene. Storitveni sektor in trg dela sta bila leta 2019 v večini razvitih držav pomembnejša dejavnika gospodarske rasti. Večja vloga se je pripisovala fiskalni politiki, tudi prek povečanja spodbud za dvig produktivnosti, vključno z vlaganji v raziskave, izobraževanje in v izboljšanje fizične infrastrukture.

Slika 14: Gibanje bančnih obrestnih mer za vloge do 1 leta in obsega kreditov nefinančnim družbam



Tudi gospodarska rast evroobmočja je bila že od začetka leta 2018 pod vplivom nižje mednarodne trgovine in negotovosti brexita. Najpomembnejše posledice so nastajale za avtomobilsko industrijo, po drugi strani pa so razmere v storitvenem sektorju ostajale stabilne. Leta 2019 je gospodarska rast stagnirala na 1,2 odstotkih. Rast je bila sicer podprta s spodbujevalno denarno politiko in stabilno potrošnjo ob ugodnih razmerah na trgu dela. Finančni sistemi pomembnejših gospodarstev evroobmočja bi ob skoraj 10-letni relativno močni gospodarski rasti lahko postali bolj ranljivi; bodoča kreditna tveganja so potencialno podcenjena, enako so precenjena vrednotenja zavarovanj. Pomembno ostaja tudi dohodkovno tveganje bank, ob dodatnih negotovostih glede gibanja obrestnih mer.

Rast investicij evroobmočja je pod vplivom cikličnih dejavnikov, povezanih z nižjim zunanjim povpraševanjem, ostala kratkoročno omejena. Leta 2019 se je zniževala izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti. Kljub temu je za številne podjetniške investicije ostajalo agregatno povpraševanje še vedno spodbudno, ob nizkih obrestnih odhodkih in ugodnih kreditnih standardih je financiranje leta 2019 ostajalo ugodno. Ob ugodni rasti na kapitalskih trgih leta 2019 (16-odstotna rast delniškega indeksa STOXX Europe 600) so se znižali finančni vzvodi podjetij, čeprav je bila agregatna zadolženost evropskih podjetij v BDP še vedno višja kot pred krizo. Rast produktivnosti je ostajala ob nadaljnji rasti zaposlenosti in nižji rasti BDP nizka.

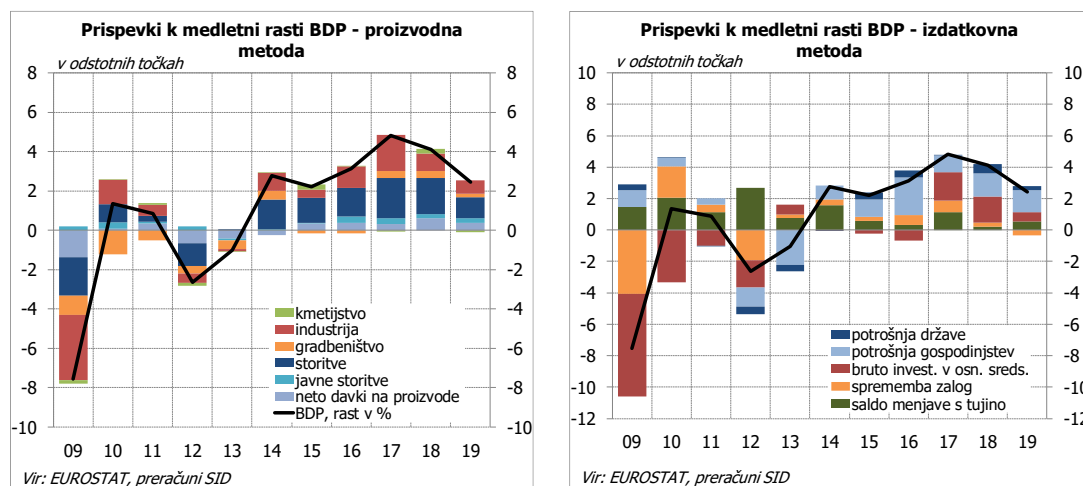
Rast potrošnje je ostala pomembnejša komponenta gospodarske rasti v evroobmočju. Rast razpoložljivega dohodka je spodbudno vplivala tudi na relativno ugodne razmere na stanovanjskem trgu, pri čemer je bila rast gradbenega sektorja nekoliko zmernejša. Leta 2019 je bila 1,2-odstotna inflacija v evro-območju še vedno občutno pod ciljem ECB.

Strukturni proračunski saldo evroobmočja se je leta 2019 zvišal na 1 odstotek BDP, medtem ko se je bruto zadolženost držav evroobmočja znižala na 84,5 odstotka BDP, tudi ob prestrukturiranju dolga z višjimi obrestnimi merami in s tem nižjimi obrestnimi izdatki. Pred obratom cikla je bila za evroobmočje zelo pomembna vzpostavitev fiskalnih rezerv v državah z visokim dolgom.

IV.2. SLOVENSKO GOSPODARSTVO V LETU 2019

Leta 2019 se je letna rast slovenskega BDP znižala za 1,7 odstotne točke, na 2,4 odstotka, predvsem zaradi zniževanja zalog in nižje rasti investicij. Rast potrošnje gospodinjstev je ostala z 2,6 odstotki relativno ugodna, medtem ko se je rast izvoza znižala na 4,4 odstotke. Med pomembnejšimi tveganji je leta 2019 ostajalo močnejše znižanje izvoznega povpraševanja, ki bi glede na visoko odvisnost slovenskega gospodarstva od izvoza vplivalo tudi na zaupanje v celotnem industrijskem sektorju. Na gibanje rasti izvoza je imelo pomemben vpliv tudi slabšanje cenovne in stroškovne učinkovitosti proti koncu leta 2019, ob zviševanju stroškov dela in šibki rasti produktivnosti, kar je bilo tudi posledica nahajanja gospodarstva v bolj upočasnjenem obdobju cikla.

Slika 15: Rast BDP po proizvodni in izdatkovni metodi

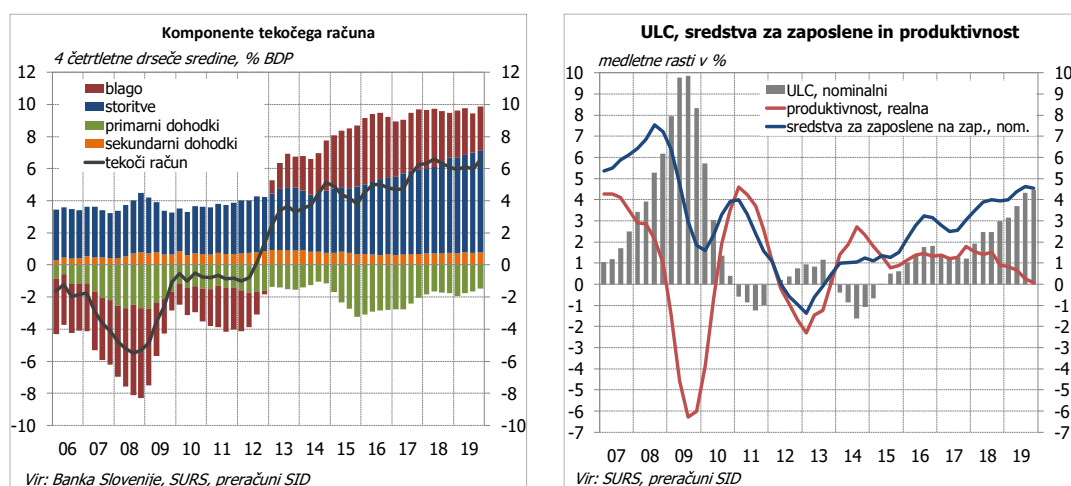


Leta 2019 so se ob komaj dobre 4,5-odstotni brezposelnosti nadaljevale ugodne razmere na trgu dela. Podjetja so bila v drugi polovici leta pod pritiskom pričakanj o zniževanju ravni tako izvoznih kot domačih naročil in hkrati zviševanju stroškov dela. Leta 2019 so bila prihodnja gospodarska gibanja precej odvisna od sposobnosti pospeševanja rasti produktivnosti. Pri tem so imeli pomembno vlogo dolgoročno neugodni demografski trendi. Za dolgoročno gospodarsko rast so bila leta 2019 pomembna vlaganja v raziskave in razvoj, inovacijska aktivnost podjetij, vlaganja v informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, vlaganja v trajnostni razvoj, prilagajanje

znanj in spretnosti razvojnim izzivom, okrepljeno sodelovanje med podjetji in raziskovalno-izobraževalnim sektorjem ter tudi med podjetji različnih velikosti.

Leta 2019 so imela gospodinjstva visoko 5,6-odstotno nominalno letno rast razpoložljivega dohodka. Izhajala je tako iz zviševanja plač kot visoke zaposlenosti in je omogočila 14,5-odstotno stopnjo varčevanja, čeprav so ostajale ob nizkih obrestnih merah razmere za varčevanje neugodne in potrošnja visoka. Rast investicij gospodinjstev se je ob visokih cenah nepremičnin znižala na rast iz leta 2016, vedno bolj pa verjetno tudi zaradi neusklajenosti ponudbe stanovanj s finančnimi zmožnostmi gospodinjstev. Letna rast stanovanjskih posojil je bila 7-odstotna.

Slika 16: Komponente in stanje tekočega računa ter gibanje stroška dela na enoto proizvoda



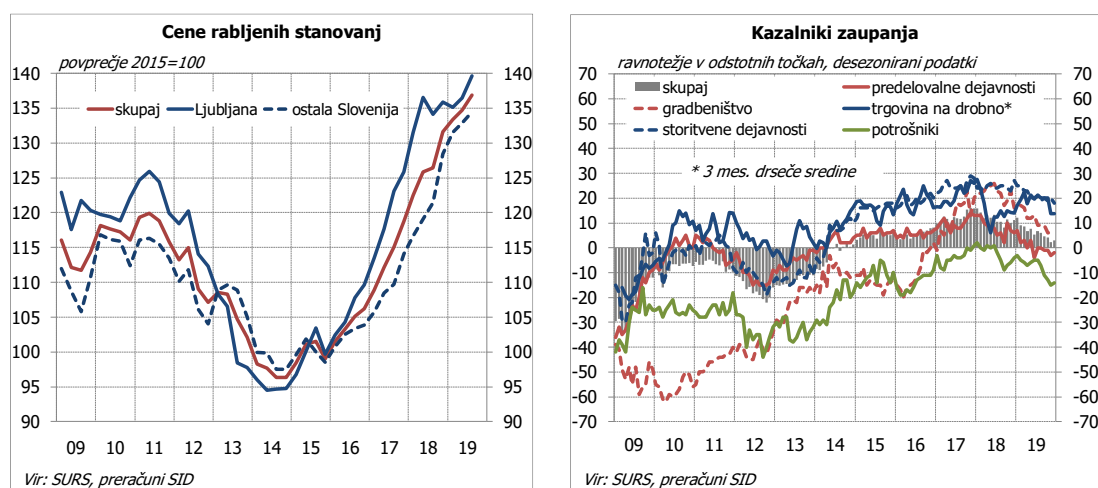
Znižanje letne rasti investicij leta 2019 na 3,2 odstotka je največ prispevalo k znižanju rasti agregatnega povpraševanja. Znižanje rasti je bilo prisotno predvsem na nestanovanjskih zgradbah in objektih z zaključkom investicijskega cikla v občinah, neugodno pa je bilo predvsem nadaljnje znižanje investicij v opremo in stroje in hkrati proizvode intelektualne lastnine ob nižjem obsegu novih naročil.

Rast izvoza se je leta 2019 znižala na 4,4 odstotka. Ob šibkejši rasti tujega povpraševanja se je močno upočasnila letna rast blagovnega izvoza. Z zniževanjem investicij se je še močneje upočasnila tudi rast uvoza blaga za investicije in vmesno potrošnjo, zaradi česar se je ob še vedno robustni domači zasebni potrošnji povečal tudi presežek v blagovni menjavi. Presežek na tekočem računu se je leta 2019 s 6,6 odstotki BDP ohranil na visokem nivoju, glavni razlog pa je bil nadaljnje naraščanje presežka v menjavi storitev. Presežek tekočega računa je prek domačega varčevanja

omogočil znižanje neto zadolženosti do tujine na komaj 1,2 mrd EUR neto zunanjega dolga. Pri tem so se neto tuje mednarodne naložbe v Sloveniji povečevale zaradi povečevanja tujega lastniškega kapitala.

Leta 2019 je bila inflacija v Sloveniji z 1,6 odstotki višja kot v evroobmočju. Inflacija je bila predvsem pod pritiskom domačih dejavnikov, prek pospeškov v rasti plač in višjih stroškov dela na enoto proizvoda ter posledično okrepljeni zasebni potrošnji, predvsem storitvene inflacije.

Slika 17: Cene stanovanj in kazalniki zaupanja



Gospodarska rast je leta 2019 prispevala k nadaljnjemu izboljšanju nekaterih kazalnikov javnih financ. Proračunski saldo je bil z 0,5 odstotka BDP v presežku, javni dolg pa se je znižal na 66,1 odstotka BDP ob visokih prihodkih in obsežnem znižanju obrestnih odhodkov. Strukturni saldo naj bi po oceni Evropske komisije dosegel -1 odstotek BDP. Breme servisiranja dolga države se je znižalo na 7,6 odstotka letnega razpoložljivega dohodka države, pri tem pa so se zahtevane donosnosti 10-letnih državnih obveznic v letu 2019 znižale na okoli nič odstotkov.

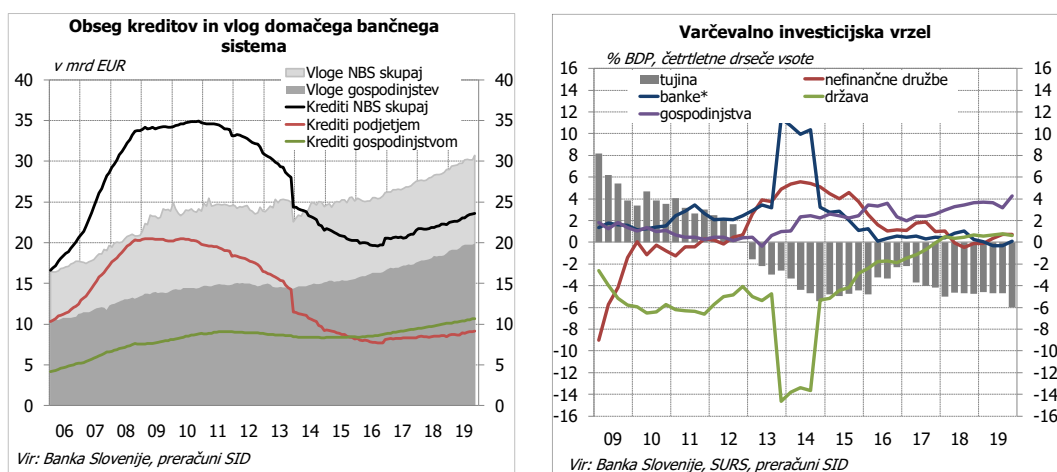
Z začetkom leta 2020 se je tudi v Sloveniji pojavila izjemna negotovost vezana na izbruh koronavirusa. Ob ukrepih za zaježitev pandemije se pričakuje velik gospodarski šok, potencialno podoben kriznemu šoku leta 2009 ali celo večji. Proizvodne verige so mnogokje prekinjene ali pa je njihovo delovanje omejeno, hkrati se omejuje povpraševanje. Z zniževanjem zaupanja pa bodo investicije in potrošnja še dodatno prizadeti. Veliko različnih dejavnikov zniževanja gospodarske rasti se je pojavilo istočasno, in sicer v večini (razvitejših) držav sveta.

IV.3. FINANCIRANJE

Leta 2019 se je bilančna vsota slovenskega bančnega sistema zaradi višjih rasti tako kreditov kot vlog povečala za 6,3 odstotke. Med pomembnejšimi izzivi slovenskega bančnega sistema je ob počasni rasti obrestnih prihodkov ostajalo dohodkovno tveganje in povečevanje neuskkljenosti med ročnostjo naložb in obveznostmi. Likvidnostni položaj bank je leta 2019 sicer ostajal zelo ugoden. Kakovost kreditnega portfelja se je še naprej izboljševala, vendar bi se ovrednotena kakovost portfelja lahko poslabšala v primeru močnejšega ohlajanja gospodarstva. Kapitalska ustreznost slovenskega bančnega sistema, četudi obstajajo precejšnje razlike med bankami, je ostajala solidna in se je ohranjala okvirno na povprečju evroobmočja. Z ohlajanjem gospodarstva bi bilo za banke ustvarjanje dobička še večji izziv, zato je Banka Slovenije opozarjala, da je pomembna preiščljena razdelitev dobička predvsem pri bankah z nižjimi kapitalskimi presežki.

Kapitalske zahteve bank so se zaradi okrepljene kreditne aktivnosti povečevale bolj kot notranji kapital prek pozitivnega poslovnega rezultata. Količnik kapitalske ustreznosti se je izenačil s povprečjem evroobmočja, medtem ko ga je količnik CET1 močno presegel. Kapitalske zahteve so se zmanjšale z optimizacijo poslovnih procesov in izboljšanjem kakovosti kreditnega portfelja.

Slika 18: Posojila in vloge domačega bančnega sistema ter razmik med investiranjem in varčevanjem posameznih sektorjev



Z namenom doseganja sinergij in večje odpornosti poslovnih modelov v bančnem sistemu v zadnjih letih poteka proces konsolidacije. V letu 2020 je NKBM zaključila s procesom nakupa Abanke, banki pa se bosta v kratkem združili, s čimer bosta v slovenskem bančnem prostoru prevladovali dve veliki bančni skupini. Leta 2019 je bila le še tretjina bančnega kapitala v domači lasti, ob navedeni združitvi pa se bo ta delež še močno znižal.

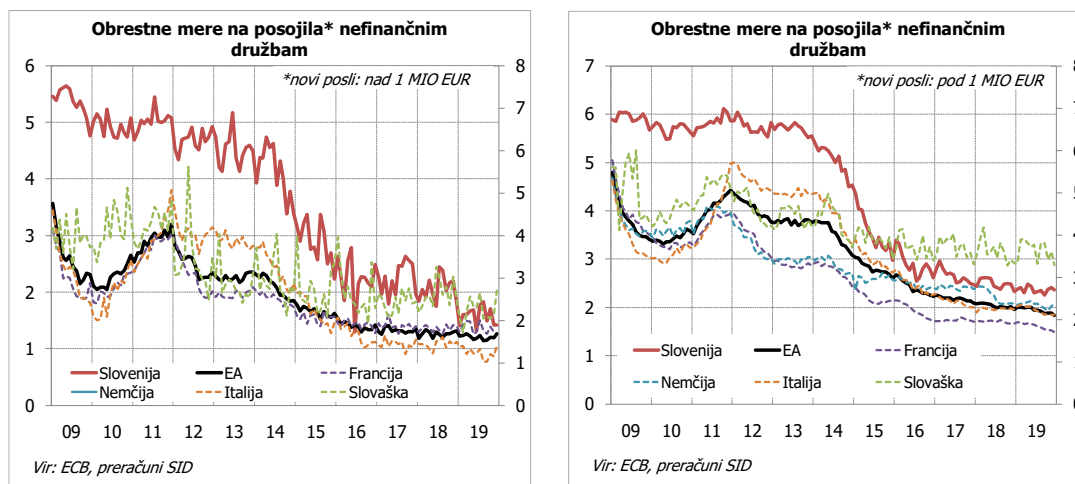
Dobičkonosnost bank se je leta 2019 ob višji rasti neobrestnih prihodkov, nadaljnjem neto sproščanju oslabitev in rasti neto obrestnih prihodkov še nekoliko izboljšala. Obrestni odhodki (rekorden delež vlog na vpogled v pasivi) so se znižali na minimalno raven, medtem ko je rast obrestnih prihodkov, ob zapadanju donosnejših naložb iz preteklosti, zmerna. V okolju nizkih obrestnih mer so imeli na rast neto obrestnih prihodkov prevladujoč vpliv količinski dejavniki (obseg naložb oziroma obveznosti) nad cenovnimi (spremembe obrestnih mer).

Leta 2019 so se v bančnih bilancah pospešeno zmanjševale preostale nedonosne izpostavljenosti, večinoma iz kriznih let, na 2,2 odstotka, nastajanje novih pa je bilo v danem makroekonomskem okolju še zanemarljivo. Delež oslabitev v bilančni vsoti bančnega sistema se je proti koncu leta 2019 znižal na zgodovinsko nizek nivo pod 2 odstotka. Zaradi tega so bile banke v potencialno ranljivem položaju v primeru močnejšega obrata gospodarskega cikla, ko se ocene kreditnega tveganja hitro poslabšajo in zahtevajo večji delež oslabitev.

Razmerje med posojili in vlogami nebančnega sektorja se je leta 2019 z nekoliko večjo rastjo posojil prenehalo zniževati pri dobrih 75 odstotkih. Nizko razmerje je kazalo na majhno odvisnost bank od dolžniških vrednostnih papirjev in financiranja prek bank v tujini, pa tudi obveznosti do Evrosistema ohranjajo majhen delež.

Pri vseh vrstah posojil se je povečeval delež posojil, obrestovanih s fiksno obrestno mero, ki banke, če niso ustrezno zavarovane, izpostavlja tudi dodatnemu dohodkovnemu tveganju. Banka Slovenije je zaradi povečanih tveganj ob hitrem naraščanju potrošniških posojil v novembru 2019 spremenila makrobonitetni ukrep na področju kreditiranja prebivalstva iz priporočila v zavezujoč ukrep.

Slika 19: Obrestne mere za posojila podjetjem



Presežna sredstva (neto varčevanje) podjetij so leta 2019 dosegla odstotek BDP ob nižani letni rasti investicij podjetij. Pričakuje se, da bodo podjetja ob danem povpraševanju in investicijah aktivneje iskala zunanje vire financiranja, predvsem daljših ročnosti.

Medletna rast vlog podjetij pri bankah se upočasnjuje že od sredine 2018, vendar je z dobrim 16-odstotnim deležem v bilančni vsoti ostajala leta 2019 drugi najpomembnejši vir financiranja bank. Ob zniževanju notranjega financiranja podjetij se je medletna rast posojil podjetjem leta 2019 povečala na 4,8 odstotke. Ta so predstavljala slabih 22 odstotkov bilančne vsote. S povečevanjem deleža tujega lastništva v kapitalu podjetij, ki se je leta 2019 glede na leto 2008 povečal že za 10 odstotnih točk na več kot četrtno, in internacionalizacijo slovenskih podjetij, so se hkrati povečevale ostale oblike financiranja prek tujine, ki so dosegle že skoraj tretjino celotnega dolžniškega financiranja.

Banke so leta 2018 po podatkih ankete Banke Slovenije prvič po 10-ih letih zaznavale medletno povečanje povpraševanja po posojilih, kar se je nadaljevalo tudi v letu 2019. Leta 2019 se je kazalo visoko povpraševanje po refinanciranju obstoječih posojil z ugodnejšimi posojili pri drugih bankah. V prvi polovici 2019 se je znižala rast povpraševanja po posojilih za investicije. Opazno je bilo nekoliko večje povpraševanje po projektnem financiranju v gradbenem sektorju, okrepilo pa naj bi se tudi povpraševanje po posojilih za tekoče poslovanje. Po podatkih Banke Slovenije so

predvsem manjše banke zaznavale konkurenčne pritiske večjih bank, ki so v pomanjkanju povpraševanja večjih podjetij ponudbo prilagajale manjšim podjetjem.

IV.4. OCENE TRŽNIH VRZELI NA PODROČJU FINANCIRANJA

SID banka svoje poslanstvo prispevanja k ciljem trajnostnega in gospodarskega razvoja opravlja s ponudbo finančnih storitev, ki dopolnjujejo siceršnjo ponudbo na trgu. SID banka je tako večino novih programov oblikovala skladno s splošno priznanimi tržnimi vrzeli na ravni EU, zaobjetimi v uredbi o splošnih skupinskih izjemah, oziroma deluje po principu de minimis, ki je skladen z neizkrivljanjem konkurence na trgu.

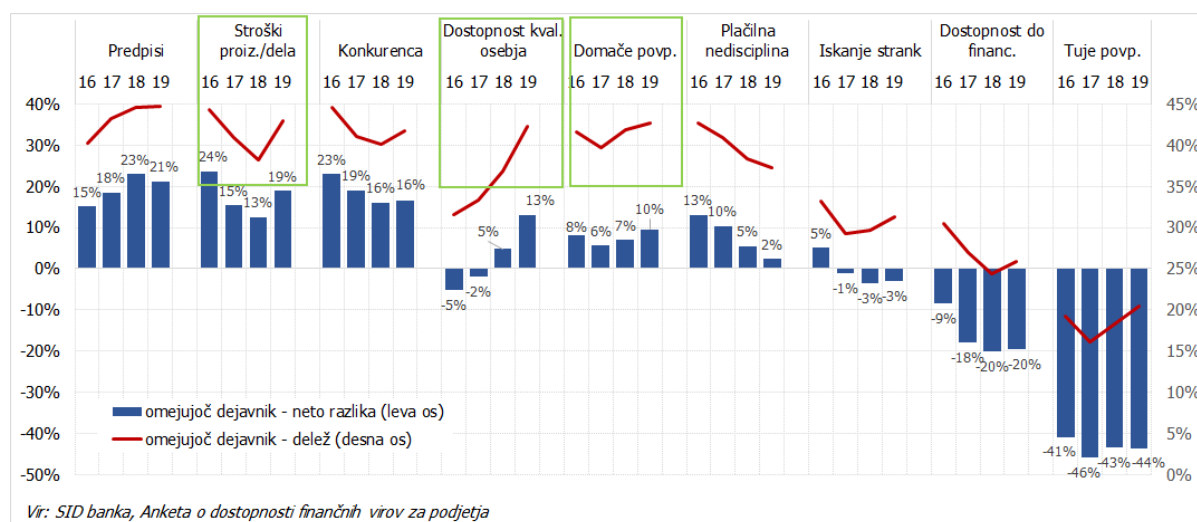
Hkrati ustrezno oblikovanje programov financiranja razvojnih bank izhaja tudi iz ocenjenih tržnih neučinkovitosti, ki so pogosto specifične za posamezno gospodarstvo, hkrati pa tudi odvisne od cikličnih makro-finančnih razmer. Tržne vrzeli na področju financiranja omejujejo razvoj zlasti MSP, ter širjenje njihove razvojne naravnosti in konkurenčnosti. Slednje je izrednega pomena za razvoj celotnega gospodarstva in ustvarjanja novih delovnih mest. Raziskave tudi kažejo, da je treba izboljšati ciljno usmerjenost spodbujevalnih ukrepov na različne tipe MSP, ki na primer dolgoročno ustvarjajo več novih delovnih mest. Globalno najbolj izrazito izstopajo start-upi in hitro rastoči MSP. SID banka je z namenom ocenjevanja tržnih neučinkovitosti v letu 2014 pričela z izdelavo lastnih tržnih analiz, po standardih, ki jih privzema tudi EK, v letu 2016 pa je raziskave nadaljevala v sodelovanju z Banko Slovenije v okviru Ankete o dostopnosti finančnih virov za podjetja. V tem prispevku so prikazane glavne ugotovitve ankete za leto 2019, ki skupaj z drugimi javno dostopnimi podatki o dogajanju na gospodarskem in kreditnem področju pomagajo k razumevanju dejanskih razmer na področju financiranja in s tem boljšim odločitvam glede oblikovanja programov kreditiranja gospodarstva. Anketa je bila izvedena konec leta 2019 in zaradi tega ne odraža aktualnih razmer, ki so posledica prizadetosti gospodarstva zaradi globalne pandemije korona virusa.

Pogoji poslovanja

Dostopnost do financiranja je tudi leta 2019 ostajala med najmanj omejujočimi dejavniki poslovanja. Kljub umirjanju gospodarske rasti, zlasti ob koncu leta, pa so tudi drugi pogoji za poslovanje podjetij ostali relativno stabilni. Največje ovire pri poslovanju so podobno kot v prejšnjih letih predstavljali predpisi, konkurenca, stroški proizvodnje ali dela in domače povpraševanje (44–42 %, neto delež 21–10 odstotnih točk). V primerjavi z letom 2018 sta se med podjetji kot omejitvena dejavnika najbolj

povišala dostopnost do kvalificiranega osebja, pri katerem je trend povečevanja opazen že od leta 2016, in stroški proizvodnje ali dela, oboje pa je verjetno tudi odraz povečevanja stroškovnih pritiskov ob še vedno pozitivni proizvodni vrzeli.

Slika 20: Omejujoč vpliv dejavnikov na poslovanje podjetij



Vir: SID banka, Anketa o dostopnosti finančnih virov za podjetja

Opomba: neto razlika (leva os) kaže razliko med deležem podjetij, pri katerih dejavnik omejuje poslovanje in deležem podjetij, pri katerih dejavnik ne omejuje poslovanja. Delež (desna os) prikazuje delež podjetij, pri katerih dejavnik omejuje poslovanje.

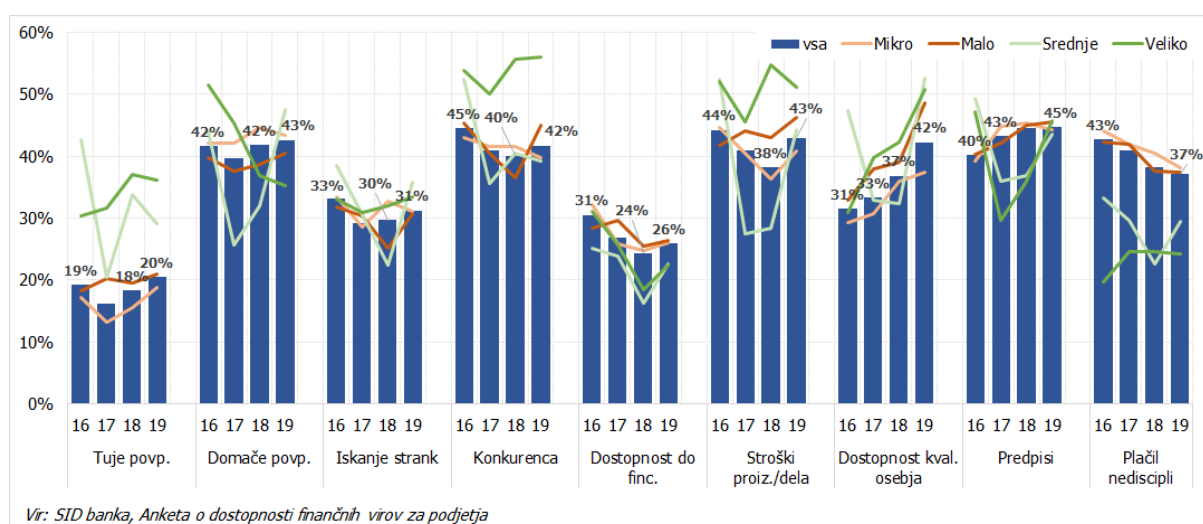
Kljub relativni stabilnosti zaznanih pogojev poslovanja, je po padcu v letu 2017 zaznan trend povečevanja deleža podjetij, ki občutijo pritiske tujega povpraševanja. Tuje povpraševanje je kot omejitveni dejavnik sicer izrazitejše pri srednje velikih in velikih podjetjih, ki predstavljajo okrog 80 % celotnega izvoza, je pa trend naraščanja tujega povpraševanja kot omejitvenega dejavnika zaznan tudi pri malih in mikro podjetjih. Ostala mikro in mala podjetja so pogosto podizvajalci večjih izvoznih podjetij in negativen vpliv tujega povpraševanja čutijo z zamikom. Ob vse večjih negotovostih na mednarodnih trgih je za slovensko gospodarstvo toliko večji izziv prav odvisnost od tujega povpraševanja.

Dostopnost do financiranja je bila tudi v zadnji anketi za tujim povpraševanjem, zaznana kot drugi najmanj omejujoč dejavnik poslovanja (omejujoče za 25 % podjetij, neto delež -20 odstotnih točk), ki v splošnem bolj omejuje manjša podjetja, v zadnji anketi pa se je povečal tudi delež srednje velikih (s 16 na 23 %) in velikih podjetij (z 18 na 22 %), ki jim je dostopnost do financiranja predstavljala omejitev pri poslovanju.

Mikro in mala podjetja se v precej višjem deležu soočajo tudi s problemi plačilne nediscipline in omejujočimi predpisi. Medtem ko se je problematika plačilne nediscipline v zadnjih treh letih zmanjševala, je pri zaznavanju omejujočih predpisov opazen trend naraščanja podjetij, v zadnji anketi pa se je povečal tudi delež srednje velikih in velikih podjetij, ki predpise občutijo kot omejujoče.

Velika podjetja so poleg tujega povpraševanja bolj kot manjša podjetja obremenjena s stroški proizvodnje ali dela in konkurenco, kar je tudi posledica manjše produktivnosti v primerjavi z drugimi akterji na tujih trgih.

Slika 21: Delež podjetij, ki posamezen dejavnik zaznava kot omejujoč



Potrebe in viri financiranja podjetij

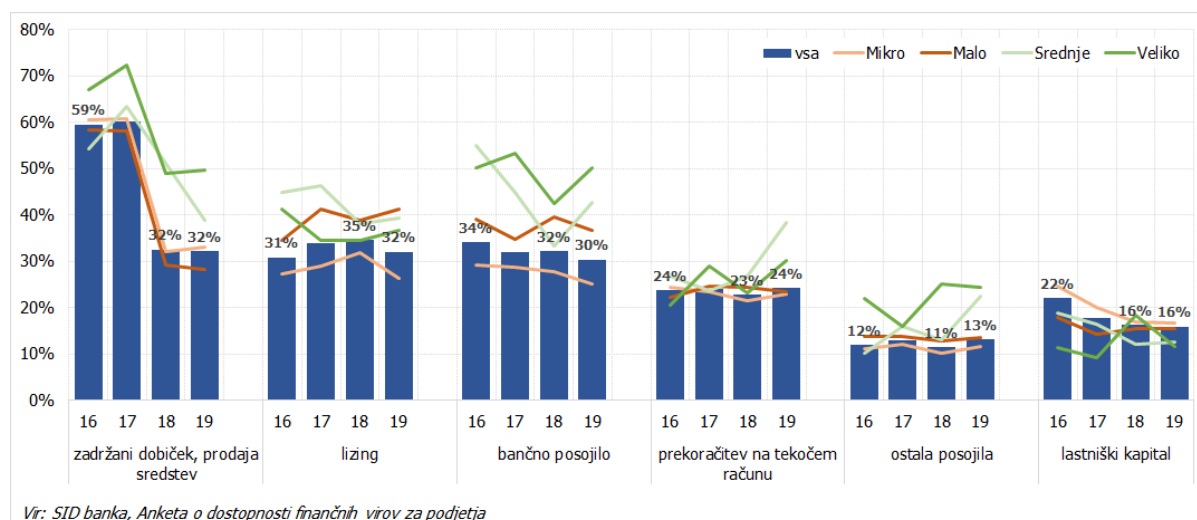
Kljub relativno ugodnim makroekonomskim trendom v letu 2019 se je upad gospodarske rasti odrazil v zmanjšani dostopnosti do zunanjih virov financiranja, predvsem do dolgoročnih bančnih posojil, kar so podjetja zaznavala tudi v zaostrovanju določenih bančnih pogojev. Zmanjšana dostopnost do bančnih posojil pa je povečala tudi kazalnik finančne vrzeli.

Bančni viri financiranja (bančna posojila, prekoračitev na tekočem računu) predstavljajo najpomembnejši vir financiranja slovenskih podjetij, pogostost uporabe pa v splošnem narašča z velikostjo podjetij. V letu 2019 je bančne vire financiranja uporabilo skoraj 40 % mikro podjetij, 46 % malih podjetij in po 56 % srednjih in velikih podjetij, pri katerih se je uporaba le teh glede na leto poprej znatno povečala

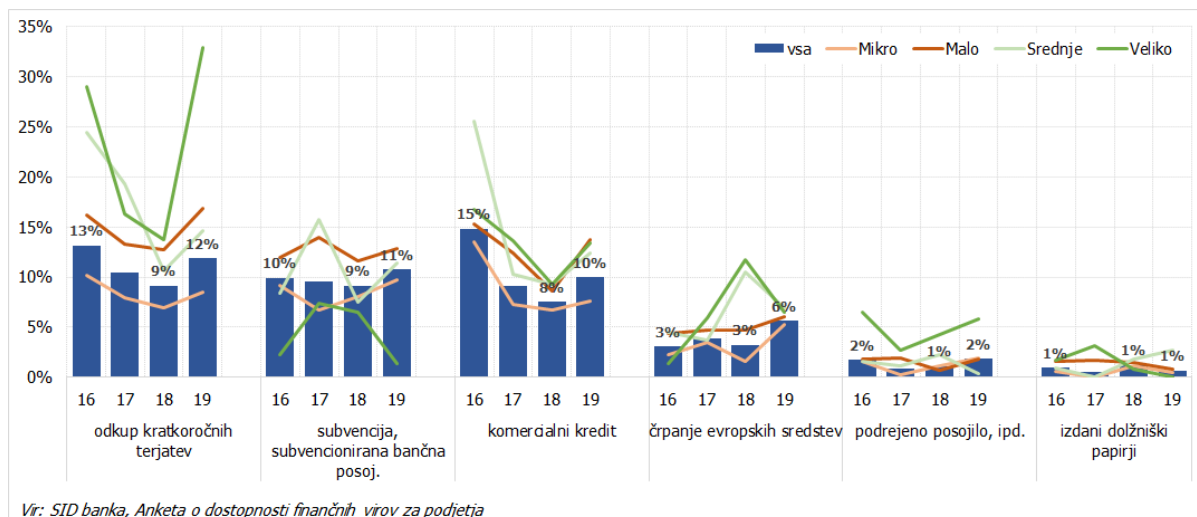
(pri srednje velikih za 12, pri velikih za 6 o.t.). Poleg bančnih virov podjetjem še vedno pomemben vir financiranja predstavljajo notranji viri financiranja, ki jih v večji meri uporabljajo srednje velika in velika podjetja (40 oz. 50 %) in okoli tretjina mikro in malih podjetij. Uporaba lastnih virov financiranja se je glede na 2018 občutneje znižala v skupini srednje velikih podjetij (z 51 % na 39 %), ki so primanjkljaj nadomeščala z bančnimi viri, pa tudi z ostalimi posojili (ta je v letu 2018 uporabilo 13 % srednje velikih podjetij, v letu 2019 pa 22 % srednje velikih podjetij).

Med ostalimi viri financiranja, ki jih uporablja vsaj 10 % podjetij so še lastniški kapital (16 %), ostala posojila, kot so na primer posojila od povezanih podjetij in lastnikov, (13 %), odkup kratkoročnih terjatev (12 %), subvencije oz. subvencionirana bančna posojila (11 %) ter komercialni krediti (10 %). Ostala posojila pogosteje uporabljajo večja podjetja (srednja in velika), odkup krakoročnih terjatev velika podjetja, subvencije oz. subvencionirana posojila pa celotna skupina MSP (10 %).

Slika 22: Pogostost uporabe posameznih virov financiranja



Slika 23: Pogostost uporabe posameznih virov financiranja (nadaljevanje slike 2.1)



Vsaj enega od zunanjih virov financiranja je tako v letu 2019 uporabilo slabih 40 % vseh podjetij, njihova uporaba, predvsem v povezavi z bančnimi viri, pa narašča z velikostjo podjetja. Podjetja, ki zunanjih virov financiranja ne uporabljajo, imajo povečini dovolj lastnih sredstev, okrog 7 % MSP-jev jih v letu 2019 ni uporabilo zaradi nesprejemljivih zahtev po zavarovanju, podoben odstotek mikro podjetij pa od zunanjih virov financiranja odvrča tudi zapleten postopek njihove pridobitve.

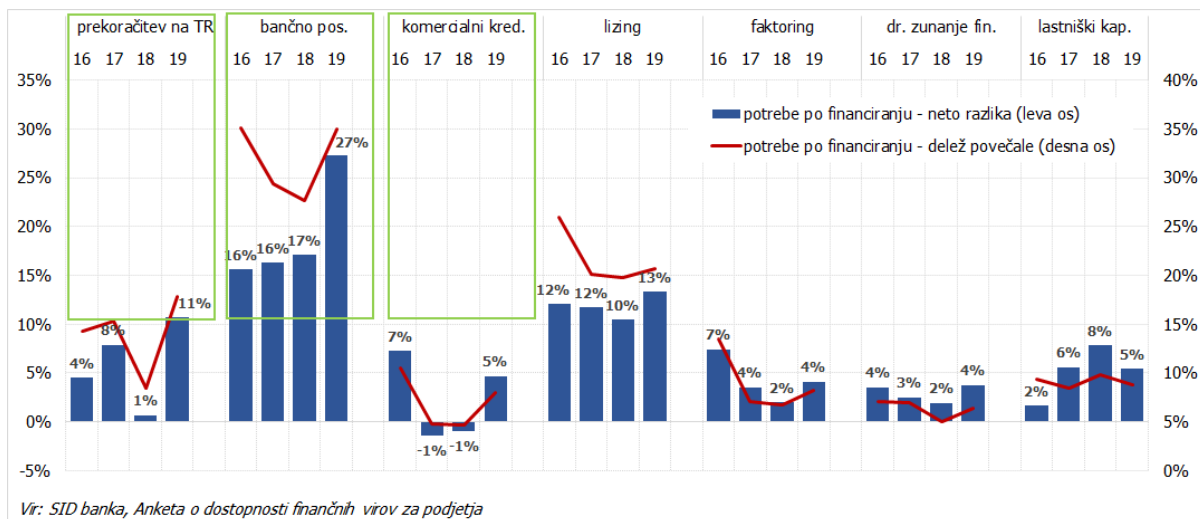
Tabela 1: Pogostost uporabe zunanjih virov financiranja

	vsa	mikro	mala	srednja	velika
2016	41.0 %	37.1 %	44.3 %	60.3 %	58.5 %
2017	42.0 %	38.2 %	45.2 %	58.8 %	67.5 %
2018	39.3 %	35.5 %	44.5 %	47.5 %	49.6 %
2019	38.5 %	33.0 %	45.2 %	51.2 %	63.0 %

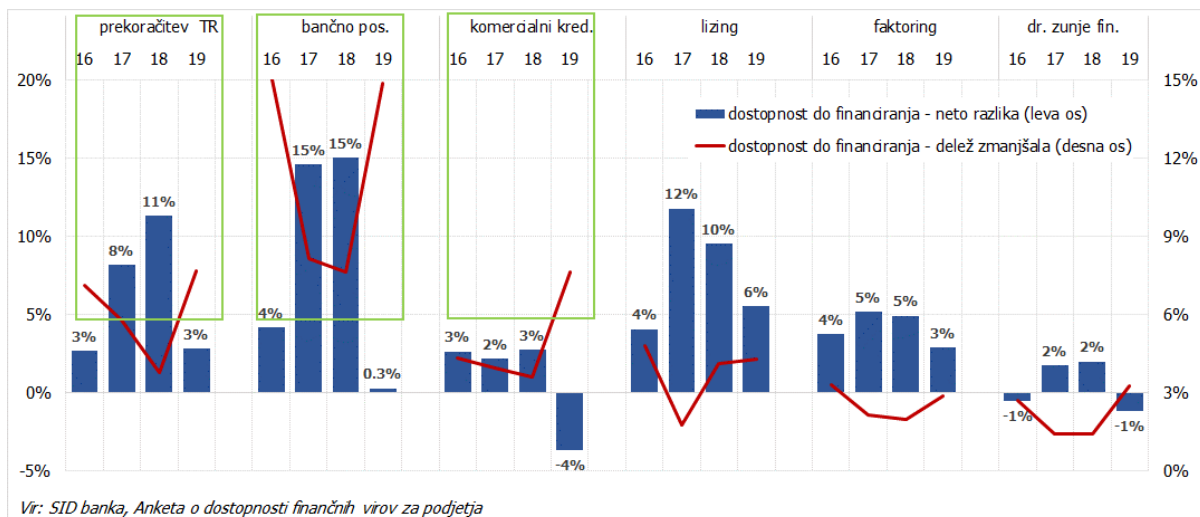
V letu 2019 so se sicer najbolj povečale prav potrebe po bančnih produktih (delež podjetij z večjimi potrebami po prekoračitvi na TR se je povečal za okrog 10 o.t., po bančnih posojilih pa za 8 o.t.), v nekoliko manjši meri so se povečale tudi potrebe po komercialnih kreditih. Obenem se je za te vire financiranja najbolj poslabšala njihova dostopnost (delež podjetij, ki se sooča z zmanjšano dostopnostjo po bančnih posojilih

se je povečal za 7 o.t., na 15 %, z zmanjšano dostopnostjo do prekoračitve na TR pa za 4 o.t. na 8 %). Povečane potrebe po zunanjih virih financiranja in znižanje njihove dostopnosti, predvsem bančnih produktov, so občutila mikro, mala in srednja, ne pa tudi velika podjetja.

Slika 24: Sprememba potreb po financiranju



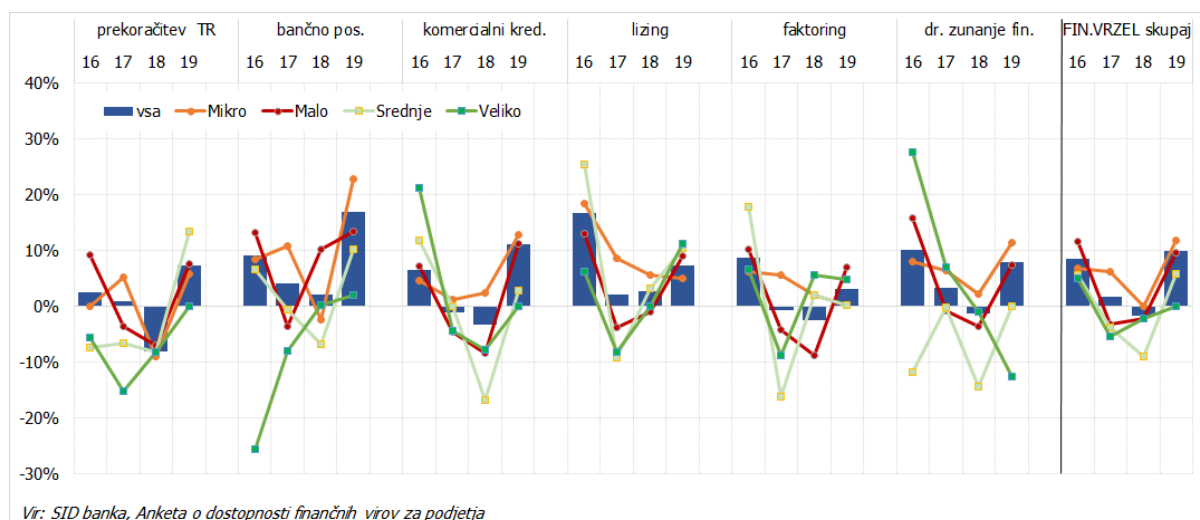
Slika 25: Sprememba dostopnosti financiranja



Glede na izkazane potrebe in dostopnost posameznih zunanjih virov financiranja se lahko določi kazalnik kvalitativne finančne vrzeli, ki kaže na presežek potreb nad dostopnostjo za posamezen finančni instrument¹⁴. Kazalniki kvalitativne finančne vrzeli kažejo, da se je finančna vrzel od leta 2016 zmanjševala in v letu 2018 pri večini instrumentov postala negativna ali blizu nič (povečanje potreb je bilo manjše ali izenačeno z izboljšanjem dostopnosti). V letu 2019 se je kvalitativna finančna vrzel ponovno povečala pri vseh finančnih instrumentih, najbolj pri bančnih produktih, še posebej pri bančnih posojilih pa je znatneje preseгла vrzel iz leta 2016.

Pozitivna finančna vrzel je značilna za MSP, medtem ko je za velika podjetja blizu nič. Izjemo pri velikih podjetjih predstavlja presežek potreb nad dostopnostjo za lizing in faktoring.

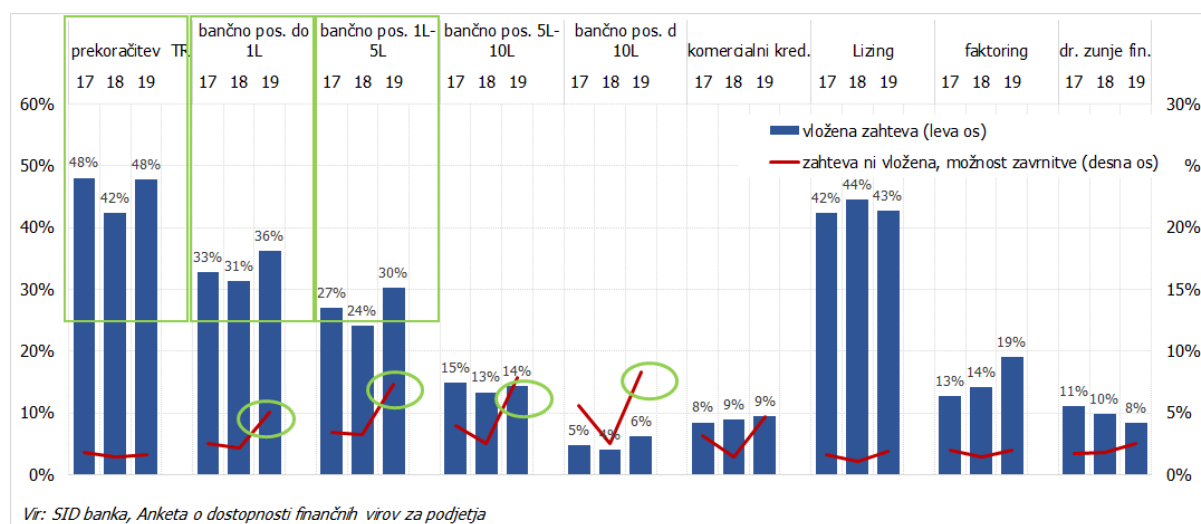
Slika 26: Kvalitativna finančna vrzel oziroma presežek potreb nad dostopnostjo financiranja



¹⁴ Kazalnik finančne vrzeli se določi na podlagi indikatorske spremenljivke, ki vsakemu podjetju pripiše vrednost 1, kadar se potrebe po fin. instrumentu povečajo, dostopnost pa poslabša, vrednost 0,5 kadar se potrebe povečajo in dostopnost ostane nespremenjena ali pa se ob nespremenjenih potrebah poslabša dostopnost, vrednost 0, kadar potrebe in dostopnost ostanejo nespremenjene ali pa se potrebe povečajo/zmanjšajo in dostopnost izboljša/poslabša, vrednost -0,5 ob zmanjšanih potrebah in nespremenjeni dostopnosti ali nespremenjenih potrebah in izboljšani dostopnosti in vrednost -1 ob hkratnem zmanjšanju potreb in izboljšani dostopnosti. Kazalnik finančne vrzeli za posamezen fin. instrument se določi kot vsota ustrezne indikatorske spremenljivke (izključena so podjetja, ki so fin. instrument pri potrebah ali dostopnosti označila kot nepomemben). Kazalnik skupne finančne vrzeli je določen kot uteženo povprečje kazalnikov kvalitativne fin. vrzeli za posamezen fin. instrument, pri čemer so uteži določene glede na delež podjetij, ki so posamezen fin. instrument uporabila v tekočem letu ali imajo z njim izkušnje. Metodologija je povzeta po metodologiji ECB, <https://www.bis.org/ifc/publ/ifcb36s.pdf>.

Ob povečanju potreb po bančnih virih financiranja se je za okrog 5 o.t. povečal tudi delež vloženih vlog (za prekoračitev na TR na 48 %, za kratkoročna bančna posojila na 36 % in za bančna posojila z ročnostjo do 5 let na 30 %). Hkrati se je nezanemarljivo povečal tudi delež podjetij, ki vlog niso vložila zaradi možnosti zavrnitve, pri čemer delež teh narašča z ročnostjo posojil. Delež ne-vloženih vlog zaradi možnosti zavrnitve je med podjetji, ki so sicer zaprosila za zunanje vire financiranja, največji za dolgoročna bančna posojila (okrog 8 %) in nekoliko manjši za srednjeročna (7 %) in kratkoročna bančna posojila (5 %). V povprečju se je delež ne-vloženih vlog zaradi možnosti zavrnitve za bančna posojila povečal za 5 o.t..

Slika 27: Vložene zahteve za zunanje vire financiranja



V splošnem sta med podjetji, ki so vložila vloge za zunanje vire financiranja, intenziteta povpraševanja kot tudi racioniranje ponudbe¹⁵ v letu 2019 ostala na podobni ravni kot v letu 2018. Opazneje se je povečalo le racioniranje dolgoročnih bančnih posojil s 5- do 10-letno ročnostjo (z 89 % v 2018 na 74 % v 2019), zmanjšalo pa se je racioniranje ponudbe za dolgoročna bančna posojila z ročnostjo nad 10 let (s 47 % v 2018 na 62 % v 2019), ki se je v letu 2018 prehodno povečalo.

¹⁵ Intenziteta povpraševanja je merjena z velikostjo povpraševanja (manj kot 10 % bilančne vsote, med 10 % in 30 % bilančne vsote in nad 30 % bilančne vsote). Racioniranje ponudbe je določeno z odstotkom dobljenih virov financiranja glede na povpraševanje.

Nekoliko drugačno sliko pokaže racioniranje ponudbe po posameznih velikostnih razredih podjetij (tabele 2.3–2.6), ki kaže, da se je zlasti mikro in srednje velikim podjetjem v 2019 povečalo racioniranje dolgoročnih bančnih posojil. Racioniranje bančnih posojil z ročnostjo 5–10 let se je povečalo tudi v skupini malih podjetij. Nasprotno se je racioniranje velikih podjetij zmanjšalo pri vseh vrstah zunanjega financiranja, na kratkoročnih posojilih se je racioniranje nekoliko znižalo tudi med manjšimi podjetji.

Na podlagi anketnih podatkov o povpraševanju in racioniranju bančnih posojil je ocenjena tudi višina finančne vrzeli. Ponudba novih posojil je opredeljena na podatkih Banke Slovenije, porazdelitev med velikostne razrede pa na podlagi podatkov iz AJ PES finančnih poročil podjetij. Porazdelitev posojil je določena z različnimi metodami, s katerimi dobimo različne ocene vrzeli, od katerih sta v tabeli 2 prikazani minimalna in maksimalna ocenjena vrzel po posamezni metodi porazdelitve novih posojilih med velikostne razrede podjetij.

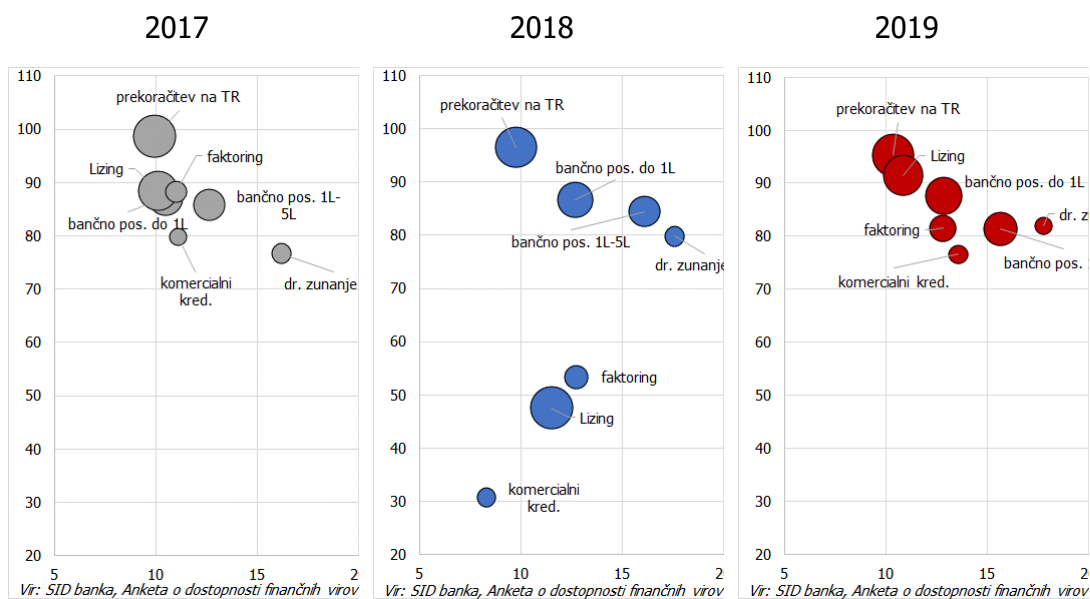
V primerjavi z letom 2018 se je vrzel na kratkoročnih posojilih, z izjemo malih podjetij, znižala v vseh velikostnih skupinah podjetij, med velikimi podjetji vrzel na kratkoročnih posojilih celo ni bila zaznana. Med MSP-ji je finančna vrzel na kratkoročnih posojilih ocenjena med 268 in 310 mio EUR. Pri velikih podjetjih se je zaradi manjšega racioniranja občutneje znižala tudi vrzel na dolgoročnih posojilih, medtem ko se je ta med manjšimi podjetji povečala. Na celotni skupini MSP je vrzel na dolgoročnih bančnih posojilih ocenjena med 1,0 in 1,7 mrd EUR.

Tabela 2: Ocena višine finančne vrzeli za bančna posojila¹⁶

	2017				2018				2019			
	kratkoročna		dolgoročna		kratkoročna		dolgoročna		kratkoročna		dolgoročna	
	ban. pos.		ban. pos.		ban. pos.		ban. pos.		ban. pos.		ban. pos.	
	min	max	min	max	min	max	min	max	min	max	min	max
Mikro	159	190	142	332	143	167	123	281	26	30	225	515
Malo	244	297	239	401	126	163	280	550	175	227	478	939
Srednje	134	144	171	356	209	265	105	126	53	67	265	317
MSP	545	631	576	952	522	541	529	917	268	310	1020	1694
Veliko	237	274	296	574	19	20	138	273	0	0	19	37
Skupaj	818	868	1128	1248	543	560	800	1055	268	310	1057	1712

¹⁶ V tabeli minimalna in maksimalna ocena vrzeli predstavlja oceno po različnih metodah, zato se rezultati znotraj in med stolpci ne seštevajo.

**Slika 28: Intenziteta povpraševanja (x os) in racioniranje ponudbe (y os)
(*velikost kroga predstavlja delež podjetij, ki povprašujejo po produktu*)**



**Slika 29: Intenziteta povpraševanja (x os) in racioniranje ponudbe (y os) za bančna posojila
(*velikost kroga predstavlja delež podjetij, ki povprašujejo po produktu*)**

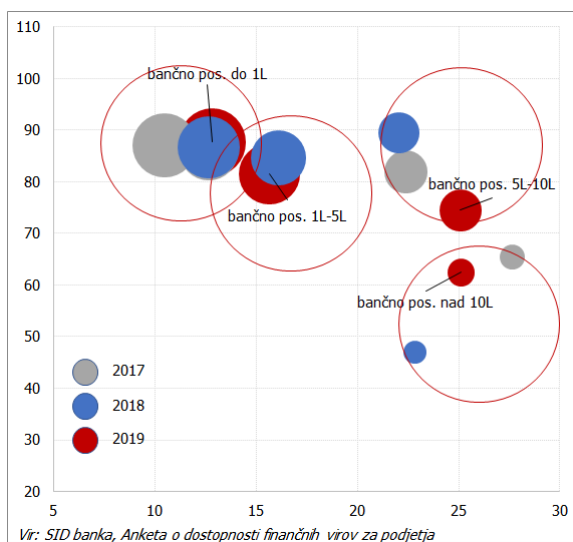


Tabela 3: Intenziteta povpraševanja in racioniranje ponudbe – mikro podjetja

	2017			2018			2019		
	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>
prekoračitev na TR	9.7	99.3	49.4%	11.6	93.5	41.4%	9.9	95.1	51.1%
bančno pos. do 1L	10.3	86.2	31.5%	14.9	84.3	28.0%	12.7	89.8	32.1%
bančno pos. 1L-5L	11.4	85.1	24.5%	17.9	83.5	20.2%	16.6	76.6	25.4%
bančno pos. 5L-10L	27.9	78.0	10.8%	30.6	92.4	7.4%	28.6	75.8	11.2%
bančno pos. nad 10L	23.5	64.0	3.9%	27.6	62.0	3.1%	23.4	51.3	5.7%
komercialni kred.	12.3	75.0	6.5%	9.4	24.8	5.7%	14.2	76.5	8.1%
lizing	11.0	87.8	36.9%	12.6	49.0	43.2%	12.0	92.6	36.6%
faktoring	10.0	90.0	10.0%	16.7	27.9	10.4%	13.9	75.4	17.5%
dr. zunanje fin.	16.0	73.9	11.2%	19.0	75.2	11.9%	24.7	79.8	7.4%

Tabela 4: Intenziteta povpraševanja in racioniranje ponudbe – mala podjetja

	2017			2018			2019		
	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>
prekoračitev na TR	11.3	97.8	47.9%	7.6	100.0	41.5%	10.8	94.7	41.7%
bančno pos. do 1L	10.6	84.7	30.7%	11.0	88.5	32.6%	13.4	84.2	41.5%
bančno pos. 1L-5L	13.2	85.8	29.4%	14.7	83.9	30.2%	15.5	83.9	35.5%
bančno pos. 5L-10L	20.7	84.4	19.9%	18.2	86.4	20.3%	22.7	71.2	18.2%
bančno pos. nad 10L	30.3	55.3	5.7%	21.4	33.9	5.0%	29.5	82.8	5.9%
komercialni kred.	8.2	82.3	11.4%	7.7	36.3	13.8%	11.9	74.4	10.5%
lizing	10.2	86.8	49.2%	10.5	44.1	44.3%	9.9	89.9	49.5%
faktoring	13.4	88.1	14.9%	9.8	75.0	17.6%	12.2	86.8	20.1%
dr. zunanje fin.	16.9	75.1	10.6%	13.0	93.5	6.7%	13.5	80.9	7.9%

Tabela 5: Intenziteta povpraševanja in racioniranje ponudbe – srednja podjetja

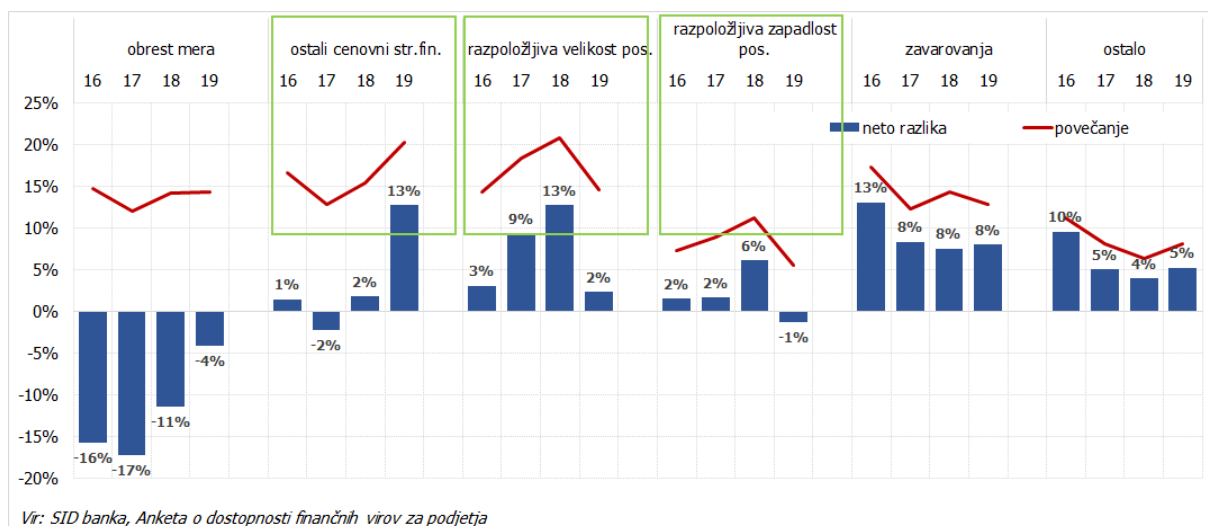
	2017			2018			2019		
	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>	<i>intenzivnost povpraševanja</i>	<i>racioniranje</i>	<i>velikost povpraševanja</i>
prekoračitev na TR	6.5	99.2	43.1%	9.4	100.0	52.8%	12.1	97.2	54.8%
bančno pos. do 1L	10.8	96.1	45.5%	10.3	87.6	43.8%	12.7	89.6	34.2%
bančno pos. 1L-5L	15.1	94.1	30.5%	14.7	94.6	20.0%	14.4	88.1	34.0%
bančno pos. 5L-10L	13.4	87.1	21.1%	17.0	98.1	19.5%	23.4	75.4	12.1%
bančno pos. nad 10L	31.7	100.0	7.3%	18.0	87.0	5.1%	21.3	56.6	10.5%
komercialni kred.	20.3	80.4	9.2%	8.7	31.4	10.1%	16.9	82.0	14.4%
lizing	6.2	96.8	52.6%	10.0	47.7	53.6%	11.0	91.8	49.7%
faktoring	7.9	82.2	20.0%	11.8	55.1	21.7%	13.9	80.2	18.0%
dr. zunanje fin.	13.9	96.3	13.0%	17.2	76.3	9.7%	14.1	84.9	15.1%

Tabela 6: Intenziteta povpraševanja in racioniranje ponudbe – velika podjetja

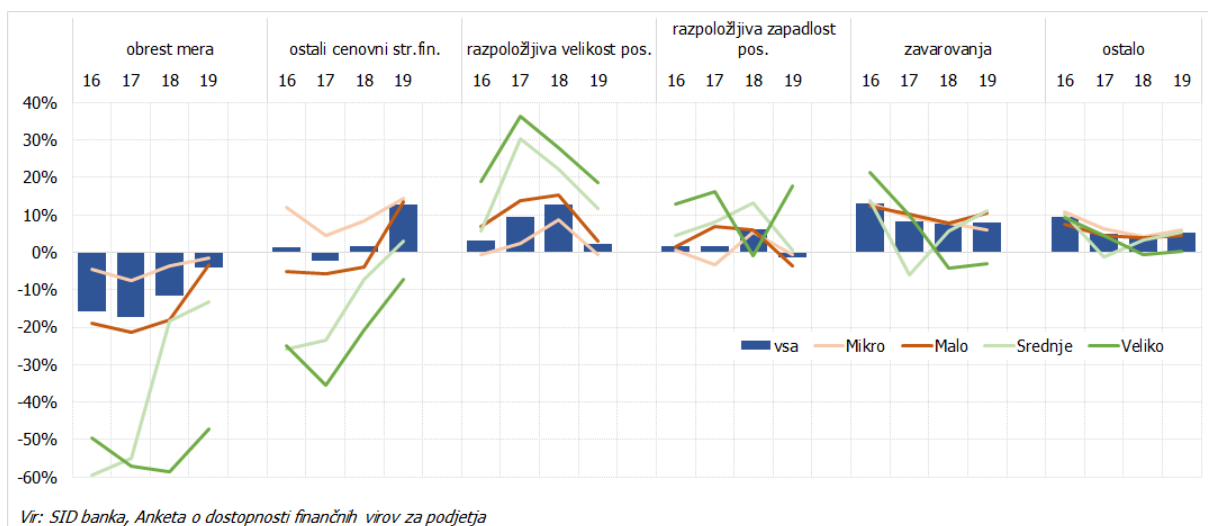
	2017			2018			2019		
	intenzivnost povpraševanja	racioniranje	velikost povpraševanja	intenzivnost povpraševanja	racioniranje	velikost povpraševanja	intenzivnost povpraševanja	racioniranje	velikost povpraševanja
prekoračitev na TR	8.7	90.8	34.1%	6.6	100.0	42.1%	7.8	100.0	43.6%
bančno pos. do 1L	11.4	91.2	48.6%	7.0	98.8	55.1%	7.7	100.0	52.1%
bančno pos. 1L-5L	19.4	71.0	39.8%	12.8	90.6	39.3%	8.9	97.2	36.5%
bančno pos. 5L-10L	11.0	65.8	18.7%	17.0	81.1	24.7%	17.4	100.0	26.9%
bančno pos. nad 10L	24.0	74.5	5.4%	12.5	---	10.5%	17.1	100.0	8.6%
komercialni kred.	5.0	92.8	10.2%	5.0	---	2.9%	5.0	100.0	4.3%
lizing	7.2	87.7	30.5%	7.5	0.0	44.8%	6.3	99.3	38.3%
faktoring	7.8	87.5	15.7%	8.3	---	23.6%	5.0	98.4	40.5%
dr. zunanje fin.	26.6	82.3	9.8%	30.0	100.0	13.5%	5.9	100.0	16.2%

Zmanjšana dostopnost do virov financiranja in večja finančna vrzel se odražata tudi v zaznanih spremenjenih bančnih pogojih financiranja. V letu 2019 so se opazneje zaostri ostali cenovni pogoji financiranja in nekateri ne-cenovni pogoji financiranja (razpoložljiva velikost in zapadlost posojila), kot manj ugodna kot v preteklosti pa je zaznana tudi obrestna mera. Podobne trende zaznavajo vse velikostne skupine podjetij, čeprav so večja podjetja v splošnem v precej boljšem položaju kot manjša.

Slika 30: Sprememba bančnih pogojev financiranja

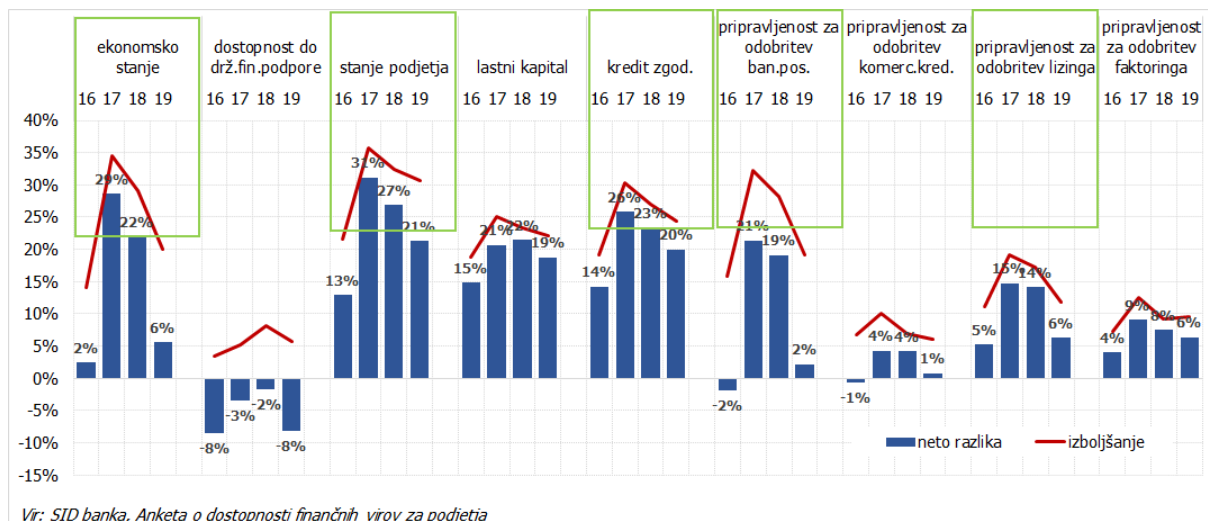


Slika 31: Sprememba bančnih pogojev financiranja po velikostnih razredih



Na dostopnost financiranja vplivajo tudi drugi dejavniki, ki so povezani s splošnim ekonomskim stanjem, stanjem podjetja in pripravljenostjo bank na odobritev posojil oziroma drugih finančnih instrumentov. V letu 2019 so podjetja vse našteje dejavnike zaznala kot manj ugodne, najbolj pa splošno ekonomsko stanje in pripravljenost bank na odobritev posojil. Predvsem zadnje je povezano s povišanjem tako kvalitativne kot tudi kvantitativne finančne vrzeli.

Slika 32 Sprememba nekaterih dejavnikov, ki vplivajo na dostopnost financiranja

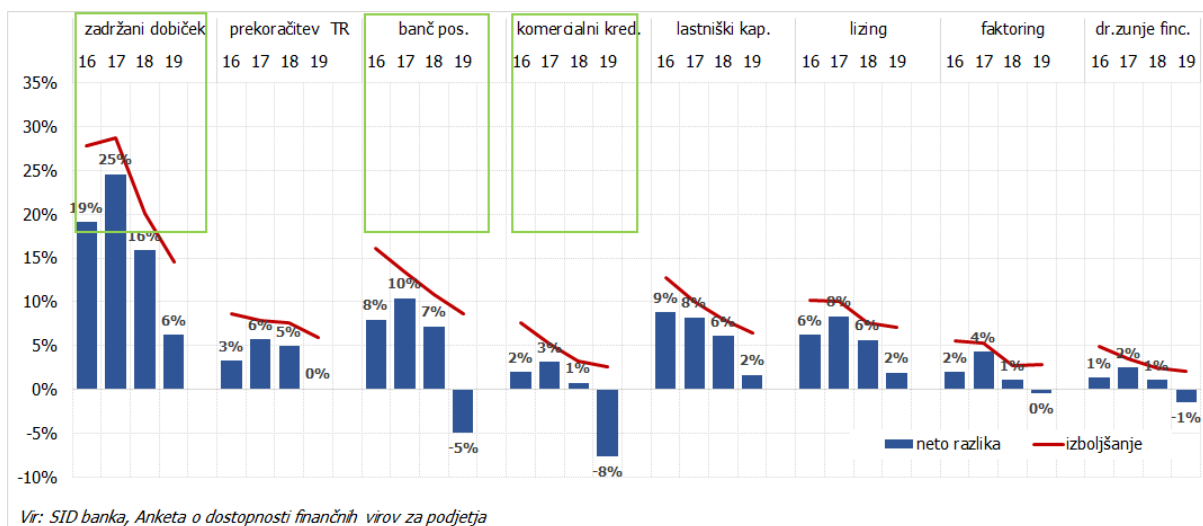


Financiranje bodočih investicijskih projektov

Čeprav je bila zmanjšana dostopnost do virov financiranja pričakovana tudi za leto 2020, je namero za investiranje bodočih razvojnih projektov izrazilo okrog 80 % vseh podjetij, ki bi jih financirala v pretežni meri z lastnimi in bančnimi viri.

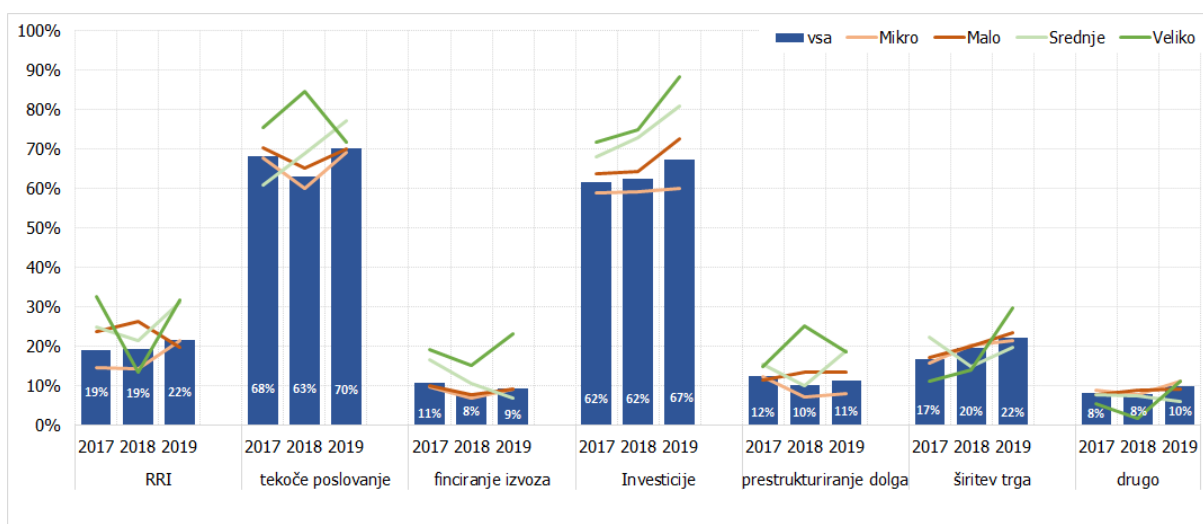
Poslabšanje dostopnosti financiranja v letu 2019 so podjetja prolongirala tudi v leto 2020, saj so podjetja v manjšem deležu kot pretekla leta odgovarjala, da se bo dostopnost do virov financiranja izboljšala. Za bančna posojila in komercialne kredite, v manjši meri tudi za drugo zunanje financiranje, so podjetja prvič po letu 2016 v večjem številu odgovorila, da se bo dostopnost do teh virov financiranja zmanjšala kot povečala (negativna neto razlika).

Slika 33: Sprememba dostopnosti virov financiranja v prihodnjem letu



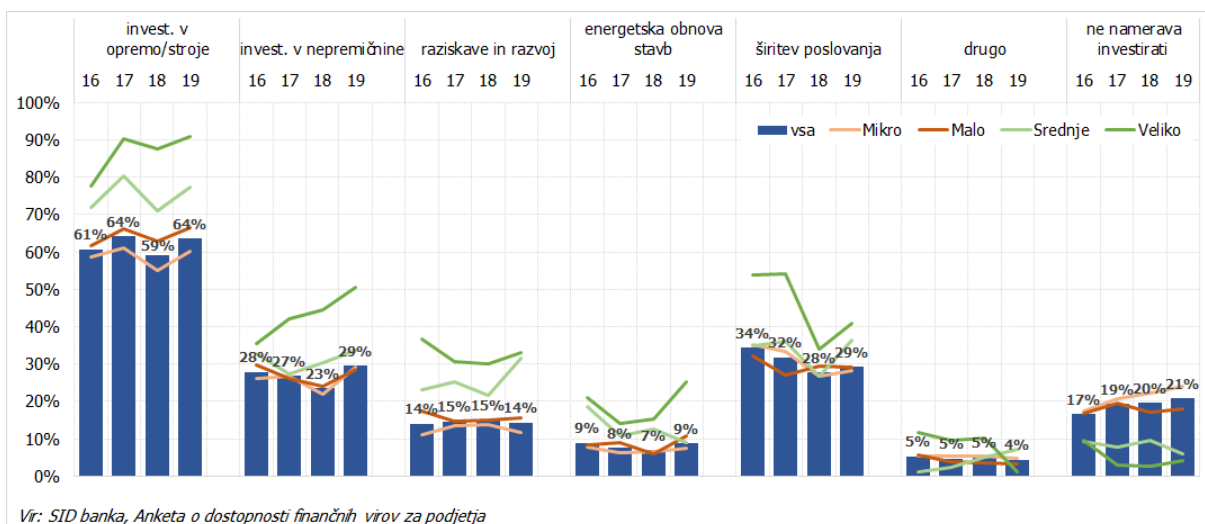
Zunanji viri financiranja so se v 2019 podobno kot v preteklih letih večinoma porabili za investicije in tekoče poslovanje (dobri 2/3 podjetij), dobra petina podjetij pa je s pridobljenimi viri financirala širitev trgov in RRI. Zlasti med srednjimi in velikimi podjetji se je v 2019 znatno povečal delež podjetij, ki so vlagala v RRI (za 10 oz. 20 o.t.), financiranje širitve trgov je povečalo za 16 o.t. več velikih podjetij. Pri srednjih podjetjih se je za slabih 10 o.t. povečal tudi delež podjetij, ki so zunanje vire financiranja porabila za prestrukturiranje dolga.

Slika 34: Poraba zunanjih virov financiranja v tekočem letu



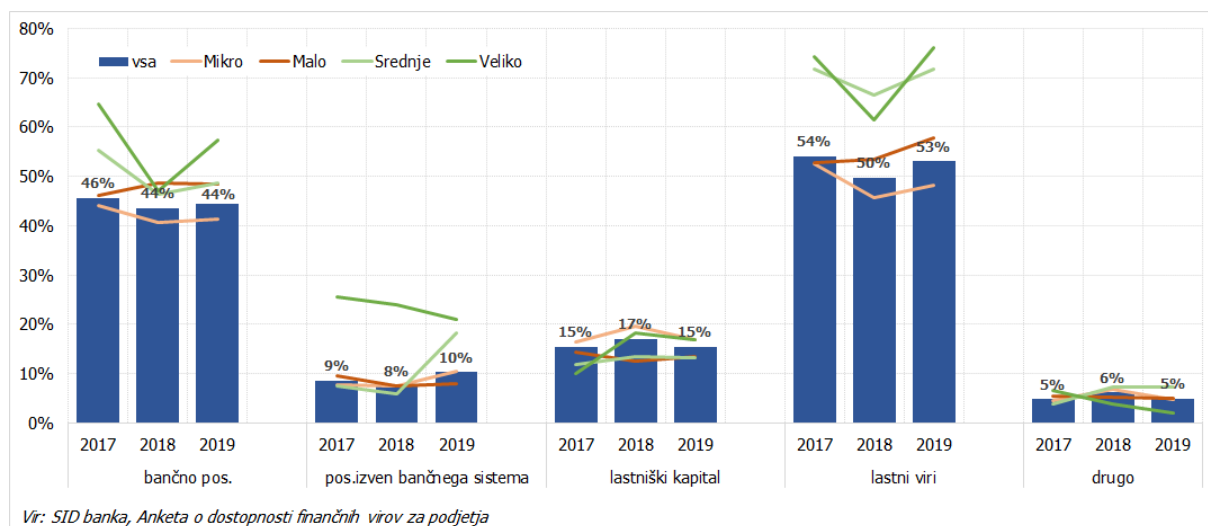
Investicijske namere so kljub zmanjšani pričakovani dostopnosti do virov financiranja za prihodnja tri leta ostale stabilne. V vsaj enega od razvojnih projektov v naslednjih treh letih namerava investirati okrog 80 % podjetij, med srednjimi in velikimi podjetji je ta delež še večji. Največ podjetij bi investiralo v opremo in stroje (64 %), po tretjina podjetij v širitev poslovanja in v nepremičnine. Slaba tretjina srednje velikih in velikih podjetij je izrazila namero po investiranju v raziskave in razvoj, ki je med manjšimi podjetji za okrog polovico manjša.

Slika 35: Namera investiranja v razvojne projekte



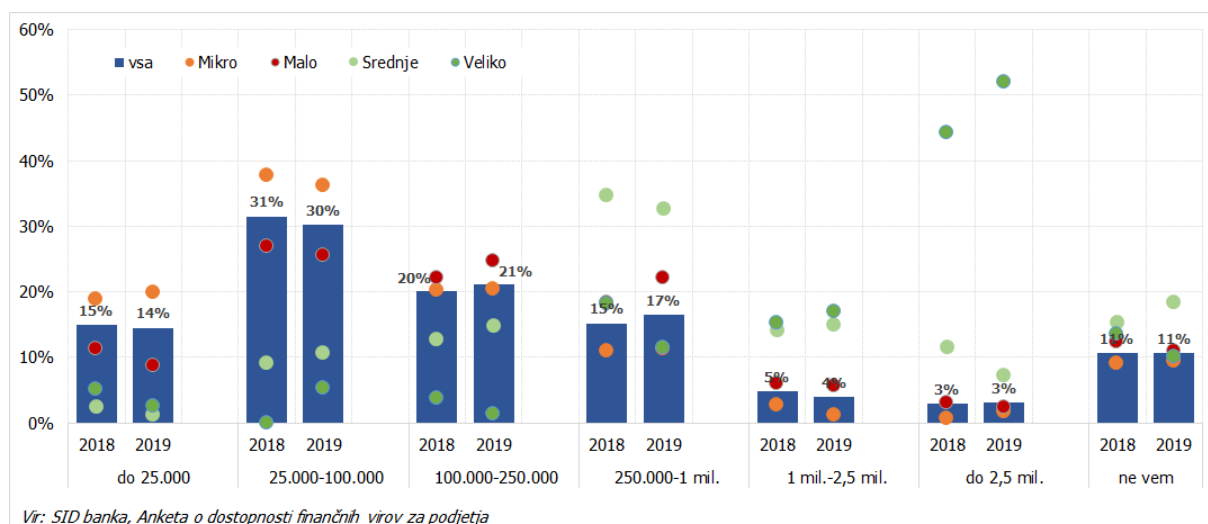
Podjetja bi nameravane investicije pokrivala predvsem z lastnimi viri in bančnimi posojili. Oba vira financiranja so pogostejše kot v preteklih dveh letih navedla velika podjetja, med srednjimi podjetji pa se je znatno povečal delež podjetij, ki bi kot vir financiranja bodočih investicij uporabila posojila izven bančnega sistema.

Slika 36: Predvideni viri financiranja za bodoče razvojne projekte



Porazdelitev potrebne velikosti zunanjih virov financiranja za potrebe financiranja pričakovanih razvojnih projektov za mikro podjetja ostaja podobna kot v letu 2018 (z modusom med 25.000–100.000 EUR), pri malih podjetjih se nekoliko poveča velikostni razred posojila 100.000 do 1 mil. EUR, pri srednje velikih podjetjih porazdelitev ostaja podobna z modusom posojila med 250.000 in 1 mil EUR posojila, pri velikih podjetjih pa se še poveča potreba po posojilu nad 2.5 mil. EUR.

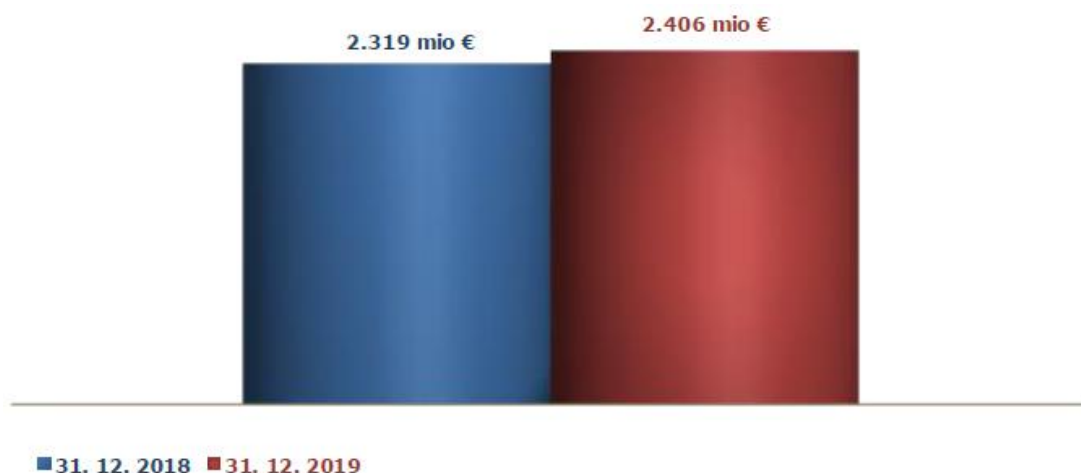
Slika 37: Predvidena velikost zunanjih virov financiranja za investiranje v razvojne projekte



V. POSLOVANJE SID BANKE V LETU 2019

Konec leta 2019 je **bilančna vsota** SID banke znašala 2.406.164 tisoč EUR, kar glede na konec predhodnega leta pomeni 3,8-odstotno povečanje. Bilančna vsota je glede na leto 2018 višja za 87.330 tisoč EUR.

Slika 38: Bilančna vsota



Vir: Lastni izračuni

Kreditni bankam so imeli tudi v letu 2019 največji, 34,7-odstotni delež med sredstvi banke (2018: 34,9-odstotni). Kreditni bankam, ki vključujejo kredite in vloge, so konec leta dosegli 835.770 tisoč EUR, kar je za 26.420 tisoč EUR oziroma 3,3 odstotka več kot konec leta 2018. Višje stanje je posledica višjega stanja vlog pri bankah, njihovo stanje konec leta je znašalo 104.915 tisoč EUR. V kreditih bankam imajo vloge 12,6-odstotni delež.

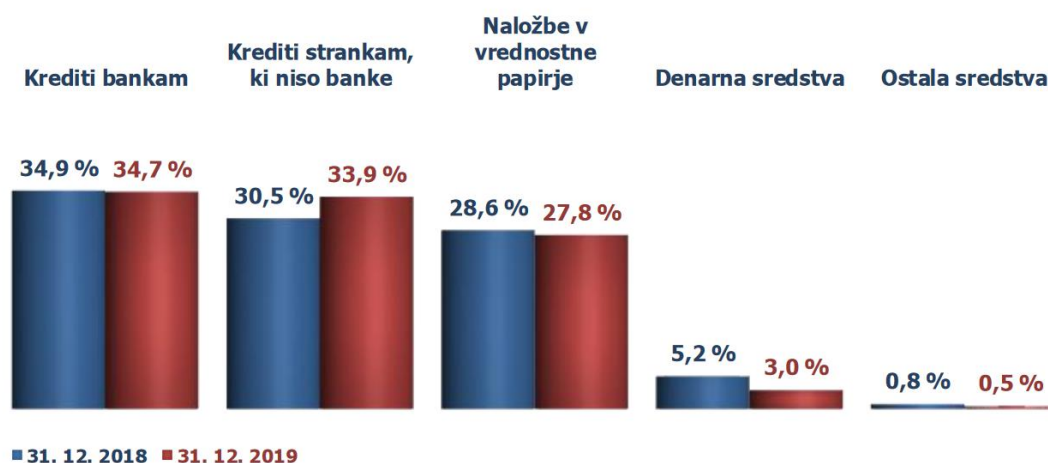
Kreditni bankam (v celoti dolgoročni krediti) so se v letu 2019 zmanjšali za 14.031 tisoč EUR, na 730.855 tisoč EUR. 92 odstotkov kreditov bankam so konec leta predstavljali krediti slovenskim bankam, ki kot finančne posrednice posredujejo razvojna sredstva končnim prejemnikom, 8 odstotkov pa predstavljajo krediti tujim bankam za kreditiranje izvoznih poslov slovenskih podjetij.

V letu 2019 je banka zabeležila 15,5-odstotno **rast kreditov strankam, ki niso banke**, kar je vplivalo na povečanje strukturnega deleža s 30,5 odstotka konec leta 2018 na 33,9 odstotka. Konec leta 2019 je njihovo stanje znašalo 816.550 tisoč EUR.

Najbolj so se povečali krediti slovenskim nefinančnim družbam, ki imajo 82-odstotni delež v kreditih strankam, ki niso banke. Sledijo krediti iz sektorja država (predvsem krediti občinam in krediti za infrastrukturo) s 15-odstotnim deležem, ostalo so krediti drugim finančnim organizacijam, tujim nefinančnim družbam in krediti samostojnim podjetnikom.

Naložbe v vrednostne papirje so konec leta 2019 znašale 669.324 tisoč EUR. 98 odstotkov naložb se nanaša na dolžniške vrednostne papirje, katerih stanje je konec leta znašalo 658.019 tisoč EUR. Delež naložb v vrednostne papirje v skupnih sredstvih banke je ob koncu leta 2019 znašal 27,8 odstotka (2018: 28,6 odstotka).

Slika 39: Struktura bilančne aktive



Bilančno pasivo SID banke so ob koncu leta 2019 sestavljale obveznosti v višini 1.942.304 tisoč EUR in kapital v višini 463.860 tisoč EUR. Obveznosti predstavljajo 80,7 odstotka celotne pasive (2018: 81,8 odstotka), kapital pa 19,3 odstotka (2018: 18,2 odstotka).

Slika 40: Struktura bilančne pasive



Vir: Lastni izračuni

S 34,4-odstotnim deležem v bilančni pasivi (2018: 23,7-odstotni delež) so konec leta 2019 največji delež predstavljale **obveznosti do strank, ki niso banke**. Skupaj so znašale 827.545 tisoč EUR in so glede na predhodno leto višje za 279.093 tisoč EUR ali 50,9 odstotka. Tako veliko povečanje je posledica prenosa obveznosti SID banke iz naslova dolgoročnih kreditov v višini 361.959 tisoč EUR, ki jih je tuja banka prenesla na drugo finančno institucijo. Med obveznostmi do strank, ki niso banke, so poleg omenjenih kreditov še krediti razvojnih institucij in sredstva MGRT, ki se nanašajo na obveznosti iz naslova delovanja posojilnih skladov in Sklada skladov.

Vloge in krediti bank ter obveznosti do centralne banke so konec leta 2019 dosegle 777.912 tisoč EUR, kar pomeni znižanje glede na konec predhodnega leta za 428.332 tisoč EUR oziroma 35,5 odstotka, kar je predvsem posledica prej omenjenega prenosa obveznosti SID banke. Strukturni delež se je posledično zmanjšal z 52 odstotkov v letu 2018 na 32,3 odstotka konec leta 2019. Velika večina obveznosti do bank se nanaša na dolgoročne kredite razvojnih bank. Obveznosti do centralne banke so konec leta znašale 171.201 tisoč EUR.

Izdani vrednostni papirji so se v letu 2019, predvsem zaradi izdaje nove obveznice, zvišali za 197.678 tisoč EUR ali 149,1 odstotka. Banka je v juniju izdala obveznico v nominalni višini 200.000 tisoč EUR. Posledično se je strukturni delež povečal s 5,7 odstotka v 2018 na 13,7 odstotka v letu 2019. Stanje izdanih vrednostnih papirjev je konec leta znašalo 330.279 tisoč EUR. Poleg že omenjene obveznice so med izdanimi vrednostnimi papirji še v letu 2018 izdana obveznica v

nominalni višini 75.000 tisoč EUR in registrirane obveznice v nominalni višini 48.000 tisoč EUR.

Rezervacije v višini 2.374 tisoč EUR se nanašajo na rezervacije za zunajbilančne obveznosti iz naslova garancij in odobrenih nečrpanih kreditov v višini 1.532 tisoč EUR in rezervacije za obveznosti do zaposlencev v višini 842 tisoč EUR. Glede na konec predhodnega leta so rezervacije v 2019 višje za 1.244 tisoč EUR.

Kapital banke se je v letu 2019 povečal za 41.809 tisoč EUR oziroma 9,9 odstotka in je konec leta znašal 463.860 tisoč EUR. Akumulirani drugi vseobsegajoči donos je višji za 7.925 tisoč EUR, rezerve iz dobička so višje za 33.178 tisoč EUR, zadržani dobiček, vključno s čistim dobičkom poslovnega leta, pa je glede na predhodno leto višji za 706 tisoč EUR.

Konec leta 2019 so **neto krediti** skupaj dosegli 1.547.405 tisoč EUR (leta 2018: 1.451.673 tisoč EUR), kar predstavlja 6,6-odstotno povečanje v primerjavi s stanjem konec leta 2018.

Konec leta 2019 so imeli **kreditni poslovni bankam in hranilnicam** 47-odstotni delež v kreditnem portfelju SID banke (2018: 51-odstotni delež). Njihovo stanje je znašalo 730.855 tisoč EUR, kar je za 1,9 odstotka manj, kot je bilo stanje teh kreditov konec leta 2018, kar je predvsem odraz usmeritve v intenziviranje porabe razpoložljivih sredstev pri bankah in hranilnicah posrednicah, pa tudi razmer na finančnih trgih.

Kreditni strankam, ki niso banke, so ob koncu leta 2019 znašali 816.550 tisoč EUR, kar je 15,5 odstotka več kot ob koncu 2018. Njihov delež v kreditnem portfelju se je v letu 2019 zvišal za 4 odstotne točke, na 53 odstotkov.

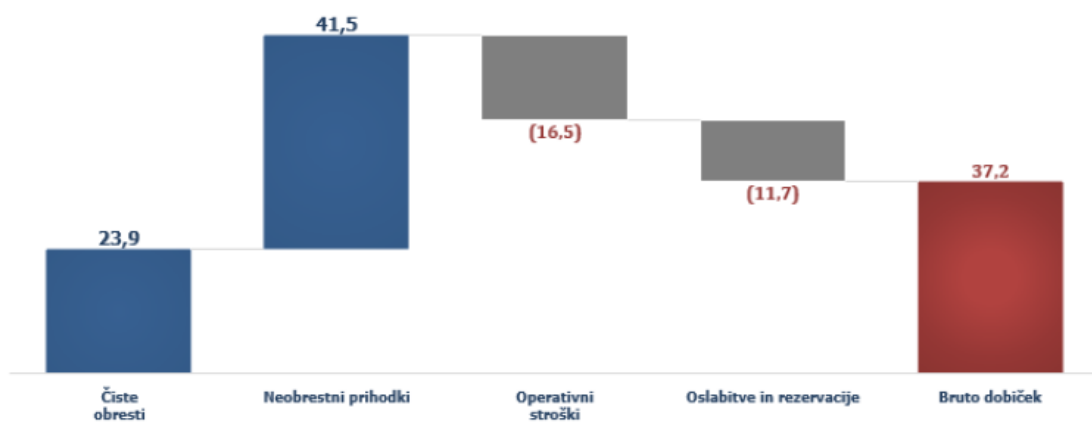
Slika 41: Kreditni portfelj



Vir: Lastni izračuni

V letu 2019 je SID banka ustvarila **dobiček pred davki** v višini 37.238 tisoč EUR, kar se je odrazilo v 8,3-odstotni donosnosti kapitala (2018: 4,2-odstotna). Bruto dobiček je za 19.719 tisoč EUR višji kakor v letu 2018. Čisti dobiček poslovnega leta je znašal 32.040 tisoč EUR ali 17.726 tisoč EUR več kot v predhodnem letu. Višji dobiček glede na preteklo leto je predvsem posledica učinkov prodaje odvisne družbe SID-PKZ in prodaje oziroma poplačila dela nedonosnih terjatev.

Slika 42: Sestava bruto dobička 2019 (v mio EUR)



Vir: Lastni izračuni

Banka je v letu 2019 realizirala **čiste obresti** v višini 23.932 tisoč EUR, kar je za 4,1 odstotka več kot v letu 2018 (2018: 22.986 tisoč EUR). Obrestni prihodki banke so znašali 30.913 tisoč EUR (2018: 31.122 tisoč EUR), obrestni odhodki pa so dosegli 6.981 tisoč EUR (2018: 8.136 tisoč EUR). Na višje čiste obresti je med drugim vplivala prodaja nedonosnih izpostavljenosti in s tem poplačilo obresti ter predčasen odpoklic zadolžnic z visoko obrestno mero. Banka je v letu 2019 dosegla čisto obrestno maržo v višini 1 odstotka (2018: 1 odstotek). Čiste obresti predstavljajo 36,6 odstotka vseh čistih prihodkov (2018: 74,3 odstotka).

Čisti neobrestni prihodki so v letu 2019 znašali 41.524 tisoč EUR, kar je 33.555 tisoč EUR več, kot so znašali čisti neobrestni prihodki v letu 2018 (2018: 7.969 tisoč EUR). Banka je v letu 2019 prejela **dividende** v višini 5.453 tisoč EUR (2018: 618 tisoč EUR), ki izhajajo iz naložbe v odvisno družbo SID-PKZ in naložbe v Evropski investicijski sklad. **Čiste opravnine** za leto 2019 so znašale 200 tisoč EUR (2018: 291 tisoč EUR).

Čiste dobičke iz finančnih sredstev, ki niso merjeni po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, v višini 12.775 tisoč EUR (2018: 3.218 tisoč EUR) sestavljajo:

- čisti dobički iz finančnih obveznosti, merjenih po odplačni vrednosti v višini 10.043 tisoč EUR (2018: 2.027 tisoč EUR), ki se v veliki meri (10.010 tisoč EUR) nanašajo na prevrednotovalne prihodke iz naslova negativnega poslovanja posojilnih skladov. Skladno s pogodbo se za vsakokratni pozitivni/negativni finančni rezultat povečajo/zmanjšajo obveznosti SID banke do MGRT;
- čisti dobički iz finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa v višini 2.602 tisoč EUR, ki se nanašajo na učinke kupoprodaje vrednostnih papirjev;
- čisti dobički iz finančnih sredstev, merjenih po odplačni vrednosti v višini 130 tisoč EUR.

Čisti dobički iz nekratkoročnih sredstev v posesti za prodajo in z njimi povezanimi obveznostmi v višini 10.063 tisoč EUR se nanašajo na učinke prodaje odvisne družbe SID-PKZ.

Čisti dobički iz finančnih sredstev, obvezno merjenih po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, ki niso v posesti za trgovanje v višini 12.704 tisoč EUR (2018: 655 tisoč EUR) se nanašajo na čiste dobičke, povezane s poplačilom ali prodajo kreditov,

obvezno merjenih po pošteni vrednosti (12.315 tisoč EUR), ter na čiste dobičke, povezane z naložbami v lastniško financiranje (389 tisoč EUR).

Drugi čisti poslovni dobički v višini 2.488 tisoč EUR se nanašajo na prihodke od dejavnosti po pooblastilu Republike Slovenije v višini 2.504 tisoč EUR (2018: 3.558 tisoč EUR) in druge neto poslovne odhodke v višini 16 tisoč EUR (2018: 196 tisoč EUR). Vse ostale neto čiste izgube skupaj znašajo 65 tisoč EUR.

Marža finančnega posredništva banke je v letu 2019 znašala 2,8 odstotka (2018: 1,3 odstotka) in je od marže v predhodnem obdobju višja predvsem zaradi višjih čistih neobrestnih prihodkov.

Stroški poslovanja banke so v letu 2019 znašali 16.476 tisoč EUR, kar je 16,4 odstotka več kot v letu 2018. Višji stroški so predvsem povezani z razvojnimi aktivnostmi banke in novimi zaposlitvami. V letu 2019 je banka med drugim pospešeno razvijala produkte Sklada skladov, izvajala aktivnosti na področju projektnega financiranja in vzpostavitve projektne pisarne ter v zaključno fazo optimizacije poslovnih procesov vključila zunanje svetovalce.

Administrativni stroški so skupaj znašali 15.562 tisoč EUR, od tega stroški dela 11.540 tisoč EUR (2018: 9.978 tisoč EUR), stroški storitev 3.869 tisoč EUR (2018: 3.156 tisoč EUR) in stroški materiala 153 tisoč EUR (2018: 136 tisoč EUR). Stroški amortizacije so znašali 914 tisoč EUR, kar je 3,7 odstotka več kot v letu 2018.

V letu 2019 je banka realizirala neto odhodke iz naslova **oslabitev in rezervacij** v višini 11.742 tisoč EUR. Neto odhodki za oslabitve so znašali 10.491 tisoč EUR (2018: neto prihodki v višini 1.037 tisoč EUR), od tega odhodki za oslabitve kreditov 10.437 tisoč EUR in odhodki za oslabitve vrednostnih papirjev 54 tisoč EUR. Odhodki za rezervacije so dosegli 1.251 tisoč EUR (2018: 322 tisoč EUR).

Tabela 7: Pomembnejši finančni podatki in kazalniki poslovanja SID banke ¹⁷

zneski v tisoč EUR	2019	2018	2017
Izkaz finančnega položaja			
Bilančna vsota	2.406.164	2.318.834	2.451.641
Skupni znesek vlog nebančnega sektorja, merjenih po odplačni vrednosti	827.545	548.452	454.828
Skupni znesek kreditov nebančnemu sektorju	816.550	706.787	597.740
Celotni kapital	463.860	422.051	409.893
Popravki oziroma prilagoditve vrednosti in rezervacije za kreditne izgube	66.472	80.917	145.380
Obseg zunajbilančnega poslovanja	274.689	360.760	89.272
Izkaz poslovnega izida			
Čiste obresti	23.932	22.986	20.294
Čisti neobrestni prihodki	41.524	7.969	2.641
Stroški dela, splošni in administrativni stroški	(15.562)	(13.270)	(12.394)
Amortizacija	(914)	(881)	(852)
Oslabitve in rezervacije (kreditne izgube)	(11.603)	853	6.648
Poslovni izid pred obdavčitvijo iz rednega in ustavljenega poslovanja	37.238	17.519	16.224
Davek iz dohodka pravnih oseb od poslovnega izida iz rednega in ustavljenega poslovanja	(5.198)	(3.205)	(2.268)
Čisti dobiček poslovnega leta	32.040	14.314	13.956
Izkaz drugega vseobsegajočega donosa			
Drugi vseobsegajoči donos pred obdavčitvijo	11.829	(12.735)	2.603
Davek iz dohodka pravnih oseb od drugega vseobsegajočega donosa	(2.061)	2.418	(495)
Število zaposlenih 31.12.	201	185	170
Delnice			
Število delničarjev	1	1	1
Število delnic	3.121.741	3.121.741	3.121.741
Nominalna vrednost delnice oziroma pripadajoči znesek kosovne delnice v osnovnem kapitalu	96,10	96,10	96,10
Knjigovodska vrednost delnice	149,47	136,00	132,08
Dolgoročna bonitetna ocena 31. 12.			
Standard & Poor's	AA-	A+	A+

v odstotkih	2019	2018	2017	
Kapital				
Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala	34,0	34,2	36,8	
Količnik temeljnega kapitala	34,0	34,2	36,8	
Količnik skupnega kapitala	34,0	34,2	36,8	
Finančni vzvod	16,5	16,3	15,5	
Kvaliteta aktive izkaza finančnega položaja in prevzetih obveznosti				
Nedonosne (bilančne in zunajbilančne) izpostavljenosti/razvrščene bilančne in zunajbilančne izpostavljenosti	2,5	3,7	-	
Nedonosni krediti in druga finančna sredstva/razvrščeni krediti in druga finančna sredstva	4,0	6,1	-	
Popravki oz. prilagoditve vrednosti in rezervacije za kreditne izgube/nedonosne izpostavljenosti	60,3	66,5	-	
Prejeta zavarovanja/nedonosne izpostavljenosti	33,3	28,8	-	
Profitabilnost				
Obrestna marža	1,0	1,0	0,8	
Marža finančnega posredništva	2,8	1,3	0,9	
Donos na aktivo po obdavčitvi	1,4	0,6	0,6	
Donos na kapital pred obdavčitvijo	8,3	4,2	4,0	
Donos na kapital po obdavčitvi	7,2	3,4	3,5	
Stroški poslovanja				
Operativni stroški/povprečna aktiva	0,7	0,6	0,5	
Operativni stroški/čisti prihodki	25,2	45,7	57,8	
Likvidnost 2019				
Količnik likvidnostnega kritja v %	januar–marec	april–junij	julij–september	oktober–december
Likvidnostni blažilnik v tisoč EUR	823 %	455 %	764 %	1.019 %
Neto likvidnostni odlivi v tisoč EUR	242.938	243.738	246.028	245.537
	67.113	72.293	53.079	33.115

¹⁷ Kazalniki kvalitete aktive izkaza finančnega položaja in prevzetih obveznosti za leto 2017 niso izračunani, saj podatki za izračun zaradi prehoda na MSRP9 v letu 2018 niso primerljivi. Kazalnik nedonosnih kreditov in drugih finančnih sredstev/razvrščenih kreditov in drugih finančnih sredstev je za leto 2018 zaradi primerjave preračunan skladno z metodologijo, ki velja za izračun kazalnikov za leto 2019. Po metodologiji, ki je veljala za izračun kazalnikov za leto 2018, omenjeni kazalnik za leto 2018 znaša 5,6.

V.1. OBSEG AKTIVNOSTI SID BANKE

Celoten obseg finančnih sredstev, ki jih je SID banka oziroma država preko SID banke v 2019 izvedla oziroma upravljala in na ta način usmerila v slovensko gospodarstvo, je znašal 2,8 mrd EUR in se je glede na leto 2018 (2,3 mrd EUR) občutno povečal.

Če uporabimo isto metodologijo, kot so jo uporabili izvajalci evalvacije učinkov SID banke v obdobju 2007–2010, in z uporabo določenih predpostavk, podrobneje obrazloženih v poglavju Učinki finančnih storitev, **je SID banka**, upoštevajoč samo delež poslov, ki se v skladu s subjektivno oceno podprtih podjetij ne bi realizirali brez SID banke, **s svojimi storitvami v 2019 omogočila za:**

- **2,4 mrd EUR prodaje slovenskih podjetij,**
- **1 mrd EUR BDP,**
- **1 mrd izvoza ter**
- **5.900 novih delovnih mest.**

Skupaj s produkti zavarovanj je SID banka v 2019 financirala ali zavarovala preko 2.000 končnih upravičencev.

SPodbujanJE Izvoza kot strateška usmeritev SID Banke

Izvoz je ključni dejavnik gospodarskega razvoja vsakega malega odprtega gospodarstva. Izvoz omogoča izkoriščanje ekonomij obsega, kar je tudi bistvo t.i. »pametne specializacije«, in s tem večjo učinkovitost proizvodnje. Hkrati so podjetja podvržena mednarodni konkurenci in so zato spodbujena k tehnološkemu napredku – to deluje kot pospeševalnik rasti BDP. Mednarodna menjava je tudi spodbujevalni dejavnik uvajanja dobrih praks in tehnologij ter poslovnih modelov, zlasti na področjih, kjer domače gospodarstvo zaostaja.

SID banka sodeluje pri izdelavi sklopa analiz in raziskav o strukturi slovenskega izvoza v sodelovanju s CMSR in Ekonomskim inštitutom pri pravni fakulteti. Rezultati teh analiz in raziskav omogočajo boljše razumevanje nekaterih specifičnih lastnosti slovenskega izvoza v zadnjem obdobju in potrjujejo ustreznost pristopa k podpori izvozu, ki ga je uvedla SID banka.

Z obsegom aktivnosti v obliki 2,7 mrd EUR različnih finančnih instrumentov,¹⁸ ki so bili v 2019 neposredno usmerjeni (izvedeni ali upravljani) v spodbujanje internacionalizacije slovenskega gospodarstva, je SID banka v 2019 dosegla **6,6 % pokritost izvoza**.

SID BANKA JE PREJELA PRESTIŽNO NAGRADO BEST REGIONAL DEVELOPMENT BANK – SOUTHEAST EUROPE 2019



Capital Finance International (CFI.co), ugledna strokovna revija in njen spletni portal, ki mesečno analizira in komentira področja financ in ekonomije ter razvoja in gospodarstva, vsako leto nominira podjetja, banke, organizacije in posameznike, ki so, po mnenju revije, bistveno prispevali k povezovanju gospodarstev in ustvarili visoko dodano vrednost za različne interesne skupine oziroma deležnike, regije ali celotno svetovno ekonomijo.

V krog nominirancev za leto 2019 je bila uvrščena tudi SID banka in po izboru strokovnega sodniškega panela mednarodnih strokovnjakov ter po skrbnem pregledu komisije prejela najvišjo oceno v kategoriji Best Regional Development Bank – Southeast Europe 2019.

Revija oziroma portal CFI omogoča boljše razumevanje današnjega zapletenega in kompleksnega ekonomskega in finančnega sistema ter delovanja posameznih akterjev ki ga oblikujemo, zlasti bank. Zato je prejem nagrade za najboljšo razvojno banko Jugovzhodne Evrope priznanje, ki pomeni, da je dobro delovanje SID banke prepoznano tudi v tujini. To je za naš kolektiv ob vse hujših pritiskih in omejitvah velikega pomena, saj tako v skladu z našimi mandati in poslanstvom ter s svojo ponudbo finančnih storitev doma in zavarovanja izvoznih poslov in investicij v tujini ter financiranja tujih kupcev, dokazujemo, da stojimo za uspešnimi slovenskimi podjetji, ki prodirajo na tuje trge in da konkretno prispevamo k uspešnemu poslovanju in razvoju slovenskega gospodarstva. Večja prepoznavnost SID banke posledično pomeni tudi večje zaupanje tujih partnerjev v slovenska podjetja, ki z nami sodelujejo.

SID banka je z enim od svojih izvozno usmerjenih finančnih instrumentov **podpirala slovenske izvoznike v 90 državah**. Izvzete so predvsem eksotične države, kjer so slovenski izvozniki marginalno prisotni. Glede na primerjalno zelo odprto politiko

¹⁸ Zavarovanje pred netržnimi tveganji, CMSR, 84,4% (delež izvoza v BDP, 2019) kreditnega portfelja.

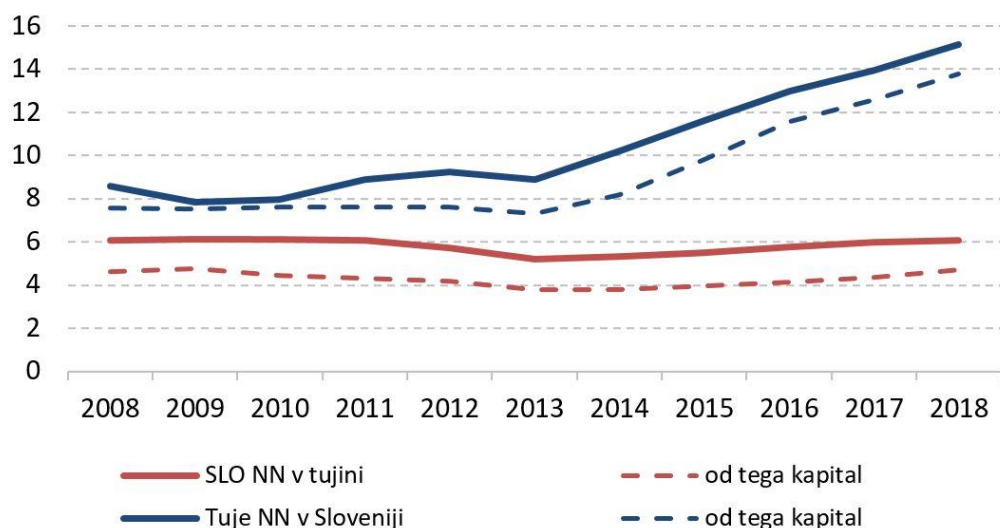
zavarovanja SID banke je držav, kjer zaradi njihove tveganosti zavarovanje načeloma ni možno, zelo malo, pa še tukaj SID banka izvaja politiko »od primera do primera«, kar pomeni, da se ne glede na tveganost države za vsak posel posebej lahko preveri njegova zavarovaljivost.

Na tej osnovi lahko ugotovimo, da je SID banka tudi v letu 2019 poslovala uspešno in prispevala visoko dodano vrednost za slovensko gospodarstvo.

NEPOSREDNE NALOŽBE

Odprtost in privlačnost gospodarstva za tuje neposredne naložbe se je posebej za države v tranziciji izkazala kot pomemben vir delovnih mest, novih znanj in tehnologij ter spodbud za razvoj močnejše domače gospodarske aktivnosti.

Neposredne naložbe SLO/tujina (v mrd €)



Sposobnost generiranja donosnih neposrednih naložb v tujini pa kaže na razvitost in učinkovitost domačega gospodarstva. V Sloveniji po letu 2013 beležimo vedno večji razkorak med tujimi neposrednimi naložbami v Sloveniji in slovenskimi naložbami v tujini. Slednje še vedno stagnirajo in ne kažejo na močno mednarodno prodornost slovenskega kapitala v tujini. Pri tem je potrebno omeniti, da četrtnina razmeroma skromnega obsega slovenskih neposrednih naložb v tujini posredno pravzaprav pripada tujim lastnikom, saj že domači investitorji pripadajo tujim lastnikom.

V.2. POSLOVANJE OSTALIH DRUŽB V SKUPINI SID BANKA

V.1.2. Skupina Prvi faktor

V Skupini Prvi faktor so se tudi v letu 2019 nadaljevale aktivnosti nadzorovane likvidacije s poudarkom na unovčevanju portfelja, nižanju stroškov in omejevanju poslovanja skladno s pripravljenimi načrti.

Vzporedno je potekala nadaljnja optimizacija likvidacijskih postopkov za še hitrejši in učinkovitejši zaključek operacij ter proučevanje možnosti prodaje. V letu 2019 ni bilo odkupov terjatev.

Na podlagi zaključevanja odprtih razmerij in unovčenega portfelja ter ob upoštevanju planiranih stroškov za obdobje 2017–2021 in stanja na računih, so vse družbe v letu 2019 lastnikom vrnile za 2,9 mio EUR kreditov.

Bilančna vsota na konsolidirani ravni je 31. 12. 2019 znašala 8.226 tisoč EUR in je bila za 30,4 odstotka nižja kot konec predhodnega leta. Po bilančni vsoti je največja družba Skupine družba Prvi faktor, Zagreb – v likvidaciji s 4.616 tisoč EUR. Sledi ji Prvi faktor, Beograd – v likvidaciji z bilančno vsoto 3.024 tisoč EUR, Prvi faktor, Ljubljana – v likvidaciji s 1.782 tisoč EUR in Prvi faktor, Sarajevo – v likvidaciji z bilančno vsoto 14 tisoč EUR.

Skupina Prvi faktor je leto 2019 zaključila z izgubo v višini 365 tisoč EUR, predvsem na račun nizkih prihodkov na eni strani in ustvarjenih stroškov na drugi strani. Pozitivno je poslovala družba Prvi faktor, Zagreb – v likvidaciji s 309 tisoč EUR dobička, medtem ko so z izgubo poslovale družbe Prvi faktor, Ljubljana – v likvidaciji (403 tisoč EUR), Prvi faktor, Beograd – v likvidaciji (264 tisoč EUR) Prvi faktor, Sarajevo – v likvidaciji (7 tisoč EUR).

Na ravni Skupine Prvi faktor je kapital pozitiven v višini 5.248 tisoč EUR. Razen družbe Prvi faktor, Sarajevo – v likvidaciji, ki je imela konec leta negativni kapital (-18 tisoč EUR), so ostale družbe v skupini imele pozitiven kapital.

V.2.4. Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR)

CMSR je v letu 2019 posloval skladno s potrjenim finančnim načrtom in z višjimi prihodki od načrtovanih dosegel presežek prihodkov nad odhodki v višini 21 tisoč EUR. S SID banko je sodeloval na področju priprave analiz deželnih tveganj, izvajanja anket med podjetji, obdelave podatkov in priprave analiz tržnih vrzeli.

Skladno s pogodbo o sofinanciranju programa CMSR za leto 2019, ki se nanaša na mednarodno razvojno sodelovanje, je CMSR realiziral 99,9 odstotka razpoložljivih sredstev za donacije Republike Slovenije.

CMSR je sofinancerje projektov mednarodnega razvojnega sodelovanja obveščal o stroškovno učinkovitih in kakovostnih izvedbah ter o rezultatih izvedenih projektov in širšem pomenu zagotavljanja bilateralne razvojne pomoči, ki dokazano prispeva k internacionalizaciji slovenskih podjetij in spodbuja trajnostni razvoj partnerskih držav.

V okviru publicistične dejavnosti je CMSR tudi v letu 2019 izdajal revijo Mednarodno poslovno pravo. Poleg tega je CMSR v letu 2019 izdal promocijsko poslovno publikacijo Doing Business in Slovenia, elektronska različica pa se je redno posodabljala na Slovenskem poslovnem portalu (Slovenian Business Portal; www.poslovniportal.si).

CMSR je v letu 2019 nadaljeval tudi sodelovanje z javno agencijo SPIRIT, tako na področju izdelave analiz pravnih režimov držav sveta kot tudi na področju priprave informacij o pravnem režimu v Sloveniji.

VI. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB

VI.1. ZSIRB

Ključni razlogi za sprejem ZSIRB in oblikovanje izvozne in razvojne banke so bili tako strateške kot sistemske narave:

a) Učinkovito izvajanje strategije razvoja Slovenije:

Doseganje ciljev **Strategije razvoja Slovenije** temelji med drugim na ciljnih Lizbonske strategije, kar zahteva intenziviranje aktivnosti in okrepitev razvojno-spodbujevalnega sistema v RS.

Ključne prioritete, ki se jih je želelo doseči z razširjenimi mandati SID banke, so bile predvsem konkurenčno gospodarstvo ter hitrejša in vzdržnejša gospodarska rast (zlasti s spodbujanjem podjetniškega razvoja in povečanjem konkurenčnosti, podpore internacionalizaciji gospodarstva, povečanjem prilivov razvojno-spodbujevalnih domačih in tujih naložb, ipd.). Večja učinkovitost razvojno-spodbujevalnega sistema pomeni tudi učinkovitejšo in cenejšo državo, povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja, učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj, kakovostnejša delovna mesta, pa tudi moderno socialno državo in večjo zaposlenost.

b) Zagotavljanje dolgoročne in stabilne gospodarske rasti in razvoja:

Zakonodajalec je upošteval močno povezavo med delovanjem finančnega sistema in gospodarsko rastjo ter vlogo finančnih trgov in posrednikov v tej zvezi, tudi v razmerah, ki zahtevajo glajenje cikla gospodarske aktivnosti.

Učinkovit finančni sistem namreč mobilizira in prerazdeli redke vire k dejavnostim z najvišjim donosom, zagotavlja likvidnost ter omogoča delitev tveganj. S tem pripomore k uspešnemu in produktivnemu delovanju podjetij v realnem sektorju. Pri tem poslovne institucije zasledujejo izključno načelo doseganja največjega dobička, zato se osredotočajo predvsem na kratkoročne zasebne koristi določenega posla, pogosto tudi na račun dolgoročnih družbenih koristi.

Zaradi tega prihaja do tržnih (finančnih) vrzeli, ko določeni segmenti gospodarstva niso v zadostni meri servisirani s strani bančnega oziroma

zavarovalniškega sektorja (deprivilegiranost). Primeri teh segmentov so lahko izvozni posli, dolgoročni razvojni projekti ali mala in srednja podjetja. Vsem je skupno, da so razmeroma tvegani in dolgoročni, vendar prinašajo znatne pozitivne eksternalije oziroma ekonomske in širše družbene koristi.

S spodbujevalno razvojnim financiranjem se pokrivajo omenjene tržne pomanjkljivosti, zlasti pa se pospešuje tiste dele gospodarstva, ki sicer ne bi imeli dovolj finančnih sredstev za razvoj. Zagotavljanje dolgoročnih sredstev, njihova množitev tudi z angažiranjem sredstev bank posrednic in s tem povezanimi finančnimi vzvodi, kakor tudi v smislu uvajanja produktov t.i. finančnega inženiringa (mešanje sredstev EU/državnega/občinskega proračuna z drugimi javnimi in/ali zasebnimi sredstvi v enem produktu), je možno doseči veliko dodano vrednost ter sinergijske in multiplikativne učinke na gospodarstvo in celotno razvojno financiranje, ki drugače ne bi bili možni.

V obdobjih finančnih in/ali splošnih gospodarskih kriz so opisane tržne vrzeli praviloma še bistveno večje ali pa celo dosežejo stopnjo splošnega kreditnega krča, kjer se zasebni finančni posredniki v veliki meri umaknejo s trga (tako zaradi likvidnostnih problemov kot povečanja tveganj v vseh sektorjih) in prepustijo svoje potencialne komitente brez potrebnih sredstev, ne samo za preobrat gospodarskega cikla in razvojni preboj, ampak tudi za vzdrževanje obstoječega poslovanja, neupoštevajoč negativnih posledic za širšo družbo.

c) Izboljšanje sistema nacionalnega razvojnega financiranja:

Obstoječi sistem razvojnega financiranja se zaradi svoje razdrobljenosti in drugih slabosti ni mogel ustrezno oziroma učinkovito odzivati na izpostavljenе cilje in razvojne potrebe gospodarstva, družbe in okolja. Zaradi tega je bil eden izmed ključnih namenov zakonodajalca s sprejetjem ZSIRB in njegovih ključnih rešitev, predvsem z osrednjo in povezovalno vlogo SID banke v celotnem slovenskem sistemu razvojnega financiranja, le-tega spremeniti in okrepiti, odpraviti njegove slabosti ter poiskati sinergijske in multiplikacijske učinke slovenskih spodbujevalno razvojno usmerjenih institucij, vključno z možno racionalizacijo na določenih segmentih. Kot ugotavlja pričujoče poročilo, razdrobljenost in navedene šibkosti še vedno preprečujejo polno učinkovitost razvojno-spodbujevalnega sistema.

Poleg tega je bilo načrtovano, da bi lahko tako oblikovana razvojna banka igrala pomembno vlogo tudi pri prenosu sredstev oziroma instrumentov EU v

slovensko okolje in sodelovanju z mednarodnimi razvojnimi institucijami, kot npr. EIB, CEB, EBRD ipd., kar bi lahko prineslo dodatne multiplikacijske učinke na gospodarstvo in celotno razvojno financiranje.

Z ZSIRB je bilo **SID banki tako dano pooblastilo za izvajanje javnih spodbujevalnih nalog** finančnega značaja na področju uvajanja in povečanja večje raznovrstnosti, konkurenčnosti in internacionalizacije gospodarstva, industrije in storitev, mednarodne trgovine, gospodarskega in razvojnega sodelovanja, podjetniških, inovacijsko-raziskovalnih in izobraževalnih dejavnosti, okolja, energije in infrastrukture, na regionalnem, socialnem, stanovanjskem in drugih za razvoj pomembnih področjih. Osnovni cilj je omogočiti, da lahko slovenska država preko specializirane banke spodbuja finančne storitve za potrebe trajnostnega razvoja slovenskega gospodarstva in upravljanje tveganj, ter poenostavi in racionalizira obstoječe oblike in načine delovanja slovenskega razvojnega financiranja, sledeč interesom učinkovitega izvajanja javno-finančne podpore.

Cilj države je bil tudi, da **postane SID banka orodje pri racionalizaciji in dvigu učinkovitosti razvojno-spodbujevalnega sistema**, in sicer tako, da prevzame povezovalno vlogo na omenjenih področjih, pomembnih za trajnostni razvoj Slovenije. S tem je bilo mišljeno predvsem sodelovanje in skupni pristopi k večjim razvojnim projektom, združevanje znanja in sredstev ter sposobnost večje koncentracije ponudbe po sistemu »vse na enem mestu«,¹⁹ z upoštevanjem dodatnih vsebin oziroma področij delovanja razvojno-finančnega sistema, pri čemer niso bile izključene niti tesnejše institucionalne povezave. S tem bi dosegli multiplikativne učinke povratnih in nepovratnih sredstev ter finančnih vzvodov, predvsem v kombinaciji s finančnimi institucijami zasebnega sektorja.

Poleg omenjenih ključnih razlogov je bil posredni cilj ZSIRB tudi **učinkovitejše upravljanje javno finančnih sredstev, učinkovita in cenejša organizacija spodbujevalnega dela institucij javne uprave**, ki se ukvarja s financiranjem in posledično cenejša in učinkovitejša država ter **možnost boljšega izvajanja** njenih finančnih, gospodarskih, industrijskih,

¹⁹ Poslovni model, po katerem je možno več zahtev oziroma povpraševanj zadovoljiti na enem mestu oziroma v eni instituciji. V konkretnem primeru SID banke s pomočjo kompletnega nabora finančnih storitev na razvojnem in spodbujevalnem ter izvoznem področju.

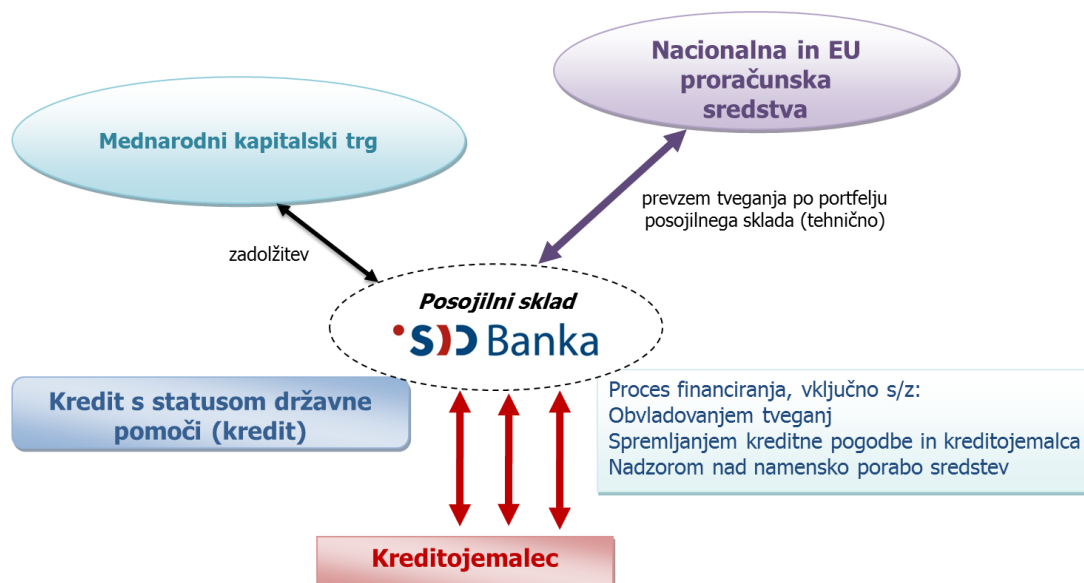
trgovinskih, okoljskih in drugih **politik**. Bistven namen te učinkovitosti in možnih racionalizacij pa je izboljšanje finančnih storitev na področju razvojnega financiranja in s tem pogojev poslovanja ter dviga kakovosti poslovnega okolja za vsa slovenska podjetja, zlasti mala in srednje velika podjetja (MSP), vključno z njihovo večjo konkurenčnostjo na globalnem trgu.

Tudi v 2019 je SID banka v okviru področja financiranja, skladno z mandati **zagotavljala finančnemu trgu dopolnilne in dolgoročne finančne storitve za trajnostni razvoj Slovenije**. Banka je prilagajala svojo kreditno aktivnost razmeram na trgu in storitve financiranja usmerjala v razvoj in spodbujanje notranjih potencialov nacionalne ekonomije in razvoj mednarodnega gospodarskega sodelovanja ter s tem soustvarjala pogoje za krepitev konkurenčnega položaja Republike Slovenije.

Skladno z zakonsko določenimi nameni je banka **sredstva ciljnim skupinam končnih prejemnikov zagotavljala bodisi neposredno bodisi posredno prek poslovnih bank**. Vse storitve financiranja je **oblikovala dopolnilno glede na dejavnost preostalih finančnih institucij na trgu**. Dopolnilna ponudba storitev financiranja je temeljila na že **uveljavljenih instrumentih financiranja**, kot so krediti z ali brez statusa državne pomoči, odkupi terjatev, prevzemi tveganj, projektno financiranje, izvozni krediti ipd., uporabljenih tudi v mehanizmih banke za sistemsko financiranje gospodarstva, kot so kreditne linije in Spodbujevalno razvojna platforma.

Ob vsem tem je SID banka izvajala ustrezen nadzor porabe sredstev danih kreditov v skladu s pogodbeno določeno dinamiko in kriteriji ter poglobila monitoring tako finančnih institucij kot gospodarskih družb.

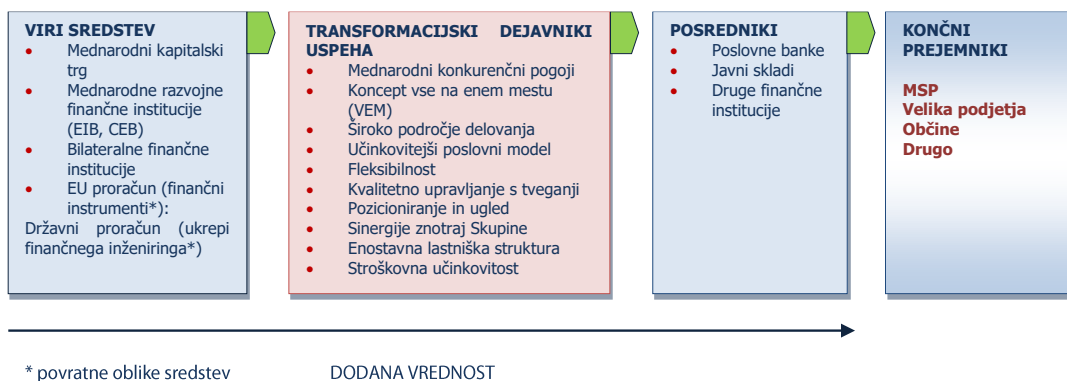
Slika 43: Model izvajanja ukrepa finančnega inženiringa



SID banka je poleg tega izvedla še številne druge aktivnosti na področju uvajanja novih produktov, s katerimi se **preusmerja iz enostavnih interventnih ukrepov v novo generacijo finančnih storitev, ki bodo zaradi večje prilagojenosti tudi bistveno bolj strukturirane oziroma sofisticirane, v dometu še prostega regulatornega kapitala pa tudi bolj tvegane** (npr. podrejeno posojilo za banke, »MREL« ustreznosti sredstev SID banke za zadolževanje bank).

SID banka je tudi v letu 2019 ostala zvesta enemu izmed ključnih načel poslovanja SID banke – **ustvarjanju neposredne ali posredne dodane vrednosti za končne prejemnike**, kar pa ni v celoti možno brez spremljanja njihovih potreb in neprestanega prilagajanja produktov le-tem (*customization*).

Slika 44: Transformacijska vloga SID banke



VI.2. RAZVOJ NOVIH FINANČNIH PRODUKTOV

V letu 2019 je SID banka z vidika novih produktov med drugim izvedla naslednje aktivnosti:

- začetek trženja programov LES1, MSP8, TURIZEM1 in NALOŽBE1 tudi samostojnim podjetnikom in zadrugam. Navedeni programi so namenjeni ponudbi ugodnih kreditov v okviru ukrepov finančnega inženiringa, ki jih SID banka in MGRT izvajata že od leta 2011 dalje, nadgradnja programov v ta namen pa je bila prav tako pripravljena v letu 2019;
- izvedba vseh pripravljanih aktivnosti in začetek trženja programa NALOŽBE2 v okviru začetka ponovne porabe sredstev Ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje razvoja malih in srednje velikih podjetij in velikih podjetij (PS2), kjer program omogoča odobravanje kreditov na podlagi Zakona o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18);
- začetek trženja spremenjenega programa OBČINE1. Spremembe omogočajo širši spekter namenov financiranja za občine in sledijo zahtevam uporabljenih namenskih virov iz zadolžitve SID banke pri Evropski investicijski banki in Banki Sveta Evrope. Vse spremembe so bile pripravljene leta 2019;
- izvedba vseh pripravljanih aktivnosti in začetek trženja Razvojnega programa iz splošnih virov SID banke RP-1901.

VI.3. PROGRAMI FINANCIRANJA V LETU 2019

V letu 2019 je bilo aktivnih 12 programov, od tega štirje razvojni programi ter osem razvojno-spodbujevalnih programov. Od tega je bilo sedem razvojno-spodbujevalnih programov aktivnih v okviru štirih ukrepov finančnega inženiringa. Banke so iz naslova spodaj navedenih programov odobravale kredite končnim prejemnikom, medtem ko je bilo financiranje bank možno v okviru razvojnega programa RP-1901 in podrejenega posojila.

Programi SID banke so prilagojeni načinu financiranja in pravilom državnih pomoči ter pogojem namenskih virov sredstev. Razvojni programi SID banke so oblikovani za posredno financiranje končnih prejemnikov preko kreditnih institucij, pri čemer SID banka nima diskrecijske pravice glede financiranja končnega prejemnika. Razvojno-spodbujevalni programi SID banke pomenijo, da ima SID banka diskrecijsko pravico glede financiranja končnega prejemnika, takšni programi pa se praviloma izvajajo na podlagi shem državnih pomoči in mešanja sredstev proračuna RS z drugimi lastnimi viri SID banke ter so zato nekoliko zahtevnejši. Z uvajanjem povratnih oblik financiranja in kombiniranjem virov sredstev SID banka zagotavlja ugodne pogoje kreditiranja za slovensko gospodarstvo (ročnost, obrestna mera, zavarovanja) ter multiplikacijskih in revolving učinkov na sredstva državnega proračuna.

Tabela 8: Razvojni programi SID banke v letu 2019

PROGRAM	NAMEN	KONČNI PREJEMNIKI
Financiranje bank iz splošnega vira SID banke (SP-1901)	<ul style="list-style-type: none"> - Raziskave, razvoj, inovacije, nove tehnologije, izobraževanje, izobraževalna infrastruktura, zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj - Okoljevarstvo, obnovljivi viri tehnologije, učinkovita raba energije in snovi, okolju prijazna proizvodnja ali proizvod - Financiranje projektov za rast in razvoj malih in srednje velikih podjetji, internacionalizacija poslovanja podjetij vseh velikosti - Financiranje infrastrukture na regionalni ravni in stanovanjska oskrba na posebnih področjih. 	Podjetja (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, zadruga, zasebniki, zavodi) in občine
Program Financiranje MSP in MID Cap iz splošnega vira SID banke z zagotavljanjem podrejenosti (podrejeno posojilo)	<ul style="list-style-type: none"> - Raziskave, razvoj, inovacije, nove tehnologije, izobraževanje, izobraževalna infrastruktura, zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj - Okoljevarstvo, obnovljivi viri tehnologije, učinkovita raba energije in snovi, okolju prijazna proizvodnja ali proizvod - Financiranje projektov za rast in razvoj malih in srednje velikih podjetji, internacionalizacija poslovanja podjetij vseh velikosti - Financiranje infrastrukture na regionalni ravni in 	Podjetja (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, zadruga, zasebniki, zavodi) in občine



	stanovanjska oskrba na posebnih področjih.	
Financiranje bank iz vira KfW v podporo MSP in MID-Cap (RP-KfW1704)	<ul style="list-style-type: none"> - Raziskave, razvoj, inovacije, nove tehnologije, izobraževanje, izobraževalna infrastruktura, zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj - Okoljevarstvo, obnovljivi viri tehnologije, učinkovita raba energije in snovi, okolju prijazna proizvodnja ali proizvod - Financiranje projektov za rast in razvoj malih in srednje velikih podjetji, internacionalizacija poslovanja podjetij vseh velikosti - Financiranje infrastrukture na regionalni ravni 	Podjetja z največ 50 mio EUR prometa (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, zadruga, zasebniki, zavodi)
Financiranje bank iz vira EIB v podporo MSP in MID-Cap (RP-EIB1510)	<ul style="list-style-type: none"> - Raziskave, razvoj, inovacije, nove tehnologije, izobraževanje, izobraževalna infrastruktura, zaposlovanje oseb specializiranih kvalifikacij in znanj - Okoljevarstvo, obnovljivi viri tehnologije, učinkovita raba energije in snovi, okolju prijazna proizvodnja ali proizvod - Financiranje projektov za rast in razvoj malih in srednje velikih podjetji, internacionalizacija poslovanja podjetij vseh velikosti - Financiranje infrastrukture na regionalni ravni 	Podjetja z največ 3.000 zaposlenimi (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, zadruga, zasebniki, zavodi)

Tabela 9: Razvojno-spodbujevalni programi SID banke v letu 2019

PROGRAM	NAMEN	KONČNI PREJEMNIKI
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje naložb in kapitalskega utrjevanja malih in srednje velikih podjetij (MSP6)	Spodbujanje naložb in kapitalsko utrjevanje mikro, malih in srednje velikih podjetij	Kapitalske družbe MSP, ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje poslovanja in kapitalskega utrjevanja malih in srednje velikih podjetij (MSP7)	Spodbujanje poslovanja in kapitalskega utrjevanja mikro, malih in srednje velikih podjetij	Kapitalske družbe s statusom MSP, ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje občin (OBČINE1)	Spodbujanje naložb v lokalno javno infrastrukturo, lokalnih ukrepov učinkovite rabe energije ter lokalne stanovanjske oskrbe za ranljive skupine prebivalstva	Občine
Drugi razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje tehnološko-razvojnih projektov (RRI2)	Spodbujanje kapitalskih družb vseh velikosti k razvijanju in uvajanju tehnoloških inovacij.	Gospodarske družbe, ki poslujejo najmanj 2 leti
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje naložb v gozdno-lesno predelovalno verigo (LES1)	Spodbujanje naložbenih projektov gozdno-lesne predelovalne verige	Gospodarske družbe, samostojni podjetniki ali zadruge, vsi ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje naložb za trajnostno rast slovenskega turizma (TURIZEM1)	Spodbujanje naložbenih projektov za trajnostno rast slovenskega turizma	Gospodarske družbe, samostojni podjetniki ali zadruge, vsi ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje MSP (MSP8)	Spodbujanje poslovanja mikro, malih in srednje velikih podjetij.	Gospodarske družbe, samostojni podjetniki ali zadruge, vsi s statusom MSP in ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena
Razvojno-spodbujevalni program SID banke za financiranje naložb v gospodarstvu (NALOŽBE1)	Spodbujanje naložbenih projektov v gospodarstvu	Gospodarske družbe, samostojni podjetniki ali zadruge, vsi ki poslujejo najmanj 2 leti in imajo najmanj 2 zaposlena

VII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZZFMGP

SID banka, kot pooblaščenca institucija na področju zavarovanja izvoznih poslov in investicij po Zakonu o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Ur.l. RS, št. 2/04 in 56/08, »ZZFMGP«) v povezavi s 3. členom Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Ur.l. RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 –ZBan-2 in 61/20 - ZDLGPE, »ZSIRB«),²⁰ si prizadeva za čim večjo podporo izvozu in investicijam, še posebej na področju srednje in dolgoročnih tveganj, saj zaradi velikosti poslov in njihove relativne tveganosti ostaja pooblaščenca ustanova tako rekoč edini zavarovatelj izvoznih kreditov in investicij pred netržnimi tveganji.

Na podlagi zakonskega pooblastila po ZSIRB ima SID banka status pooblaščenca institucije za opravljanje vseh poslov po ZZFMGP in tako v imenu in za račun Republike Slovenije (»RS«) izvaja naslednje storitve:

- zavarovanje in pozavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov/terjatev pred nekomercialnimi in drugimi netržnimi tveganji,
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,
- zavarovanje izhodnih investicij pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,
- zavarovanje bančnih (storitvenih) garancij,
- zavarovanje kreditov za pripravo izvoza pred komercialnimi tveganji in
- ostale posle po pooblastilu.

SID banka kot pooblaščenca institucija zavaruje v imenu in za račun Republike Slovenije tista komercialna in nekomercialna tveganja (netržna – nemarketabilna tveganja²¹), ki jih zaradi njihove narave in stopnje tveganja zasebni pozavarovalni

²⁰ S sprejetjem ZSIRB in po začetku njegove uporabe septembra 2008 je SID banka pridobila pooblastilo za izvajanje storitev pooblaščenca institucije skladno z določili ZZFMGP za nedoločen čas.

²¹ Netržna tveganja je Komisija EU opredelila v svojem Sporočilu iz leta 2012 kot komercialna in nekomercialna tveganja zasebnih in javnih kupcev v državah, ki niso članice EU in niso uvrščene med bogatejše članice OECD ter vsa tveganja z ročnostjo nad dvema leti v državah EU in bogatejših članicah OECD.

sektor ni pripravljen prevzeti ali pa ima za to omejene zmogljivosti. To pomeni, da zasebni trg ni sposoben prevzemati nekaterih tveganj in nuditi zavarovanj brez jamstva države, kar povzroča nedelovanje trga ali obstoj tržnih vrzeli (market failure), ki jih zapolnjuje pooblaščen institucija ter na ta način dopolnjuje finančni trg (komplementarnost).

Precejšen delež slovenskega izvoza blaga in storitev, zlasti za bolj tvegane trge, brez zavarovanja pooblaščen institucije tako ne bi bil realiziran oziroma izvozniki za prodajo svojih izdelkov brez zavarovanja ne bi mogli zagotoviti konkurenčnih pogojev kreditiranja. Zaradi tega je vloga države tukaj ključna. Z ustreznim zavarovanjem lahko slovenski izvozniki in investitorji tudi v bolj tveganih državah zmanjšujejo tveganja iz poslovanja in s tem ustvarjajo gospodarsko varnost.

VII.1 ZAVAROVANJE IZVOZNIH POSLOV

VII.1.1. Uvod

Glavna tema ekonomistov v letu 2019 je bila negotovost, kar je ravno tisto, zaradi česar obstajajo institucije kot je SID banka, in sicer da zmanjšujejo negotovosti izvoznika, s katero se ta sooča, ko vstopa v prodajna razmerja z novimi kupci oziroma vstopa na nove trge. V letu 2019 se je negotovost v svetovnem gospodarstvu odražala preko minimalnih rasti novih poslov, zaradi česar je tudi mednarodna trgovina beležila podobno nizke rasti, škode na področju kratkoročnih poslov pa so nadalje rastle in dosegle najvišjo raven zadnjih štirih let. Z višjo negotovostjo se je napovedovala rast finančnih vrzeli na trgu, s tem pa tudi večja vloga izvozno kreditnih agencij, da zagotovijo svoj prispevek k ustvarjanju ustreznega riziko apetita za servisiranje takšnih vrzeli.

V takšni atmosferi ugibanj se je v prvih mesecih leta 2020 pojavila pandemija Covid-19 in je zajela ves svet, nobena geografska regija ni ostala imuna, ter vplivala na posel, družbo in vsakodnevno življenje. Posledic na globalno ekonomijo na dolgi rok še ni mogoče oceniti, bodo pa v veliki meri odvisne tudi od aktivnosti centralnih bank in ukrepov vlad za povečevanje potrošnje, kot tudi od trajanja pandemije in resnosti težav, s katerimi se zaradi tega soočajo zdravstveni sistemi.

Brez dvoma je pandemija že naredila velik vpliv na svetovno trgovino. Nekateri gospodarski sektorji so se popolnoma ustavili, drugi so delali z nižjo intenzivnostjo, kar je kumuliralo v težavah dobaviteljskih verig tako na strani ponudbe kot tudi na strani povpraševanja. Omenjene motnje v kombinaciji z negotovostjo in padcem likvidnosti v gospodarstvu predstavljajo velik pritisk na denarni tok posameznega podjetja, povečujejo se kreditna tveganja, kar se bo odrazilo tudi v večjem številu stečajev in insolventnih postopkov.

Zadnje ocene WTO so napovedovale padec svetovne trgovine med 13 % in 32 %. Celo optimistična napoved presega padec, ki ga je svetovna ekonomija doživela ob zadnji svetovni finančni krizi 2008–2009. Ne glede na to, da ta kriza ni finančna ali ekonomska, ni mogoče zagotoviti hitrega odskoka gospodarskih aktivnosti navzgor potem, ko bo doseženo dno te krize.

Ne glede na to, da je zmanjšanje svetovne trgovine že dejstvo, kateremu se ni mogoče izogniti, pa je pomembno, da se v tem obdobju vzdržuje zdrava struktura in vsaj enake, če ne povečane kapacitete sistema podpore izvoza in mednarodni trgovini z namenom hitrejšega okrevanja gospodarstva potem, ko bo zdravstvena kriza mimo. To pomeni podpora izvoznikom, njihovim vrednostnim verigam, predvsem pa takšne aktivnosti, da se jim zagotovi dostop do financiranja dokler ni najhujšega konec.

V takšnih razmerah je Evropska komisija (EK) že razglasila zavarovanja s kratko ročnostjo (do 2 let) do dolžnikov iz držav EU in OECD za tržne vrzeli, s čemer je dala dodaten poudarek izvoznim kreditnim agencijam, da zagotovijo dodatne kapacitete za realizacijo transakcij, ki so v teh razmerah bolj tvegane.

Takšne razmere bodo verjetno še pospešile spremembe, ki se že dogajajo na področju tehnologije, okolja in ideologije in ki so bile že v preteklosti prepoznane kot ključne z vidika kompleksnosti vpliva na mednarodne finance, predvsem z zornega kota trgovinskega financiranja in kreditnega zavarovanja. Verjetno je neizogibno, da se bo v prihodnosti trgovalo digitalno, kar se je potrdilo tudi v času pandemije Covid-19. V času pandemije se še bolj poudarja okoljska vprašanja, kar se utrjuje v tem, da se povečuje splošni družbeni konsenz o pomembnosti tega vprašanja. Tveganja v zvezi z okoljem vplivajo na zelo široko sfero človeških hotenj in življenjskega udobja. Obstoječi globalni red, ki ga soustvarjajo najpomembnejše globalizacijske tendence – napredna tehnologija, ekonomska rast in stabilnost s podporo močnega mednarodnega sodelovanja in multiratelalnih institucij – je vse bolj na preizkušnji, vse bolj ga spodkopavajo posamični interesi nekaterih držav.

Kreditne zavarovalnice poročajo o zmanjšanju sklenjenih kreditnih zavarovanj v 2019, obenem pa so se bistveno povečale škode in sicer kar za 21 %. Rezultate pripisujejo dejstvu slabšanja razmer v svetovni trgovini, kar je posledica predvsem negotovosti v trgovinskih politikah posameznih držav in slabšanja splošnih makroekonomskih razmer. Na področju kratkoročnih zavarovanj je bilo število zavarovanih limitov približno na nivoju tistim konec leta 2018, kar odraža praktično ničelno rast.

Na področju srednjeročnih zavarovanj beležijo zavarovalnice drastično zmanjšanje povpraševanja. Največji upad je na trgu Severne Amerike in držav ASEAN. Ta zavarovanja so povezana predvsem s trgovino z investicijskimi dobrinami, ki je v primežu razmer nejasnih investicijskih politik nekaterih velikih držav, finančnih omejitev v državah v razvoju ter dejstvu, da je bilo v 2018 realiziranih kar nekaj zelo velikih projektov, kakršnih v letu 2019 ni bilo.

V letu 2019 se je povečalo povpraševanje po zavarovanju političnih rizikov, ki beleži povečanje kar za 50 %, sicer večinoma na račun le ene od velikih mednarodnih zavarovalnic. Ostale zavarovalnice so poročale o manjših rasteh, večinoma pa so vse izražale veliko odprtost za zavarovanje rizikov te vrste.

Približno polovico vseh plačanih škod, ki so jih kreditne zavarovalnice izplačale v letu 2019, je pripisati zavarovanju srednjeročnih terjatev, dobrih 40 % je iz kratkoročnih zavarovanj, preostalo pa pripada zavarovanju investicij.

Geografsko izstopa po vrednosti izplačanih škod Latinska Amerika, velja predvsem za srednjeročne terjatve. Sledi ji Podsaharska Afrika. Pri škodah iz kratkoročnih terjatev ponovno prednjači Latinska Amerika, precejšen porast izkazuje tudi Evropa. Vse regije izkazuje rast škod glede na izpostavljenost iz zavarovanj, razen Severne Amerike.

Pri zavarovalnih trendih v letu 2019 je bilo opaziti, da se povečuje povpraševanje po zavarovanju političnih rizikov, predvsem za terjatve daljše ročnosti. V letu 2019 je predstavljal delež zavarovanih političnih rizikov 31 % v zavarovalnem prometu srednjeročnih terjatev, v letu 2016 pa le 10 %.

Določeni globalni trendi v zavarovanju kreditnih tveganj v letu 2019 so se odražali tudi v poslovanju SID banke kot pooblaščenih institucij, medtem ko se druge še pričakuje v letu 2020 ali v začetku leta 2021, ko bodo z določenim zamikom dosegli tudi slovensko ekonomijo. Pri slednjem je mišljena predvsem vrednost plačanih škod na kratkoročnih zavarovanjih, ki so bile v letu 2019 še nizke. Glede na umeščenost slovenskih podjetij v globalne verige je utemeljeno pričakovati, da bo škodni val prišel kasneje in vplival na škodni rezultat za leto 2020 oziroma 2021. Upošteva se še vpliv pandemije Covid-19 je za prihodnja leta pričakovati na tem področju intenziven razvoj dogodkov.

Realiziran obseg zavarovanih poslov SID banke se je v letu 2019 v primerjavi z letom prej povečal kar za 56,8 %. Rast je bila zabeležena pri kratkoročnih poslih, ki so se v letu 2019 v primerjavi z letom prej več kot podvojili, medtem ko se je obseg srednjeročnih poslov in investicij zmanjšal.

Kratkoročna zavarovanja so se v letu 2019 izkazala kot najbolj propulziven del zavarovalniškega poslovanja. Najboljši rezultati so bili na področju pozavarovanj kratkoročnih poslovnih terjatev, velika rast je bila zabeležena tudi na segmentu zavarovanja kratkoročnih garancij, ki pa je imelo nizko vrednostno osnovo v letu 2018, kratkoročni krediti za pripravo na izvoz so približno na ravni leta prej.

Večina izvoznega prometa slovenskih podjetij je po strukturi kratke ročnosti, zato je za slovensko gospodarstvo zelo pomembno, da imajo podjetja na voljo ustrezne instrumente, s katerimi lahko upravljajo kreditna tveganja, ki so jim podvržena v poslovanju. SID banka je v letu 2019 podpisala novo pozavarovalno pogodbo s komercialno kreditno zavarovalnico Coface PKZ, ki zagotavlja največji tržni delež zavarovanj na slovenskem trgu. Z novo pogodbo bodo slovenski izvozniki deležni še boljše obravnave pri tej primarni kreditni zavarovalnici, predvsem z vidika njihove večje varnosti pri poslovanju s kupci z nemarketabilnih trgov. V tem segmentu je namreč SID banka prisotna s pozavarovalnimi kapacitetami, ki jih zagotavlja primarnim kreditnim zavarovalnicam. Rast obsega pozavarovanj kratkoročnih terjatev je bistveno preseгла splošno rast izvoznega prometa slovenskih podjetij.

Na področju zavarovanj srednjeročnih kreditov je pooblaščenca institucija delila usodo globalnega trenda zmanjšanja povpraševanj po tej zavarovalni vrsti. Investicije so v letu 2019 prav tako zaostajale za zavarovalnimi obsegi, ki so bili realizirani leto prej. V nasprotju z globalnimi trendi v tem produktnem segmentu ni bilo identificiranega povečanega povpraševanja po zavarovanju političnih tveganj.

Število sklenjenih poslov v letu 2019 je bilo za 8,6 % večje kot leto prej, pri čemer ni bilo upoštevanih poslov iz naslova pozavarovanj, kjer je pooblaščenca institucija, kot navedeno zgoraj, beležila največje rasti. V letu 2019 je bila izdana 101 nova zavarovalna polica, v letu 2018 pa 93. Iz tega je sklepati, da se je, upoštevaje nižje zavarovalne obsega iz upoštevanih zavarovalnih produktov, zavarovalo večje število manjših poslov. V letu 2019 je število pozavarovalnih limitov zraslo drastično, zato jih primarni zavarovatelji zaradi administrativnih obremenitev več ne poročajo.

Skupna izpostavljenost iz zavarovanih poslov za državni račun in izdanih zavezujočih obljub za zavarovanje je bila konec leta 2019 v primerjavi s stanjem konec leta 2018 višja za 25,5 %. Razlogi za višjo izpostavljenost izhajajo iz rasti zavarovalnega obsega, predvsem na račun pozavarovanih kratkoročnih terjatev.

Plačane škode so bile v letu 2019 bistveno nižje kot leto prej, dosegajo le 3,3 % zneska škod iz leta 2018.

Stanje škod v obravnavi konec leta 2019 je bilo za 0,8 odstotka višje kot v letu prej. Potencialne škode so se gibale v obratni smeri, saj se je stanje le-teh v primerjavi s predhodnim letom več kot prepolovilo. Znesek prejetih regresov, pobranih v letu 2019, je bil nizek, predstavljal je 73,3 % zneska, ki je bil realiziran leto prej.

Rezultat poslovanja za državni račun je bil v letu 2019 pozitiven. Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 6,3 mio EUR (2018: presežek odhodkov nad prihodki v višini 8,4 mio EUR). Kumulativni rezultat poslovanja je prav tako pozitiven in znaša 24,6 mio EUR.

Pooblaščen institucija je dosledno izvajala strategijo sledenja slovenskemu gospodarstvu in zagotavljala vsa potrebna zavarovalna kritja za kreditna tveganja na trgih, kjer so prisotni slovenski izvozniki. Dodatno se je angažirala tudi na trgih, ki so za slovenska podjetja novi, in sicer z namenom, da jim omogoči pridobivanje novih poslov in posledično ustrežnejšo geografsko disperzijo kupcev. Upošteva vse navedena dejstva je pooblaščen institucija svojo vlogo podpore slovenskemu izvozu uspešno realizirala.

Več informacij o zavarovanju izvoznih poslov v svetu in zlasti informacij o izvajanju zavarovalnih poslov pooblaščen institucije sledi v nadaljevanju poročila.

VII.1.2. Zavarovanje izvoznih poslov na svetovnem trgu

Zaključki na osnovi podatkov o zavarovalnih poslih članic Bernske unije in Praškega kluba za leto 2019 lahko odstopajo zaradi nihanj tečaja USD pri preračunu v EUR. Podatkovne dimenzije z vidika izraženosti v eni valuti lahko podajajo drugačne zaključke, kot če bi bile izražene v drugi valuti. Za namen koherentnosti predstavitve podatkov in ustreznih relativnih primerjav bodo omenjeni podatki v EUR, razen v uvodnem in zaključnem poglavju, kjer bodo podatkovni agregati tudi v USD ter zaključki temu primerni. Vse omembe podatkov v USD v drugih poglavjih so posebej navedene.

Skupni obseg sklenjenih kreditnih zavarovanj in zavarovanj investicij za leto 2019 je po poročanju članic Bernske unije in Praškega kluba dosegel 1.696 mrd EUR. Najvišji delež so predstavljala zavarovanja kratkoročnih izvoznih terjatev, ki so znašala skoraj 1.516 mrd EUR. Srednjeročna in dolgoročna kreditna zavarovanja, ki so jih sklenile izvozno kreditne agencije, so znašala 124 mrd EUR, zavarovanja investicij pa 56 mrd EUR.

Podjetja se odločajo za sklenitev zavarovanj s kreditnimi zavarovalnicami zaradi tveganj, ki jih povzročajo globalna nihanja ekonomskih kategorij (nihanje cen energentov, cen kovin in druga cenovna nihanja na blagovnih borzah), tveganja, ki izhajajo iz dinamike ekonomskih ciklov ter politična tveganja, ki so posledica spremenjenih geopolitičnih razmer. Informacija, da so kreditne zavarovalnice v letu

2018 zavarovale 12,5 % celotne svetovne trgovine, odraža zavedanje izvoznikov, uvoznikov in bank, ki vedno bolj prepoznavajo zavarovanje kreditnih rizikov kot pozitivni element za spodbudo blagovni in storitveni menjavi med ekonomskimi subjekti.

Skupna izpostavljenost iz sklenjenih zavarovanj je konec leta 2019 znašala 817,6 mrd EUR, kar je 13,4 % manj kot konec leta 2018. Znižanje je izhajalo iz naslova zavarovanih investicij in iz naslova zavarovanih srednjeročnih poslov v letu 2019.

Plačane škode so v letu 2019 znašale 5,3 mrd EUR, kar je za 10 odstotkov manj kot v letu 2018. V USD so se škode v 2019 v primerjavi z letom prej znižale za 12,1 odstotka. Pretežni del škod je pripisati zavarovanju srednjeročnih kreditov in kratkoročnih terjatev, škode iz naslova zavarovanja investicij predstavljajo manjši del.

Regresi za leto 2019 so bili na nivoju dolgoletnega povprečja. Vrednostno so se v primerjavi z letom 2018 povečali za 7,3 %. Pretežni del izterjanih zneskov pripada zavarovanju srednjeročnih kreditov, le manjši del kratkoročnim terjatvam, regresi za investicije so minimalni.

Tabela 10: Podatki o zavarovanih poslih (vir: spletna stran BU)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v mio EUR												
Obseg zavarovanih poslov	795.157,8	703.420,4	6.549.377,2	890.772,2	996.380,9	980.327,6	1.084.058,6	1.145.904,0	1.219.639,7	1.614.343,7	1.732.076,5	1.696.792,0
izpostavljenost (31.12.)	474.739,9	508.074,1	439.915,0	654.851,2	690.109,2	697.479,9	774.384,9	882.017,5	945.550,4	890.854,8	943.878,0	817.553,6
Plačane škode	1.671,0	3.823,4	2.661,7	3.022,7	3.438,8	3.252,3	3.640,3	5.508,2	6.010,6	5.215,5	5.914,7	5.323,0
Regresi	5.443,7	3.141,9	1.895,9	2.022,0	2.322,6	1.901,3	2.512,7	2.470,6	5.622,5	2.508,1	2.480,1	2.660,4

Tabela 11: Zavarovanje kratkoročnih in srednjeročnih poslov in investicij (vir: spletna stran Bernske Unije)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v mio EUR												
Kratkoročni izvozni posli												
Obseg zavarovanih poslov	643.792,8	535.825,8	6.368.545,6	683.716,7	782.996,1	792.374,9	865.044,7	903.203,6	955.061,3	1.396.854,1	1.508.612,3	1.516.687,2
izpostavljenost (31.12.)	804,0	1.693,5	1.135,7	1.030,6	1.378,2	1.387,4	1.653,3	2.372,2	2.629,9	2.306,8	2.429,3	2.708,0
Plačane škode	220,0	234,8	277,6	307,3	248,1	279,0	456,1	344,8	368,6	505,0	531,9	744,5
Regresi												
Srednjeročni izvozni posli												
Obseg zavarovanih poslov	109.808,3	133.312,7	131.084,8	149.056,8	137.431,7	115.903,8	137.488,3	156.873,2	157.059,0	134.947,4	146.616,9	124.038,0
izpostavljenost (31.12.)	371.476,9	406.396,5	299.258,1	499.083,6	521.788,0	519.521,3	576.826,6	653.559,9	685.542,5	643.877,8	667.002,9	608.530,2
Plačane škode	809,3	2.113,0	1.377,1	1.853,8	1.965,8	1.758,8	1.790,7	2.998,5	3.093,3	2.462,9	3.026,2	2.510,6
Regresi	5.215,8	2.900,4	1.607,5	1.695,5	1.993,2	1.566,1	1.988,7	2.115,1	5.191,5	1.917,5	1.822,8	1.874,8
Investicije												
Obseg zavarovanih poslov	41.556,7	34.281,8	49.746,8	57.998,6	75.953,0	72.048,9	81.525,6	85.827,1	107.519,4	82.542,2	76.847,2	56.066,9
izpostavljenost (31.12.)	103.262,9	101.677,6	140.656,8	155.767,6	168.321,2	177.958,6	197.558,3	228.457,5	260.008,0	246.977,1	276.875,2	209.023,4
Plačane škode	57,7	16,9	148,9	138,3	94,8	106,2	196,3	137,5	287,4	445,8	459,2	104,4
Regresi	7,9	6,6	10,9	19,2	81,2	56,2	68,0	10,7	62,4	85,7	125,5	41,1

* Na zaprtih spletnih straneh Bernske unije izpostavljenost iz naslova kratkoročnih poslov ni podana.

VII.1.2.1. Kratkoročni izvozni posli

Kratkoročne izvozne posle predstavljajo posli z ročnostjo plačil, krajšo od dveh let, v glavnem pa gre za terjatve s 30, 60 ali 90-dnevno zapadlostjo. Večinoma gre za dobave potrošniških dobrin in naravnih surovin.

Na področju zavarovanj kratkoročnih terjatev je opazna stabilna rast do konca leta 2018. V letu 2019 je rast minimalna in znaša le še 0,5 %.

Kratkoročnih zavarovanj se sklene največ v razvitih zahodnih državah. Pri tem prednjačijo ZDA, kjer je bilo sklenjenih 10,8 % vseh kratkoročnih zavarovanj, sledijo Nemčija 7,3 %, Francija in Velika Britanija 4,7 %, Italija 4,5 %, Kitajska 3,7 %, Španija 3,6 %, Nizozemska 3,1 %, Švica 2,6 % in Belgija 2,3 %.

PRISTOP K PODPORI IZVOZU

Izvoz je lahko gonilo gospodarstva, ne samo zaradi neposredno generirane proizvodnje izvoznikov, temveč tudi zaradi standardnih makroekonomskih multiplikativnih učinkov te proizvodnje na prihodke, potrošnjo in s tem dodatno proizvodnjo. Hkrati krepi celotno gospodarstvo, močne učinke ima tudi na domače dobavitelje, t.i. posredne izvoznike. Večjo konkurenčnost in rast proizvodnje je torej možno dosegati tudi s stopnjevanjem integracije nemenjalnega sektorja v izvozne verige vrednosti, kot nadomestitev tujih členov v verigi.

Izvoz je zato smiselno podpirati tudi posredno preko podpore v verigi vrednosti, ki podpira izvoz. To pomeni zagotavljanje ustreznih dobaviteljev in storitev za končne izvoznike. Konkurenčni izvoz je torej težko zagotavljati, če skrb za konkurenčnost ni prisotna tudi v nemenjalnem sektorju gospodarstva.

Pri podpori izvozu, tudi pri podpori financiranja izvoza, je nujno razmišljati dolgoročno in se ne osredotočati zgolj na točko posameznega izvoznega posla. Podpora izvozu mora biti tudi posredna, z zagotavljanjem možnosti izvoznim podjetjem, da premagujejo prebojne faze pri razvoju podjetja, da pridobijo ustrezno podporo za financiranje investicij in programov razvoja, raziskav in inovacij. Le podjetja s tehnološko dovršenostjo, visoko dodano vrednostjo in prožnostjo v odzivanju na tržne razmere lahko dolgoročno računajo na svoj izvozni potencial. Enako velja tudi za podporo drugim podjetjem, ki so vpeta v izvozne verige vrednosti.

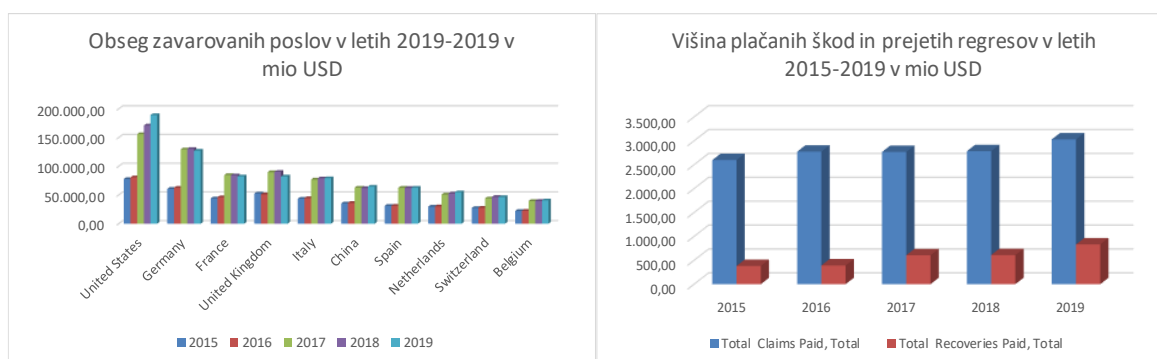
Zavedanje tveganj in njihovo obvladovanje: cikličnost izvoza, problem specializacije (tako produktne kot tehnološke), problem geostrateških negotovosti. Ta tveganja so neobvladljiva na ravni podjetij, gre za sistemska tveganja. Zato je tu tudi naloga države in institucionalnega okolja, da ponujajo mehanizme za obvladovanje tveganj in delovanje SID banke je ključno tudi na tem področju.

Prvih pet držav predstavlja več kot 32 % celotnega svetovnega zavarovalnega prometa, Evropa skupaj pa 61 % vseh kratkoročnih zavarovanj na svetu. Največji delež zavarovalnega prometa v letu 2019 so sklenile privatne zavarovalnice in sicer 73 %.

Plačane škode v 2019 so znašale 2,7 mrd EUR, kar je bilo 11,5 % več kot leto prej. To je najvišji znesek škod od leta 2014 naprej.

Prejeti regresi so se v letu 2019 glede na predhodno leto povečali za skoraj 40 %. Največ regresov je prejela izvozno kreditna agencija iz Kanade, sledita pa ji izvozno kreditni agenciji iz Francije in Nizozemske.

Slika 45: Obseg zavarovanih poslov, višina škod in regresov globalno

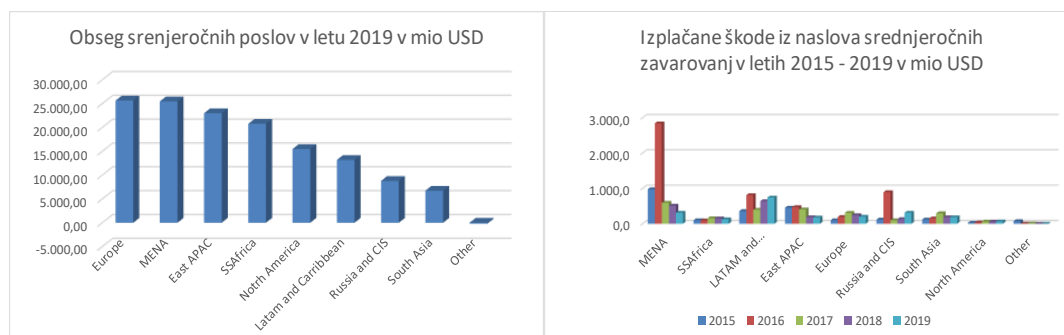


VII.1.2.2. Srednjeročni izvozni posli

Zavarovanja srednjeročnih in dolgoročnih kreditov se nanašajo pretežno na zavarovanja izvoza kapitalskih dobrin. Omenjene transakcije imajo daljše odplačilne roke, najpogosteje od pet do sedem let, za nekatere projekte kot na primer projekte izrabe obnovljivih virov energije ali izgradnje infrastrukturnih objektov pa tudi do deset oziroma petnajst let. V teh poslih so zavarovanci večinoma banke, ki financirajo omenjene posle. Običajno so zavarovani komercialni in politični riziki. Posli, ki jih zavarujejo izvozno kreditne agencije morajo običajno vsebovati določen delež nacionalne komponente ali nacionalni interes.

Obseg sklenjenih zavarovanj srednjeročnih kreditov v 2019, merjen v EUR valuti, je bil v primerjavi z letom 2018 nižji za 15,4 %. V kolikor se ga meri v USD, se zniža za 17,3 %.

Slika 46: Obseg sklenjenih srednjeročnih izvoznih poslov in izplačane škode globalno



Relativno največji delež novih zavarovanj srednjeročnih kreditov v 2019 je bil sklenjen v državah Katar, Oman, ZDA, Velika Britanija in Švica. Regijsko pa po obsegu poslov prednjači Evropa in države Bližnjega vzhoda, sledijo države vzhodne Azije in Podsaharske Afrike.

Največje transakcije, predvsem v države Bližnjega vzhoda, so bile povezane z zavarovanjem izvoza orožja. Ostali sektorji so transport, infrastruktura ter energija.

Izpostavljenost iz naslova srednjeročnih zavarovanj se je konec leta 2019 v primerjavi s stanjem konec leta 2018 znižala, kar je posledica nižjega obsega novih poslov, pri čemer pa imajo novi posli daljšo ročnost.

Vrednost izplačanih škod v 2019 je bila za 17 % nižja kot leto prej. Vrednostno največje škode so bile plačane v Latinski Ameriki ter Karibskih otokih (Mehika, Venezuela, Brazilija), v Južni Aziji (Indija) ter v državah EU (Španija, Slovaška, Francija).

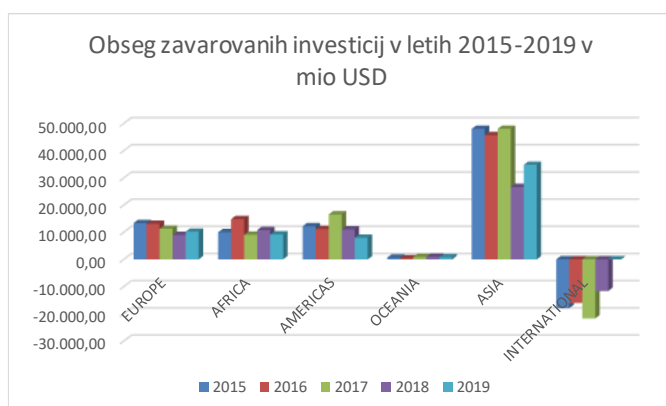
Prejeti regresi iz naslova zavarovanih srednjeročnih poslov so se v letu 2019 znižali, saj so dosegli le tretjino vrednosti kot leto prej.

VII.1.2.3. Zavarovanje investicij

Zavarovanje investicij vključuje širok nabor zavarovalnih produktov, ki obsegajo zavarovanje prvenstveno političnih tveganj, v določenih produktih inačicah pa tudi zavarovanje komercialnih tveganj. Nekatere zavarovalnice v okviru tega produkta zavarujejo tudi razne oblike finančnih naložb in vrednostnih papirjev.

V letu 2019 je bil sicer zabeležen 28,7-odstotni padec obsega zavarovanih investicij v primerjavi s predhodnim letom, merjeno v USD, oziroma skoraj 27-odstotni padec, merjeno v EUR.

Slika 47: Obseg zavarovanih investicij globalno



Izpostavljenost iz naslova zavarovanj investicij se je konec leta 2019 v primerjavi s stanjem konec leta 2018 znižala za približno 24,5 %. Nižji rezultat je posledica nižjega obsega novih poslov kot tudi izteka veljavnosti nekaterih poslov.

Plačila škod so se v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 znižala za 4,4-krat. Največ plačanih škod je bilo za zavarovane investicije na Tajskem, v Singapurju in Madagaskarju.

V letu 2019 je bil v primerjavi z 2018 iz naslova zavarovanih investicij zabeležen znatno nižji znesek izterjanih regresov. Vrednostno izstopa regres iz Singapurja, z veliko nižjimi zneski sledita Tanzanija in Timor-Leste.

VII.2. MEDNARODNO ZAVAROVANJE, KI GA IZVAJA SID BANKA

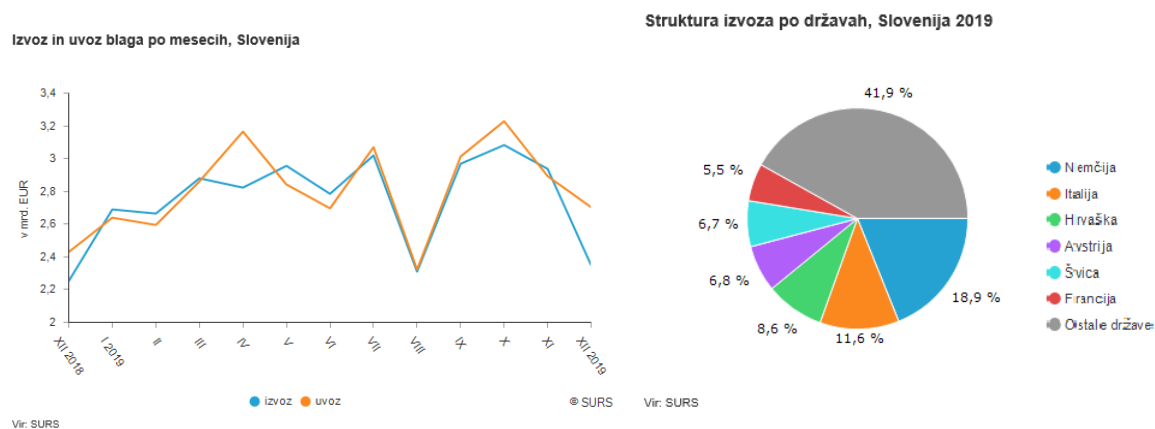
VII.2.1. Splošno

VII.2.1.1. Slovensko poslovno okolje in slovenski izvoz v letu 2019

Po začasnih podatkih Statističnega urada RS (SURS) je v obdobju 1–12/2019 slovenski izvoz blaga znašal 33,5 mrd EUR, uvoz pa 34,0 mrd EUR.

V celotni blagovni menjavi s tujino je Slovenija v letu 2019 ustvarila primanjkljaj v vrednosti 0,6 mrd EUR (pokritost uvoza z izvozom je bila 98,3-odstotna), medtem ko je v zadnjih nekaj letih ustvarila presežek. V letu 2019 je ustvarila primanjkljaj tudi pri trgovanju z obema skupinama evropskih držav (državami EU in državami nečlanicami).

Slika 48: Slovenski izvoz in uvoz blaga v letu 2019 v % in struktura izvoza



Najpomembnejši izvozni trg še naprej ostaja Nemčija, kamor so podjetja v letu 2019 izvozila 18,9 % celotnega izvoza. Na drugem mestu je Italija, ki beleži 11,6 % celotnega izvoza Slovenije, sledijo pa Hrvaška (8,6 %), Avstrija (6,8 %) in Švica (6,7 %). Iz teh držav je tudi uvozila največ blaga.

Med prvih deset izvoznih trgov slovenskega gospodarstva sodijo še: Francija, Poljska, Srbija, Madžarska ter Ruska Federacija. Omenjene države so naše najpomembnejše trgovinske partnerice v vseh letih od leta 2000 dalje.

Najpomembnejši proizvodi v celotnem izvozu blaga v letu 2019 so bili proizvodi iz skupin cestna vozila, medicinski in farmacevtski proizvodi ter proizvodi iz skupine električni stroji, naprave. V celotnem uvozu blaga pa prav tako proizvodi iz skupin cestna vozila ter medicinski in farmacevtski proizvodi, sledili so proizvodi iz skupine nafta in naftni derivati.

Rast izvoza in proizvodnje predelovalnih dejavnosti se je v 2019 ob krepitvi tujega povpraševanja in ohranjanju ugodnega konkurenčnega položaja nadaljevala. Ugodna gibanja na trgu dela so okrepila zasebno potrošnjo in pomembno prispevala k rasti prihodka v trgovini in v storitvah, povezanih s preživljanjem prostega časa. Nadaljevala se je tudi rast prihodka v drugih tržnih storitvah. Z gospodarsko oživitvijo se je povečalo tudi povpraševanje po produktih kratkoročnega zavarovanja SID banke.

VII.2.1.2. Zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji

VII.2.1.2.1. Obseg zavarovanih poslov

Obseg poslov je v letu 2019 znašal 1.267.203 tisoč EUR, kar je 56,8-odstotno povečanje v primerjavi z letom prej. Večji zavarovalni obsegi so bili realizirani predvsem pri kratkoročnih poslih, predvsem pri pozavarovanju kratkoročnih terjatev. Po številu izdanih zavarovalnih polic izstopa zavarovanje bančnih garancij, kjer je bilo zavarovanih veliko transakcij manjših vrednosti.

Realiziran obseg v letu 2019 predstavlja 8,9 % največjega mogočega zneska na novo prevzetih letnih obveznostih, opredeljenega v ZZFMGP. V strukturi realiziranega obsega zavarovanih poslov ima največji 82,2-odstotni delež pozavarovanje kratkoročnih izvoznih terjatev (obnovljiva zavarovanja kratkoročnih nemarketabilnih rizikov), sledi zavarovanje izhodnih investicij (15,2-odstotni delež), preostalo se nanaša na zavarovanje srednjeročnih kreditov, kratkoročnih garancij, srednjeročnih kreditov za pripravo na izvoz, srednjeročnih garancij ter kratkoročnih kreditov in kratkoročnih kreditov za pripravo na izvoz.

Struktura zavarovanj po državah se po letih bistveno ne spreminja. V letu 2019 se največji delež nanaša na zavarovalne posle v Rusiji (35 %), sledijo Srbija (13,7 %),

Ukrajina (8,5 %), Bosna in Hercegovina (6,8 %), Hrvaška (6,4 %), ZDA (4,7 %), Severna Makedonija (2,8 %), Črna gora (2,1 %) in Turčija (2 %).

Tabela 12: Zavarovanje pred nemarketabilnimi riziki v imenu in za račun države v obdobju 2008–2019

v mio EUR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obseg zavarovanih poslov	914,3	952,5	1.440,1	1.203,4	942,3	919,8	798,7	644,6	538,9	613,1	807,9	1.267,2
Izpostavljenost (31.12.) – neto*	932,8	962,0	1.032,3	747,6	689,3	682,8	550,2	519,0	489,0	586,8	600,3	763,5
Premije	4,1	4,8	8,2	9,1	6,9	9,1	5,4	4,1	3,3	3,4	8,6	5,7
Potencialne škode	8,7	36,2	0,4	0,8	3,5	6,0	9,8	1,8	4,5	2,5	0,7	0,3
Škode v obravnavi	0,2	0,2	4,1	3,9	10,3	1,8	0,6	1,8	1,3	2,2	1,5	1,5
Plačane škode	0,0	4,9	3,0	1,2	6,7	9,8	38,0	6,1	0,5	15,3	1,0	0,0
Regresi	0,1	0,0	0,1	0,1	0,5	1,1	0,3	0,3	8,6	1,1	0,2	0,2
Presežek prih. nad odh.	6,9	0,1	4,2	5,5	2,1	0,6	-33,2	-1,3	12,2	-10,0	8,4	6,3

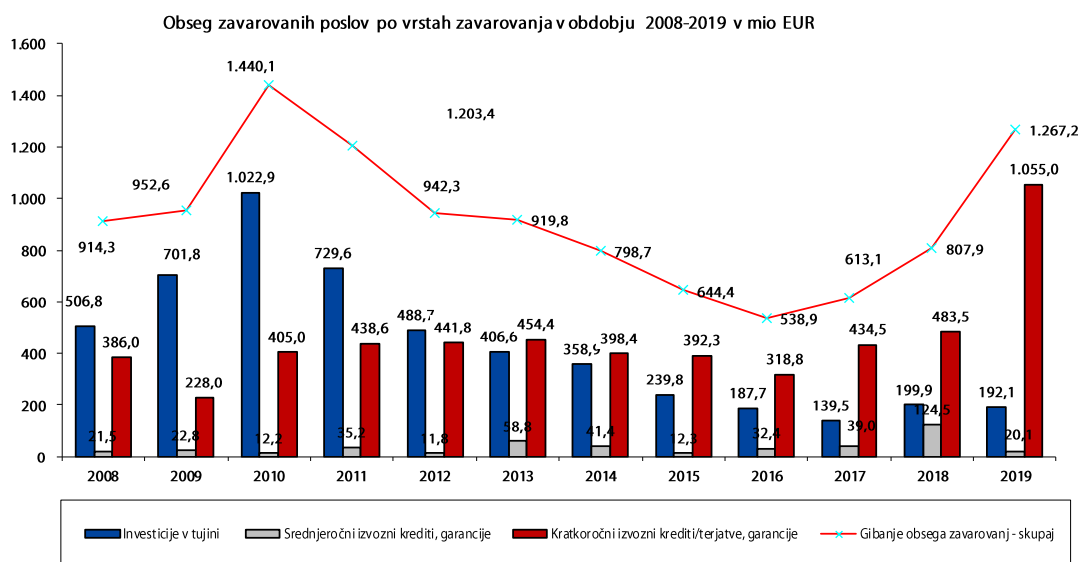
*Pri izpostavljenosti so skladno z ZZFMGP in glede na njihovo naravo (zavezujoče) upoštevane tudi obljube.

Največ poslov zavarovanja in financiranja je še vedno sklenjenih za projekte slovenskih podjetij v državah nekdanje Sovjetske zveze in nekdanje Jugoslavije. V zvezi z novimi trgi za zavarovanje oziroma financiranje izvoza postajajo vse aktualnejše afriške države. V letu 2019 se je začel postopek uskladitve sporazuma o sodelovanju z Gansko izvozno in razvojno banko, s katerim se bo slovenskim izvoznikom približal ganski trg. Hkrati potekajo še postopki realizacije prvega izvoznega posla prek te banke, kar utrjuje prihodnja izvozna pričakovanja. Podobno se dogaja tudi v Ugandi in Angoli. Spodbudne so bile informacije tudi o nekaterih drugih državah v tej regiji. Pojav pandemije Covid-19 je vse napovedane dolgoročne posle zamaknil na konec leta 2020 oziroma celo v 2021. Resen izziv za te posle sta tudi dolžina procedur in administracija v Afriki.

Pri bankah in tudi pri podjetjih se nadaljuje trend zmanjševanja rigidnosti pri sprejemanju tveganj. Posledično se podjetja in banke na SID banko obračajo le v primeru kompleksnih, zahtevnih struktur za zavarovanje, kar terja več znanja in kreativnosti pri strukturiranju poslov. Razmere so s pojavom Covid-19 postale še kompleksnejše, pri čemer ni mogoče izključiti, da bodo poslovne banke začasno opustile posle strukturiranja izvoznega financiranja, dokler razmere glede pandemije ne postanejo jasnejše.

Na področju zavarovanja slovenskih izhodnih investicij beleži SID banka nižje vrednosti pokritja kot pri terjatvah. Konec leta 2019 je le-to znašalo 2,9 %. Razlogi za nižje pokritje v letu 2019 so zmanjšani investicijski ciklusi slovenskih podjetij, približevanje ciljnih investicijskih držav Evropski uniji in s tem zniževanje njihove rizičnosti ter predčasne odpovedi nekaterih večjih zavarovalnih polic.

Slika 49: Obseg zavarovanih poslov po vrstah zavarovanja v obdobju 2008-2019 v mio EUR



Napovedi o gibanju bodočih zavarovanj srednjeročnih izvoznih kreditov so v razmerah Covid-19 negotove. Upošteva se prejeta povpraševanja podjetij bi bilo mogoče pričakovati, da so največje poslovne priložnosti na področju zavarovanja izvoznega financiranja, vendar se uspešno realizira le majhno število poslov. Ti posli so zahtevni z vidika strukturiranja, riziki so kompleksni, vključujejo veliko deležnikov, zato terjajo veliko časa in znanja. Hkrati je vstopanje na tretje trge za slovenske izvoznike vse večja ekonomska nuja, ki pa je praviloma brez izvoznega financiranja neuspešno. Tega se izvozniki vse bolj zavedajo, z njimi pa tudi poslovne banke, ki vse bolj krepijo oddelke za zunanjetrgovinsko financiranje, zato je mogoče pričakovati, da bo teh poslov v prihodnosti vse več.

Izziv ostaja zagotavljanje zavarovalne podpore malim in srednje velikim izvoznikom, ki jih bo SID banka spodbujala, da se v izvoznih poslih med seboj povezujejo, da tako skupaj dosežejo zahtevano finančno moč.

Tabela 13: Slovenski izvoz blaga, obseg zavarovanih poslov Skupine SID banka in pokritost v letu 2019 (v EUR)

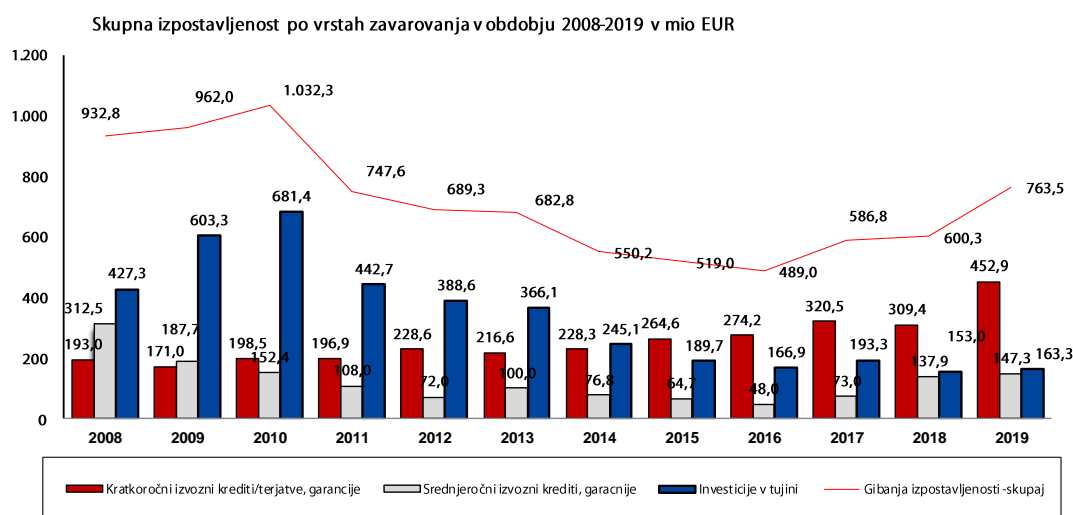
Država	Slovenski izvoz blaga I-XII/2019	Obseg (po)zavarovanih poslov SID banka I-XII/2019	Pokritost slovenskega izvoza posamezne države z zavarovanjem SID banka v %	Država	Slovenski izvoz blaga I-XII/2019	Obseg zavarovanih poslov SID banka I-XII/2019	Pokritost slovenskega izvoza posamezne države z zavarovanjem SID banka v %
Nemčija	6.327.895.631	13.701.949	0,22	Kuvajt	15.627.447	943.966	6,04
Italija	3.882.999.413	150.000	0,00	Indonezija	14.380.254	598.483	4,16
Hrvaška	2.891.416.289	334.102	0,01	Kolumbija	14.332.950	2.313.826	16,14
Srbija	972.343.191	144.048.042	14,81	Tunžija	14.218.988	1.623.592	11,42
Ruska federacija	886.376.892	443.853.066	50,07	Mongolija	13.971.855	8.374.777	59,94
Bosna in Hercegovina	788.947.550	72.906.557	9,24	Filipini	13.394.754	168.369	1,26
Češka republika	728.392.398	39.600	0,01	Argentina	13.293.856	1.202.373	9,04
Turčija	303.234.923	25.982.424	8,57	Jordanija	13.016.899	735.366	5,65
Kitajska	265.542.498	7.835.546	2,95	Kirgizka republika	11.355.386	620.237	5,46
Ukrajina	218.109.643	108.075.243	49,55	Armenija	11.131.273	3.078.597	27,66
Republika Severna Makedonija	205.520.542	30.370.297	14,78	Peru	10.523.029	77.214	0,73
Kosovo	123.869.456	5.526.949	4,46	Panama	10.486.963	3.267.493	31,16
Indija	114.826.444	4.192.577	3,65	Katar	10.446.363	196.450	1,88
Črna gora	104.421.068	26.931.195	25,79	Gana	10.202.384	27.085	0,27
Saudova Arabija	101.339.233	1.813.280	1,79	Lihtenštajn	9.153.728	80.679	0,88
Grčija	96.204.222	18.544.132	19,28	San Marino	9.062.529	6.050.140	66,76
Ažirija	88.155.303	839.870	0,95	Pakistan	6.355.921	4.470	0,07
Kazahstan	85.650.014	13.363.676	15,60	Bangladeš	6.142.231	166.302	2,71
Egipt	81.313.627	4.192.962	5,16	Tadžikistan	5.496.255	609.233	11,08
Mehika	76.763.571	3.267.626	4,26	Etiopija	4.139.373	298.639	7,21
Združeni arabski emirati	74.580.194	10.258.873	13,76	Bahrajn	3.737.481	27.783	0,74
Belorusija	68.381.610	20.205.441	29,55	Ekvador	3.224.244	769.875	23,88
Izrael	58.304.601	14.157.855	24,28	Šrilanka	3.135.773	177.709	5,67
Hongkong	54.371.019	2.052.548	3,78	Kenja	3.095.463	49.723	1,61
Albanija	51.302.209	3.312.470	6,46	Senegal	2.472.406	36.982	1,50
Brazila	51.252.605	8.528.392	16,64	Uganda	2.152.377	17.151	0,80
Iran (Islamska republika)	48.935.472	1.149.752	2,35	Paragvaj	2.028.941	13.218	0,65
Južna Afrika	47.723.945	9.826.671	20,59	Tanzanija (Zdr. rep.)	2.022.309	20.319	1,00
Uzbekistan	42.292.042	18.023.381	42,62	Mauritius	1.965.488	1.688.404	85,90
Vietnam	32.650.346	399.769	1,22	Kostarika	1.626.464	149.673	9,20
Singapur	31.385.124	636.428	2,03	Kongo, Demokr. republika	1.595.428	800.228	50,16
Tajska	29.633.896	655.749	2,21	Urugvaj	1.159.311	20.543	1,77
Tajvan	25.502.768	1.178.916	4,62	Palestinsko ozemlje	1.042.219	125.291	12,02
Gruzija	24.809.561	7.217.403	29,09	Dominikanska republika	739.169	61.023	8,26
Malezija	24.411.214	307.615	1,26	Ferski otoki	597.729	137.023	22,92
Maroko	23.300.656	2.112.464	9,07	Salvador	557.000	28.709	5,15
Moldavija, Republika	21.927.170	3.988.248	18,19	Bolivija	503.831	19.608	3,89
Čile	20.216.923	2.065.579	10,22	Surinam	389.988	22.896	5,87
Azerbajdžan	17.164.726	6.105.498	35,57	Bermudi	360.398	23.855	6,62
Libanon	17.129.014	1.788.461	10,44	Ruanda	255.237	14.522	5,69
				Skupaj po zavarovanih državah	19.358.221.715	1.074.582.430	5,55
				Ostale države	14.160.366.699	487.993	0,00
				Skupaj	33.518.588.414	1.075.070.423	3,21

V prihodnjih letih sicer ni pričakovati takšnega obsega povpraševanj po zavarovanju investicij kot smo ga beležili v obdobju pred prejšnjo globalno krizo oziroma v obdobju od leta 2007 do leta 2012. Vseeno pa je v prihodnje pričakovati nekoliko intenzivnejšo dinamiko povpraševanja po zavarovanju investicij, predvsem na področju držav bivše Jugoslavije, predvsem na Hrvaškem in v BiH. Dobri izgledi so bili tudi za Rusijo in Kazahstan, kar pa lahko razmere pandemije Covid-19 tudi spremenijo.

VII.2.1.2.2. Izpostavljenost

Izpostavljenost iz naslova veljavnih zavarovalnih polic je ob koncu leta 2019 znašala 729.609 tisoč EUR. Izpostavljenost iz naslova danih zavezujočih obljub za zavarovanje, ki se v skladu z ZZFMGP prišteva k skupni neto izpostavljenosti, pa 33.865 tisoč EUR. Skupna izpostavljenost iz zavarovanih poslov za državni račun in izdanih zavezujočih obljub za zavarovanje je tako dosegla 763.475 tisoč EUR in se je v primerjavi s stanjem konec leta 2018 povečala za 27,2 %. Razlog za višjo izpostavljenost je predvsem v večjem obsegu sklenjenih (po)zavarovalnih poslov.

Slika 50: Skupna izpostavljenost po vrstah zavarovanja v obdobju 2008–2019 v mio EUR



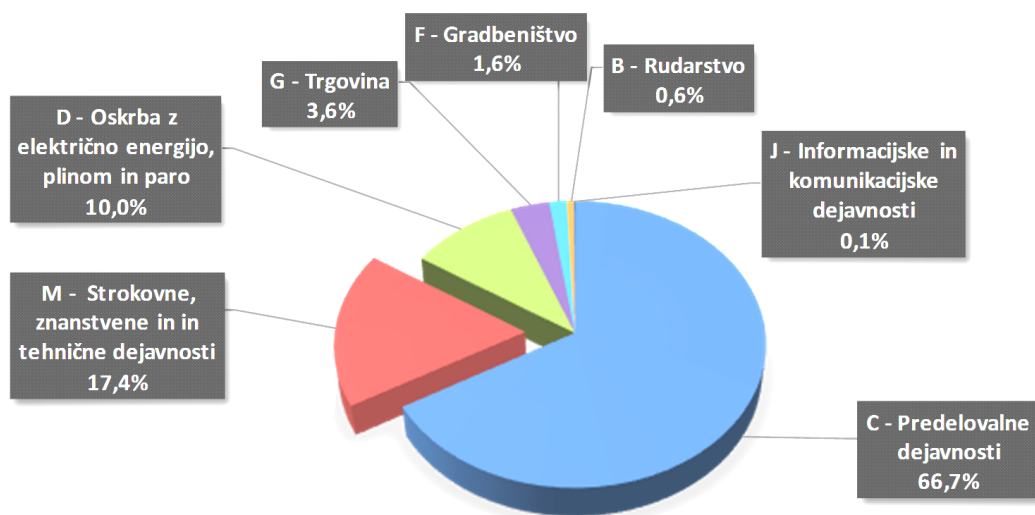
Vrednost skupne izpostavljenosti predstavlja 36,4 % maksimalnega limita, opredeljenega v ZIPRS za leto 2019, in 1,8 % limita, ki ga opredeljuje ZZFMGP.

V zavarovalnem portfelju je bila v letu 2019 najvišja izpostavljenost izkazana do Rusije, Belorusije, Srbije, Hrvaške, ZDA, Ukrajine, Bosne in Hercegovine, Severne Makedonije in Črne gore.

Iz slike na naslednji strani je razvidno, da je bilo v strukturi izpostavljenosti vseh zavarovanih izvoznih poslov in investicij po dejavnostih največ izvoznih poslov zavarovanih iz predelovalne dejavnosti (66,7 %), kar je odraz vodilne vloge farmacevtske industrije v slovenskem izvozu. Sledi dejavnost strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (17,4 %), oskrba z električno energijo, plinom in paro (10,0

%), trgovina (3,6 %), gradbeništvo (1,6 %), rudarstvo (0,6 %) in na koncu z minimalnimi odstotki informacijske in komunikacijske dejavnosti (0,1 %).

Slika 51: Izpostavljenost iz veljavnih (po)zavarovanj po dejavnostih na dan 31. 12. 2019



VII.2.1.2.3. Druge zavarovalno-tehnične postavke

Zavarovalne premije in provizije iz zavarovanja pred nemarketabilnimi riziki so v letu 2019 znašale 5.744 tisoč EUR in so se v primerjavi z letom 2018 znižale za 33,4 %. Nižja zavarovalna premija ne sledi večjemu obsegu zavarovanih poslov. V strukturi plačane premije pripada največji delež srednjeročnim kreditom, sledijo premije iz (po)zavarovanih kratkoročnih izvoznih terjatev in premije za zavarovanje investicij.

Nižja zavarovalna premija je posledica strukture zavarovanih poslov. V letu 2019 je bilo v primerjavi z letom prej realiziranih bistveno več zavarovanj kratkoročnih poslov in manj srednjeročnih. Premijske stopnje iz naslova kratkoročnih zavarovanj so v primerjavi s srednjeročnimi nižje, posledično so iz teh poslov nižje tudi premije. Prihodki iz obdelovalnih provizij so zanemarljivi, saj jih SID banka skladno s poslovno politiko in veljavnimi ceniki v primeru izvedbe posameznih izvoznih poslov oziroma investicij všteje v premijo.

Plačane škode so v letu 2019 znašale 32 tisoč EUR, kar je bistveno manj kot leto prej (2018: 979 tisoč EUR). Izplačana je bila ena manjša škoda iz naslova pozavarovanja kratkoročnih terjatev, preostanek izhaja iz naslova stroškov izterjav že plačanih škod iz preteklih let.

Tabela 14: Zavarovalno tehnični rezultat

Druge zavarovalno-tehnične postavke

	31. 12. 2019 oz. 1-12/2019	31. 12. 2018 oz. 1-12/2018	Indeks 2019/2018
zneski v tisoč EUR			
Premije in provizije	5.744	8.624	66,6
Potencialne škode	293	639	45,9
Škode v obravnavi	1.544	1.531	100,8
Plačane škode	(32)	(979)	3,3
Regresi	151	207	72,9
Zavarovalno-tehnični rezultat	5.180	7.290	71,1
Prihodki od naložbenja	1.091	1.088	100,3
Presežek prihodkov nad odhodki	6.271	8.378	74,9

Obseg škod v obravnavi (vloženi odškodninski zahtevki) po stanju na dan 31. 12. 2019 znaša 1.544 tisoč EUR oziroma 13 tisoč EUR več kot konec leta 2018.

Vrednost potencialnih škod (293 tisoč EUR) se je v letu 2019 glede na leto 2018 zmanjšala za 347 tisoč EUR in izhaja izključno iz pozavarovanih kratkoročnih terjatev.

Zavarovalno-tehnični rezultat za leto 2019 je dosegel 5.180 tisoč EUR (leto 2018: 7.290 tisoč EUR). Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 6.271 tisoč EUR (v letu 2018: 8.378 tisoč EUR).

Tabela 15: Škodni rezultat od leta 1993 do leta 2019:

IZKA Z POSLOVNEGA IZIDA (v 000 EUR)	1.1.- 31.12.1993	1.1.- 31.12.1994	1.1.- 31.12.1995	1.1.- 31.12.1996	1.1.- 31.12.1997	1.1.- 31.12.1998	1.1.- 31.12.1999	1.1.- 31.12.2000	1.1.- 31.12.2001	1.1.- 31.12.2002	1.1.- 31.12.2003	1.1.- 31.12.2004	1.1.- 31.12.2005
- premije in provizije	18	140	293	695	840	1.210	3.700	5.600	6.700	7.700	5.802	4.716	6.583
- škode		-185	-179	-67	-194	-110	-2.500	-1.800	-2.500	-3.400	-416	-2.125	-3.243
- regresi							400	200	1.100	44	174	67	
- bonusi (zavarovalni, pozavarovalni)													
- plačane pozavarovalne premije in provizije												-168	-123
Zavarovalno tehnični rezultat	18	-45	114	628	646	1.100	1.200	4.200	4.400	5.400	5.430	2.597	3.284

IZKA Z POSLOVNEGA IZIDA (v 000 EUR)	1.1.- 31.12.2006	1.1.- 31.12.2007	1.1.- 31.12.2008	1.1.- 31.12.2009	1.1.- 31.12.2010	1.1.- 31.12.2011	1.1.- 31.12.2012	1.1.- 31.12.2013	1.1.- 31.12.2014	1.1.- 31.12.2015	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2019
- premije in provizije	6.675	4.011	4.269	4.823	8.226	9.129	6.945	9.073	5.371	4.136	3.291	3.560	8.624	5.744
- škode	-994	-349	-13	-4.897	-2.990	-1.171	-6.679	-9.792	-38.044	-6.134	-458	-15.302	-979	-32
- regresi	81	68	71	6	90	94	490	1.074	266	282	8.568	1.142	207	151
- bonusi (zavarovalni, pozavarovalni)			-1		-1	-122	-5	-230	-217	-44	-2	-3	-23	-2
- plačane pozavarovalne premije in provizije	-468	-280	-393	-408	-1.038	-3.242	-1.468	-1.389	-2.577	-821	-514	-625	-539	-681
Zavarovalno tehnični rezultat	5.294	3.449	3.934	-476	4.287	4.688	-717	-1.264	-35.201	-2.581	10.885	-11.228	7.290	5.180

Škodni rezultat poslovanja v obdobju od 1993 do 2019

Kumulativni škodni rezultat je v obdobju od leta 1993 do 2019 znašal približno 5,2 mio EUR. Prejete premije in provizije (brez rezultatov naložb) so kljub visokim

plačanim škodam v obdobju od 2012 do 2017 zadostovale za pokritje vseh nastalih škodnih dogodkov.

VII.2.2. Zavarovanje poslov

VII.2.2.1. Zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji po vrstah zavarovanj

V tabeli 16 so prikazani podatki o rezultatih poslovanja SID banke v imenu in za račun Republike Slovenije iz naslova izvajanja storitev zavarovanja pred nemarketabilnimi tveganji po posameznih vrstah zavarovanj.

Tabela 16: Zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji v imenu in za račun države v obdobju 2008–2019 po vrstah zavarovanj

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v mio EUR												
Kratkoročni izvozni krediti/terjatve/garancije												
Obseg zavarovanih poslov	386,0	227,9	404,9	438,6	441,8	454,4	398,4	392,3	318,8	434,5	483,5	1.055,0
Izpostavljenost (31.12)	193,0	171,0	198,5	195,5	228,6	216,6	228,3	264,6	274,2	320,5	309,4	452,9
Premije	0,7	0,5	2,6	3,3	3,1	3,1	2,4	2,1	1,7	2,0	1,9	2,2
Potencialne škode	2,3	2,6	0,2	0,7	2,8	4,3	3,3	1,8	4,5	2,3	0,6	0,3
Škode v obravnavi	0,1	0,1	0,0	4,0	0,3	0,7	0,5	0,4	0,3	1,3	0,6	0,6
Plačane škode	0,0	0,0	0,1	0,1	1,3	0,1	1,1	1,7	0,0	15,2	1,0	0,0
Regresi	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjeročni izvozni krediti/garancije												
Obseg zavarovanih poslov	21,6	22,8	12,2	35,2	11,9	58,8	41,4	12,3	32,4	39,0	124,5	20,1
izpostavljenost (31.12.)*	312,5	182,2	152,4	108,0	72,0	100,1	76,9	64,7	48,0	73,0	129,0	147,3
Premije	1,0	0,7	1,6	1,3	0,7	3,0	0,7	0,3	0,5	0,4	5,4	2,6
Potencialne škode	6,3	33,6	0,2	0,1	0,1	1,7	1,2	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0
Škode v obravnavi	0,1	0,1	4,1	3,5	4,0	1,1	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1
Plačane škode	0,0	4,9	2,9	1,1	5,4	3,7	1,4	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0
Regresi	0,0	0,0	0,1	0,1	0,5	1,1	0,1	0,0	1,0	0,8	0,2	0,1
Investicije v tujini												
Obseg zavarovanih poslov	506,8	701,8	1.023,0	729,6	488,7	406,6	358,9	239,8	187,7	139,5	199,9	192,1
izpostavljenost (31.12.)	427,3	603,3	681,4	442,7	388,6	366,1	245,1	189,7	166,9	193,3	161,9	163,3
Premije	2,4	3,7	4,0	4,5	3,1	2,9	2,2	1,7	1,1	0,9	1,2	1,0
Potencialne škode	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	5,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Škode v obravnavi	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Plačane škode	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	35,6	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Regresi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	7,5	0,3	0,0	0,0
v mio EUR												
povečanje VR - vplačilo MF								20,0	0,0	11,9	13,7	0,0
varnostne rezerve	109,9	120,0	124,2	129,7	131,9	132,5	99,3	118,0	130,2	132,2	154,3	160,6

* Pri izpostavljenosti so skladno z ZZFMGP in glede na njihovo naravo (zavezujoče) upoštevane tudi obljube.

VII.2.2.1.1. Zavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov/terjatev in garancij

Obseg kratkoročnih zavarovanj na področju (po)zavarovanja izvoznih terjatev, garancij in priprave na izvoz je v letu 2019 znašal 1.055.010 tisoč EUR, kar je 2,2-krat več kot leto prej.

Večina kratkoročnih zavarovanj se nanaša na pozavarovanje kratkoročnih obnovljivih izvoznih terjatev na podlagi pozavarovalnih pogodb, ki jih ima SID banka sklenjene s Coface PKZ in Zavarovalnico Triglav. Le manjši del se nanaša na zavarovanje individualnih izvoznih poslov.

Realiziran obseg kratkoročnih zavarovanj v letu 2019 je večinoma povezan z izvoznimi posli na področju Rusije, Srbije, Ukrajine, Bosne in Hercegovine, Severne Makedonije, Črne gore, ki jim sledijo druge države z nižjimi vrednostmi. Izpostavljenost iz teh poslov, vključujoč obljube, je konec leta 2019 znašala 452.896 tisoč EUR, kar pomeni 46,4-odstotno povečanje v primerjavi s stanjem konec leta 2018 (309.419 tisoč EUR).

Večjemu obsegu kratkoročnih zavarovanj v letu 2019 je le deloma sledila realizirana zavarovalna premija, ki se je povečala za 10,7 % in je znašala 2.155 tisoč EUR. Vzrok je nadaljnje padanje cen kratkoročnih zavarovanj, deloma tudi spremenjena struktura rizikov na podlagi prenovljene pozavarovalne pogodbe med SID banko in Coface PKZ, ki je določala delitev prevzetih nemarketabilnih rizikov SID banke z zasebnim trgom v razmerju 50 : 50. Kljub večjemu obsegu zavarovanih terjatev se je število izvoznikov zmanjšalo, v zavarovanje pa je bilo prevzetih več tujih dolžnikov, kar pomeni večjo razpršitev prevzetih tveganj z vidika zavarovanja terjatev.

V letu 2020 banka pričakuje bistveno povečanje obsega in izpostavljenosti iz kratkoročnih zavarovanj, predvsem iz naslova pozavarovanj kratkoročnih poslovnih terjatev, kar bo posledica pandemije Covid-19. Evropska komisija je že prepoznala tržno vrzel na področju zavarovanj vseh izvoznih terjatev, ne glede na ročnost in državo dolžnika. Posledično bo lahko SID banka (po)zavarovala tudi kratkoročne terjatve do dolžnikov iz držav EU in OECD.

VII.2.2.1.2. Zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov

Največji delež zavarovanih srednjeročnih izvoznih kreditov, bančnih garancij in kreditov za pripravo na izvoz v letu 2019 se je nanašal na izvoz komunikacijskih in drugih električnih naprav, orodij in strojev, gradbeništva ter storitev iz naslova inženirskega in tehničnega svetovanja. Največ srednjeročnih poslov je bilo

zavarovanih za terjatve do kupcev iz Črne gore ter Nemčije, Ukrajine, Belorusije, Hrvaške, Alžirije in Rusije. Obseg zavarovanih srednjeročnih izvoznih kreditov je vsako leto podvržen precejšnemu nihanju zaradi majhnega števila letno izvedenih projektov in njihove velikosti.

V letu 2019 se je obseg realiziranih zavarovanj na področju srednjeročnih izvoznih poslov (kreditov, bančnih garancij in kreditov za pripravo na izvoz) v primerjavi z letom prej zmanjšal in je znašal 20.061 tisoč EUR (2018: 124.506 tisoč EUR). V letu 2018 sta bila sklenjena dva srednjeročna posla, ki sta po velikosti zelo odstopala navzgor v primerjavi z ostalimi posli, v letu 2019 pa ni bilo nobenega, ki bi bil primerljiv po vrednosti. En posel se je celo zamaknil v naslednje leto.

Izpostavljenost iz naslova zavarovanj srednjeročnih izvoznih kreditov, bančnih garancij in kreditov za pripravo na izvoz (sklenjene zavarovalne police in obljube) je 31. 12. 2019 znašala 156.143 tisoč EUR, pri čemer med državami po izpostavljenosti z 69,8-odstotnim deležem prevladuje Belorusija. V letu 2019 so znašale premije iz naslova teh zavarovanj 2.561 tisoč EUR. Plačane škode iz zavarovanja srednjeročnih izvoznih kreditov so v letu 2019 znašale 15 tisoč EUR.

Do konca leta 2020 se bosta po pričakovanjih obseg in izpostavljenost iz zavarovanja srednjeročnih poslov povečala. Ocena rasti temelji predvsem na zavarovanju kreditov za pripravo na izvoz, po katerih se ocenjuje, da se bo bistveno povečalo povpraševanje zaradi nastalih razmer pandemije Covid-19. Obseg zavarovanih srednjeročnih izvoznih kreditov pa se bo najverjetneje zmanjšal, saj so vsi posli večjih vrednosti, za katere so povpraševali slovenski izvozniki in pri katerih bi z zavarovanjem sodelovala SID banka prestavljeni na obdobje po pandemiji Covid-19.

VII.2.2.1.3. Zavarovanje investicij v tujini

Obseg zavarovanih izhodnih investicij je v letu 2019 dosegel vrednost 192.133 tisoč EUR, kar v primerjavi s predhodnim letom pomeni 3,9-odstotno znižanje. V obseg zavarovanj so vključene na novo zavarovane izhodne investicije in tudi obnove obstoječih zavarovanj investicij iz prejšnjih let, ki vsebinsko pomenijo na novo zavarovane investicije.

Izpostavljenost iz naslova zavarovanj investicij je konec leta 2019 znašala 154.436 tisoč EUR in je bila za 0,9 % višja kot ob koncu predhodnega leta. Po strukturi pripada največji del izpostavljenosti zavarovanju nedelničarskih posojil. Obstoječi zavarovalni aranžmaji zapadajo v skladu s podpisanimi kreditnimi pogodbami in sklenjenimi zavarovalnimi policami.

V strukturi zavarovanih investicij imajo največji delež investicije na Hrvaškem, sledijo ZDA in Srbija. Premije iz naslova zavarovanja investicij so se v letu 2019 v primerjavi s predhodnim letom znižale za 18,9 odstotka in dosegle vrednost 1.014 tisoč EUR.

Podjetja se zanimajo za možnosti zavarovanja investicij, še zlasti za zavarovanje nedelničarskih posojil, vendar zelo redko pride do sklenitve posla. Kapitalski prevzemi trgov so dragi in tudi tvegani, zato so podjetja previdna. Po drugi strani se tveganja v državah nekdanje Jugoslavije, ki se približujejo strukturam Evropske unije, zmanjšujejo. Te države so v preteklosti predstavljale največji ciljni trg za investicije slovenskih podjetij. Podjetja se v okolju zmanjševanja političnih tveganj ne odločajo za zavarovanje in pogosto podcenjujejo tveganja, ki izhajajo iz investiranja na tujih trgih, kar je pomemben dejavnik, da se izpostavljenost iz zavarovanja investicij zmanjšuje.

SID banka je v letu 2020 pričakovala, da bo realiziranih več investicijskih poslov slovenskih podjetij na področju držav nekdanje Jugoslavije in nekdanje Sovjetske zveze, vendar so vsi posli zamaknjeni na obdobje po pandemiji Covid-19. Ocenjuje se, da se bo zaradi nastalih razmer pripravljenost slovenskih podjetij na investiranje v tujini zmanjšala, zato se v letu 2020 pričakuje zmanjšanje obsega in izpostavljenosti iz naslova zavarovanj investicij.

VII.2.3. Varnostne rezerve

Varnostne rezerve za SID banko oziroma Republiko Slovenijo predstavljajo pomembne zavarovalne zmogljivosti za zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji, preden plačane škode iz naslova zavarovanja za račun Republike Slovenije bremenijo državni proračun.

Varnostne rezerve so se v letu 2019 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 6,3 mio EUR kot posledica pozitivnega rezultata poslovanja.

Osnovne usmeritve upravljanja z varnostnimi rezervami so opredeljene v skladu z Zakonom o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (ZZFMGP)²², njihov temeljni cilj pa je poravnavanje zavarovalnin. Naložbe varnostnih

²² ZZFMGP, ki je začel veljati v letu 2004 in bil dopolnjen konec leta 2015, v 4. členu ureja poslovanje z varnostnimi rezervami in določa, da se varnostne rezerve oblikujejo iz plačanih premij, opravnin, regresov in drugih prihodkov, ki jih SID banka ustvari s posli zavarovanja, pozavarovanja, retrocesije in drugimi posli ter storitvami, s katerimi se zagotavlja udeležencem mednarodne menjave kritje pred

rezerv so skladne tudi z nameni po Zakonu o Slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB) in naložbeni politiki varnostnih rezerv, ki jo je potrdilo Ministrstvo za finance.

Tabela 17: Gibanje varnostnih rezerv v obdobju 1996–2019

v 000 EUR

LETO	NAKAZILA	POSEBNE VR	REZULTAT	STANJE 31/12
1996	1.384	0	206	1.589
1997	12.690	0	876	15.156
1998	15.529	3.289	2.567	36.540
1999	8.031	206	1.478	46.256
2000	5.237	316	5.536	57.345
2001	2.675	329	6.584	66.933
2002	2.077	317	6.411	75.737
2003	4.962	206	6.809	87.714
2004	413	13	1.589	89.729
2005	0	0	2.726	92.455
2006	0	0	5.393	97.848
2007	0	0	5.117	102.965
2008	0	0	6.931	109.896
2009	10.000	0	143	120.039
2010	0	0	4.180	124.219
2011	0	0	5.529	129.749
2012	0	0	2.122	131.871
2013	0	0	640	132.511
2014	0	0	-33.214	99.297
2015	20.000	0	-1.254	118.043
2016	0	0	12.206	130.249
2017	11.899	0	-9.982	132.166
2018	13.737	0	8.378	154.281
2019	0	0	6.271	160.553
SKUPAJ	108.634	4.676	47.242	

nemarketabilnimi tveganji. Varnostne rezerve se oblikujejo tudi iz sredstev, ki jih pooblaščen institucija pridobi iz naslova upravljanja s tem premoženjem in s prevzetimi riziki, iz proračuna RS, lahko pa tudi iz drugih virov in sredstev. Varnostne rezerve se uporabljajo za poravnavo obveznosti do zavarovancev, plačilo stroškov preprečevanja in zmanjševanja bodočih ali že nastalih škod, za kritje izgub iz teh poslov in poslov upravljanja s tem premoženjem in riziki ter za plačilo stroškov v zvezi z opravljanjem poslov SID banke, ki jih ta opravlja na podlagi tega zakona. Če nastalih škod ne bi bilo mogoče poravnati iz omenjenih rezerv, pa zagotovi sredstva za plačilo zavarovalnin Republika Slovenija. Skladno z določili ZZFMGP je opredeljeno, da je potrebno v primeru, če nastalih škod ni mogoče povrniti z zavarovalninami iz sredstev varnostnih rezerv, ali če bi se te rezerve zaradi plačil zavarovalnin iz naslova zavarovalnih pogodb v tekočem koledarskem letu glede na stanje konec preteklega leta zmanjšale za več kot dvajset odstotkov, se morajo sredstva za izplačilo dolgovanih zavarovalnin zagotoviti iz proračuna Republike Slovenije ali iz drugih rednih ali izrednih virov, zavarovancem pa se plačajo posredno preko varnostnih rezerv.

Glede na naložbeno politiko morajo biti sredstva varnostnih rezerv naložena v likvidne naložbe najmanj v višini, ki predstavlja vsoto potencialnih škod in škod v obravnavi iz naslova nemarketabilnih zavarovanj oziroma vsaj 20 % vseh naložb sredstev varnostnih rezerv. Kot likvidne naložbe se štejejo dolžniški vrednostni papirji, ki kotirajo na organiziranem trgu ter vse druge dolžniške oblike naložb, katerih preostala zapadlost je krajša od enega leta.

Začetne varnostne rezerve v višini 1,4 mio EUR je SID banki (takrat še Slovenska izvozna družba) leta 1996 zagotovila država iz kupnin za privatizirana družbena podjetja. Zatem je država do leta 2004 postopno povečevala varnostne rezerve do vrednosti 53 mio EUR. V začetku leta 1998 je zagotovila dodatnih 3,3 mio EUR za posebne varnostne rezerve, namenjene pokrivanju tečajnih tveganj. Ta produkt je SID banka začela ponujati v prvi polovici leta 1998. Država je poleg običajnih povečevala tudi posebne varnostne rezerve vse do leta 2004, ko so dosegle vrednost 4,7 mio EUR. V letu 2004 so se zaradi odsotnosti povpraševanja po zavarovanju tečajnih tveganj sredstva posebnih varnostnih rezerv prenesla v skupne varnostne rezerve. Država je po letu 2004 prenehala z rednim vplačevanjem sredstev v varnostne rezerve, z izjemo leta 2009, 2015, 2017 in 2018, ko je skupaj zagotovila dodatnih 55,6 mio EUR z namenom (po letu 2009) podpore obsežnemu izvajanju netržnih zavarovanj kot enemu izmed kriznih ukrepov, kasneje pa z namenom ohranjanja ali povečanja zavarovanja izvoznih poslov. Na ta način je država v celoti nominalno vplačala skoraj 108,6 mio EUR, preostali del (preko 47 mio EUR) pa je v obliki presežka prihodkov nad odhodki realizirala SID banka v obdobju 1993–2019. SID banka je tako v celotnem obdobju zavarovala za 17,6 mrd EUR poslov.

SID banka je v skladu z vsakokratno veljavno zakonodajo in naložbeno politiko varnostnih rezerv, potrjeno s strani Komisije za pospeševanje mednarodne menjave, tekoče povečevala varnostne rezerve tudi iz premij in dohodkov iz naložb oziroma celotnega presežka prihodkov nad odhodki, ki ga je ustvarila s poslovanjem na področju zavarovalnih poslov. Varnostne rezerve se namreč oblikujejo predvsem iz premij, provizij, regresiranih plačanih škod in drugih prihodkov, ki jih SID banka ustvari s poslovanjem na področju zavarovanja in pozavarovanja pred

nemarketabilnimi tveganji. Tako je z upravljanjem ustvarila dodatnih 47,2 mio EUR, s čemer so rezerve konec leta 2019 dosegle višino 160,6 mio EUR.²³

VII.2.3.1. Upravljanje z varnostnimi rezervami

Struktura naložb varnostnih rezerv na dan 31. 12. 2019 je bila naslednja: finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti prek DVD, 86,9 %, vloge pri bankah 11,1 %, naložbe v kapital družb 1,6 %, druga sredstva 0,3 % in vpogledne vloge pri bankah 0,1 %. Struktura naložb zagotavlja zadosten obseg likvidnih sredstev za poravnavo morebitnih plačil iz naslova potencialnih škod in škod v obravnavi. Podrobnejša struktura naložb in letne spremembe posameznih postavk so razvidne iz spodnje tabele.

Tabela 18: Struktura naložb na dan 31. 12. 2018 in 31. 12. 2019

tisoč EUR	31. 12. 2018		31. 12. 2019		Letna sprememba
Naložbe iz sredstev varnostnih rezerv	158.239	100,0 %	167.532	100,0 %	9.293
Vpogledne vloge pri bankah	9.002	5,7 %	179	0,1 %	-8.823
Finančna sredstva merjena po pošteni vrednosti prek DVD	132.736	83,9 %	145.546	86,9 %	12.810
Kreditni (kreditni, vloge bankam)	14.128	8,9 %	18.589	11,1 %	4.461
Naložbe v kapital družb	1.977	1,2 %	2.698	1,6 %	721
Druga sredstva	396	0,3 %	520	0,3 %	124

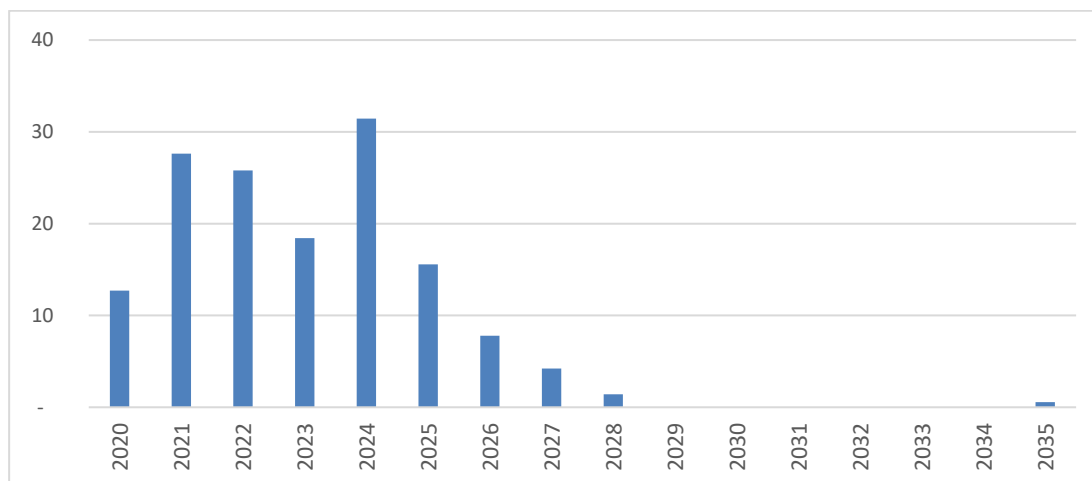
Obseg naložb se je v letu 2019 povečal za 9,2 mio EUR. V preteklem letu se je spremenila struktura naložb, in sicer so se zmanjšale vpogledne vloge pri bankah za 8,8 mio EUR, povečal pa se je obseg vrednostnih papirjev za 12,8 mio EUR in vloge bankam za 4,5 mio EUR. Rahlo se je povečal tudi obseg naložb v kapital družb ter druga sredstva. Struktura naložb se spreminja in je poleg predvidenih plačil škod ter likvidnostnega položaja odvisna tudi od razmer na kapitalskih trgih.

Porazdelitev naložb v vrednostne papirje z vidika ročnosti je razvidna iz zgornje slike. Glavnina naložb zapade v naslednjih petih letih. Vloge pri bankah v višini 18,6 mio

²³ Vsota predstavlja le zavarovanje za državni račun (nemarketabilna tveganja), kjer varnostne rezerve predstavljajo vlogo kapitala, ki na eni strani preprečuje poseg v proračun iz tega naslova, na drugi pa sploh omogoča izvajanje teh podpornih aktivnosti.

EUR imajo povprečno preostalo ročnost nižjo od polovice leta in imajo z izjemo ene vloge zapadlost v letu 2020.

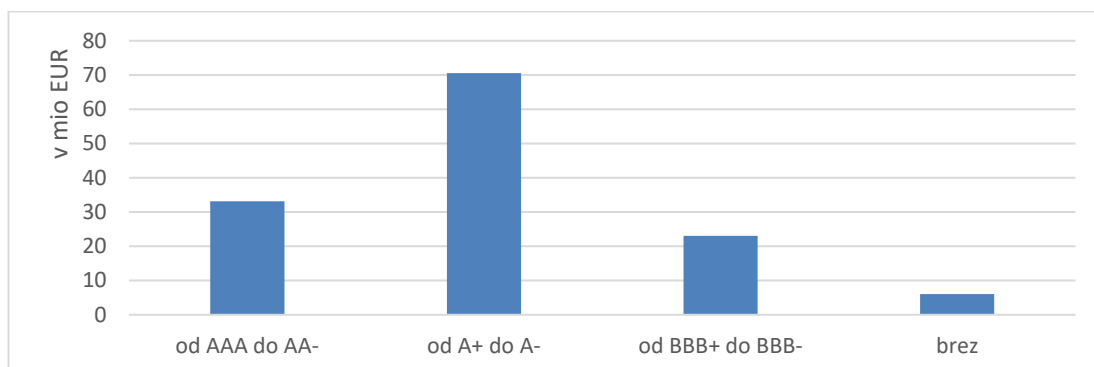
Slika 52: Porazdelitev naložb v vrednostne papirje in depozite glede na zapadlost na dan 31. 12. 2019



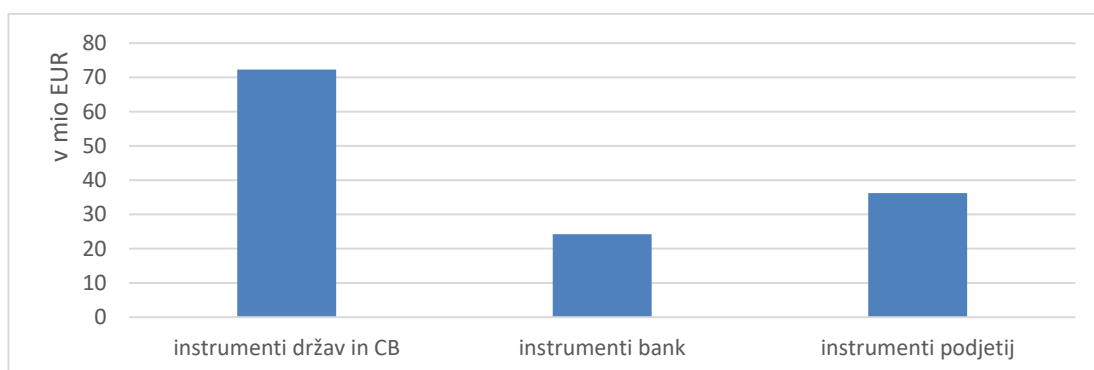
Obrestne mere za vloge pri bankah so tudi v letu 2019 ostale na nizkih nivojih. Struktura naložb se je gibala v smeri poviševanja izpostavljenosti do naložb v varne in likvidne dolžniške vrednostne papirje in v vloge pri bankah.

Med dolžniškimi vrednostnimi papirji konec leta 2019 največji delež predstavljajo vrednostni papirji z bonitetno oceno po metodologiji SID banke od A+ do vključno A- (dobrih 51 % vseh vrednostnih papirjev). Glede na vrsto izdajatelja prevladujejo dolžniški vrednostni papirji držav (več kot 55 % vseh vrednostnih papirjev). Podrobnejšo porazdelitev glede na bonitetno oceno po metodologiji SID banke in strukturo izpostavljenosti glede na vrsto izdajatelja prikazujeta sliki na naslednji strani.

Slika 53: Porazdelitev naložb v vrednostne papirje glede na bonitetno oceno na dan 31. 12. 2019



Slika 54: Porazdelitev naložb v vrednostne papirje glede na vrsto izdajatelja na dan 31. 12. 2019



Strukturo obveznosti predstavljajo varnostne rezerve kot obveznost do Republike Slovenije, akumulirani drugi vseobsegajoči donos (nerealizirani dobički in izgube pri vrednotenju vrednostnih papirjev), druge finančne obveznosti in druge obveznosti (obveznosti do dobaviteljev, kratkoročno odloženi prihodki oziroma opravnine, dolgoročne obveznosti iz odloženih prihodkov regresnih terjatev). Struktura obveznosti in letne spremembe posameznih postavk so razvidne iz spodnje tabele.

Tabela 19: Struktura obveznosti in drugih obveznosti na dan 31. 12. 2018 in 31. 12. 2019

tisoč EUR	31. 12. 2018		31. 12. 2019		Letna sprememba
	Vrednost	%	Vrednost	%	
Obveznosti varnostnih rezerv	158.239	100,0 %	167.532	100 %	9.239
Varnostne rezerve	154.281	97,5 %	160.553	95,8 %	6.272
Akumulirani drugi vseobsegajoči donos	1.534	1,0 %	3.747	2,2 %	2.213
Druge finančne obveznosti	4	0,0 %	14	0,0 %	10
Druge obveznosti	2.420	1,5 %	3.218	1,9 %	798

Obveznosti iz naslova varnostnih rezerv so se v letu 2019 povišale za 6,3 mio EUR, obveznosti iz naslova akumuliranega drugega vseobsegajočega donosa pa za 2,2 mio EUR. Ostale spremembe postavk niso bile materialne.

SID banka mora naložbe varnostnih rezerv, zaradi katerih je izpostavljena tveganjem morebitnih izgub zaradi spremembe tečajev tujih valut, uskladiti najmanj do 80 odstotkov z obveznostmi, ki izhajajo iz zavarovalnih polic in pogodb in katerih višina je odvisna od sprememb tečajev tujih valut. Osnova za ugotavljanje valutne strukture je neto izpostavljenost po valutah, ki se mesečno izračuna kot vsota vseh izpostavljenosti iz naslova prevzetih nemarketabilnih tveganj.

V spodnji tabeli je prikazana neto izpostavljenost iz naslova zavarovalnih polic po posameznih valutah, idealna valutna struktura naložb, dejanska struktura naložb in primanjkljaj naložb po valutah. Primanjkljaj naložb po valutah je na dan 31. 12. 2019 znašal 11,9 mio EUR, kar je bilo znotraj okvira dovoljene meje 33,5 mio EUR (20 odstotkov vrednosti naložb varnostnih rezerv).

Tabela 20: Valutna izpostavljenost, izračunana iz neto izpostavljenosti iz naslova zavarovanja za državni račun na dan 31. 12. 2019 (v EUR)

V EUR	Neto izpostavljenost iz naslova zav. polic	Neto izpostavljenost iz naslova pozavarovanja	Skupaj neto izpostavljenost		Idealna valutna struktura naložb	Dejanska struktura naložb	Primanjkljaj naložb po valutah
			Znesek	Struktura			
EUR	241.207.888,05	438.554.725,00	679.762.613,05	92,906 %	155.646.998,25	167.531.954,59	0,00
CHF	0,00		0,00	0,000 %	0,00	0,00	0,00
USD	51.622.129,80		51.622.129,80	7,055 %	11.820.052,17	0,00	11.820.052,17
DZD	51.250,80		51.250,80	0,007 %	11.735,03	0,00	11.735,03
HRK	232.207,50		232.207,50	0,032 %	53.169,15	0,00	53.169,15
Skupaj	293.113.476,15		731.668.201,15	100,000 %	167.531.954,59	167.531.954,59	11.884.956,34

VII.2.3.2. VaR model

V imenu Republike Slovenije in za njen račun se v SID banki izvajajo tudi posli zavarovanja kreditov in investicij ter pozavarovanja pred nemarketabilnimi nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji. Prihodki iz tega poslovanja se evidentirajo na račun varnostnih rezerv, iz katerih se plačajo škode zavarovancem.

Posli zavarovanja kreditov in investicij ter pozavarovanja izvoznih terjatev se zaradi preprečevanja konflikta interesov in čim večje učinkovitosti izvajajo v posebnem oddelku, ki je organizacijsko do ravni izvršnega direktorja oziroma uprave ločen od

bančnega poslovanja, o poslih pa odloča in jih obravnava poseben odbor za posle za državni račun. Ta odloča tudi o limitih izpostavljenosti do posameznega komitenta ter o plačilih škod zavarovancem, obravnava zahtevke za unovčitev zavarovanja Republike Slovenije ter redno spremlja in nadzira izvajanje vseh poslov za državni račun. Pomembno vlogo ima tudi pri sprejemanju poslovnih načrtov in programsko-strateških dokumentov, povezanih z vzpostavitvijo finančnih instrumentov, financiranih s sredstvi evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Pooblastila za sklepanje poslov so opredeljena z internimi akti na podoben način kot v bančnem delu, pri čemer o vseh poslih v vrednosti pet mio EUR in več odloča Komisija za pospeševanje mednarodne menjave. Komisija ima odločilne pristojnosti tudi na drugih področjih, povezanih z obvladovanjem tveganj, kot so dajanje soglasja k politiki zavarovanj v posameznih državah ali skupinah držav, ki skupaj z limiti zavarovanja, opredeljenimi že v ZZFMGP, omejujejo mogoči obseg nastale škode.

SID banka z uporabo modela za upravljanje tveganj (tehniko tvegane vrednosti, VaR) ter na podlagi podatkov o sklenjenih zavarovanjih v imenu Republike Slovenije in za njen račun, izračunava višino potencialne škode in ocenjuje ustreznost višine sredstev varnostnih rezerv za pokrivanje teh škod, maksimalno potencialno škodo in vpliv novih zavarovanih transakcij na višino potencialnih škod. Za izračun ocene potencialnih škod iz naslova portfelja zavarovanj se uporablja metodologija, ki temelji na koeficientih za verjetnost nastanka škodnega dogodka, tako za države kot za posamezne dolžnike. Izračun verjetnosti neplačila za posamezno državo oziroma komitenta temelji na priznanih mednarodnih bonitetnih ocenah in pripadajočih prilagojenih verjetnostih neplačila.

Na podlagi neto izpostavljenosti, ki je znašala 763.475 tisoč EUR na dan 31. 12. 2019 in je vključevala portfelj sklenjenih zavarovanj skupaj z izdanimi zavezujočimi zavarovalnimi obljubami ter potencialnimi škodami, z dodatnim upoštevanjem poslov v obravnavi in škod v obravnavi, se s 95-odstotno verjetnostjo ocenjuje, da je višina varnostnih rezerv zadostna za pokrivanje škod v naslednjem letu.

Vključeni posli v obravnavi so morali izpolnjevati tri kriterije: povpraševanje je bilo v pisni obliki, izdana je bila ponudba oziroma cenovna indikacija, o poslu mora biti znanih toliko elementov, da ga je mogoče analitično vključiti v model VaR. Potencialne škode so potencialne obveznosti plačila škod, ki jih kot take evidentira SID banka na podlagi informacij o nastopu zavarovanih komercialnih ali nekomercialnih rizikov (dogodkov), ki za zavarovanca lahko pomenijo nastanek škode. Škode v obravnavi so dejansko že nastale škode, ki se procesirajo z namenom pridobitev ustreznih zagotovil o izpolnjenih zavarovalnih pogojih za končno izplačilo.

Iz spodnje tabele je razvidno, da je celotna bruto²⁴ izpostavljenost portfelja zavarovanj na dan 31. 12. 2019 znašala 1.533 mio EUR (Portfolio Total Exposure), od tega je bilo poslov v povpraševanju za 308,8 mio EUR.

Slika 55: VaR model

mio EUR	3 leta	% od celotne izpostavljenosti	2 leti	% od celotne izpostavljenosti	1 leto	% od celotne izpostavljenosti
Skupna izpostavljenost portfelja	1.533	100%	1.533	100%	1.533	100%
Minimum	43	2,8%	23	1,5%	2	0,1%
Kvartil 1	161	10,5%	95	6,2%	31	2,1%
Mediana	206	13,4%	129	8,4%	47	3,1%
Povprečje	215	14,0%	142	9,3%	59	3,9%
Kvartil 3	262	17,1%	174	11,3%	73	4,7%
Maksimum	510	33,3%	429	28,0%	314	20,5%
Razpon	467	30,5%	406	26,5%	313	20,4%
Kvartilni razmik	101	6,6%	78	5,1%	41	2,7%
Standardni odklon	71	4,7%	65	4,2%	44	2,9%
Koeficient variacije	33%		45%		74%	
Tvegana vrednost (90.0%, x let)	315	20,5%	237	15,5%	108	7,0%
Tvegana vrednost (95.0%, x let)	345	22,5%	277	18,0%	138	9,0%
Tvegana vrednost (99.0%, x let)	394	25,7%	331	21,6%	245	16,0%
Tvegana vrednost (99.5%, x let)	414	27,0%	357	23,3%	262	17,1%
Pogojna mera tveganja (5.0%, x let)	376	24,5%	312	20,3%	204	13,3%
Pogojna mera tveganja (1.0%, x let)	423	27,6%	361	23,5%	266	17,4%
Pogojna mera tveganja (0.5%, x let)	442	28,8%	379	24,7%	280	18,3%
Verjetnost nepreseganja višine VR	24,99%		69,20%		96,50%	

Najpomembnejši podatek je zapisan pri kategoriji Tvegana vrednost (95,0 %, 1 leto), ki znaša 138. Omenjena postavka pomeni, da lahko s 95-odstotno gotovostjo trdimo, da višina škod v časovnem obdobju enega leta ne bo presegla ca 138 mio EUR. K temu znesku se doda še vrednost škod v obravnavi in potencialnih škod, ki znašajo skupaj 1,5 mio EUR, kar znaša skupaj 139,5 mio EUR.

²⁴ Bruto izpostavljenost je celotna vrednost izpostavljenosti, brez upoštevanja lastnega deleža in deleža pozavarovanja.

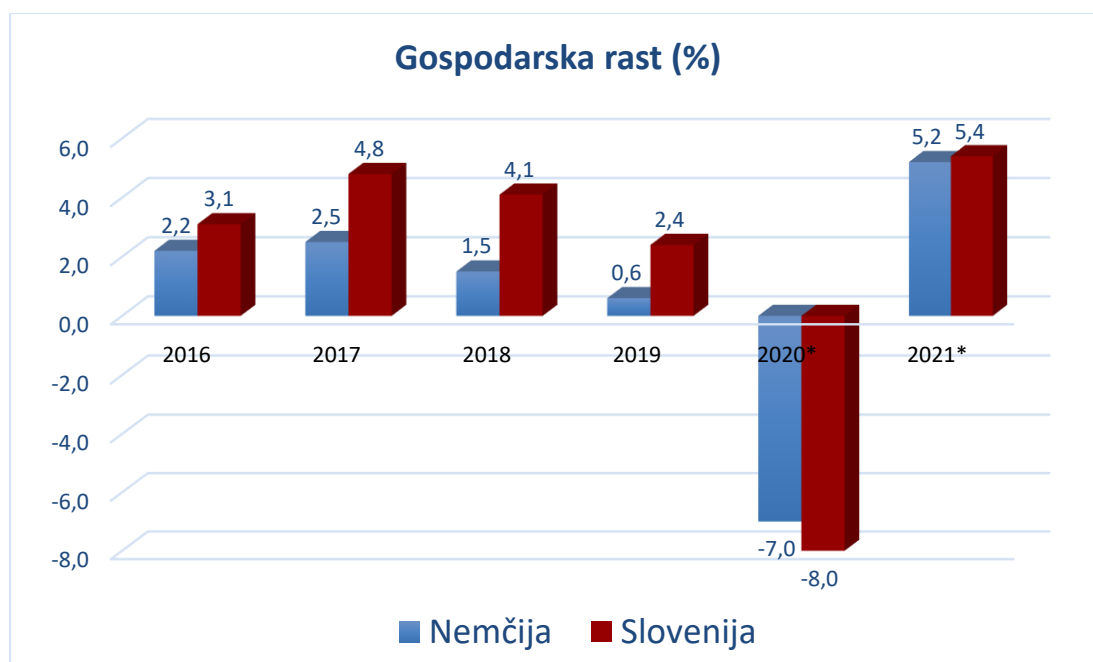
Stanje varnostnih rezerv na dan 31. 12. 2019, je znašalo 160,6 mio EUR (31. 12. 2018: 154,3 mio EUR). Na osnovi neposredne primerjave z izračunom tvegane vrednosti je možno sklepati, da je višina varnostnih rezerv zadostna.

VII.3. TRENDI IN PRIHODNOST NEMARKETABILNIH ZAVAROVANJ

VII.3.1. Mednarodno okolje in ocena slovenskega izvoza v letu 2019

Izbruh in širitev koronavirusa sta zadušila prve znake stabilizacije rasti svetovnega gospodarstva. Mednarodni denarni sklad (IMF) ocenjuje, da se bo svetovna ekonomija v 2020 skrčila za 3 %. V kolikšni meri se bo to odrazilo v posameznih državah in panogah je zaradi nepredvidljivosti glede širjenja in časa trajanja epidemije težko predvideti.

Slika 56: Gospodarska rast v Nemčiji in Sloveniji



* napoved, vir: IMF

Vrednosti kazalnikov ekonomskega razpoloženja so se v 2020 izrazito znižale. Obeti za svetovno gospodarstvo se ob oslABLjeni svetovni trgovini in industrijski proizvodnji po izbruhu epidemije slabšajo z vsako naslednjo oceno mednarodnih institucij. Zaradi širitve koronavirusa in ukrepov za njeno zaježitev so bile najprej motene ali prekinjene nekatere dobave blaga iz Kitajske, kar je ob veliki vpetosti tega gospodarstva v globalne verige vrednosti vplivalo na številne proizvajalce po svetu. Kitajsko

gospodarstvo namreč predstavlja okoli 17 % svetovnega BDP in je največji izvoznik izdelkov za vmesno porabo ter pomemben uvoznik številnih surovin. Zatem ko so se dobaviteljske verige s Kitajske večinoma že normalizirale, so zaradi Covid-19 zašle v takšno situacijo še druge države, posledično bi lahko začele pešati z dobavami podjetja iz teh drugih držav (najprej Evropa, zatem ZDA, Rusija in Latinska Amerika).

Na ravni evroobmočja se v letu 2020 v povprečju pričakuje 7,5-odstotno zmanjšanje BDP in 4,7-odstotno povečanje v letu 2021. Svetovni BDP se bo v povprečju zmanjšal za tri odstotke. Pri IMF so poudarili, da ob projekcijah upoštevajo predhodne razmere in zunanje dejavnike posameznih držav. Spomnimo, da se je evroobmočje že leta 2019 soočalo z znatnim zmanjšanjem gospodarskih aktivnosti, rast BDP pa je bila v povprečju zgolj enoodstotna, za Slovenijo pa 2,4-odstotna. Za Slovenijo se napoveduje v 2020 osem odstotni padec BDP in 5,4-odstotno rast v letu 2021.

Napovedani padec je večji, kot je bil leta 2009, ko se je na ravni celotne Evropske unije beležil 4,4-odstotni padec BDP. Za vsa razvita gospodarstva se do četrtega četrtletja pričakuje 5,2-odstotni padec BDP, skupno pa 6,1-odstotno zmanjšanje. Znatni padec se pričakuje tudi za države v razvoju. IMF je za te države izpostavil še dodatno breme, ki ga predstavlja slabše razvito zdravstvo, za kar se zdaj namenja precejšen del državnih sredstev, ob tem pa primanjkuje sredstev za ukrepe za pomoč gospodarstvu. Za namene lajšanja krize v revnih državah bo IMF namenil delež svojih sredstev.

Tabela 21: Napoved gospodarskih gibanj

European Economies: Real GDP, Consumer Prices, Current Account Balance, and Unemployment
(Annual percent change, unless noted otherwise)

	Real GDP			Consumer Prices ¹			Current Account Balance ²			Unemployment ³		
	2019	Projections		2019	Projections		2019	Projections		2019	Projections	
		2020	2021		2020	2021		2020	2021		2020	2021
Europe	1.6	-6.6	4.5	3.0	2.0	2.4	2.3	1.6	1.8
Advanced Europe	1.3	-7.3	4.7	1.3	0.5	1.1	2.5	2.0	2.2	6.6	9.2	7.9
Euro Area ^{4,5}	1.2	-7.5	4.7	1.2	0.2	1.0	2.7	2.6	2.7	7.6	10.4	8.9
Germany	0.6	-7.0	5.2	1.3	0.3	1.2	7.1	6.6	6.7	3.2	3.9	3.5
France	1.3	-7.2	4.5	1.3	0.3	0.7	-0.8	-0.7	-0.6	8.5	10.4	10.4
Italy	0.3	-9.1	4.8	0.6	0.2	0.7	3.0	3.1	3.0	10.0	12.7	10.5
Spain	2.0	-8.0	4.3	0.7	-0.3	0.7	2.0	2.2	2.4	14.1	20.8	17.5
Netherlands	1.8	-7.5	3.0	2.7	0.5	1.2	10.9	9.0	9.4	3.4	6.5	5.0
Belgium	1.4	-6.9	4.6	1.2	0.3	1.1	-1.2	-0.7	-1.1	5.4	7.3	6.8
Austria	1.6	-7.0	4.5	1.5	0.4	1.7	2.6	1.9	2.0	4.5	5.5	5.0
Ireland	5.5	-6.8	6.3	0.9	0.4	1.7	-9.5	6.3	5.3	5.0	12.1	7.9
Portugal	2.2	-8.0	5.0	0.3	-0.2	1.4	-0.1	0.3	-0.4	6.5	13.9	8.7
Greece	1.9	-10.0	5.1	0.5	-0.5	1.0	-2.1	-6.5	-3.4	17.3	22.3	19.0
Finland	1.0	-6.0	3.1	1.1	0.9	1.7	-0.1	-3.5	-3.0	6.7	8.3	8.4
Slovak Republic	2.3	-6.2	5.0	2.8	1.1	1.4	-3.2	-3.0	-2.4	5.8	8.0	7.4
Lithuania	3.9	-8.1	8.2	2.2	-0.3	1.7	4.3	6.0	4.5	6.3	8.9	8.1
Slovenia	2.4	-8.0	5.4	1.6	0.4	1.4	6.6	0.8	3.2	4.6	9.0	6.0

Za vsa razvita gospodarstva je pričakovati tudi večjo raven brezposelnosti. V evroobmočju se je raven brezposelnosti gibala okoli 7,6 %, v Sloveniji pa 4,6 %. Za Slovenijo je napovedano, da se bo povečala raven brezposelnosti za 4,4 odstotne točke oziroma bo le-ta devetodstotna, medtem ko je v evroobmočju pričakovati povečanje za 2,8 odstotne točke oziroma 10,4-odstotna brezposelnost.

VII.3.2. Trend gibanja zavarovanj

VII.3.2.1. Slovensko zavarovalno okolje

Slovensko gospodarstvo je izvozno usmerjena ekonomija, za proizvodnjo in realizacijo izvoza pa v precejšnji meri vezana tudi na globalne dobaviteljske verige. Kot odprto gospodarstvo je tako močno izpostavljeno večjim negativnim zunanjim šokom tako na strani dobaviteljskih verig kot tudi na prodajni strani.

S pandemijo Covid-19 so privatni pozavarovatelji že začeli zmanjševati svoje pozavarovalne limite upoštevaje dejavnike tveganja po sektorjih in državah. To se odraža tudi v komercialnih kreditnih zavarovalnicah, ki so dejavne v Sloveniji; pri nekaterih bolj, pri drugih manj. Nekateri so že drastično zniževale limite, ki jih imajo njihovi komitenti (podjetja) do svojih kupcev. Na prodajni strani se to odraža v povečanem tveganju, ki ga morajo sedaj izvozniki prevzemati sami, če želijo prodati svojemu kupcu enake količine kot do sedaj. Negativno pa vpliva tudi na likvidnost v dobaviteljski verigi, saj so se zmanjšali tudi limiti do izvoznika, ki so jih imeli njegovi dobavitelji, zato dobavljajo manjše količine kot prej. Posledično mora izvoznik vezati več svojih virov financiranja v obratna sredstva, da zagotavlja isto količino proizvodov za vzdrževanje enakih prodajnih pogojev do svojih kupcev.

Ocenjuje se, da bo do znižanj limitov pri komercialnih zavarovalnicah prišlo postopoma. Po odzivu na trgu so najbolj drastično zarezale limite tuje komercialne zavarovalnice, domače bodo verjetno to opravile postopoma, zatem ko se bodo dejansko znižala privatna pozavarovalna kritja.

V takih zaostrenih razmerah za zavarovanje terjatev bo bistvena vloga SID banke, ki bo komercialnim zavarovalnicam nadomestila izpad pozavarovalnega kritja za izvozne posle.

VII.3.2.2. Zavarovanje – globalni trg

IMF ocenjuje, da bo globalno gospodarstvo izkusilo verjetno najhujšo recesijo od velike depresije, kar pomeni, da bi krčenje preseglo tistega v času globalne finančne krize pred desetletjem. Leta 2021 je pričakovati delno okrevanje, a bo gospodarstvo ostalo pod trendom iz časa pred pandemijo. Moč samega okrevanja je ob tem še zelo negotova, saj je v zvezi z njo veliko neznank, od tega kako dolgo bo trajalo, da države zajezijo širjenje virusa, do tega kako resne so težave, s katerimi se soočajo zdravstveni sistemi posameznih držav, do tega kakšni bodo ukrepi centralnih bank in vlad za pospeševanje potrošnje.

Po oceni IMF bodo razvita gospodarstva letos beležila v povprečju 6,1-odstotno krčenje BDP, države v razvoju pa enoodstotni padec.

Med razvitimi državami se ZDA letos obeta 5,9-odstotno krčenje, Nemčiji 7-odstotno, Franciji 7,2-odstotno, Italiji 9,1-odstotno in Španiji osemoodstotno znižanje. Japonski BDP se bo skrčil za 5,2 %, gospodarstvo Velike Britanije pa za 6,5 %.

V vseh omenjenih gospodarstvih bi se po napovedih leta 2021 povrnili k rasti. ZDA bi tako lahko beležile 4,7-odstotno krepitev, Nemčija 5,2-odstotno, Francija 4,5-odstotno, Italija 4,8-odstotno, Španija 4,3-odstotno, Japonska 3-odstotno in Velika Britanija 4-odstotno gospodarsko rast. Celotna EU bo letos občutila v povprečju 7,1-odstotno krčenje gospodarstva, prihodnje leto pa naj bi se povrnila k 4,8-odstotni rasti.

Med državami v razvoju pa naj bi se Kitajska in Indija letos izognili recesiji z enoodstotno oz. 1,2-odstotno rastjo. Prihodnje leto naj bi se Kitajska povrnila k 9,2-odstotni rasti, Indija pa naj bi beležila 7,4-odstotno krepitev BDP.

Rusko gospodarstvo naj bi se letos skrčilo za 5,5 %, prihodnje leto pa poraslo za 3,5 %. Države Latinske Amerike in Karibskega otočja naj bi letos občutile 5,2-odstotni gospodarski padec, prihodnje leto pa 3,4-odstotno rast.

Poleg negativne rasti v 2020 ostaja povečano politično tveganje, predvsem na osnovi odnosov med ZDA in Kitajsko. Začelo se je z grožnjami s trgovinsko vojno, ko te še niso povsem potihnile, se je že nadaljevalo v medsebojno obtoževanje o odgovornosti za Covid-19. Vmes so ameriške vojaške ladje vplule v bližino kitajskih ozemeljskih voda. Ocenjuje se, da je srž spora med državama prihodnost globalnih verig vrednosti ter kontrola nad tehnologijo in intelektualno lastnino.

Pomembno je tudi dejstvo, da se nadaljuje strukturni premik globalne rasti v korist hitro rastočih ekonomij oziroma držav v razvoju in se pospešeno oddaljuje od razvitih

držav. Hitro razvijajoče azijske države postajajo gonilna sila svetovne ekonomije. Razmere Covid-19 bodo po napovedih imele na to še večji vpliv.

Poleg azijskih držav se omenja še države Podsaharske Afrike, ki realizirajo vedno večje gospodarske rasti, pri čemer ne gre le za velike ekonomije kot je Nigerija in Južno afriška republika, kjer bodo ekonomske razmere ostale še naprej napete, temveč za več kot dvajset držav, ki predstavljajo 45 % prebivalstva te regije in 34 % BDP regije. Države Afrike se pandemija Covid-19 še ni resno dotaknila.

V globalni trgovini so se naredili veliki premiki v trgovinskih tokovih. V 1995 je bilo na relaciji med državami v razvoju (jug – jug) ustvarjeno 40 % svetovne trgovine, v 2013 pa že 60 %. Pričakuje se, da bo delež med temi državami še naprej rasel.

Takšne spremembe v globalni trgovini, ko se trgovinski tokovi vedno bolj umikajo stran od razvitih držav proti državam v razvoju, odpira tudi temeljna vprašanja o ustreznosti obstoječe organiziranosti v smeri določanja pravil delovanja izvozno kreditnih agencij. OECD pravila izvoznega financiranja je določala skupina držav, ki vključuje večinoma razvite ekonomije, večina trgovskih aktivnosti pa se kumulira na hitro rastočih državah oziroma državah v razvoju. Upoštevanje navedeno dejstvo bo verjetno v bodoče prišlo do določenih sprememb na tem področju.

VII.3.2.3. Zavarovanje SID banke

Prvenstveni cilj, ki ga SID banka zasleduje na področju zavarovanja kreditov in investicij ter pozavarovanja (v imenu in za račun države) je kvalitetno in strokovno izvajanje pooblastil pooblaščenih institucij skladno z ZZFMGP ter po ostalih sprejetih zakonih ter zaščita pravic in interesov države.

Na področju nemarketabilnih zavarovanj bo poslovanje SID banke v zvezi s produkti in politiko poslovanja v prihodnje usmerjeno predvsem v strateške politike:

- Upoštevati pravila stroke in načela zdravega zavarovalniškega poslovanja; ohraniti sedanji status varnostnih rezerv.
- Opravljati posle pooblaščenih institucij po pogodbeno dogovorjeni proviziji, ki naj pokriva stroške poslovanja in zagotovi primeren razvoj strokovnih služb (natančno evidentiranje porabe vseh resursov).
- Spremljati in podpirati aktivnosti za ohranitev prvovrstnosti zavarovalnih instrumentov, ugodnega vpliva na kapitalsko ustreznost in bančne oslavitve (Basel III – v okviru možnosti; mednarodno sodelovanje).

- Slediti procesu harmonizacije, spremembam pravil in sodobnim trendom na področju delovanja državnih izvozno kreditnih agencij.
- Aktivno sodelovati pri kreiranju politik zavarovanja izvoznih kreditov v okviru mednarodnih delovnih skupin, ki delujejo v okviru Sveta EU in OECD ter IWG (ang. International Working Group for Export Credits) za izvozne kredite.
- Prilagajati zavarovalne produkte potrebam slovenskega gospodarstva oziroma konkretnim izvoznim poslom (customization).
- Spodbujati tuje in domače banke pri financiranju »slovenskih« izvoznih poslov (kreditni nerezidentom).
- Nadaljevati z aktivnim vključevanjem v funkcije gospodarske diplomacije in odpiranje novih trgov.
- Voditi aktivno politiko zavarovanja na obstoječih ključnih trgih.
- Organizirati zavarovanje pred obnovljivimi kratkoročnimi netržnimi tveganji v SID banki v primeru prenehanja ali neustreznosti sklenjenih pozavarovalnih pogodb.
- Preveriti in implementirati smiselne oblike pozavarovanj z namenom boljšega upravljanja prevzetih tveganj.
- Aktivno sodelovati pri vsakoletnem razvoju in implementirati relevantne vsebine medresorskega akcijskega načrta za internacionalizacijo.
- Dosegati dolgoročni prag rentabilnosti pri zavarovanju pred netržnimi tveganji (break even).

V razmerah Covid-19 bo SID banka organizirala ustrezne sheme v smislu dopolnjevanja pozavarovalnih kapacitet za primarne zavarovatelje, ki zavarujejo izvozne terjatve podjetij, ki imajo sedež v Sloveniji. Skladno z izdanim začasnim okvirom Evropske komisije bo mogoče pozavarovati izvozne terjatve do dolžnikov iz vseh držav.

Dodatno bo ponudila poseben spekter zavarovalnih programov za poslovne banke, prilagojen pogojem Covid-19 z namenom, da izvozniki lažje pridejo do potrebnih finančnih virov in do drugih finančnih instrumentov za svoje poslovanje.

SID banka bo nadaljevala s procesom prenove informacijskega sistema. V tem okviru se bo srečevala s poglobljenimi izzivi digitalizacije, s katerimi bo poskušala svoje delovanje čimbolj približati izvoznemu gospodarstvu. V letih 2020 in 2021 so za ta namen načrtovana velika vlaganja. Prenova se nanaša na vse korake zavarovalnega

procesa: od komunikacije z deležniki, avtomatizacije poročanja, možnosti vpogledov v analitike, do obravnave poslov in njihovega odobravanja ter končno beleženje v računovodske evidence.

VIII. NALOŽBENI PROGRAM KAPITALSKE RASTI ZA LASTNIŠKO FINANCIRANJE SLOVENSКИH PODJETIJ

SID banka je novembra 2017 z EIF, ki velja za največjega upravljavca skladov v EU, podpisala sporazum o vzpostavitvi Slovenskega naložbenega programa kapitalne rasti (SEGIP – Slovenian Equity Growth Investment Program), katerega cilj je lastniško financiranje MSP-jev in mid-cap podjetij v Sloveniji, ki se bo izvajalo in se izvaja preko skladov zasebnega kapitala. Slednja upravljajo upravljavci alternativnih investicijskih skladov in so sposobni mobilizirati tudi sredstva zasebnega kapitala (tako domačega kot tujega). SID banka si je več let prizadevala vzpostaviti mehanizem/platformo, ki bi v Sloveniji vzpostavila instrumentarij financiranja zasebnega kapitala, po katerem bi se sredstva zagotovila slovenskim podjetjem tako, da se maksimalno zaščiti in spodbudi slovensko gospodarstvo. Končno je uspela prepričati EIF k vzpostavitvi programa SEGIP, s katerim se pravno zagotavlja, da bodo vsa vložena sredstva SID banke, skupaj z vzvodom EIF, prišla do slovenskih podjetij in tako krepila slovensko gospodarstvo. Vsi drugi programi in vse druge rešitve, ki se pojavljajo v EU, namreč takšne zaveze nimajo. V najboljšem primeru gre za »best effort«, ki pa samo po sebi pomeni, da ni nobenega zagotovila.

Po naložbenem programu je na voljo najmanj 100 mio EUR (50 mio EUR SID banka, 50 mio EIF iz EFSI Naloženega načrta za Evropo - od tega je najmanj 88 mio EUR namenjenih slovenskim podjetjem, skupaj z zasebnimi vlagatelji pa predvidoma še več) in se izvaja preko treh aktivnosti:

- naložbe v nove investicijske sklade zasebnega kapitala (t.i. »Primary Fund Investment«):
 - odprt razpis (t.i. »Open Call«) namenjen slovenskim in tujim upravljalcem investicijskih skladov,
 - zaprt razpis (t.i. »Closed Call«) namenjen samo slovenskim upravljalcem investicijskih skladov.
- so-investiranje (t.i. »Co-Investment«).

Do 31. 12. 2019 (dobri dve leti po vzpostavitvi, sicer 15-letnega programa SEGIP) je bilo v obliki trdnih zavez za investiranje danih že dobrih dve tretjini sredstev programa SEGIP (približno 68 mio EUR od 100 mio EUR, ki so na voljo). Zaveze so dane bodisi skladom zasebnega kapitala, ki v približno štiriletnem obdobju nato ta sredstva

investirajo v podjetja, bodisi neposredno slovenskim podjetjem preko aktivnosti so-investiranja.

Pomembna novost je bila ustanovitev dveh slovenskih skladov zasebnega kapitala v tretjem oziroma četrtem kvartalu leta 2019, ki sta prejela vsak po 12,5 mio EUR trdnih zavez za vplačilo s strani SID banke (skupaj z EIF vsak po 25 mio EUR) in ju upravljata dve slovenski družbi za upravljanje skladov zasebnega kapitala. Oba sklada sta uspela mobilizirati še dodatne trdne zaveze s strani zasebnih vlagateljev s ciljem doseči velikost, eden 60 mio EUR in eden 65 mio EUR. Upoštevajoč njuni naložbeni politiki bosta samo ta dva sklada zagotovila za vsaj 85 mio EUR svežega lastniškega kapitala za slovenska podjetja (MSP in mid-cap) v naslednjih treh do štirih letih. Sklada sta že v letu 2019 izvedla naložbi v kapital dveh podjetij v skupni višini 9,6 mio EUR.

Finančni vzvod se zagotavlja tudi preko drugih naložb programa SEGIP. V okviru aktivnosti so-investiranja je bilo v letu 2019 za slovensko družbo s področja učinkovite rabe energije zagotovljenih kar 10 mio EUR lastniškega kapitala, od česar delež SID banke znaša le 2,5 mio EUR (dosežen kar 4-kratni vzvod). Dodatno je bilo v okviru aktivnosti so-investiranja podprto tudi slovensko podjetje s področja razvoja digitalnih rešitev (digitalizacija) v višini dobrih 4 mio EUR, pri čemer je SID banka prispevala 1,3 mio EUR (dosežen približno 3-kratni vzvod).

Po podatkih domačih in tujih upravljavcev alternativnih investicijskih skladov je interes podjetij v Sloveniji po lastniškem kapitalu v zadnjih dveh letih narasel, zlasti po zaslugi programa SEGIP. Slovenskim podjetjem dostopnost do slovenskega kapitala (dva novoustanovljena sklada zasebnega kapitala s sedežem v Sloveniji) omogoča kapitalsko krepitev in s tem ustrezne podlage za nadaljnji razvoj in vstopanje na tuje trge, pri čemer takšno lastniško financiranje ne zahteva selitve podjetja v tujino, kot je to pogosto pri lastniških financiranjih s strani tujih investitorjev.

SID banka skupaj z EIF načrtuje, da bodo vsa še razpoložljiva sredstva po programu SEGIP dodeljena upravljalcem investicijskih skladov oziroma neposredno slovenskim podjetjem preko aktivnosti so-financiranja do konca leta 2022. Prav tako se želi preko izvajanja programa SEGIP še dodatno spodbuditi investiranje zasebnega kapitala v podjetja. Pozitivni signali prihajajo tudi iz lokalnega trga s strani institucionalnih vlagateljev, ki bodo kot vlagatelji v izbrana sklada zasebnega kapitala zagotovili dodatni finančni vzvod in s tem še več sredstev, namenjenih predvsem naložbam v slovenska podjetja v fazi rasti.

IX. VZPOSTAVITEV IN IZVAJANJE SKLADA SKLADOV IZ SREDSTEV ESIF

Skladno s cilji operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 SID banka v okviru Sklada skladov, za katerega je bil sporazum o financiranju v višini 253 mio EUR med MGRT in SID banko sklenjen v letu 2017, izvaja finančne produkte, ki so prek finančnih posrednikov (predvsem poslovnih bank, hranilnic in javnih skladov) in tudi neposredno preko SID banke, na razpolago slovenskim podjetjem in občinam.

Poleg sredstev evropske kohezijske politike morajo izvajalci finančnih produktov zaradi zahteve po finančnem vzvodu zagotoviti še dodatna sredstva iz drugih virov. Skupaj z zahtevo po ponovni uporabi vrnjenih sredstev evropske kohezijske politike bodo tako zagotovljena še dodatna sredstva v okvirni višini 150 mio EUR, kar pomeni, da bo podjetjem in drugim končnim prejemnikom skupaj na voljo več kot 400 mio EUR.

Z oblikovanjem Sklada skladov je bil tudi v Sloveniji, sicer pozno, po vzoru tujih praks narejen pomemben premik v smeri prehoda z nepovratnih na povratne oblike financiranja, s tem pa tudi narejena ustrezna infrastruktura ter vzpostavljeno znanje deležnikov za koriščenje evropskih kohezijskih sredstev v še večjem obsegu v naslednji finančni perspektivi. Te imajo namreč bistveno večjo učinkovitost kot nepovratna sredstva, predvsem zaradi večjega finančnega vzvoda, multiplikativnih učinkov ter revolving učinka na sredstva državnega proračuna.

Namen tako oblikovanega Sklada skladov je spodbujanje oziroma financiranje trajnostne gospodarske rasti in razvoja, inovacijskih vlaganj ter tekočega poslovanja z dolžniškimi in lastniškimi oblikami financiranja.

Finančni instrumenti so oblikovani na štirih področjih, kjer obstaja tržna vrzel financiranja, in sicer:

- raziskave, razvoj in inovacije;
- konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij;
- energetska učinkovitost in
- urbani razvoj.

Glavne prednosti finančnih instrumentov Sklada skladov so predvsem:

- oblikovanje instrumentov na področju ugotovljenih tržnih vrzeli;
- pritegnitev zasebnega kapitala (zahtevan vzvod);
- multiplikativni učinki;
- tržna presoja projektov, vgrajena v sam proces;
- boljša finančna disciplina ter večji učinki podprtih projektov;
- trajnostni oziroma revolving značaj sredstev (ponovna uporaba sredstev);
- bolj učinkovita razporeditev razvojnih sredstev države;
- zmanjšana možnost zlorabe sredstev in vpliv na izkrivljanje konkurence.

Finančni instrumenti Sklada skladov končnim prejemnikom omogočajo vrsto prednosti tako z vidika kapitala in nižjih obrestnih mer kot tudi z vidika daljših ročnosti, manjših zahtev in/ali brez zahtev glede zavarovanj ter daljših moratorijev.

Že v letu 2018 so bili razviti prvi finančni instrumenti za naložbe, povezane z raziskavami, razvojem in inovacijami ter mikroposojila, izbrani finančni posredniki (banka, hranilnica in javni sklad) ter sklenjeni in črpani prvi finančni posli. Skladno s pravnim okvirom so bili finančni posredniki izbrani na podlagi postopkov javnih naročil, vezano na novost v slovenskem prostoru pa je SID banka tako v fazi razvoja kot same implementacije posrednikom zagotavljala ustrezno pravno in administrativno tehnično podporo.

Poleg izbranih finančnih posrednikov se je v neposredno izvajanje finančnih instrumentov, kjer je bilo to potrebno za uspešno črpanje in plasiranje sredstev evropske kohezijske politike končnim prejemnikom, na podlagi vloge Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo z decembra 2018 in 1. 3. 2019 podpisanega aneksa k Sporazumu o financiranju, vključila tudi SID banka, in sicer za posojila za celovito energetska prenova javnih stavb, posojila za urbani razvoj ter še nerazdeljeno kvoto za posojila za raziskave, razvoj in inovacije.

V letu 2019 je bila za izvajanje finančnega instrumenta posojil za raziskave, razvoj in inovacije izbrana dodatna finančna posrednica (poslovna banka). V letu 2019 je bil razvit finančni instrument lastniškega in kvazi lastniškega financiranja za mikro in mala podjetja, za izvajanje katerega je bil izbran javni sklad, pospešeno pa so se razvijali novi produkti portfeljskih garancij za raziskave, razvoj in inovacije ter za podporo mikro, malih in srednje velikih podjetij.

V letu 2019 so bila za področje razvoja, raziskav in inovacij podjetjem vseh velikosti (od zagonskih ali startup podjetij do samostojnih podjetnikov, mikro, malih, srednje velikih ter velikih podjetij) prek izbranih finančnih posrednic (dveh poslovnih bank) in SID banke v obsegu 56 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 10 mio EUR, z ročnostjo do devet let, z daljšim, do triletnim moratorijem na odplačilo glavnice ter z milejšimi pogoji zavarovanja ali brez zavarovanja.

Za področje mikroposojil so bila zagonskim podjetjem, samostojnim podjetnikom, mikro in malim podjetjem prek finančnih posrednikov (hranilnice in javnega sklada) v obsegu 55,6 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 25.000 EUR, z ročnostjo do pet let, z daljšim, do 2,5-letnim moratorijem na odplačilo glavnice ter milejšimi pogoji glede zavarovanja.

Inovativnim podjetjem v začetnih fazah razvoja (semenski fazi, fazi oblikovanja oziroma fazi zagona) so bila preko javnega sklada v obsegu 9,6 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike, na voljo konvertibilna posojila v višini 75.000 EUR, z ročnostjo do 5 let (z možnostjo podaljšanja za 2 leti), s triletnim moratorijem (z možnostjo podaljšanja za 2 leti), brez zavarovanja, ter naložbe v lastniški kapital, do največ 1.200.000 EUR, ki praviloma ne trajajo dlje kot 10 let. Do naložbe v lastniški kapital so upravičeni le končni prejemniki, ki imajo ob oddaji vloge za financiranje najmanj v obliki pisma o nameri že zagotovljen/-e dodatni/-e kapitalski/-e vložek/-e s strani zasebnega investitorja. Namen FI je, da se izboljša struktura virov financiranja teh inovativnih podjetij in da se jim omogoči financiranje poslovanja s konvertibilnimi posojili in naložbo v lastniški kapital do točke, ko postane njihovo poslovanje dobičkonosno in tako tudi dostopno za bančno financiranje.

Upravljanje sredstev ESIF skladov preko strukture Sklada skladov zagotavlja učinkovit način upravljanja in porabe EU sredstev preko različnih finančnih instrumentov različnih naložbenih področij, vzpostavitev mreže finančnih posrednikov, ki omogočajo plasiranje oz. optimalno distribucijo ESIF sredstev preko finančnih instrumentov, uresničuje zaveze EK-ju po prehajanju s koriščenja nepovratnih sredstev na koriščenje povratnih oblik financiranja, zlasti z vključevanjem zasebnih virov (proračunska sredstva se nadomesti z zasebnimi sredstvi) in zagotavlja večjo učinkovitost javnih sredstev (revolving, multiplikativni učinek). Sklad skladov tudi povezuje institucije javnega spodbujevalnega sistema (Slovenski podjetniški sklad, SID banko, ipd.) v enovit okvir spodbujevalnih ukrepov, kar povečuje njihovo komplementarnost za doseganje večjih povezovalnih pozitivnih učinkov na gospodarstvo, urbani razvoj in na drugih naložbenih področjih.

SID banka, pri kateri je že vzpostavljena ustrezna platforma za nadaljevanje izvajanja finančnih instrumentov ter uspešno upravlja in izvaja Sklad skladov, si bo zato aktivno prizadevala za nadaljevanje izvajanja v še večjem obsegu tudi v okviru naslednjega finančnega okvirja EU (MFF 2021-2027), hkrati pa se pripravlja na izvedbo stebrne ocene s ciljem postati izvajalski partner Evropske komisije za izvajanje centraliziranih EU instrumentov v okviru InvestEU.

V decembru 2019 je SID banka kot upravljavka Sklada skladov uspešno črpala 2. tranšo sredstev evropske kohezijske politike.

Tabela 22: Alokacija sredstev do finančnih posrednikov in končnih prejemnikov v okviru prejetih prvih dveh tranš v skupni višini 126,5 mio EUR

Finančni instrument	Višina sklenjenih finančnih sporazumov s finančnimi posredniki	Črpana sredstva s strani finančnih posrednikov	Število sklenjenih poslov do 31. 12. 2019	Znesek sklenjenih finančnih poslov (EKP in vzvod) do 31. 12. 2019
RRI – Posojila	56.000.000	31.985.200	58	32.843.052
Mikroposojila	55.600.001	38.013.501	1.853	45.836.347
Lastniško in kvazi lastniško financiranje	9.600.000	2.400.000	7	525.000
Energetska učinkovitost - Posojila	24.750.000	12.025.925	1	200.000
Urbani razvoj – Posojila	4.900.000	2.401.000	1	2.700.000
SKUPAJ	150.850.001	86.825.626	1.920	82.104.399

X. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemRS

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za podjetja izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/09 in 42/09). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu.

Kljub temu, da **je pridobivanje poroštev bilo omejeno na 31. 12. 2010** in po tem datumu ni bilo več možno pridobiti novih jamstev, SID banka poroča o izvajanju le-tega, saj **se aktivnosti s tem v zvezi** (unovčevanje, izplačila, izterjava, insolventni postopki, poročanja, pravdni postopki, itd.) **še vedno izvajajo**, tekoče pa se spreminja tudi statistika v tem kontekstu, iz katere lahko ugotavljamo rezultate ukrepa.

Z ZJShemRS je bil vzpostavljen sistem izdajanja državnih jamstev za obveznosti gospodarskih družb bonitetnih razredov A, B in C iz naslova dolgoročnih kreditov, najetih pri poslovnih bankah. **Namen zakona je bil sprostitev kreditnega krča**, ki je nastal zaradi svetovne finančne krize oziroma njenih posledic - predvsem zmanjšano dostopnost do virov poslovnih bank in s tem tudi manjši dotok denarja v slovensko gospodarstvo. **V prvotno načrtovani obliki je shema predvidevala poroštva samo za podjetja A in B bonitetnega razreda** (usmerjenost v sistemsko tržno vrzel in ne primere, ki sami po sebi niso več kreditno sposobni), po razpravi v DZ pa je bila, kljub opozorilom o pričakovanem najmanj 25-odstotnem škodnem rezultatu, **shema razširjena še na podjetja iz bonitetnega razreda C**, "ker ravno ta najbolj potrebujejo pomoč", poleg tega pa shema ni predvidevala pogoja ustreznega zavarovanja.

Od celotne jamstvene kvote, ki je znašala 1,2 mrd EUR, je bilo do 31. 12. 2010, ko se je zaključil zakonski rok za izdajanje jamstev po tej shemi, poslovnim bankam na skupno 15 avkcijah razdeljeno skupno za 809,4 mio EUR jamstvene kvote.

Poslovne banke so na podlagi razdeljenih kvot podjetjem odobrile 581 kreditov v skupni višini 840,5 mio EUR, ki so bili zavarovani z državnim jamstvom Republike Slovenije v skupni višini 310,1 mio EUR. Tako je jamstvena shema za podjetja slovenskim podjetjem pomagala pri pridobivanju

potrebnih finančnih sredstev v pogojih takrat trajajoče svetovne finančne in gospodarske krize.

Na dan 31. 12. 2019 so bile pri poslovnih bankah aktivne še 4 kreditne pogodbe, s stanjem kreditov v višini 10,5 mio EUR, za katere znaša jamstvo Republike Slovenije 5,0 mio EUR.

V letu 2019 SID banka ni prejela v obravnavo nobenega zahtevka za unovčenje izdanih jamstev Republike Slovenije (skupaj je banka v obdobju 2009-2018 prejela 342 zahtevkov). Po prejemu zahtevane dokumentacije SID banka preverja izpolnjevanje pogojev, določenih s predpisi, saj ob izdaji poroštev zaradi določb ZJShemRS in uredbe vseh pogojev ni bilo mogoče preverjati (npr. kreditne pogodbe so se sklepale po izdaji poroštev). Glede na izpolnjene pogoje ZJShemRS je **v obdobju 2009-2019 Ministrstvo za finance izplačalo poslovnim bankam sredstva v skupni višini 75,28 mio EUR** na podlagi 294 zahtevkov za unovčenje. V primeru izplačanega jamstva, mora poslovna banka po prejemu unovčenega zneska začeti izterjavo, skladno s predpisi in pogodbo o jamstvu, v primeru insolventnega postopka dolžnika pa prijavo terjatev v skladu z Uredbo o izvajanju Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, 35/09, 43/09, 4/10, 42/10 in 105/11) opravi in vodi Državno odvetništvo Republike Slovenije.

XI. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemFO

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za fizične osebe izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe (Uradni list RS, št. 59/09). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu.

Z ZJShemFO je bilo fizičnim osebam omogočeno pridobivanje jamstev RS za kredite do višine 100.000 EUR oziroma 10.000 EUR, odvisno od kategorije kreditorejmalcev. Jamstvena shema za fizične osebe kot protikrizni ukrep države je zajemal štiri kategorije kreditorejmalcev in sicer zaposlene za določen čas, kreditorejmalce, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, mlade družine in brezposelne.

Celotna jamstvena kvota, ki naj bi se po ZJShemFO razdelila v obdobju od leta septembra 2009 do 31. 12. 2010, je znašala 350 mio EUR, od tega je bilo **50 mio EUR kvote namenjene za kategorijo brezposelnih kreditorejmalcev**. Do konca leta 2010 je SID banka izvedla šest avkcij, na osnovi katerih je bilo poslovnim bankam dodeljene za 84,9 mio EUR jamstvene kvote.

Tabela 23: Podatki o jamstvih izdanih fizičnim osebam po ZJShemFO

Št. avkcije	Datum avkcije	Znesek razpisane jamstvene kvote v EUR	Znesek dodeljene jamstvene kvote v EUR	% jamstva RS	Porabljena kvota (Znesek kreditov zavarovanih z jamstvom RS) v EUR	Znesek kreditov v EUR	Št. kreditov
1	2.10.2009	50.000.000,0	30.800.000,0	50 %	6.513.097,9	13.026.195,8	244
2	2.10.2009	10.000.000,0	7.600.000,0	100 %	1.646.355,0	1.646.355,0	239
3	3.2.2010	50.000.000,0	27.300.000,0	50 %	8.438.468,0	16.876.936,0	293
4	3.2.2010	20.000.000,0	6.600.000,0	100 %	1.290.701,0	1.290.701,0	186
5	6.10.2010	20.000.000,0	10.300.000,0	50 %	1.201.005,0	2.402.010,0	39
6	6.10.2010	5.000.000,0	2.300.000,0	100 %	174.667,0	174.667,0	27
Skupaj		155.000.000,0	84.900.000,0		19.264.293,9	35.416.864,8	1.028
Zakonska kvota					350.000.000,0		

Na dan 31. 12. 2019 je bilo odprtih še 72 kreditov s stanjem v višini 2,78 mio EUR, za katere znaša jamstvo Republike Slovenije 1,40 mio EUR.

SID banka je v letu 2019 prejela v obravnavo en zahtevek za unovčenje (v letih 2010-2019 skupaj 109 zahtevkov).

V primeru izplačanih jamstev in ob izpolnjevanju pogojev SID banka začne s postopkom izterjave za plačana jamstva. V primeru, da kreditojemalec v roku osmih dni od prejema poziva ne izpolni svoje obveznosti, SID banka zadevo preda v izvršbo na Finančno upravo Republike Slovenije.

XII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZPFIGD

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju poroštvene sheme izhaja iz Zakona o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb (Uradni list Republike Slovenije, št. 43/10, 87/11, 55/12, 82/15). RS v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun določa premije glede na bonitetne razrede kreditorejmalcev, ugotavlja izpolnjevanje pogojev za pridobitev poroštvev, presoja zavarovanja poroštvev in sklepa pogodbe v zvezi z izdajo poroštvev ter vrši vso pripadajočo spremljavo in poročanja.

Namen ZPFIGD je bil podjetjem omogočiti lažji dostop do sredstev pri poslovnih bankah za izvedbo investicij v razvojne projekte ter kasneje tudi za pridobitev obratnih sredstev, ki naj bi pripomogla k razvoju in konkurenčnosti slovenskih podjetij.

Od prvega razpisa leta 2010 do zaključka leta 2015 je SID banka skupaj izdala devet kreditov osmim podjetjem v skupni višini 27,1 mio EUR, za katere je poroštvo Republike Slovenije znašalo 20,49 mio EUR, od skupne razpisane poroštvene kvote v višini 400 mio EUR pri čemer je bil zakonski potencial 1 mrd EUR. Na dan 31. 12. 2019 je stanje kreditov [in s tem tudi poroštvev](#) znašalo 0,00 EUR.

Do sedaj je SID banka prejela 4 zahtevke za unovčenje poroštva iz naslova ZPFIGD v skupni višini 3,59 mio EUR (poroštveni znesek). Vsi štirje zahtevki so bili zaradi ugotovljenih kršitev zavrtnjeni. Zaradi enega zavrtnjenega zahtevka je komercialna banka tožila RS in spor tudi dobila. Leta 2019 je RS izplačala dolg v višini 0,64 mio EUR.

SID banka je ves čas od pridobitve javnega pooblastila po ZPFIGD pospeševala uporabo tega instrumenta v okviru sodelovanja in razgovorov z bankami in drugimi aktivnostmi obveščanja javnosti, vendar kljub temu **zakon ni prinesel zelenega rezultata**, saj je le malo podjetij v tem času vstopalo v nove investicije, določena podjetja pa so banke glede na njihovo poslovanje same podprle, kar je za podjetje pomenilo nižje stroške celotnega financiranja, manj administracije, itd. **Kljub temu, da je bil ZPFIGD dvakrat spremenjen, ta končnim uporabnikom – kreditorejmalcem ni zagotovil učinkovitih rešitev.**

Povpraševanja po poroštvih Republike Slovenije po ZPFIGD je bilo vsako leto manj, saj so se bistveno spremenile tudi okoliščine v primerjavi z letom 2010, zato potrebe po instrumentu, kot ga opredeljuje ZPFIGD, ni več. Skladno s tem je bila ob koncu leta 2015 objavljena dopolnitev Zakona o poroštvih RS za financiranje investicij

gospodarskih družb (Uradni list Republike Slovenije 82/15), na podlagi katere je bilo izdajanje poroštEV po tem zakonu možno najdlje do 31. 12. 2015.

Tabela 24: Podatki o jamstvih izdanih v okviru ZPFIGD

razpis	razpisana poroštvena kvota	% poroštva	porabljena kvota	znesek kreditov	znesek investicije	št. kreditov	rok za predložitev
1.	50.000.000,00	75 %	11.481.783,75	15.309.045,00	23.026.161,23	4	31.07.2011
2.	50.000.000,00	75 %	2.167.500,00	2.890.000,00	4.528.003,08	2	31.07.2012
3.	50.000.000,00	80 %	400.000,00	500.000,00	731.618,00	1	30.10.2013
	50.000.000,00	60 %	840.000,00	1.400.000,00	-	1	30.10.2013
4.	50.000.000,00	80 %	5.600.000,00	7.000.000,00	10.000.000,00	1	30.10.2014
	50.000.000,00	60 %	0	0	-	0	30.10.2014
5.	50.000.000,00	80 %	0	0	0	0	30.10.2015
	50.000.000,00	60 %	0	0	-	0	30.10.2015
Skupaj	400.000.000,00		20.489.283,75	27.099.045,00	38.285.782,31	9	

XIII. IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZVO-1C

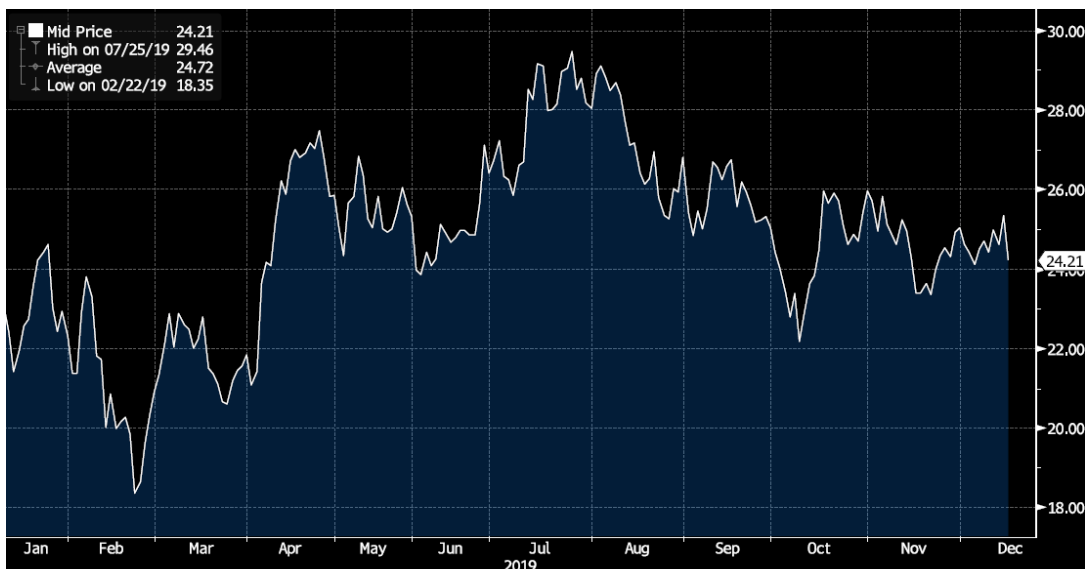
SID banka je na podlagi 127. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE) **v 2019 nadaljevala z izvajanjem funkcije uradnega dražitelja na dražbah pravic do emisije toplogrednih plinov** v skladu z Uredbo Komisije EU št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 302 z dne 18. 11. 2010, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/1868 z dne 28. avgusta 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 1031/2010 zaradi uskladitve prodaje pravic na dražbi s pravili EU ETS za obdobje 2021–2030 in z razvrstitvijo pravic kot finančnih instrumentov v skladu z Direktivo 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 289 z dne 8. 11. 2019, str. 9).

SID banka v imenu Republike Slovenije na dražbah, ki jih organizira skupni dražbeni sistem držav članic EU (borza European Energy Exchange), prodaja količine emisijskih kuponov, določene z navedeno uredbo, relevantnimi sklepi Evropske komisije in koledarjem dražb, prejeto kupnino pa prenese na račun Republike Slovenije.

V letu 2019 je banka kot uradna dražiteljica emisijskih kuponov (EUA) sodelovala na 140 dražbah, na katerih je bilo prodano skupaj 2.648 tisoč enot pravic. Znesek kupnine je znašal 65.141 tisoč EUR.

V letu 2019 je bilo izvedenih šest dražb emisijskih kuponov za letalske prevoznike (EUAA). Prodanih je bilo 6.500 enot pravic, znesek kupnine je znašal 164 tisoč EUR.

Slika 57: Gibanja cene EUA (emisijskih kuponov) na avkcijah v letu 2019



Vir: Bloomberg

XIV. UČINKI FINANČNIH STORITEV

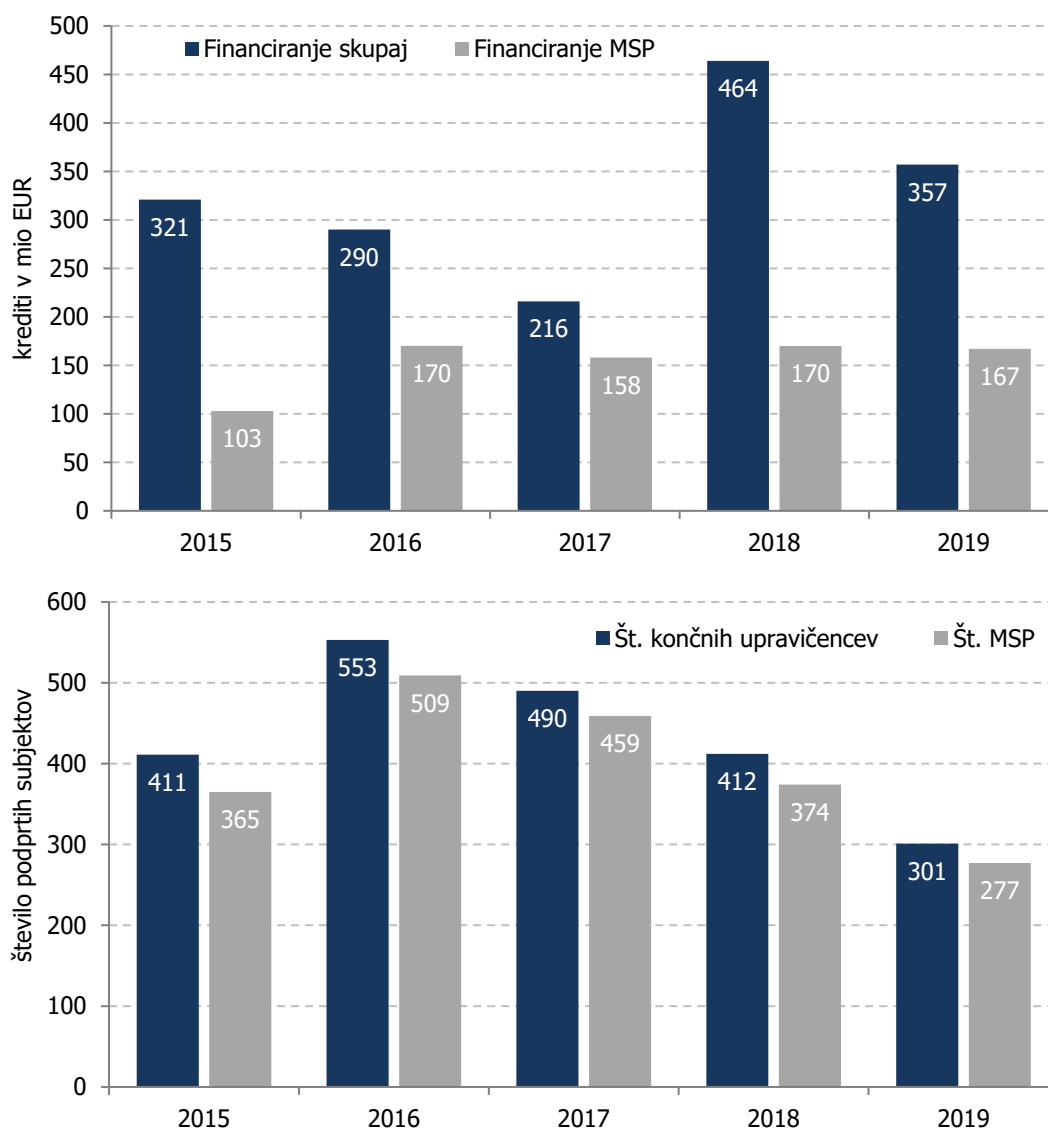
SID banka prispeva k razvoju slovenskega gospodarstva z zagotavljanjem predvsem dolgoročnih sredstev za financiranje razvojno naravnanih projektov in podjetij s perspektivnimi poslovnimi modeli. Namen tega poglavja je pregled učinkov novega financiranja v letu 2019, glede na namene kreditov, regionalno in sektorsko strukturo²⁵ ter različne spodbujevalne učinke na gospodarsko aktivnost.

XIV.1. STRUKTURA NOVIH KREDITOV V LETU 2019

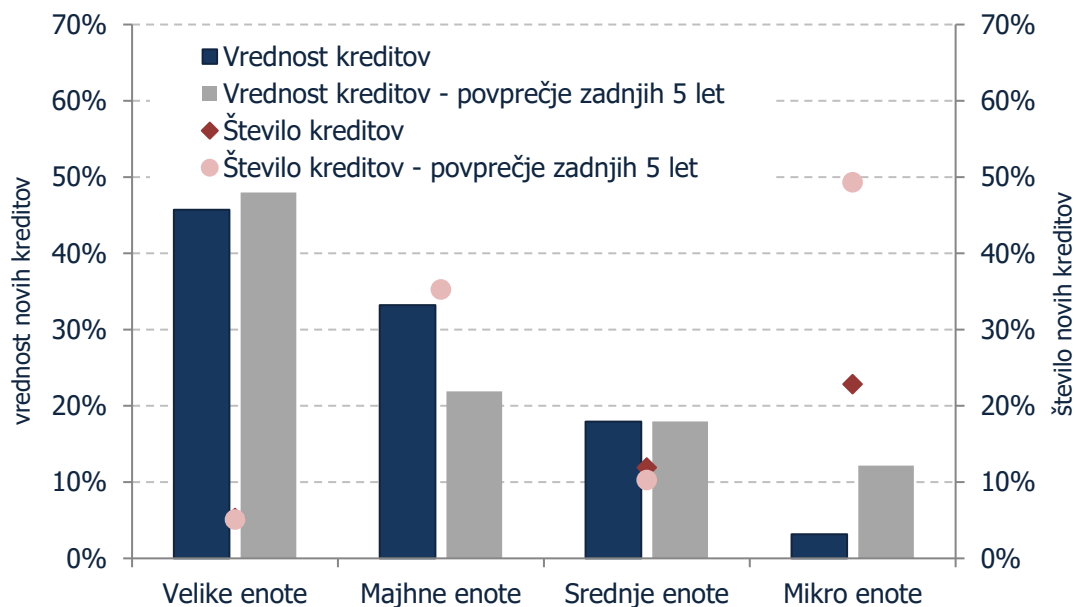
Tudi v letu 2019 je SID banka posredno in neposredno zagotavljala namenska finančna sredstva za namen spodbujanja projektov, v največjem številu malih in srednjih podjetij (MSP). Skupaj je bilo podprtih 301 končnih uporabnikov, od tega 277 malih in srednjih podjetij, oziroma 92 odstotka vseh kreditojemalcev. Po obsegu je bilo MSP danih 167 mio EUR, od skupaj 356,8 mio EUR novih kreditov.

²⁵ Podatki o dodani vrednosti sektorjev, regionalnih vrednostih BDP in zaposlenosti so pridobljeni iz podatkovne baze Statističnega urada Republike Slovenije.

Slika 58: Skupni znesek vseh novih kreditov in število podprtih subjektov v obdobju 2014-2019

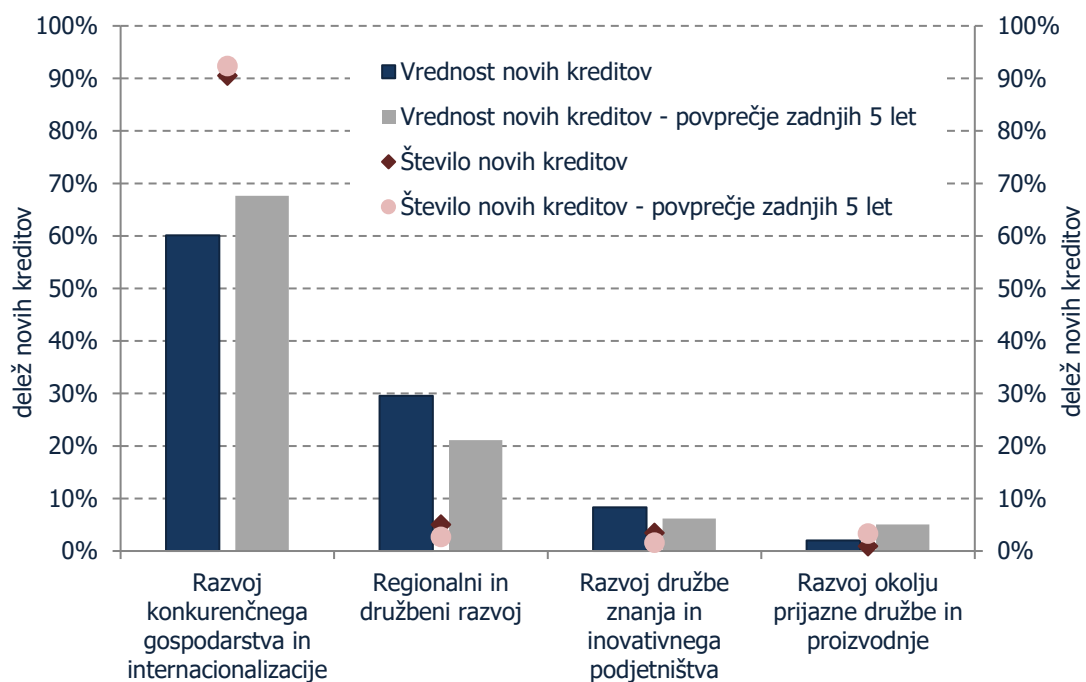


Slika 59: Razpršitev novih kreditov po velikosti končnih upravičencev za izbrane velikostne enote



Porazdelitev med velikostnimi razredi se je v 2019 v primerjavi z zadnjimi 5 leti nekoliko spremenila predvsem pri podpori MSP, medtem ko se delež podprtih velikih enot ni izrazito spremenil. Ta je v letu 2019 dosegel 46 % vrednosti danih kreditov, kar je 2 odstotni točki pod povprečjem primerjalnega obdobja. Delež danih kreditov srednjim, majhnim in mikro podjetjem se je v 2019 glede na primerjalno obdobje zadnjih 5 let povišal v segmentu majhnih enot, in sicer za polovico na 33 %. Najmanjši delež (3 %) novih kreditov je bil dan mikro enotam, kljub temu da gre za okoli četrtno vseh poslov. Po številu odobrenih kreditov je bil največji delež, 60 %, namenjen majhnim podjetjem, kar je visoko nad povprečjem primerjalnega obdobja (35 %). Po številu novih kreditov je najmanjši delež, 5 %, pripadal velikim enotam. Financiranje mikro podjetij se je glede na primerjalno obdobje zadnjih 5 let, po deležu števila kreditov znižalo za 26,5 odstotnih točk. SID banka namreč segment podpore za sama mikro podjetja izvaja v okviru Sklada skladov.

Slika 60: Razpršitev novih kreditov po glavnih namenih SID banke kot delež vrednosti vseh novih kreditov; kot delež števila vseh novih kreditov



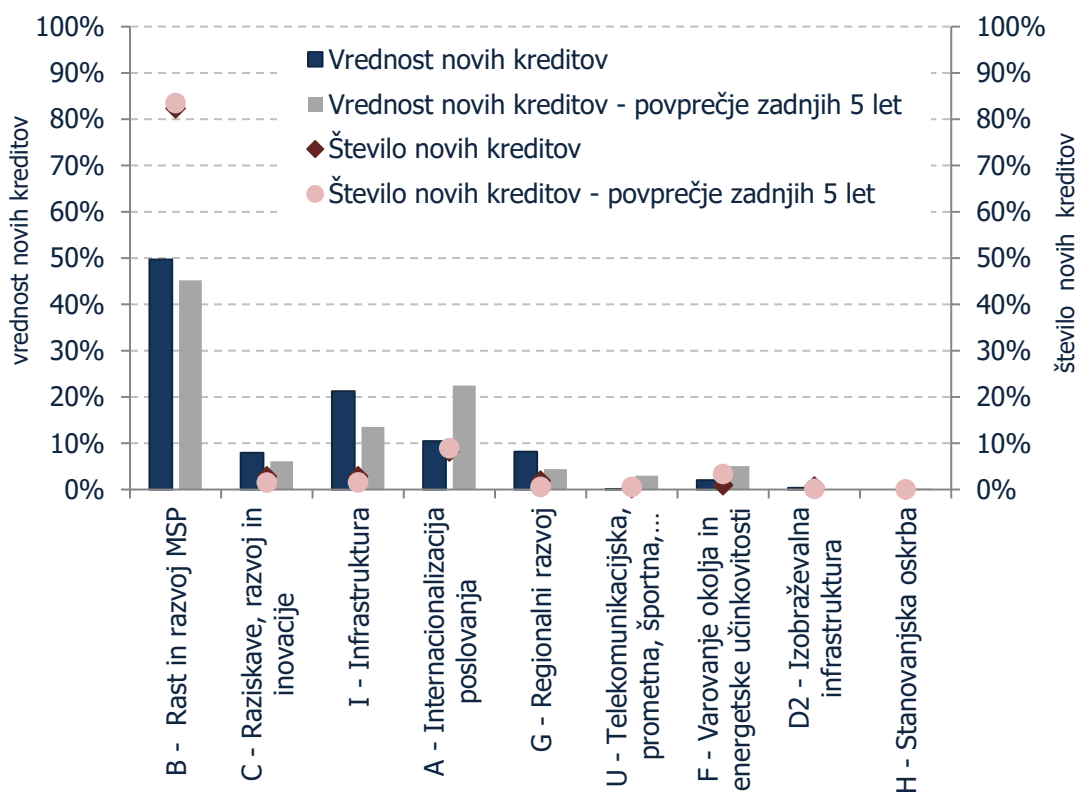
Z namenom zasledovanja dolgoročnih razvojnih usmeritev Republike Slovenije in EU so storitve SID banke razdeljene na štiri glavne namene:

- Razvoj družbe znanja in inovativnega podjetništva,
- Razvoj okolju prijazne družbe in proizvodnje,
- Razvoj konkurenčnega gospodarstva ter
- Regionalni in družbeni razvoj.

Glede na glavne namene SID banke je bila, tako kot v preteklih letih, večina novih kreditov danih za Razvoj konkurenčnega gospodarstva in internacionalizacije. Za ta namen je bilo danih 60 % vrednosti vseh novih kreditov oz. 92 % števila vseh novih kreditov. Glede na primerjalno obdobje zadnjih 5 let je bil delež vrednosti novih kreditov nižji za dobrih 7 odstotnih točk. Glede na primerjalno obdobje zadnjih 5 let, se je za 8 odstotnih točk zvišal delež danih kreditov za namen Regionalni in družbeni razvoj. Delež kreditov za namen Razvoj okolju prijazne družbe se je v zadnjem letu glede na primerjalno obdobje več kot prepolovil iz že predhodno nizkih 5 % na 2 %. Deleži števila danih kreditov se po glavnih namenih niso bistveno spremenili. SID banka si sicer prizadeva, da pri vsakem posojilu dosega več namenov hkrati – tudi ko

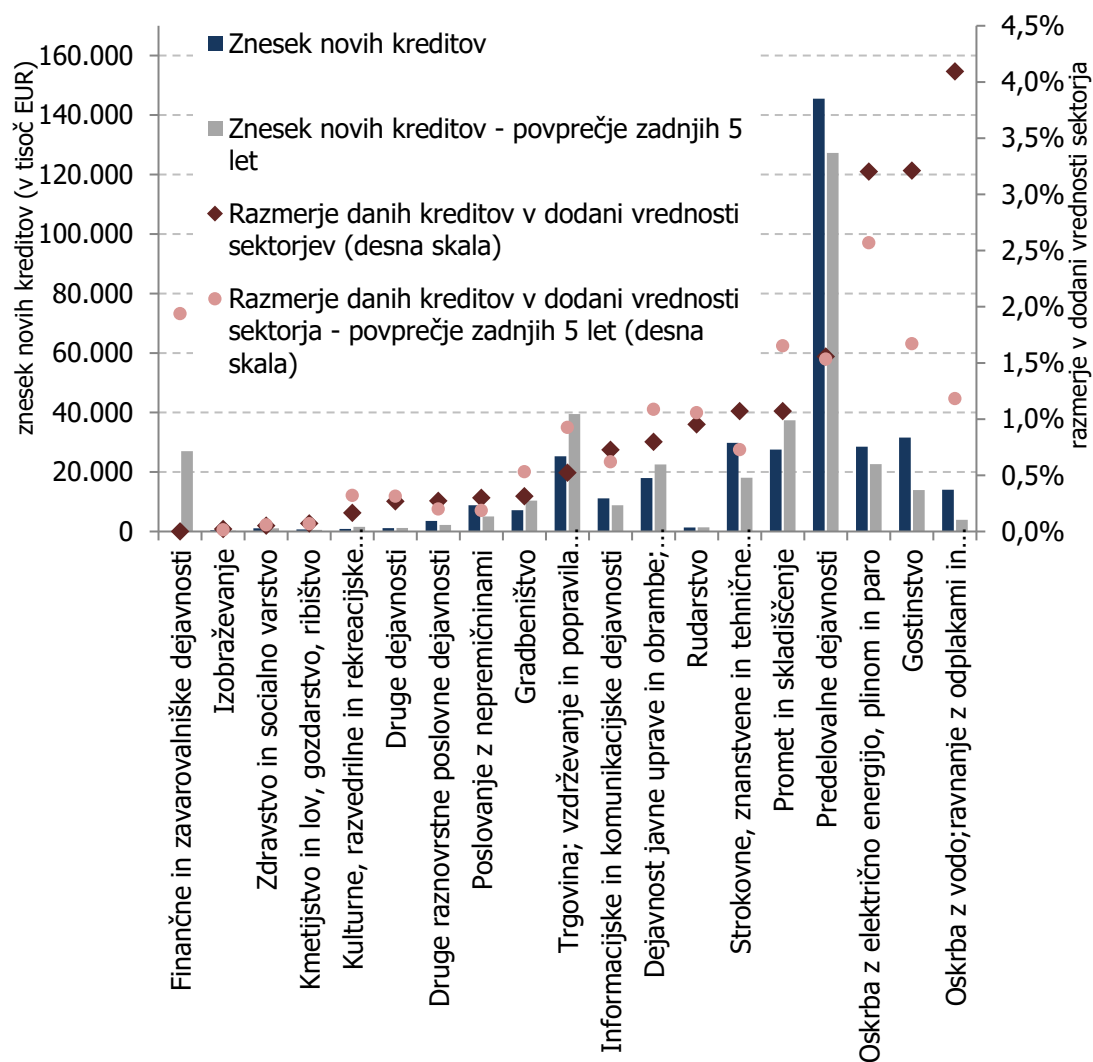
je primarni namen na primer razvoj konkurenčnega gospodarstva, presoja po dodelitvi kredita upošteva inovativnost podjetja in njegov potencial, da prispeva k izvozu. S tega vidika postaja podpora SID banke internacionalizaciji bolj posredna, vendar nič manj zavezana temu končnemu cilju.

Slika 61: Razpršitev novih kreditov po namenih naložbe končnega upravičenca



Analiza po namenih naložb končnih upravičencev kaže, da je bil največji delež novih kreditov odobren za financiranje rasti in razvoja malih in srednjih podjetij in infrastrukture. Delež slednje se je glede na primerjalno obdobje zvišal najbolj občutno, s 14 % na 21 %. Nekoliko se je znižal delež danih kreditov za internacionalizacijo poslovanja, ki se je glede na primerjalno obdobje več kot prepolovil s 23 % na 10 %. SID banka sicer stremi k podpori internacionalizacije podjetij tudi, oziroma predvsem, z neposrednim spodbujanjem njihove konkurenčnosti in investiranja, bolj kot pa z neposrednim financiranjem poslov mednarodne menjave, ki so tudi podvrženi nekaterim omejitvam, glede na regulative EU.

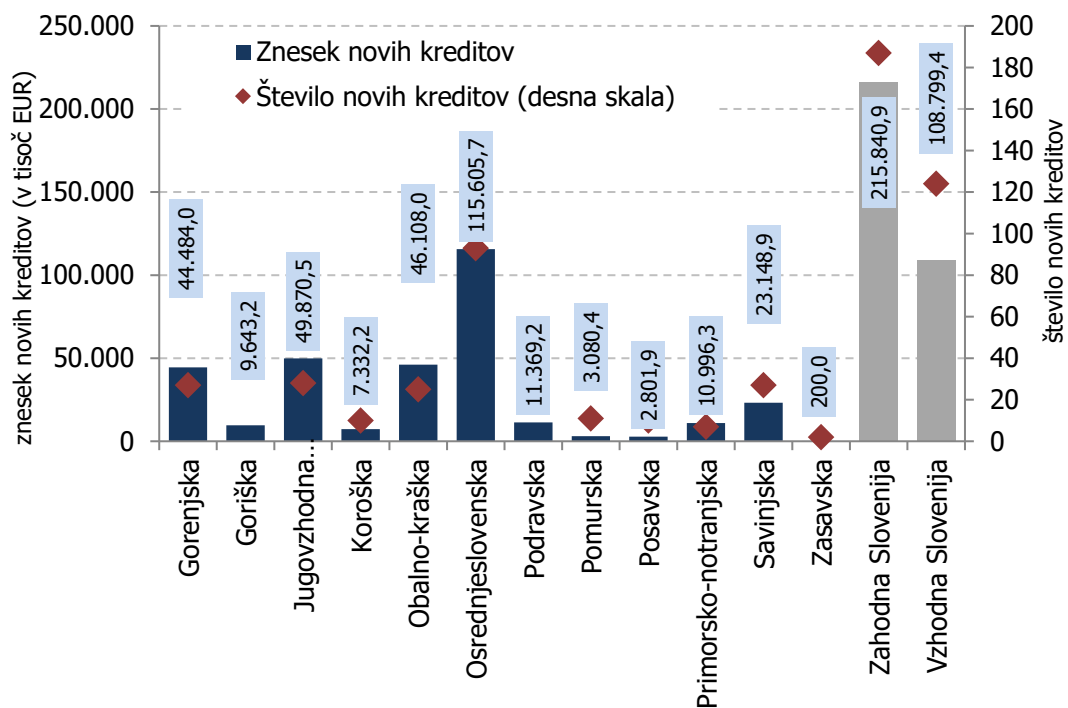
Slika 62: Znesek novih kreditov končnim upravičencem v izbranih dejavnostih in razmerje v dodani vrednosti sektorjev



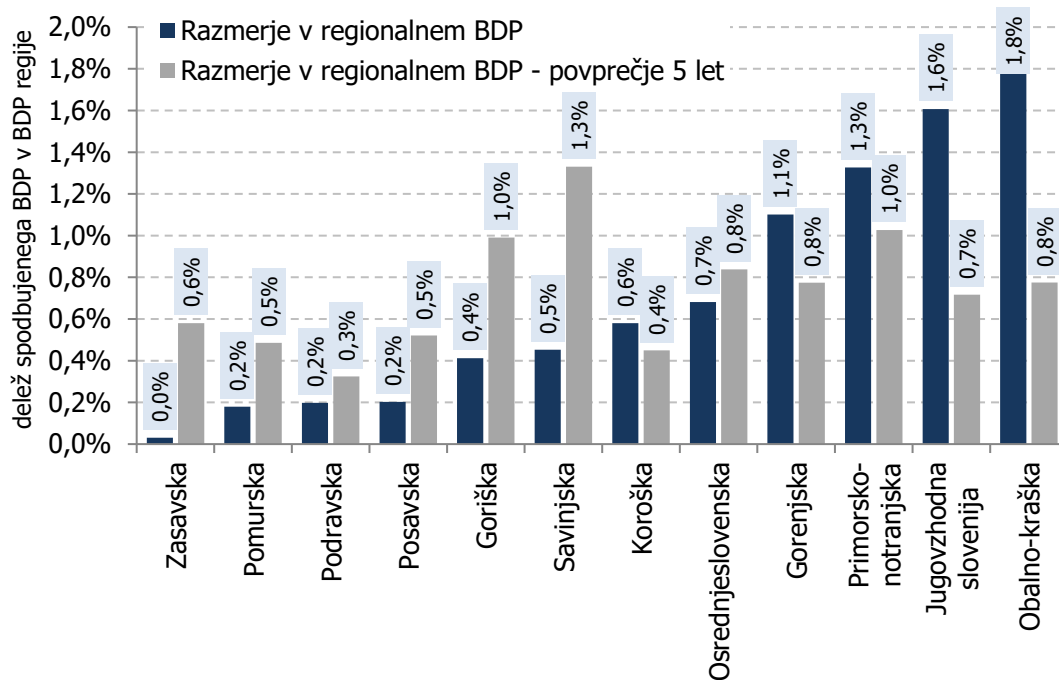
Med kreditojemalci so, tako kot v preteklih letih, prevladovala podjetja iz predelovalnih dejavnosti, kar dobra tretjina vrednosti vseh kreditov. Sledijo financiranje gostinstva, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti, oskrba z električno energijo ter promet in skladiščenje. Razmerje danih kreditov v dodani vrednosti sektorja je bilo najvišje v dejavnosti oskrbe z vodo, ki se je glede na primerjalno obdobje povišalo za slabe 3 odstotne točke. Razmerje v dodani vrednosti se je glede na preteklo obdobje najbolj znižalo v dejavnosti promet in skladiščenje, z 1,7 % na 1,1 %. Povprečno razmerje danih novih kreditov v dodani vrednosti sektorja je v 2019 znašalo 1 %.

Glede na razpršenost novih kreditov po regijah, je največji delež kreditov prejela Osrednjeslovenska regija, kjer je bilo danih 93 kreditov. Najmanj kreditov je bilo glede na znesek in število danih v Zasavski regiji, kjer sta bila dana 2 kredita.

Slika 63: Regionalna razpršenost novih kreditov



Slika 64: Razmerje danih kreditov v regionalnem BDP



SID banka sicer skuša ohranjati ustrezno razpršeno aktivnost med vsemi regijami RS, kar se najbolj kaže v razmerju povprečnega obsega novih posojil v zadnjih petih letih glede na BDP regijo. Po tem kazalniku po intenzivnosti kreditiranja prednjačijo Obalno-kraška, Jugovzhodna, Primorsko-notranjska in Gorenjska regija. Primerjava z obdobjem zadnjih 5 let kaže da se je najbolj povečalo razmerje danih kreditov v BDP prav slednjih regij. Razmerje v regionalnem BDP se je glede na preteklo obdobje pri večini ostalih nekoliko znižalo. Povprečno razmerje kreditov v regionalnem BDP je v 2019 znašalo 0,7 %. Velike razlike na letni ravni največkrat kažejo na specifične večje posle enkratne narave, ki so predmet financiranja SID banke v posameznih letih.

XIV.2. OCENA UČINKOV NA GOSPODARSKO AKTIVNOST

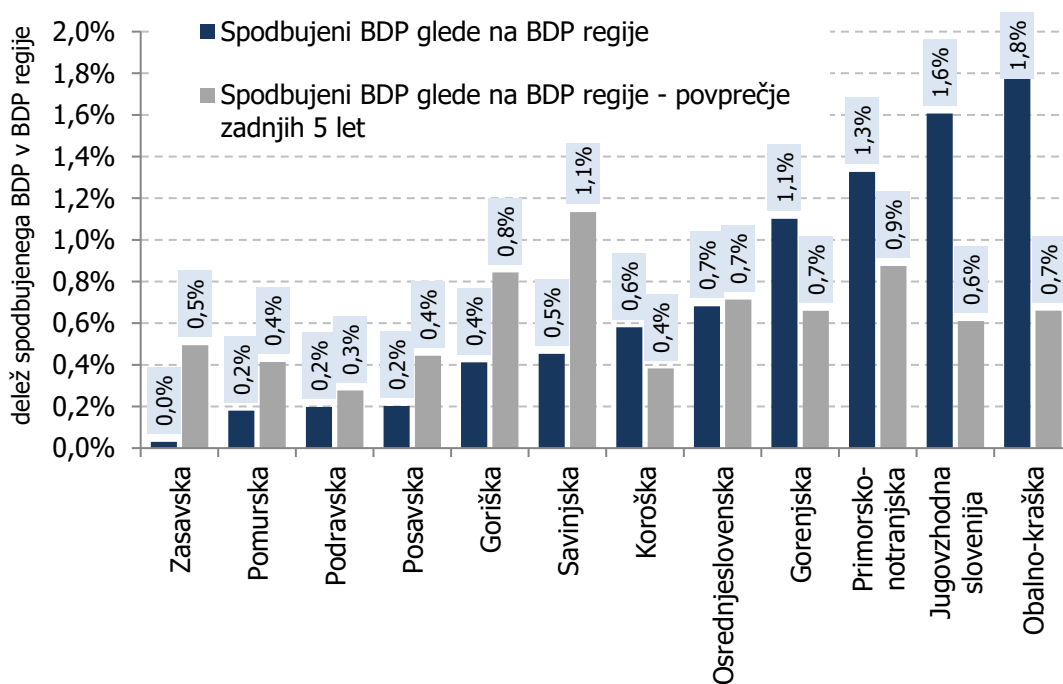
Sami učinki financiranja se lahko izrazijo tudi v njihovem prispevku k spodbujanju BDP, izvoza, prodaje in ustanavljanju novih delovnih mest. Za tovrstne ocene SID banka uporablja ocene multiplikativnih učinkov svojih aktivnosti, ki so predmet izračunov raziskav Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Po tem metodološkem pristopu je bilo skupaj podprtega za 1 mrd EUR dodatnega BDP, 2,4 mrd EUR dodatne prodaje, 1 mrd EUR dodatnega izvoza in ustvarjenih okoli 5.900 novih delovnih mest.

Tabela 25: Multiplikativni učinki finančnih storitev SID banke v 2019

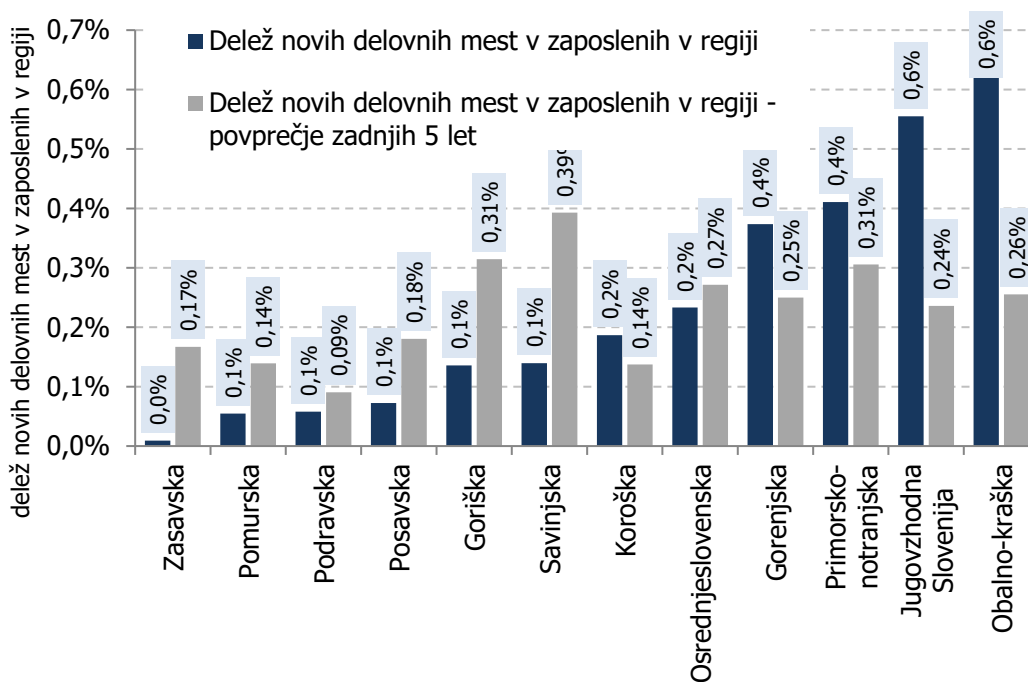
<i>mio EUR</i>	<i>Učinki finančnih storitev SID banke</i>		
	<i>Financiranje</i>	<i>Zavarovanje</i>	<i>SKUPAJ</i>
Dodaten BDP	356	595	951
Dodatna prodaja	915	1.454	2.369
Dodaten izvoz	322	712	1.034
Nova delovna mesta	2.457	3.409	5.866

Skladno z obsegom financiranja analiza regionalne razpršenosti obsega učinkov finančnih storitev SID banke kaže, da so bili v letu 2019 največji učinki doseženi v Osrednjeslovenski regiji. Po višini spodbujenega BDP glede na BDP regije v 2019 prednjači Obalno-kraška regija, kjer je delež znašal 1,8 % BDP regije. V Zasavski regiji so bili učinki finančnih storitev SID banke in delež spodbujenega BDP v BDP regije najnižji. V povprečju 2019 je bilo v regijah spodbujenega 0,7 % BDP, kar kaže na manjše povečanje glede na predhodno leto.

Slika 65: Primerjava deležev spodbujenega BDP glede na BDP regije v 2019 in preteklem 5 letnem obdobju



Slika 66: Primerjava deležev novih delovnih mest v zaposlenih v regijah v 2019 in preteklem 5 letnem obdobju



Skladno z obsegom kreditiranja je bil tudi prispevek finančnih storitev h kreiranju novih delovnih mest, glede na zaposlenost po regijah, podoben kot v povprečju preteklih petih let. Povprečen delež novih delovnih mest v zaposlenih po regijah je bil v preteklem 5-letnem obdobju na ravni 0,23 %, v 2019 pa se je zvišal na 0,24 %. Najbolj se je povišal v Obalno-kraški, Jugovzhodni regiji, za 0,3 odstotne točke, najbolj pa se je znižal v Savinjski in Zasavski regiji.

OPREDELITEV MULTIPLIKATIVNIH UČINKOV KREDITNE AKTIVNOSTI SID BANKE – OCENE EKONOMSKE FAKULTETE V LJUBLJANI

SID banka redno preverja svoj vpliv na gospodarstvo oziroma trajnostni razvoj RS in zadovoljstvo gospodarskih deležnikov z njenimi storitvami. Gre za dobro mednarodno prakso na področju razvojnega bančništva, saj so redne neodvisne evalvacije dobra podlaga za ovrednotenje izpolnjevanja mandatov v preteklem obdobju, hkrati pa podajajo tudi koristna napotila glede možnosti za nadaljnji razvoj in nadgradnjo delovanja razvojnih inštitucij.

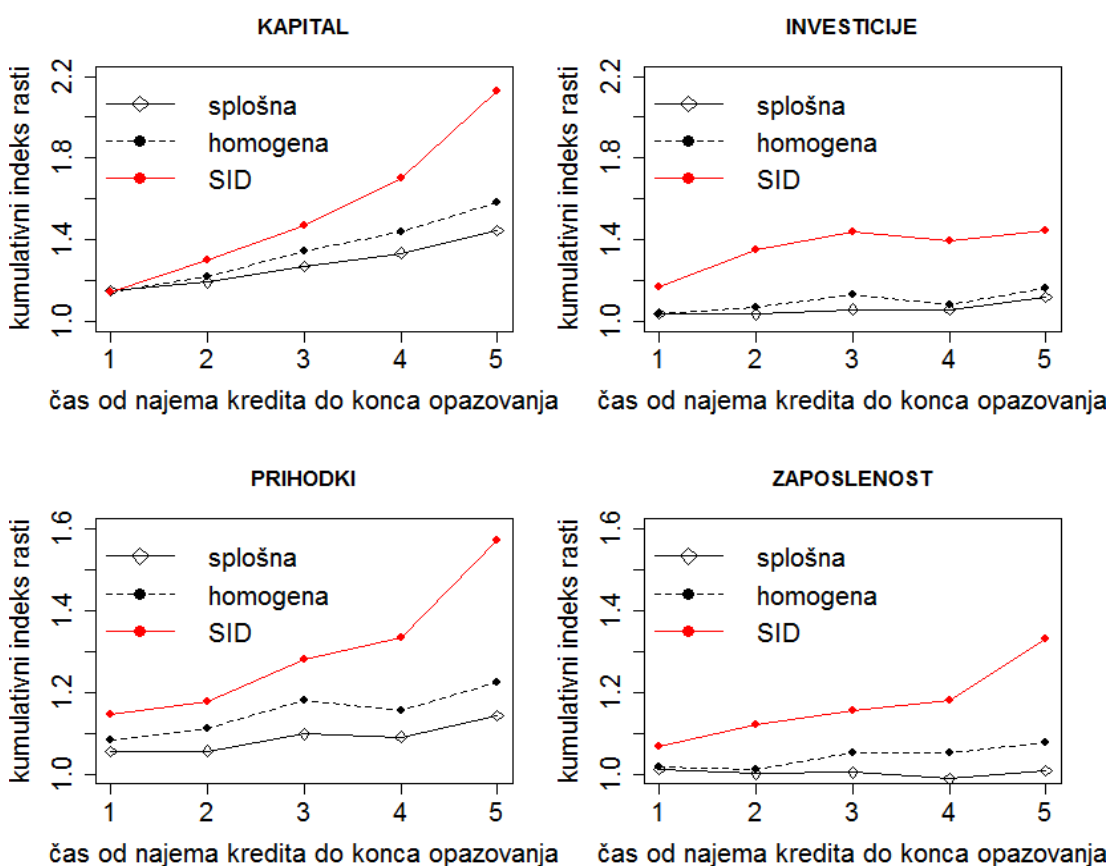
Prva kompleksna analiza vloge in pomena SID banke za slovensko gospodarstvo, s študijo možnosti razširitve dejavnosti z novimi produkti za spodbujanje gospodarskega razvoja, je bila izvedena leta 2007, z dopolnitvami v 2008 in 2009 (predvsem z vidika analize tržnih vrzeli). Analiza je pokazala pomemben vpliv SID banke na gospodarstvo in širšo družbo.

Aprila 2012 je bila zaključena druga kompleksna neodvisna evalvacija aktivnosti SID banke in sicer za obdobje 2007–2010 z oceno vpliva krize na prihodnji razvoj tržnih vrzeli. Evalvacijo je izvedla Ekonomska fakulteta v Ljubljani. Ekonomska vloga SID banke in učinki delovanja v tem obdobju so bili proučevani s kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih metod. Raziskava EF je pokazala naslednje ocene kvantifikacije multiplikativnih učinkov kreditne aktivnosti SID banke: skupni multiplikator prodaje za financiranje (kratkoročni neposredni učinek začetne investicije ter dolgoročni učinek dodatne proizvodnje) znaša 4,29 – to pomeni, da je **vsak evro izvedenega investicijskega projekta ustvaril, neposredno in posredno, 4,29 EUR dodatne prodaje v Sloveniji**. Skupni multiplikator BDP znaša 1,67, kar pomeni, da **je vsak evro izvedenega projekta ustvaril dodatnih 1,67 EUR k skupnemu BDP Slovenije**. Skupni multiplikator izvoza pa znaša 1,51, kar pomeni, da je **vsak evro izvedenega projekta ustvaril dodatnih 1,51 EUR izvoza**.

XIV.3. SPODBUJEVALNI UČINEK POSOJIL SID BANKE

Eden poglavitnih načinov, preko katerega razvojne banke spodbujajo gospodarsko aktivnost, je usmeritev programov financiranja na podjetja z višjim potencialom rasti. To so lahko na primer visoko tehnološka podjetja ali podjetja, ki zaradi tržnih vrzeli na področju financiranja ne morejo razviti potencialov njihovih poslovnih modelov. S spodbujanjem podjetij, ki tako lahko dosegajo relativno višje gospodarske rezultate ali družbene učinke, razvojne banke dodatno spodbujajo gospodarski in družbeni razvoj.

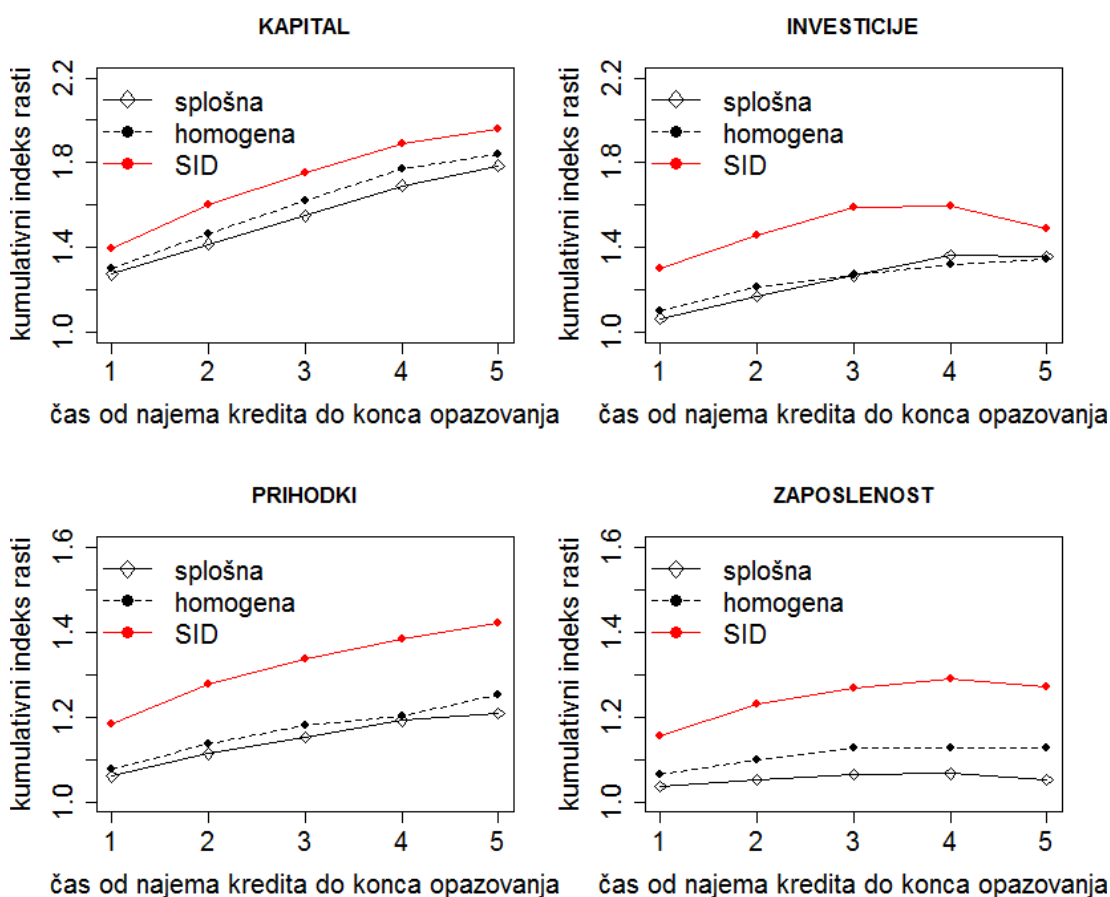
Slika 67: Relativna rast glavnih dejavnikov rasti podjetij, ki jih je podprla SID banka preko PS1 in PS4²⁶, sklada namenjena prednostno tehnološkemu razvoju podjetij



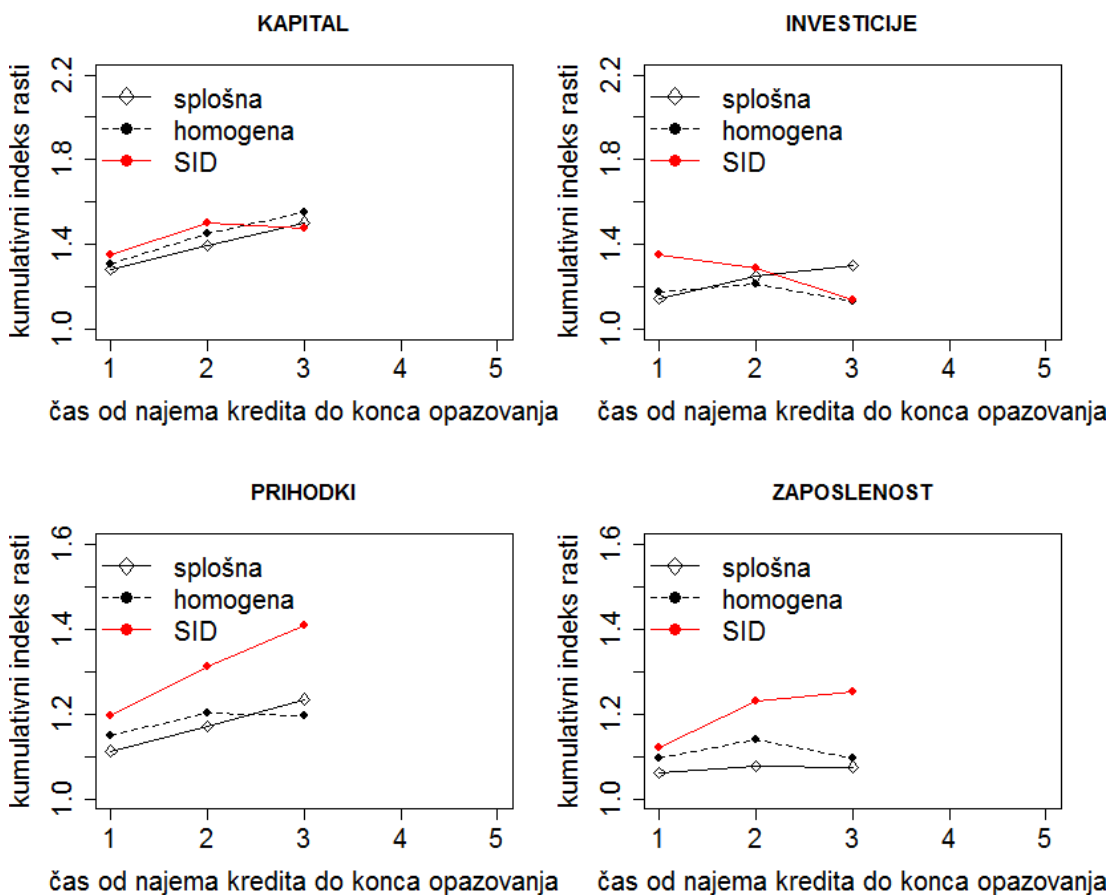
²⁶ Pri interpretaciji rezultatov je treba poudariti, da učinki financiranja iz PS4 na slikah še niso razvidni (razen v letu 1) zaradi kratke časovne oddaljenosti začetka delovanja sklada. Dejansko slika prikazuje zgolj kazalnike podjetij iz PS1.

Za ovrednotenje teh učinkov so v slikah prikazane primerjave med povprečno rastjo nekaterih ekonomskih dejavnikov podjetij, po tem ko jih je finančno podprla SID banka, in rastjo teh dejavnikov v povprečju. Dejavniki so primerjani glede na število let po prejetju kredita neposredno pri SID banki, primerjava s povprečjem gospodarstva pa se vsakokrat vrši za enako časovno obdobje.

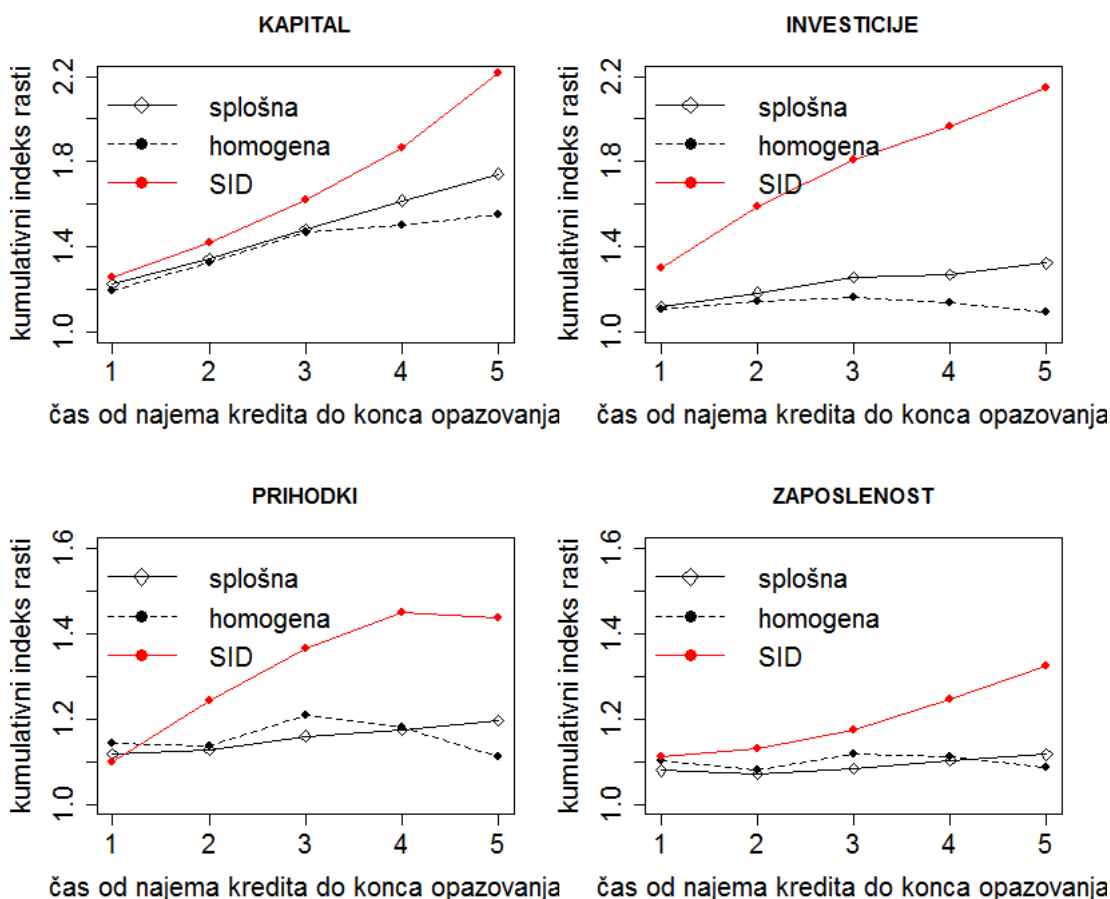
Slika 68: Relativna rast glavnih dejavnikov rasti podjetij, ki jih je podprla SID banka preko PS2, sklad namenjen prednostno spodbujanju razvojnega potenciala MSP



Slika 69: Relativna rast glavnih dejavnikov rasti podjetij, ki jih je podprla SID banka preko PS3, sklad namenjen prednostno »potrpežljivim« (zelo dolgi rok in moratorij) posojilom za MSP



Slika 70: Relativna rast glavnih dejavnikov rasti podjetij, ki jih je podprla SID banka preko ostalega neposrednega financiranja



Slike prikazujejo učinke, ki jih imajo viri financiranja SID banke na komitente različnih posojilnih skladov in ostalega neposrednega financiranja. Učinki so prikazani v obliki kumulativnih in pri določenih analizah tekočih indeksov rasti kapitala, čistih prihodkov od prodaje, zaposlenosti in investicij. V splošnem relativno najboljše performirajo komitenti posojilnega sklada PS2, primerljive rezultate v rasti prihodkov in zaposlenosti pa v razpoložljivem opazovanem obdobju dosegajo tudi komitenti posojilnega sklada PS3.

Kvantitativni učinki velikosti kredita na rast proučevanih kazalnikov kažejo, da ima velikost kredita največje učinke na rasti proučevanih kazalnikov pri komitentih posojilnega sklada PS2, sledijo komitenti ostalega finančnega inženiringa, nato pa komitenti posojilnega sklada PS3. Obseg kredita nima učinka na rast proučevanih

kazalnikov pri komitentih ostalega neposrednega financiranja, kjer pa je razpršenost obsega kredita na zaposlenega največja.

V splošnem komitenti vseh proučevanih virov financiranja SID banke v primerjavi s splošno in homogeno populacijo v povprečju dosegajo višje rasti vseh proučevanih kazalnikov (kapitala, prihodkov od prodaje, zaposlenosti in investicij). Ti rezultati potrjujejo ustrezno ciljno usmerjenost in selektivnost programov financiranja SID banke.

XV. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Družbeno odgovorno podjetje gleda na svoje poslovanje celovito in ravna v skladu z dolgoročnimi koristmi širše družbe, okolja, zaposlenih in ostalih partnerjev in deležnikov v svojem poslovanju. S svojim delovanjem ne zasleduje zgolj interesa svojih lastnikov, pač pa se zaveda odgovornosti za svoje vplive na družbo; tako na ljudi kot okolje in oboje skrbno varuje. Resnično družbeno odgovorno podjetje te cilje upošteva in integrira v vse svoje odločitve. Išče poti, kako najbolje zasledovati svoje poslovne cilje, ne da bi pri tem prezrlo pričakovanja, potrebe in interese vseh deležnikov. Z družbeno odgovornim ravnanjem podjetja krenejo na pot trajnostnega razvoja.

SID banka je z vidika družbeno-odgovornega ravnanja v posebni vlogi. Že sama ustanovitev, poslanstvo in delovanje SID banke so usmerjeni v izvajanje spodbujevalnih in razvojnih nalog oziroma finančnih storitev na področjih, kjer nastajajo oziroma so ugotovljene tržne vrzeli ali neučinkovitosti in jih opredeljujejo vse tri komponente trajnostnega razvoja: gospodarstvo, socialna komponenta in okolje. Delovanje SID banke temelji tudi na dolgoročnih razvojnih podlagah Republike Slovenije in Evropske Unije, ki opredeljujejo prednostna področja z ustreznim družbenim konsenzom.

Vloga SID banke je posredovanje na področjih, kjer lahko ustvarjamo znatne družbene koristi:

- trajnosten in uravnotežen gospodarski razvoj Republike Slovenije, s financiranjem in zavarovanjem mednarodnih gospodarskih poslov,
- raziskovanje in inovacije ter druge oblike gospodarsko-razvojnega delovanja, ki povečujejo konkurenčnost in odličnost gospodarskih subjektov na področju Republike Slovenije,
- sonaravni razvoj z visoko stopnjo zaščite okolja in bivanja, javne in gospodarske infrastrukture ter zlasti energetske učinkovitosti,
- socialni napredek, izobraževanje in zaposlovanje v Republiki Sloveniji ter tudi v tujini prek mednarodnega razvojnega sodelovanja,
- druge oblike oziroma ekonomske aktivnosti, ki prispevajo k rasti, razvoju in blaginji.

S spremljanjem podjetij skozi različne faze poslovanja in nudenjem prilagojenih finančnih storitev, SID banka omogoča ustrezne pogoje financiranja, kjer obstoječa tržna ponudba ni zadostna. S tem spodbuja uresničevanje priložnosti slovenskega gospodarstva tako doma kot v tujini, še zlasti za mala in srednja podjetja z visokim razvojnim potencialom. Finančna vrednost storitev za končne koristnike, uresničevanje strategije razvoja Slovenije in učinkovito izvajanje danih javnih pooblastil so temelj, na katerem SID banka izpolnjuje cilj biti učinkovita in cenjena partnerica za razvoj.

Vložena finančna sredstva, ki jih v gospodarstvo ob strogi namenski uporabi posreduje SID banka, tako pojmujejo kot trajno naložbo v uresničevanje naše vizije. Hkrati ta sredstva predstavljajo enega od temeljev za izvajanje spodbujevalnih in razvojnih nalog v okviru nabora državnih gospodarskih in politik. Končni cilj delovanja banke je tako zagotovitev možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij.

SID banka posluje pregledno, učinkovito in družbeno odgovorno. Pri tem daje velik pomen razvoju in zadovoljstvu zaposlenih ter spodbujanju notranje rasti družbe. Delovanje banke temelji na odgovornosti, strokovnosti, zavzetosti, sodelovanju in ustvarjalnosti zaposlenih. Te vrednote tvorijo organizacijsko kulturo in so temeljna načela, ki zaposlene vodijo pri vsakdanjem delu, v medsebojnih odnosih ter v stikih s strankami in drugimi interesnimi skupinami.

XV.1. ODGOVORNOST DO STRANK

XV.1.1. Dostopnost storitev

Zaradi svojih javnih funkcij skuša banka uresničiti načelo enakega dostopa oziroma enake obravnave vseh uporabnikov njenih storitev, kar pomeni enake storitve pod enakimi pogoji vsem enako upravičenim subjektom (načelo nediskriminatornosti). Posebna pozornost je namenjena tudi ustrezni regionalni razpršitvi razvojnih sredstev.

SID banka je pri ponudbi svojih produktov oziroma programov tudi v letu 2019 sledila konceptu pokritja ključnih faz proizvodne verige, kjer nastajajo tržne vrzeli. SID banka prispeva k dostopnosti finančnih storitev tudi z razvojem novih produktov in prilagajanjem obstoječe ponudbe. Pospešitev razvoja novih produktov, prilagojenih potrebam gospodarstva in ekonomske politike zadeva predvsem področje financiranja malih in srednjih podjetij, infrastrukture, ekoloških programov, podpore finančnemu in poslovnemu prestrukturiranju gospodarstva ter kataliziranja kapitalskega trga.

XV.1.2. Zaveza k odgovornemu posojanju in izposojanju

SID banka se je kot članica ZBS pridružila načelom odgovornega kreditiranja, ki predstavljajo smernice in priporočila za doseganje cilja odgovornosti do svojih strank, lastnikov in ostalih deležnikov. SID banka je koncept odgovornega posojanja v praksi vgradila v notranje postopke odločanja. Slednje poleg presoje ekonomsko-finančnega položaja vključuje tudi presojo petih bilanc kreditojemalcev: intelektualne, surovinske, okoljske, energetske in inovacijske. SID banka poleg načrtovanega prilagajanja svoje kreditne aktivnosti vzporedno razvija in uvaja sistemske rešitve, svojo ponudbo pa vsebinsko in tehnično prilagaja spreminjajočim se potrebam končnih upravičencev in poslovnih bank, ko te nastopajo kot posredniki namenskih virov SID banke.

Kot razvojna banka mora SID banka zagotavljati dolgoročno finančno vzdržnost svojega poslovnega modela. Ker ne deluje s ciljem maksimiranja dobičkonosnosti, lahko zagotavlja ugodne finančne pogoje svojih spodbujevalnih programov. Celoten dobiček se skladno z ZSIRB reinvestira in namenja dodatnemu financiranju gospodarstva. Vloga SID banke zato ni podpiranje vseh poslov, temveč le tistih, ki izkazujejo ekonomsko in finančno upravičenost, hkrati pa imajo vključeno komponento trajnostnega razvoja.

V okviru svojega poslovanja s strankami SID banka namenja posebno pozornost preprečevanju korupcije ter okoljevarstveni politiki. Prav tako se SID banka zaveda, da njen specifičen položaj zahteva izvajanje aktivnosti na način, ki preprečuje izkrivljanje proste konkurence. Zato so aktivnosti SID banke že v osnovi vzpostavljene v kar se da dopolnilni okvir ostalim tržnim udeležencem na področju financiranja.

Med ključnimi načeli poslovanja, ki jih SID banka upošteva pri svojem poslovanju so:

- odgovorno poslovanje,
- uravnotežen in trajnostni razvoj,
- dolgoročne razvojne usmeritve RS in EU,
- pravni red RS in EU,
- nekonkuriranje, komplementarnost in subsidiarnost,
- nediskriminatornost,
- finančna vrednost storitev,
- pokritje celotnega življenjskega cikla podjetij,
- transparentnost.

Poleg tega pa SID banka upošteva tudi načela odgovornega posojanja Združenja bank Slovenije:

- etični standardi in odgovornost do strank,
- poznavanje strank,
- politika financiranja,
- financiranje na podlagi pričakovanih denarnih tokov,
- primerni nameni in pogoji financiranja.

XV.1.3. Dodana vrednost storitev

SID banka dodano vrednost storitev banke udejanja preko naslednjih vzvodov:

- raznovrstnost in ugodnost lastnih finančnih virov;
- učinkovitejša namembnost finančnih sredstev;
- programi z daljšo ročnostjo in večjim prevzemanjem tveganj;

- nižja cena storitev in drugi ugodnejši pogoji, skladni z dodeljevanjem dovoljenih državnih pomoči za spodbujanje gospodarstva;
- spodbujanje delovanja zasebnega sektorja v smeri trajnostnega razvoja ter povečevanje njegovih zmogljivosti;
- prenos finančnih ugodnosti na končne uporabnike namesto maksimiranja lastnega dobička;
- razvoj finančnih instrumentov, prilagojenih potrebam slovenskega gospodarstva;
- doseganje pozitivnih razvojnih, družbenih in okoljskih vplivov;
- povezovanje z drugimi javno-spodbujevalnimi institucijami ter kombiniranje povratnih in nepovratnih finančnih sredstev;
- svetovanje.

SID banka je v slovenskem prostoru tudi v letu 2019 promovirala koncept finančnega inženiringa, ki zagotavlja ugodnejše pogoje financiranja za končne koristnike na eni strani ter doseganje večjih učinkov pri posredovanju (javnih) razvojnih sredstev na drugi. V okviru uvajanja tega koncepta, ki je zaradi svojih prednosti osrednji sestavni del nove evropske finančne perspektive, smo v letu 2019 ponujali sredstva za obratni kapital malim in srednjim podjetjem ter posojila z zelo dolgo ročnostjo z namenom krepitve investicijske aktivnosti in kapitalske trdnosti podjetij s perspektivnimi poslovnimi modeli.

XV.2. ODGOVORNOST DO DRUŽBE IN OKOLJA

XV.2.1. Krožno in zeleno gospodarstvo

SID banka je bila eden od pobudnikov krožnega gospodarstva v Sloveniji. S svojim delovanjem skuša zasledovati cilje tega trajnostnega koncepta že več kot desetletje. Neposredno podporo krožnemu in zelenemu gospodarstvu SID banka izvaja neposredno preko obstoječih finančnih programov, neposredno ali posredno preko komercialnih bank. Z razvojno spodbujevalnimi programi SID banka naslavlja razvoj konkurenčnega gospodarstva, s poudarkom na malih in srednjih podjetjih, na razvoju družbe znanja in inovativnega podjetništva, razvoju okolju prijazne družbe ter regionalni in družbeni razvoj.

TISOČ MILIJARD EVROV ZA EVROPSKI PREHOD V ZELENO GOSPODARSTVO

Evropski zeleni dogovor postavlja ambiciozne okoljske cilje, saj Evropska komisija ugotavlja, da je odgovor na podnebne spremembe in vprašanje varovanja okolja poglobljena naloga naše generacije. Dolgoročni cilj se zato glasi: EU bo leta 2050 podnebno nevtralna. Zeleni dogovor je nova strategija za snovno učinkovito gospodarsko rast z vedno manjšimi izpusti toplogrednih plinov, dokler naj ne bi Evropa čez tri desetletja postala prva podnebno nevtralna celina. Sveženj predlaganih ukrepov za doseg tega cilja se bo nenehno dopolnjeval, za dosegov drznih ciljev pa bodo potrebna tudi precejšnja sredstva. A kot pravi Ursula von der Leyen, predsednica Evropske komisije: »Cena prehoda bo visoka, toda cena neukrepanja bi bila še veliko višja.«

V prihodnjih desetih letih naj bi temu namenili bilijon EUR tako proračunskih kot zasebnih sredstev. Za robustno gospodarsko rast, ki bo okoljsko sprejemljiva, bodo potrebne investicije, ki bodo zagotavljale čim bolj čisto, ekonomsko ugodno in zanesljivo energijo, trajnostno mobilnost z ustrezno infrastrukturo, zdrav in okolju prijazen način oskrbe s hrani ter trajnostno naravnano gospodarstvo, ki ne bo ogrožalo biodiverzitete in različnih naravnih ekosistemov. Pri tem bo ključno vlogo moral odigrati tudi finančni sektor z oblikovanjem produktov, ki bodo mobilizirali zasebna sredstva za investicije v bolj zeleno, okolju in ljudem prijazno gospodarstvo. Velik del odgovornosti za prehod v zeleno gospodarstvo bodo na svojih ramenih nosile razvojne banke, vključno s SID banko.

Preko obstoječih programov SID banke je možno neposredno financiranje podjetja in njihovih naložb v projekte učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije, prenove stavb, trajnostnega prometa, trajnostnega/krožnega ravnanja z vodami, odpadki in

drugimi naravnimi viri. V okviru programov financiranja MSP je možno pridobiti sredstva za nakup sekundarnih surovin, pokrivanje stroškov dela v proizvodnji sekundarnih surovin, razvoj in proizvodnjo novih produktov iz sekundarnih surovin, razvoj in proizvodnjo ponovne uporabe ...

IZDAJA ZELENE OBVEZNICE SID BANKE

SID banka je decembra 2018 na mednarodnih kapitalskih trgih v zaprtem krogu vlagateljev izdala zeleno obveznico v znesku 75 mio EUR. Zelena obveznica SID banke je pridobila mnenje mednarodno priznanega podjetja Sustainalytics, ki je v celoti potrdilo njeno skladnost z načeli Green Bond Principles združenja International Capital Market Association. Zelena obveznica SID banke je namenjena zelenim projektom na področjih obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti, preprečevanja in nadzora onesnaževanja, okoljsko trajnostnega upravljanja živih naravnih virov in rabe zemljišč, čistega prevoza, trajnostnega upravljanja vode in odpadne vode, izdelkov, prilagojenih za ekološko učinkovito in/ ali krožno gospodarstvo, proizvodnih tehnologij/ procesov in zelenih gradenj.

SID banka je do konca leta 2019 za financiranje zelenih projektov iz omenjenih kategorij porabila že več kot polovico zbranega zneska, preostali znesek pa mora porabiti v roku treh let od izdaje obveznice. V letu 2020 bo SID banka prvič objavila letno oceno pozitivnih okoljskih učinkov, ki so posledica izvedbe projektov, financiranih iz sredstev zelene obveznice, do konca leta 2019.

Posredno podporo krožnemu in zelenemu gospodarstvu SID banka izvaja s sistematičnim vrednotenjem poslovnih modelov njenih komitentov. Poleg finančne trdnosti podjetij SID banka v okviru kreditne presoje presoja tudi elemente dolgoročne vzdržnosti in trajnosti poslovnih modelov podjetij ter njihove skladnosti z nameni, ki jih mora v okviru svojih mandatov SID banka zasledovati.

Trajnost poslovnega modela podjetja SID banka presoja z vidika 5 bilanc: odpornost poslovnega modela na dolgi rok, snovna učinkovitost, skrb za naravno okolje, energetska učinkovitost podjetja ter inovacijska/tehnološka prebojnost. Oceno presoje podjetja z vidika 5 bilanc SID banka umešča v politiko obrestnih mer; to ji omogoča ugodnejše financiranje podjetij s krožnimi poslovnimi modeli.

V letu 2018 je banka izvedla projekt izdelave metodologije za vrednotenje podjetij z vidika krožne naravnosti in ocenjevanje njihovega potenciala za krožno preobrazbo in na podlagi rezultatov projekta nadgradila model 5 bilanc, v lanskem letu pa začela z izdelavo koncepta za integracijo 5-bilanc v cenovno politiko SID banke in vzpostavitev nadgrajenega sistema spremljave podjetij in njihove trajnostne uspešnosti.

PET BILANC ZA KORAK K BOLJ TRAJNOSTNEMU GOSPODARSTVU

SID banka ima pomembno dolgoročno družbeno vlogo pri prehodu slovenskega gospodarstva v bolj trajnostno naravnani model, zato je koncept spodbujanja transformacije podjetij v trajnostno in krožno gospodarstvo vgradila v svoje postopke odločanja in poslovanja.

S skrbno dodelanim modelom petih bilanc kreditorejmalcev s pomočjo podrobnega in natančno usmerjenega vprašalnika ugotavlja trajnostno naravnost podjetij na petih področjih:

- **Odpornost poslovnega modela na dolgi rok:** preverja robustnost organizacije, potencialne nevarnosti za prihodnjo poslovno uspešnost, ugotavlja odpornost podjetja na šoke in odkriva potencialne vodstvene težave ali negativne vplive na družbo; ocenjuje krožno naravnost poslovnega modela in načrtovanih sprememb ter stopnjo naravnosti managementa v smer krožnega gospodarstva.
- **Snovna učinkovitost:** preučuje uporabo surovin v podjetju, izbiro dobaviteljev, posameznih surovin v proizvodnji, ravnanje z odpadki ter prakso recikliranja in ponovne uporabe izdelkov.
- **Skrb podjetja za naravno okolje in družbeno odgovornost:** ocenjuje okoljsko in družbeno odgovornost podjetja.
- **Učinkovitost rabe energije:** ugotavlja, koliko energije podjetje potrebuje za svoje delovanje, kako učinkovito z njo ravna in koliko vključuje v svoj delovni proces trajnostne vire energije.
- **Tehnološko inovacijska prebojnost: ocenjuje,** kako uspešno je podjetje pri prenosu znanj, njegov tehnološke dosežke in inovativni potencial, vključno z skrbnostjo ravnanja in negovanja človeškega kapitala

Z letom 2019 je SID banka začela nadgrajevati sistem, da ne bo šlo zgolj za statično oceno, pač pa se bo na vzorcu periodično izvajalo ocenjevanje, iz katerega bo mogoče ugotoviti morebiten napredek krožne/trajnostne naravnosti kreditorejmalcev.

SID BANKA JE EDEN OD POBUDNIKOV UVEDBE KONCEPTA KROŽNEGA GOSPODARSTVA V SLOVENIJI

Aktivno promoviramo krožno gospodarstvo od leta 2010, ko smo bili eden od pobudnikov koncepta krožnega gospodarstva v Sloveniji. Podali smo več pobud za vpeljevanje krožnega poslovanja v pomembne strateške dokumente (osnovna strategija razvoja Slovenije in Strategija pametne specializacije) ter predlagali nekatere konkretne ukrepe na področju ekologije in krožnega gospodarstva. Vsako leto, od leta 2010 dalje, izdelamo poročilo o družbeni odgovornosti z vidika prispevka SID banke h krožnemu gospodarstvu.

SID banka je iniciator naložb v trajnostno gospodarstvo, promocija krožnega gospodarstva poteka od leta 2012:

- V letu 2015 je SID banka organizirala dogodek „Stičišče znanja“, namenjen tematici krožnega gospodarstva (udeležba več kot 100 slovenskih podjetij).
- Podpis deklaracije „COP21 – Paris Climate Summit 2015“ pod okriljem European long-term investors association (ELTI) – zaveza SID banke k spodbujanju naložb v nizkoogljično in okolju prijazno ekonomijo.
- Financiranje zelenih naložb in naložb s ciljem zmanjševanja odpadkov, izboljševanja snovne učinkovitosti, reciklaže in ponovne uporabe in podaljševanje življenjske dobe proizvodov ter energetske učinkovitosti ...

SID banka od leta 2012 v okviru procesa kreditne presoje podjetja ocenjuje tudi z vidika 5-ih bilanc. 5 bilanc je inovativno orodje v obliki vprašalnika, s katerim se ocenjuje odpornost poslovnega modela podjetja na dolgi rok, snovna učinkovitost podjetja, skrb podjetja za naravno okolje in družbeno odgovornost, učinkovitost rabe energije v podjetju, tehnološko prebojnost in vlaganje v človeške vire. Ocena podjetja z vidika 5-ih bilanc se kot »mehki dejavnik« upošteva v okviru cenovne politike SID banke.

Organiziramo in sodelujemo na dogodkih namenjenih izobraževanju in spodbujanju krožnih poslovnih praks.

Financiramo tehnološke inovacije in projekte krožnega gospodarstva:

- S financiranjem zelenih investicij in investicij s ciljem zmanjšanja odpadkov.
- S financiranjem povečevanja snovne učinkovitosti, recikliranja in ponovne uporabe.
- S financiranjem povečevanja uporabne dobe produktov ter energetske učinkovitosti.

V okviru neposrednega financiranja malih in srednje velikih podjetij omogočamo financiranje nakupa sekundarnih surovin ali odpadkov in stroškov dela v proizvodnji sekundarnih surovin (kot obratni kapital), razvoja in proizvodnje novih produktov iz sekundarnih surovin, razvoja in proizvodnje ponovne uporabe odpadkov za enak proizvod, ipd.



Oblikujemo programe, ki sledijo konceptu krožnega gospodarstva in ga pri financiranju prenašajo v gospodarstvo. Na ta način spodbujamo podjetja v Sloveniji, da svoje poslovne modele prilagodijo smernicam krožnega poslovanja.

Z našimi programi je odločitev za krožno gospodarstvo lažja. Krožno gospodarstvo ekonomsko-finančno prinaša visoke stroške, ki jih je pogosto mogoče upravičiti le s proizvodi ustrezne ekonomsko-družbene vrednosti. Da se zasebni sektor ustrezno aktivira na tem področju in prilagodi novim trendom, je potrebno poskrbeti za ustrezne finančne spodbude. Z nizkimi obrestnimi merami, številnimi programi, prilagojenimi potrebam posameznega podjetja in različnimi oblikami posrednega, neposrednega ali kombiniranega financiranja za to poskrbi SID banka.

Z našimi programi financiranja poskrbimo za vse vrste podjetij in vse vrste projektov. Okoljska odgovornost danes ni zgolj trend in nuja. Je mnogo več. Je način, ki podjetjem zagotavlja stroškovne prihranke, konkurenčno prednost ter ugled in boljše prepoznavnost. Pri tem pa zelena naravnost ne pomeni zgolj produciranje novih materialno in okoljsko bolj učinkovitih proizvodov, temveč in predvsem nenehne izboljšave obstoječih procesov in produktov skozi celoten življenjski krog.

Slika 71: Rast dodane vrednosti skozi prehod v krožno gospodarstvo



USMERITVE SID BANKE V SMERI KROŽNEGA GOSPODARSTVA:

- Financiranje tehnoloških inovacij ostaja glavni steber spodbud pri prehodu v krožno gospodarstvo.
- Financiranje MSP kot temelj razvojnega financiranja SID banke. Dostopnost financiranja in poudarek na selektivnosti SID banke – usmerjenost v najprodornejši del MSP, zlasti na področja, kot so recikliranje, popravila in inovacije.
- Podpora krožnemu gospodarstvu je posredno integrirana v vse finančne instrumente. Pri oblikovanju finančnih inštrumentov in razvojnih ukrepov se naslavljajo vrzeli predvsem na področju naprednih in nizkoogljičnih tehnologij ter energetske učinkovitosti.
- Prihodnji razvoj produktov gre v smeri standardizacije produktov za financiranje trajnostnih naložb.
- Iskanje poti do institucionalnih vlagateljev, ki iščejo te produkte (npr. izdaja zelene obveznice).

XV.2.2. Podpora drugim pobudam na področju trajnostnega razvoja

SID banka je tudi v 2019 sponzorska in donatorska sredstva namenila izključno dogodkom in projektom, skladnim s poslanstvom in dejavnostjo SID banke, ki promovirajo prej opisane koncepte v širši strokovni in drugi javnosti. Razpoložljiva sredstva je banka tako namenila pokroviteljstvu več kot dvajsetih nagrad, dogodkov, forumov in projektov na gospodarskem področju.

Predstavniki SID banke so se aktivno udeleževali in sodelovali na 80 različnih dogodkih, seminarjih, konferencah, okroglih mizah ipd. po celi Sloveniji, kjer so obravnavali teme, pomembne za področja dejavnosti SID banke, kot so izvoz, razvoj, energetika, okolje, krožno gospodarstvo, konkurenčno podjetništvo, trajnostna gospodarska rast in drugo. Trend udeležbe na dogodkih gre v smer povečevanja razpoznavnosti SID banke oziroma pozicioniranje SID banke na tiste dogodke, ki so z vidika naših razpoložljivih produktov primerni. Število povabil na predstavitev storitev

SID banke je naraslo tudi v letu 2019, kar potrjuje ugled SID banke kot institucije, ki ima močno kredibilnost, torej strokovnost in zaupanje.

Na podlagi preteklega korektnega sodelovanja in skladnosti s strategijo spodbujanja krožnega in zelenega gospodarstva je SID banka donatorska sredstva tudi v 2019 namenila Čebelarski zvezi Slovenije za osveščanje, ohranjanje in širjenje čebelarstva kot tradicionalne in širše družbeno koristne kmetijske dejavnosti v Sloveniji.

SODELOVANJE S ČEBELARSKO ZVEZO SLOVENIJE

Čebelarska zveza Slovenije in SID Banka že nekaj let odlično sodelujeta. Rezultati skupnih projektov sta čebelnjak v Višnji Gori ter šolski čebelnjak v Sostrem. Čebelnjak v Višnji Gori poleg izobraževanja služi, tudi kot reprezentativni objekt, namenjen protokolarnim obiskom Slovenije ter mednarodnim obiskom iz sveta. S šolskim čebelnjakom v Sostrem pa SID banka prispeva k spodbujanju, izobraževanju in razvoju mladih čebelarjev ter s tem zaokroža družbeno odgovornost tako naših najmlajših kot tudi nas vseh.

Pred kratkim je s strani čebelarskega društva Barje, na Čebelarsko zvezo Slovenije prišla pobuda, da bi postavili repliko Plečnikovega čebelnjaka na Barju, v bližini Plečnikove cerkve sv. Mihaela. Gre za čebelnjak pri dvorcu Lany blizu Prage, kjer je imel rezidenco prvi češki predsednik Masaryk Tam je Plečnik uredil vrtove, v katere je umestil tudi čebelnjak. Le-ta ima najbolj izrazit pečat njegove arhitekture.

Čebelarski zvezi Slovenije se je projekt zdel več kot odličen, in se je s prošnjo sodelovanja ponovno obrnila na SID Banko. V kratkem času je bil dosežen dogovor, da bo SID banka financirala izgradnjo replike Plečnikovega čebelnjaka, ki bo postavljena v Ljubljani, najkasneje v letu 2021. Nad izvedbo projekta bodo bedeli čebelarji ČD Barje.

XV.2.3. Stanovske zaveze in sodelovanje

Medbančni dogovori in priporočila, ki krepijo dobre prakse, pravila in načela bančne stroke, prispevajo k dolgoročno vzdržnemu poslovanju, odgovornemu posojanju, varnosti in likvidnosti v bančnem sektorju in tudi širše. Zato daje banka takim dogovorom s finančnimi ustanovami na nacionalni in tudi mednarodni ravni ustrezen pomen ter dejavno sodeluje pri izmenjavi informacij, dobrih poslovnih praks in uveljavljanju stanovskih vrednot.

SID banka svoje aktivnosti usmerja zlasti s sodelovanjem v okviru Združenja bank Slovenije in tujih bančnih združenj. Banka je članica več mednarodnih združenj finančnih ustanov, na primer Evropskega združenja javnih bank (EAPB), Evropskega združenja dolgoročnih investitorjev (ELTI), Mreže evropskih finančnih institucij za financiranje malih in srednjih podjetij (NEFI) in Bernske unije. Skupaj z več kot 50 drugimi članicami Bernske unije se je s posebno izjavo zavezala, da si bo prizadevala za visoke etične standarde in vrednote združenja ter svoje aktivnosti izvajala strokovno, finančno odgovorno in spoštljivo do okolja. Z namenom krepitve sodelovanja z evropskimi institucijami je SID banka tudi delničarka Evropskega investicijskega sklada (EIF). V okviru Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe (EIAH) SID banka deluje kot nacionalna vstopna točka za podporo investicijskim projektom, predvsem iz Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

SID banka je med drugim podpisnica Slovenskih smernic korporativne integritete in ustanovna članica Slovenskega inovacijskega stičišča, evropskega gospodarskega interesnega združenja, v katerem sodeluje s članicami iz gospodarstva, bančništva, akademske sfere ter regionalnimi in lokalnimi organizacijami.

STIČIŠČE ZNANJA SID BANKE IN POSLOVNE AKADEMIJE FINANCE – NOVE FINANČNE RAZMERE TER NOVI POSLOVNI IN RAZVOJNI MODELI

Dne 27. novembra 2019, je v Grand hotelu Union v Ljubljani potekalo Stičišče znanja SID banke in Poslovne akademije Finance pod naslovom »Nove finančne razmere ter novi poslovni in razvojni modeli«. Ugledni domači in tuji strokovnjaki so razpravljali predvsem o trenutni gospodarski situaciji, monetarni in finančni politiki ter razvojnih modelih Slovenije v starih in novih finančnih pogojih.

Na tradicionalnem letnem posvetu SID banke, ki je tudi tokrat potekal skupaj z Akademijo Finance, so zbrani udeleženci prisluhnili priznanim strokovnjakom, ki so spregovorili o geopolitičnih, finančnih in ekonomskih spremembah, ki se dogajajo danes v svetu in njihovem vplivu na prihodnost slovenskega gospodarstva.

Sibil Svilan, predsednik uprave SID banke je izpostavil: »Gospodarski cikel se je obrnil navzdol predvsem zaradi akumulacije negotovosti, hkrati se predvideva daljše obdobje negativnih obrestnih mer. Centralne banke ponovno izvajajo kvantitativno sproščanje in s to presežno likvidnostjo omogočajo rast nekaterih delov finančnih trgov, dejansko pa se finančna sredstva ne investirajo v gospodarsko rast v željeni obliki, zlasti na področju okolja, snovne in energetske učinkovitosti oziroma krožnega gospodarstva. Zato je veliko vprašanj, kako zagotoviti nadaljnjo konkurenčnost podjetij, pri čemer jim lahko pomagajo spodbujevalne razvojne banke kot je SID banka. Namreč v majhni in izrazito izvozno usmerjeni Sloveniji bomo te posledice globalnih sprememb, podjetja in posamezniki, občutili bistveno močnejše. Zato bo potrebno spremeniti mišljenje in potrošniško obnašanje pa tudi način hranjenja in mobilnosti, če želimo oblikovati nove poslovne in razvojne modele, ki bodo omogočili trajnosti razvoj, tako posameznikov in podjetij, kot Slovenije v celoti.«

Sony Kapoor, vpliven makroekonomist, raziskovalec, strokovnjak v finančnem sektorju, generalni direktor podjetja Re-Define in gostujoči raziskovalec na fakulteti London School of Economics, je v svojem predavanju, kjer je spregovoril o geopolitični in geogospodarski situaciji, Brexitu, trgovinskih vojnah in gospodarstvu Nemčije ter Francije/EU, izpostavil, da je Evropska unija v zadnjih desetletjih doživela nekaj ključnih prelomnih točk. Dogodki od migrantske krize do Brexita so oslabili položaj EU in jo postavili v šibkejšo vlogo v vse bolj zapletenem in negotovem svetu, s tem pa je ogrožen postal tudi njen ugled v svetu. Nova Evropska komisija in Parlament imata edinstveno priložnost, da na novo določita globalni položaj EU in ji začrtata novo identiteto kot zagovornici trajnostne rasti.

Dr. Otmar Issing, nekdanji glavni ekonomist in član izvršnega odbora Evropske centralne banke, je iz svojega zornega kota spregovoril o izzivih, ki so pred Christine Lagarde, ki je pravkar stopila na čelo Evropske centralne banke in izpostavlja nekaj tveganj kot so varnost in zaščita porabnikov, zasebnost ter tveganja za finančno stabilnost.

O negotovostih posledic prihodnjih okoljskih sprememb, njihovem pomenu in vplivu na družbeni razvoj ter vlogi finančnih institucij pri podpiranju razvoja in okoljskih interesov je govoril **dr. Branko Kontić iz Odseka za znanosti o okolju na Inštitutu Jožef Stefan**: »Slovenska industrija ni materialno intenzivna, primerjalno ne porablja veliko domačih mineralov in drugih virov, zato v svetovnem/evropskem merilu ni velik onesnaževalec okolja. S tem ne želim reči, da je treba biti brezbrizen ali nepozoren do teh vprašanj, še posebej pobud za novo rabo/zasedbo slovenskega prostora za gospodarske dejavnosti. Naš prostor je dragocen naravni vir. Nove finančne, gospodarske perspektive so priložnost, da se opravi bilanca razpoložljivega prostora za nove dejavnosti. Tudi zato, ker je temu vidiku v primerjavi z onesnaževanjem, doslej bilo posvečene malo pozornosti. Ali bodo finančne institucije podprle presojanje prostorskih vidikov v okviru širših, strateških premislekov, kako naprej?«

Mag. Jožef Bradeško, ekonomist in viceguverner Banke Slovenije se je v svojem predavanju osredotočil na izzive trenutnih makroekonomskih razmer. Pojasnil je tudi ukrepe denarne politike Evrosistema in potencialne posledice ohlapne denarne politike za banke oz. finančne trge.

Mag. Mitja Gaspari, ekonomist in nekdanji guverner Banke Slovenije je v okrogli mizi poudaril: »Posledice finančne krize čutimo kot nezadostno gospodarsko rast, ki se ni umirila samo ciklično, ampak se ne more vrniti na predkrizno trendno rast. Razlogi so v nezadostnem agregatnem povpraševanju, predvsem prenizkih investicijah, in v dolgoročnejši tendenci upadanja produktivnosti ter staranja prebivalstva. Zato ni dovolj za ponovno trendno oživitev gospodarstva, samo zniževanje obrestnih mer denarne politike, ampak bo morala biti proaktivna tudi fiskalna politika. In ker so gonilo novih inovacij in rasti produktivnosti investicije, bo morala država z razvojnim financiranjem bistveno prispevati k novemu razvojnemu ciklu. Razvojne banke tako ponovno dobivajo svoje mesto v ekonomski politiki.«

XV.2.4. Komuniciranje z javnostmi

SID banka kot spodbujevalna in razvojna banka namenja veliko pozornost preglednosti svojega poslovanja in temu ustrezno odprtemu transparentnemu komuniciranju tako s poslovnimi partnerji kot tudi z javnostjo.

Največjo pozornost pri komuniciranju navzven banka zaradi specifične, zgolj pravnim osebam namenjene ponudbe posveča poslovni javnosti. Predvsem je poudarjen neposredni stik z zunanjimi deležniki prek aktivne udeležbe predstavnikov banke na dogodkih doma in v tujini. V letu 2019 so se zaposleni v imenu banke udeležili 80 konferenc, omizij in podobnih dogodkov, ki so po tematiki ustrezali poslanstvu in aktivnostim banke in priporočilu SDH. Celovito obveščanje o svojih programih in možnostih pridobitve sredstev SID banka izvaja preko sodobnih in ciljni skupini prilagojenih komunikacijskih kanalov. Poleg sporočil za medije, obveščanja prek spletne strani ter e-novic, je SID banka v letu 2019 vzpostavila tudi profil na omrežju LinkedIn ter tako komunikacijo še posodobila in postala dostopnejša širši javnosti.

Proaktivno komuniciranje v letu 2019 je bilo še dodatno okrepljeno preko medijev v obliki intervjujev, prispevkov, oglasov ter promocijskih člankov. Prvič je SID banka, kot upravljavka Sklada skladov, v javnosti nastopila tudi prek dveh obsežnih medijskih kampanj, ki sta potekali na televiziji, radiu, v tiskanih medijih, prek zunanjega oglaševanja in na spletu. Navedene aktivnosti na medijskem področju so pojavnost banke, merjeno s številčnostjo člankov na temo SID banke, povečale za 45 odstotkov.

Prek dogodkov v lastni organizaciji je SID banka okrepila odnose z zunanjimi deležniki pa tudi svojo zunanjo podobo strokovne institucije. V tem okviru je organizirala Stičišče znanja, letos na temo novih finančnih razmer ter novih poslovnih in razvojnih modelov, ki se ga tradicionalno udeležijo predstavniki državnih organov, podjetij in medijev ter strokovnjaki s področja financ in ekonomije. V letu 2019 je SID banka organizirala tudi splošno izobraževanje o produktih, posebnostih in namenih financiranja za finančne posrednike s katerimi banka redno sodeluje. Za podjetja, ki delujejo na področju krožnega gospodarstva pa je bila organizirana predstavitev o možnostih financiranja iz vira zelene obveznice.

XV.2.5. Osebna odgovornost

SID banka se zaveda, da družbeno odgovornega delovanja ni možno ustrezno razvijati brez razvoja osebne odgovornosti vseh posameznikov v organizaciji. Zaradi tega se v SID banki na vseh nivojih spodbuja zavedanje o osebni in družbeni odgovornosti kot

življenjskem slogu tako posameznika kot celotne organizacije v vseh njenih aspektih delovanja.

To upošteva tudi Politika družbene odgovornosti v SID banki, ki je bila sprejeta v njenem najširšem, celovitem pojmovanju. S formalno obvezujočim dokumentom je poudarjena vloga celotnega kolektiva pri njenem uresničevanju, postavljeni pa so tudi temelji sistematičnega upravljanja z njenimi vsebinami.

XV.2.6. Poslovna etika

Kodeks etičnih vrednot in strokovnih standardov (kodeks) podrobno ureja načela in pravila, po katerih se ravna banka, njeni organi in bančni delavci pri opravljanju svojih nalog v odnosu do strank, do drugih bank, do gospodarskega okolja in znotraj banke. Kodeks potrjuje uveljavljeno prakso spodbujanja ustrezne organizacijske kulture, pozitivnega ravnanja in odnosa zaposlenih pri opravljanju nalog tako v odnosu do strank kot znotraj banke. SID banka ima poleg sprejetih strokovnih standardov, urejen sistem zaščite prijaviteljev (t.i. whistle blowing), sistema pa se lahko poslužujejo tako bančni delavci, kot osebe, ki z banko sodelujejo. Ob tem je oddelek za skladnost v letu 2019 nadgradil sistem upravljanja s tveganjem prevar. Poseben poudarek kodeks daje tudi družbeni odgovornosti in odnosu do okolja.

Zavedamo se namreč, da je glede na specifičen status SID banke potrebno stalno vzgajati visoko poslovno etiko, in to predvsem z zgledom. Pri tem je na eni strani ključna skrb za dosledno zakonitost poslovanja ter celovit, dolgoročen in etičen pogled na poslovanje v okviru izvajanja dodeljenih nalog oziroma pooblastil, na drugi strani pa uveljavljanje visokih strokovnih standardov. Pogoste težave v finančnem sistemu, ki so še posebno prišle do izraza v razmerah globalne gospodarske krize velikokrat izhajajo prav iz neetičnih, neodgovornih in/ali nestrokovnih praks. Zato se SID banka zavzema za zavedanje pomena odgovornega poslovanja za trajnostni razvoj gospodarstva, posledično pa tudi za družbo in okolje. Pri tem velja poudariti, da SID banka sama ni bila vpletena v zgoraj omenjene neetične, neodgovorne in nestrokovne prakse, ki so v pripeljale do obsežne porabe javnofinančnih sredstev za stabilizacijo razmer v bankah.

Prav tako se SID banka zaveda, da njen specifični položaj zahteva tudi izvajanje aktivnosti v vidu preprečevanja izkrivljanja proste konkurence. Zaradi tega pri izvajanju svojih dejavnosti banka praviloma ne nastopa na segmentih financiranja, kjer bi lahko konkurirala drugim finančnim inštitucijam. Aktivnosti SID banke so torej že v osnovi vzpostavljene v kar se da dopolnilni okvir ostalim tržnim udeležencem.

V letu 2019 je tako banka zavrnila vse pobude oziroma posle, za katere je menila, da na trgu obstaja ustrezna zasebna iniciativa, čeprav je to pogosto povzročalo negativne odzive gospodarstva, tudi v medijih.

XV.2.7. SID banka je okolju prijazna družba

Z vidika varovanja okolja in energetske učinkovitosti deluje SID banka družbeno odgovorno navznoter in navzven. V letu 2019 je nadaljevala s spremljanjem energetske-okoljske bilance in izračunavanjem ogljičnega odtisa. Preko tega SID banka meri okoljske učinke ukrepov in doseganje ciljev družbeno odgovornega delovanja. SID banka ima vzpostavljen sistem ločenega zbiranja in odlaganja odpadkov ter ukrepov za zmanjšanje porabe električne energije v pisarnah, uveden sistem brezpapirnega poslovanja, ukrepe za spodbujanje uporabe javnega prevoza, ipd.

Tabela 26: Energetske-okoljska bilanca in ogljični odtis SID banke 2019

	2019	2018
Poraba energije za ogrevanje	354.778 kWh 1.838,2 kWh/zap.	321.561 kWh 1.811,6 kWh/zap.
Poraba električne energije	188.209 kWh 975,2 kWh/zap.	171.592 kWh 966,7 kWh/zap.
Poraba vode	1.464 m ³ 7,6 m ³ /zap.	1.168 m ³ 6,6 m ³ /zap.
Ogljični odtis/Emisije CO ₂	270 t 1,40 t/zap.	246 t 1,39 t/zap.
Poraba pisarniškega papirja	5,3 t 27,3 kg/zap.	4,9 t 27,8 kg/zap.
Vrednost pisarniških potrebščin	14.055 EUR 72,8 EUR/zap.	16.476 EUR 92,8 EUR/zap.

XV.3. ODGOVORNOST DO ZAPOSLENIH

XV.3.1. Skrb za zaposlene

Banka zaposlenim omogoča gibljiv delovni čas, kar omogoča lažje usklajevanje službenega in zasebnega življenja, pri čemer predvsem staršem z mlajšimi otroki daje možnost ureditve drugačnega delovnega časa, kot velja za druge zaposlene. Uprava zaposlenim, kadar narava njihovega dela to dopušča in njihova odsotnost ne ovira organizacije dela, omogoča občasno delo od doma. Posebna pozornost je namenjena tudi pravicam zaposlenih, njihovi varnosti in zdravju, pogojem dela, socialni varnosti, osebnemu in strokovnemu razvoju, socialnemu dialogu in medsebojnim odnosom.

Na področju varnosti in zdravja zaposlenih SID banka redno izvaja predhodno usmerjene in redne obdobje zdravniške preglede za vse zaposlene. Izvaja se tudi redno strokovno usposabljanje za varnost in zdravje pri delu ter požarno varnost, ki se ga morajo udeležiti vsi zaposleni. Banka z rednim spremljanjem potreb zaposlenih, izvajanjem priporočil pooblaščenice medicine dela in ukrepi v okviru promocije zdravja na delovnem mestu izvaja aktivnosti, namenjene zagotovitvi čim bolj zdravih delovnih pogojev in ustreznega delovnega okolja.

SID banka ima v okviru Sindikata bančništva Slovenije aktivno delujoč sindikat, s katerim vodstvo banke konstruktivno sodeluje.

XV.3.2. Razvoj kadrov

V SID banki je posebna pozornost namenjena področju razvoja zaposlenih. Z dopolnitvijo sistema razvoja zaposlenih banka ohranja izobrazbeno in kvalifikacijsko strukturo, primerno razvitosti in strateškimi ciljem banke. S tem se zagotavlja, da ima vsak zaposleni v banki znanja, spretnosti in sposobnosti za učinkovito opravljanje svojega dela, z namenom dvigovanja kakovosti dela posameznikov in timov. Stimulativni sistem nagrajevanja dodatno prispeva k učinkovitemu prilagajanju zaposlenih spremembam in izzivom v organizaciji in okolju, ki jim bo tudi v prihodnje ponujalo dovolj strokovnih izzivov. Sistem kompetenc za posamezna delovna mesta zagotavlja kakovostno strukturo v okviru kompleksne funkcijske strukture SID banke kot razvojne banke.

Banka spodbuja zaposlene k posredovanju predlogov za izboljšave postopkov in procesov prek sistema spodbujanja ustvarjalnosti in upravljanja s predlogi izboljšav,

ki obsega zlasti informiranje zaposlenih o pomenu ustvarjalnosti za obstoj in razvoj banke, redno spremljavo dosežkov ustvarjalnosti ter nagrajevanje predlogov in uvedbo izboljšav v prakso.

Del dolgoročnega vlaganja v zagotavljanje kakovostne strukture je tudi sistem kompetenc za posamezna delovna mesta v okviru kompleksne funkcijske strukture SID banke kot razvojne banke.

Z zaposlenimi se opravljajo letni razvojni razgovori, ki so osnova za oceno razvojnega potenciala posameznika, opredelitev ključnih kadrov in izdelavo letnega načrta izobraževanja. Banka lahko s tem pravočasno zazna potrebe po novih znanjih ter lažje načrtuje ciljno usposabljanje in izobraževanje za posameznike in tudi skupine zaposlenih.

V kontekstu notranje družbene odgovornosti skuša banka z letnimi razgovori in srečanji zaposlenih izvajati oziroma živeti vrednote banke v vsakdanjem življenju in delu zaposlenih. Hkrati se zaposleni udeležujejo raznih srečanj in okroglih miz, na katerih promovirajo vrednote trajnostnega razvoja in etičnega delovanja kot osnove za družbeno odgovorno in trajnostno bančništvo.

Glede na to, da se SID banka ukvarja predvsem s finančnimi storitvami, med drugim na nekaterih specifičnih področjih, so človeški viri njen ključni resurs, njihov razvoj pa ključni faktor nadaljnjega razvoja oziroma obstoja banke. Zaradi tega si banka prizadeva za napredek in sistematično strokovno izobraževanje ter izpopolnjevanje sodelavcev in skrbi za posredovanje znanj in izkušenj med njimi.

XV.3.3. Zaposlovanje

Banka že vrsto let ustvarja nova delovna mesta v skladu z vedno bolj kompleksnimi potrebami svojega poslovnega modela in s svojim razvojem odpira možnosti za zaposlovanje.

Pri izbiri kandidatov za zaposlitev se je banka posebej zavezala, da bodo postopki brezpozojno nediskriminatorni glede na osebne okoliščine kandidatov.

V letu 2019 je zaposlovanje potekalo skladno z letnim načrtom zaposlovanja in usmeritvami akcijske strategije, ki temeljijo na novem poslovnem modelu in prilagajanju zaposlovanja rasti poslovanja ter razvoju novih produktov, zaposlovanju strokovnjakov s specifičnimi znanji in izkušnjami ter zadržanju sposobnih in perspektivnih kadrov v banki.

Tabela 27: Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe na dan 31. 12. 2019

Stopnja izobrazbe	2019		2018	
	število	delež v %	število	delež v %
5 in manj	18	9,0	15	8,1
6/1	11	5,5	12	6,5
6/2	43	21,4	37	20,0
7	96	47,8	92	49,7
8/1	27	13,4	24	13,0
8/2	6	3,0	5	2,7
Skupaj	201	100,0	185	100,0

V SID banki se je v letu 2019 na novo zaposlilo 23 sodelavcev, bodisi kot nadomestitev sodelavcev, ki so našli nove izzive zunaj banke, ali zaradi začasnih odsotnosti, bodisi kot odgovor na potrebe in izzive, ki jih narekujejo nove naloge in povečan obseg dela zaradi uvajanja novih produktov in obsežnejših projektov. Konec leta je bila v banki zaposlena 201 oseba, med zaposlenimi je bilo 133 žensk in 68 moških. Povprečno število zaposlenih v letu 2019 je bilo 192.

XV.3.4. Nagrajevanje uspešnosti

Pri določanju višine plač in drugih stroškov dela zaposlenim se upoštevata veljavna zakonodaja in bančna kolektivna pogodba. Nagrajevanje uspešnosti in napredovanja ureja podjetniška kolektivna pogodba, v kateri so opredeljeni tudi pogoji in merila za dodatno motiviranje ključnih kadrov.

Posebej je nagrajevano projektno delo, ki hkrati predstavlja osnovo za doseganje razvoja posameznikov in timskega dela oziroma sodelovanja. S sistemom nagrajevanja in napredovanja želi banka nagraditi in motivirati sposobne kadre in z njimi realizirati ambiciozno zastavljene poslovne načrte.

XV.3.5. Notranje komuniciranje

SID banka izvaja visoko specializirano dejavnost, zato je za njeno uspešno delovanje ključno, da zaposleni razumejo in podpirajo njeno delovanje, k čemur prispeva tudi učinkovita in odprta komunikacija.

V banki so uveljavljene različne oblike obveščanja in komunikacije z zaposlenimi, od neposrednega komuniciranja med vodstvom in zaposlenimi (npr. redni interni sestanki in srečanja zaposlenih z upravo, sestanki s sindikatom), do dostopa do elektronskih

zbirk podatkov, obveščanja preko interne elektronske pošte in polletnega izhajanja internega glasila Cekin.

ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ

Leto 2019 je bilo za SID banko uspešno, v marsičem presežno, nenazadnje tudi po najvišji bonitetni oceni ter višini poslovnega izida, ki pa ni osnovni in končni cilj. Ob zavedanju, da gre pri tem v veliki meri za vpliv enkratnih dogodkov ter da vstopamo v močno spremenjene in otežene gospodarske razmere, je SID banka že v prvih mesecih leta 2020 okrepila svoj portfelj produktov, s katerim želi podpreti slovensko gospodarstvo, hkrati pa še več pozornosti namenila obvladovanju tveganj.

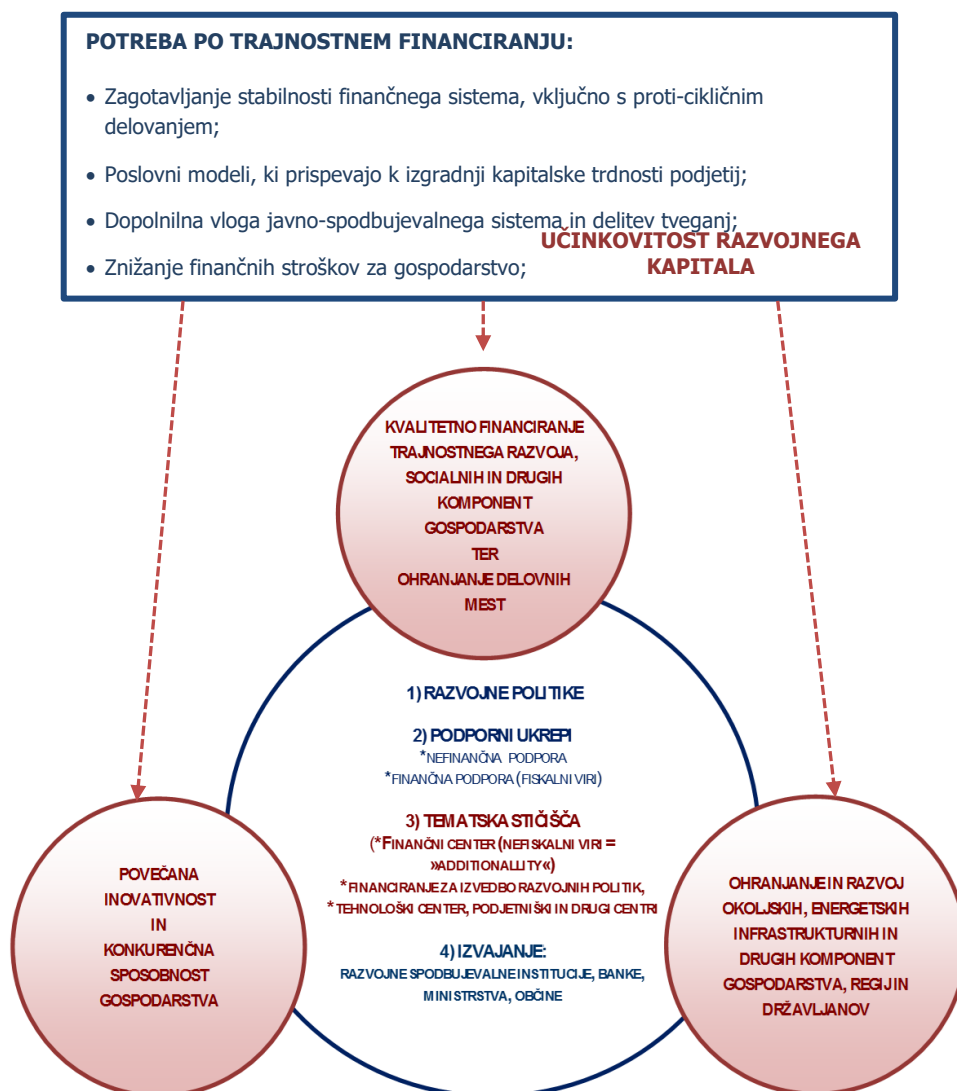
SID banka je v svoji relativno kratki zgodovini bančne institucije že pokazala, da uspešno dopolnjuje bančni sektor s financiranjem gospodarstva na področjih, kjer so prisotne tržne vrzeli, in da zmore delovati tudi v kriznih razmerah ter zagotoviti ustrezne finančne storitve gospodarstvu takrat, ko je to najbolj potrebno. V finančni krizi po letu 2008 so bile mnoge vrzeli pri financiranju podjetij bistveno bolj poudarjene, saj so komercialne banke zelo omejile dostop do kreditov. SID banka je takrat s hitro odzivnostjo že ob začetku, pa tudi v drugi fazi krize, učinkovito izvajala obsežne proticiklične in protikrizne ukrepe. Zmožnost obvladovanja tveganj je dokazala z dejstvom, da je kljub močno povečanemu obsegu poslovanja v najbolj tveganih razmerah vsa leta poslovala pozitivno. S tem se je poslovni model SID banke kot spodbujevalne, razvojne banke, izkazal kot zelo prožen, s sposobnostjo hitre prilagoditve finančnih instrumentov in aktiviranja večjega poslovanja banke v primeru zaostrenih razmer.

V letih okrevanja gospodarstva po izbruhu finančne krize leta 2008 in vrhuncu evropske dolžniške krize v letih 2010–2012 se je v skladu s svojim poslanstvom SID bankam umikala z delov trga, ki so ga v zadostni meri servisirale komercialne banke. Ta čas je izkoristila za krepitev strokovnih kompetenc svojih zaposlenih in izboljšanje poslovnega modela. V preteklem letu je še dodatno izpopolnila vse poslovne procese v obsežnem projektu optimizacije in tako izbruh nove krize pričakala pripravljena.

SID banka je v letu 2019 pripravila tudi analizo možnosti in aktiviranja protikriznih ukrepov prek skladov finančnega inženiringa za vzpostavitev podornega okolja proticikličnega delovanja in blaženja gospodarskih posledic v primeru nastanka nove krize. Analiza ugotavlja, da so za potrebe proticikličnega delovanja SID banke najprimernejši dodatni programi finančnega inženiringa. Makroekonomsko učinki bi se posredno odrazili tudi v dodatnih proračunskih prihodkih, ki bi bistveno (mnogokrat) presegle potrebni osnovni prispevek države k oblikovanju takega ukrepa. Analiza poudarja, da bi lahko SID banka tudi v najkrajšem času aktivirala ustrezne

spodbujevalne programe in zagotovila svoj delež v finančni virih (tri četrtine) za dodatno proti-ciklično delovanje. Za uspešno delovanje sklada (pravočasnost in makroekonomske-relevanten obseg plasiranja) bi bila nujna zagotovitev tudi sredstev države za izvedbo ukrepa finančnega inženiringa, tako da bi jih bilo možno aktivirati takoj ko nastopijo okoliščine za proti-ciklično oziroma proti-krizno delovanje. SID banka je o možnostih aktiviranja proti-kriznih ukrepov in proti kriznega delovanja v primeru nastanka nove krize obvestila MGRT in MF.

Slika 72: Financiranje prihodnjega razvoja Slovenije



Potem, ko je SID banka v letu 2019 ob umirjanju gospodarske rasti v skladu z načeli dopolnile vloge in proticikličnega delovanja že povečala svoj obseg poslovanja na trgu, je po zaključku poslovnega leta hitro zaznala prihajajočo nevarnost za gospodarsko

delovanje v globalnem izbruhu koronavirusa in nemudoma odreagirala ter že konec februarja 2020 začela pripravljati prve lastne protikrizne ukrepe. Ob izbruhu pandemije v gospodarstvu je tako pripravila paket pomoči gospodarstvu, sprva s prilagoditvami obstoječih produktov novim razmeram, nato pa tudi z oblikovanjem novih, vključno s prevzemom osrednje vloge pri nekaterih ključnih ukrepih Vlade RS.

V skladu z revidirano Strategijo razvoja SID banke 2020–2023 bo potrebno v prihodnosti še okrepiti nekatere vidike delovanja in na določenih področjih narediti korak naprej:

- **Obvladovanje tveganj:** delovanje tako na strukturnih kot cikličnih tržnih vrzelih financiranja s seboj prinaša dodatna tveganja. Pri prvih predvsem zaradi dolgih ročnosti in slabšim razmerjem med tveganjem in donosnostjo, pri drugih zaradi zaostrenih in bolj tveganih razmer. SID banka bo zato morala nadaljevati krepitev tako na ravni kompetenc kot orodij za obvladovanje tveganj – zgolj dovoljšna poslovna uspešnost banke, ki zagotavlja samozadostnost, omogoča zmožnost financiranja gospodarstva v zadostni meri.
- **Finančni inženiring:** glede na lastne pretekle izkušnje in izkušnje drugih institucij v tujini je učinkovit način postavljanja temeljev za oblikovanje akumulacije povratnih razvojnih sredstev delovanje na osnovi finančnega inženiringa. Ta omogoča fleksibilnost in učinkovitost usmerjenega plasiranja sredstev ter hkrati zagotavlja vzdržno javno financiranje razvoja.
- **Multiplikativni učinki:** naloga razvojne banke ni zgolj financiranje podjetij, ki so podvržena tržnim vrzelim, pač pa predvsem skrb za čim večje pozitivne eksternalije svojih produktov. Za doseganje trajnostnih učinkov v gospodarstvu in širši družbi mora SID banka krepiti svoj zalogo znanja in razumevanja kompleksnih gospodarskih sprememb, da lahko svoje produkte kar najbolje usmerja v posle z največjimi multiplikativnimi učinki.
- **Informacijska podpora:** SID banka želi biti v čim večji meri gospodarskim subjektom in drugim deležnikom nuditi tudi

informatijsko podporo in ostale storitve, povezane z bogato zakladnico znanj. V minulem letu je bila zato ustanovljena projektna pisarna, kar pa je zgolj prvi korak na dolgi poti do cilja.

- **Pametna digitalizacija:** za uspešno delovanje in hitro reagiranje na spremenjene okoliščine ter pravilno razločevanja trendov od dogodkov je potrebno nadaljevati z optimizacijo poslovanja na osnovi digitalizacije, čim bolje izkoristiti možnosti, ki jih ponuja »big data« ter vpeljati nove tehnološke rešitve, ki bodo pripomogle k še hitrejšim in enostavnejšim kreditnim in zavarovalnim procesom.

SID banka, ki je bila za svoje delovanje za leto 2019 nagrajena s prestižno nagrado Best Regional Development Bank – Southeast Europe 2019, ki jo podeljuje Capital Finance International, bo tudi v prihodnje sredstva usmerjala na področja, ki omogočajo doseganje višje konkurenčnosti in višjo dodano vrednost ter tako omogočajo tudi nastanek kakovostnih delovnih mest. Prociklično delovanje finančnega sistema vpliva tudi na omejeno financiranje razvojno-raziskovalne dejavnosti in drugih dejavnosti s pozitivnimi okoljskimi in socialnimi eksternalijami v obdobjih zaostrenih gospodarskih razmer, zato bo SID banka še naprej stremela k usmerjanju sredstev tudi v te namene.

SID banka si bo še naprej prizadevala biti osrednji finančni steber dolgoročnega razvoja slovenskega gospodarstva, posebej v luči dejstva, da že več kot dve tretjini bančnega kapitala na slovenskem trgu v tuji lasti, kar se v času zaostrenih razmer lahko pokaže kot nevarnost – v krizi po letu 2008 so prav tuje banke bolj omejile dostop do kreditov. V tej viziji imajo svoje mesto zagotovo elementi kot je celovitost razvojnih in izvoznih podpornih instrumentov, dosegljivih na enem mestu, koncept odgovornega in trajnostnega, tudi samovzdržnega posojanja, združevanje različnih oblik in virov (v kriznem in po-kriznem obdobju še posebej) redkih sredstev, povečanje učinkovitosti nepovratnih fiskalnih sredstev, financiranje gospodarstva z nadpovprečnimi razvojnimi potenciali, enako pa velja tudi za okoljske in socialne komponente trajnostnega razvoja države.

EVALVACIJA AKTIVNOSTI SID BANKE V OBDOBJU 2011–2016 IN STRATEŠKI IZZIVI DELOVANJA V PRIHODNOSTI

V letu 2018 je skupina zunanjih strokovnjakov z Ekonomske fakultete v Ljubljani na povabilo SID banke izvedla tretjo evalvacijo aktivnosti, tokrat za petletno obdobje 2011–16. Gre za dobro mednarodno prakso na področju razvojnega bančništva, saj so redne neodvisne evalvacije dobra podlaga za ovrednotenje izpolnjevanja mandatov v preteklem obdobju, hkrati pa podajajo tudi koristna napotila glede možnosti za nadaljnji razvoj in nadgradnjo delovanja razvojnih inštitucij.

Poročilo skupine strokovnjakov lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- Delovanje SID banke kot razvojno-spodbujevalne institucije ustrezno utemeljujejo nepravilnosti trga, ki jih banka oz. država lahko naslavlja z ustreznimi orodji ekonomske politike in seveda regulacije. Te nepravilnosti trga nastajajo v pogojih asimetričnih informacij ali pozitivnih eksternalij, oziroma družbeno koristnih učinkov, ki jih subjekti, ki se odločajo na tržni osnovi ne upoštevajo pri svojih odločitvah o financiranju.
- Temeljni izziv delovanja SID banke v obdobju 2011–16 so predstavljale ciklične vrzeli, ki so nastale v izjemno neugodnih razmerah makro-finančne krize. Proticiklične oziroma protikrizne ukrepe je SID banka začela izvajati praktično takoj po razširitvi svojega mandata. Naslavljanje teh vrzeli je bilo glede na razmere nujno, asimetrična dinamika dislokacij pa je upravičevala začasno delovanje tudi na nestandardnih tržnih segmentih, kot so kratkoročna posojila in posojila večjim podjetjem.
- SID banka je od leta 2011 razvila celo vrsto finančnih instrumentov na osnovi lastnih sredstev in namenskih sredstev države, iz katerih je že bilo plasiranih v gospodarstvo preko pol mrd EUR. Finančni inženiring tako zavzema vedno bolj pomemben delež med vsemi programi razvojnega financiranja SID banke, na podobnih osnovah pa delujejo tudi finančni instrumenti evropske kohezijske politike.
- Evalvatorji predlagajo, da naj bi bila, bolj aktivno in pravočasno kot v preteklosti, SID banka vključena v programiranje kohezijskih sredstev za obdobje 2021–27. Poleg tega bi veljalo proučiti možnost vključitve SID banke v zapiranje velike vrzeli razvojnega financiranja med »vzhodom« in »zahodom«, ki bo predvidoma nastala v novi evropski perspektivi. Tu obstaja možnost predvsem v programih, ki temeljijo na finančnem inženiringu s proračunskimi sredstvi, saj ti s svojo povratno osnovo predstavljajo največjo možno multiplikacijo teh sredstev.
- Obstoječ zakonski okvir in mandat SID banke sta, po mnenju evalvacije, ustrezna in ji omogočata dovolj široko področje delovanja. Bi pa bilo smiselno osrednjo vlogo SID banke nadgraditi v smeri tudi formalnega povezovanja ali celo združevanja razvojno-spodbujevalnega sistema v državi.



Evalvacija je pokazala, da je SID banka v letih 2011-16 utrdila svoj položaj osrednje javno-spodbujevalne institucije v državi. Deluje v spremenjenih makroekonomskih okoliščinah, tako v okviru politike Evropske komisije do delovanja razvojnih bank, usmerjene v večje koriščenje finančnih instrumentov ter instrumentarija pod okriljem Evropske investicijske banke (EIB). Evalvacija vidi SID banko kot temeljni finančni steber izvajanja dolgoročne razvojne politike ter se jo skladno s tem primerno in pravočasno vključuje v procese razvojnega planiranja.

Tako razvojna, kot tudi proti-ciklična vloga SID banke sta ključni za izkoriščanje razvojnih potencialov Slovenije v obdobju, ki je pred nami. Evalvacija v prihodnje predvideva odpiranje novih razvojnih vrzeli, ki bodo izvirale zlasti iz procesov četrte industrijske revolucije in ukrepanja proti podnebnim spremembam. V tem kontekstu naj bi bilo za SID banko strateškega pomena, da si prizadeva odigrati ključno vlogo katalizatorja tehnološke transformacije slovenskega gospodarstva v luči prihajajočih sprememb.

Po mnenju evalvacijske skupine je SID banka v luči sistema ekonomskega upravljanja v EMU praktično edini resen instrument države, s pomočjo katerega se lahko na nacionalni ravni izvaja proticiklična politika. Zato je za Slovenijo strateškega pomena, da bi SID banko sistemsko nadalje gradila kot institucijo, ki bi lahko v primeru ponovne krize igrala pomembno proticiklično vlogo.

Eno od temeljnih vodil, ki že desetletje narekuje delovanje SID banke, je tudi usmeritev v spodbujanje k bolj zelenemu, trajnejšemu gospodarstvu, s poudarkom na podpori krožnemu gospodarstvu. Izbruh nove krize, ki je ob nenadnem izjemnem padcu gospodarske aktivnosti povzročil tudi dolgotrajnejše strukturne posledice za slovensko gospodarstvo, bo gotovo deloval zaviralno na prehod v bolj trajnostno naravnano gospodarstvo. Kljub temu, da bo v naslednjih letih v središču pozornosti predvsem učinkovito spodbujanje učinkovitosti gospodarstva za dobrobit družbe in obvarovanje delovnih mest, SID banka ne bo zanemarila spodbud k energetske in snovni učinkovitosti ter si bo še naprej prizadevala podpirati prehod k trajnejšim gospodarskim praksam, čeprav bo morda primorana v naslednjih letih več pozornosti namenjati drugim vidikom. Kljub temu bo ohranila dolgoročen pogled in krepila robustnost svojega poslovnega modela ter z dobrim sodelovanjem med vsemi zaposlenimi skrbela, da bo sposobna zagotavljati gospodarstvu primerne instrumente tudi v oteženih gospodarskih razmerah, torej v ključnih trenutkih, ko je lahko ponudba ostalih subjektov na finančnem trgu okrnjena, ter bo še nadgrajevala svojo ponudbo finančnih storitev doma in zavarovanja izvoznih poslov in investicij v tujini.

PRILOGA:

- Mnenje Komisije za pospeševanje mednarodne menjave k Poročilu o poslovanju pooblaščne institucije v letu 2019 na področjih, ki so predmet urejanja ZZFMGP (besedilo poročila je enako točki VII. tega poročila)

MNENJE KOMISIJE ZA POSPEŠEVANJE MEDNARODNE MENJAVE K POROČILU O POSLOVANJU POOBLAŠČENE INSTITUCIJE V LETU 2019 NA PODROČJIH, KI SO PREDMET UREJANJA ZZFMGP

1. Pristojnosti Komisije

V skladu z Zakonom o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (v nadaljevanju: ZZFMGP) je Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) imenovala Komisijo za pospeševanje mednarodne menjave (v nadaljevanju: Komisija), s sledečimi cilji in nalogami:

- koordinacija delovanja pristojnih državnih in drugih organov ter institucij pri izvajanju ZZFMGP in delovanju sistema zavarovanja in financiranja mednarodnih gospodarskih poslov v Republiki Sloveniji,
- učinkovito izvajanje zavarovanja in financiranja poslov mednarodne trgovine in investicij.

Naloge in pristojnosti Komisije so podrobneje opredeljene v 14. členu ZZFMGP. Poleg dajanja soglasij k splošnim pogojem zavarovanja pred netržnimi tveganji, politikam zavarovanja v posameznih državah in cenikom, Komisija tudi redno spremlja poslovanje pooblaščenih institucij in daje mnenje k poročilom o njenem poslovanju.

Komisija navedene zakonske pristojnosti izvaja na svojih rednih in dopisnih sejah. V letu 2019 je bilo realiziranih šest rednih in trinajst dopisnih sej.

2. Pregled aktivnosti Komisije

Največkrat je Komisija na svojih sejah obravnavala aktualne posle slovenskih podjetij, kar je tudi njeno osnovno poslanstvo. V 2019 je bilo največ poslov pozavarovanja kratkoročnih terjatev na nemarketabilnih trgih, ki so se po zavarovalnem obsegu v primerjavi z letom prej več kot podvojili. Kratkoročni posli predstavljajo večino izvoza slovenskih podjetij, zato je ustrezna storitev zavarovanja le-teh zelo pomembna. V glavnem se je pozavarovalo izvozne terjatve zavarovancev zavarovalnice Coface PKZ, s katero je bila sklenjena pozavarovalna pogodba za zavarovanje vseh nemarketabilnih rizikov. Večkrat je bilo potrebno odločati na dopisni seji, ker so zaradi potreb strank dogovorjeni kratki odločitveni roki, ki ne dopuščajo vedno dovolj časa za sklic rednih sej. V okviru poslov pozavarovanja so bili obravnavani limiti do dolžnikov v Rusiji, Ukrajini, Srbiji in Makedoniji.

Na rednih sejah je Komisija obravnavala srednjeročne posle slovenskih podjetij. Potrdila je zavarovanje izvoznega financiranja za posel v Gani, kar je prvi realiziran posel te vrste v Afriki. Ukvarjala se je z zavarovanjem poslov v Ukrajini, ki jih je uspel pridobiti slovenski izvoznik zatem, ko je uspešno realiziral prvega. Soglašala je z zavarovanjem financiranja posla pridobivanja energije iz obnovljivih virov v Črni gori. Odobrila je zavarovanje investicije v Srbiji, kamor se širi slovensko podjetje, ki postaja regijski vodja v svoji branži. Prav tako se je strinjala z zavarovanjem garancijskih in kreditnih linij za slovensko podjetje, ki dela z največjimi farmacevtskimi multinacionalkami. Po poglobljeni razpravi in soočenju argumentov, pa je tudi zavrnila posel zavarovanja kreditiranja slovenskega trgovskega podjetja.

Na področju zavarovanja bančnih garancij je potrjevala nove posle in podaljševala veljavnost zavarovanja za obstoječe. Pri tem je šlo za zavarovanje instrumentov, katerih naročniki so bila mala ali srednja podjetja. Na takšen način jim je izražala podporo pri utrjevanju njihovih poslovnih poti v Rusiji, Belorusiji in državah EU.

Zanimala se je tudi za potencialne posle in povpraševanja slovenskih izvoznikov po zavarovanjih poslov, pri čemer je vedno soglašala, da vse utemeljene podjetniške pobude pooblaščenih institucij obravnava v okviru svojih procedur. V tem okviru je obravnavala tudi deželna tveganja posameznih

držav, še posebej Rusije, Belorusije, Ukrajine in Hrvaške, ki sodijo med pomembne trge za slovenske izvoznike in kjer beleži pooblaščen institucija najvišjo izpostavljenost. Obravnavana in potrjena je bila tudi odprta politika zavarovanja do Turčije. Prav tako je obravnavala deželno tveganje in možnosti vzpostavitve ekonomskega sodelovanja s Kubo.

Ob obravnavah deželnih tveganj je Komisija posredovala pooblaščen instituciji ustrezne informacije o političnem in diplomatskem dogajanju v zvezi z določeno državo ter s tem podala ustrezne usmeritve. V tem okviru so se obravnavala tudi poročila interne interventne skupine vezano na posamezne države, pri čemer so se politike zavarovanj ter rizični razredi držav prilagajali usmeritvam OECD.

V okviru politik zavarovanja je Komisija odločala tudi o spremembi zavarovalnih pogojev za obstoječe posle in sprejemala odločitve za ustrezno interpretacijo pogojev. Večkrat je bilo potrebno njeno soglasje v zvezi s pogoji politike slovenske komponente. Komisija je tudi soglašala, da se pripravi prenova te politike, saj njena pogojnost ni več ustrezala ustroju izvoznih poslov slovenskih podjetij.

Na rednih sejah se je Komisija tekoče seznanjala tudi z obsegom škod, ki je bil rekordno nizek, saj praktično celo leto ni bilo nobene škode. Evidentiranih je bilo nekaj zamud v plačilih kreditov, ki pa niso rezultirali v dejanski škodi. Spremljala in dajala je tudi aktivne pobude v zvezi z dogajanjem s tistimi posli in tistimi zavarovanci, kjer je bila večja možnost nastanka potencialne škode. Posebej aktivno se je obravnavalo zavarovance, do katerih beleži pooblaščen institucija veliko izpostavljenost.

Komisija je redno spremljala poslovanje pooblaščen institucije ter po potrebi dajala ustrezne usmeritve. Skrbno je nadzirala izvajanje vseh sprejetih sklepov. V tem okviru je obravnavala tudi informacijo o kapitalskih tokovih, katera ni v celoti zadostila pričakovanjem. Seznanila se je tudi s stanjem investicije v prenovo informacijskega sistema in obenem predlagala Ministrstvu za finance, da za ta namen zagotovi zadostna sredstva. Tekoče se je seznanjala tudi s poročili o pokritosti izvoznih tokov z zavarovanji, s stanjem varnostnih rezerv in zadostnostjo njihove višine ter s predvideno izpostavljenostjo.

3. Pregled poslovanja pooblaščen institucije

Poročilo o poslovanju pooblaščen institucije v letu 2019 na področjih, ki so predmet urejanja ZZFMGP - (po)zavarovanje kratkoročnih in srednjeročnih izvoznih kreditov/terjatev ter zavarovanje investicij pred netrznimi tveganji - prikazuje, da se skupni obseg zavarovanja poslov zvišuje, še posebej na področju zavarovanja kratkoročnih poslov, kar je skladno z izvozno strukturo slovenskega gospodarstva in tržno rastjo na izvoznih trgih.

Največjo rast beleži pooblaščen institucija na pozavarovanju kratkoročnih poslovnih terjatev. V primerjavi z 2018 je pooblaščen institucija v 2019 realizirala za 56,8 odstotkov večji zavarovalni obseg in s tem že tretje leto zaporedoma realizirala višjo rast prometa, pri čemer so kreditne zavarovalnice Bernske unije v povprečju dosegale v 2019 nižje zavarovalne obsege kot leto prej.

Skupni obseg zavarovanih poslov pred netrznimi tveganji v 2019 je znašal 1.267,2 mio EUR, kar je bilo za 24,9 odstotka več, kot je predvideval plan. Poslovni plan za 2019 je bil vnovič postavljen višje kot leto prej, kar je bilo utemeljeno predvsem na pričakovanih deležnikih, ki so po prodaji hčerinske zavarovalnice SID – PKZ prepoznali razmere, ki so omogočali pooblaščen instituciji bistveno širši obseg delovanja.

Doseženi rezultat je posledica nove pozavarovalne pogodbe oziroma novih pozavarovalnih poslov s Coface PKZ. Na dobre rezultate pa so vplivali tudi drugi dejavniki kot so rast izvoznega

povpraševanja, večje zavedanje za kreditna tveganja med izvozniki, večja prepoznavnost storitev SID banke med izvozniki, predvsem pa rast izvoza slovenskih podjetij kupcem na nemarketabilnih trgih.

Na področju zavarovanja srednjeročnih terjatev so bili doseženi nižji zavarovalni obsegi kot leto prej, kar je bilo skladno z mednarodnimi trendi. Veliki srednjeročni posli v slovenskem gospodarstvu so redki in v 2018 sta bila realizirana kar dva, medtem ko so bili v letu 2019 v povpraševanju le majhni posli.

Zavarovanje investicij beleži v 2019 prav tako nižje zavarovalne obsege kot leto prej. Vzrok je predvsem zamik realizacije večjega posla v naslednje leto.

Število sklenjenih poslov v 2019 je bistveno večje kot leto prej. V 2018 je bilo izdanih 93 novih zavarovalnih polic, v 2019 pa 101, pri čemer je potrebno upoštevati, da se za 2019 v kategorijo izdanih polic ne beležijo več tiste iz naslova pozavarovanja, ker jih je številčno preveč. V 2018 je bilo iz naslova pozavarovanja izdanih 36 polic. Tako je bilo v 2019 sklenjenih bistveno več poslov, ki pa so bili vrednostno nižji v primerjavi z letom prej.

Skupna izpostavljenost iz zavarovanih poslov za državni račun in izdanih zavezujočih obljub za zavarovanje je konec leta 2019 znašala 729,6 milijona EUR in se je v primerjavi s stanjem konec leta 2018 povečala za 27,2 odstotka. Razlog za višjo izpostavljenost je predvsem v večjem obsegu sklenjenih (po)zavarovalnih poslov.

Plačane škode so v letu 2019 znašale le 0,03 mio EUR, kar je bistveno manj kot leto prej (2018: 1,0 mio EUR). Izplačana je bila ena manjša škoda iz naslova pozavarovanja kratkoročnih terjatev, preostanek izhaja iz naslova stroškov izterjav že plačanih škod iz preteklih let.

Stanje škod v obravnavi konec leta 2018 znaša 1,5 mio EUR, kar je približno na isti ravni kot v letu prej. Večinoma se nanaša na preostanek zavarovanega nedelničarskega posojila in treh vrednostno manjših kreditov za pripravo na izvoz.

Stanje potencialnih škod konec leta 2019 znaša 0,3 mio EUR in se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 54,2 odstotka. Izhaja izključno iz pozavarovanja kratkoročnih terjatev.

Znesek regresov v 2019 je znašal 0,2 mio EUR, kar predstavlja 73,3 odstotka zneska, ki je bil realiziran leto prej. Večino zneska se nanaša na posle zavarovanih srednjeročnih kreditov.

Rezultat poslovanja za državni račun je bil v letu 2019 pozitiven. Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 6.276 tisoč EUR (2018: 8.377 tisoč EUR).

Dolgoročni cilj poslovanja institucije je, da zneski zaračunanih zavarovalnih premij in provizij v daljšem časovnem obdobju zadoščajo za kritje vseh nastalih škod, kar se izkazuje s kumulativnim rezultatom poslovanja, ki je pozitiven in znaša 24,6 mio EUR.

Slovenski izvozniki so tržno zelo dejavni v državah Rusije, Belorusije, Ukrajine in na drugih področjih bivše Sovjetske zveze, kjer se trudijo pridobiti nove izvozne posle. Vedno več pa je podjetij, ki vstopajo na nove trge afriških držav. Zaradi večjega tveganja je na omenjenih trgih manjša koncentracija ponudnikov, zato prevladuje prepričanje, da bo lažje pridobiti posel in po možnosti realizirati višje zasluge.

Področja Rusije in področje bivše Jugoslavije so za slovenska podjetja že tradicionalni izvozni trgi. Skladno s sprejeto komunikacijo Evropske komisije, ki je zaradi razmer Covid-19 sprejela Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu, se bo pooblaščen institucija angažirala tudi na področju (po)zavarovanja kratkoročnih terjatev do dolžnikov iz držav EU in OECD. To so za

slovensko gospodarstvo najpomembnejši trgi, zato je ustrezna reakcija pooblaščenice institucije bistvena.

V razmerah Covid-19 se bodo spremenile obstoječe dobavne in prodajne verige, zato je pričakovati, da se bodo izvozniki še v večji meri obračali na pooblaščenico institucijo. Ocenjuje se, da se bo povečalo povpraševanje po vseh zavarovalnih produktih.

Nova povpraševanja bo mogoče zavarovati le s strukturo zadostnih varnostnih rezerv. Potrebno je upoštevati, da se bo obseg in izpostavljenost prevzetih tveganj bistveno povečal. Razmere Covid-19 so nepredvidljive, zato je pričakovati, da bo tudi v razvitih državah več ekonomske nestabilnosti. Novi trgi na geografskem področju Afrike in Azije bodo s tega vidika še manj predvidljivi, tako z gospodarskega kot tudi s političnega vidika, kar se bo v prihodnosti odražalo v bistveno bolj tveganem zavarovalnem portfelju pooblaščenice institucije.

V tem kontekstu je potrebno posebej omeniti Rusijo, kjer beleži pooblaščenica institucija veliko izpostavljenost, gospodarsko stanje pa ostaja nestabilno. Poleg veljavnih mednarodnih sankcij in vpletenosti države v sovražnosti v Ukrajini in Siriji, je tu še pandemija Covid-19 in nizke cene nafte, ki je glavni izvozni produkt države.

V obsegu realiziranih poslov pooblaščenice institucije prevladujejo kratkoročni posli, kar je normalno upošteva strukturo slovenske industrije in globalne trende v mednarodni trgovini. Spremenjene razmere s Covid-19 bodo razmerje zavarovanj v korist kratkoročnih poslov še povečale.

Upošteva navedene podatke in načelo OECD, da morajo javno podprte izvozno-kreditne sheme na dolgi rok poslovati s pozitivno ničlo, Komisija ugotavlja, da je bila SID banka v preteklem letu upoštevaajoč okoliščine doma in v svetu v delu poslovanja za državni račun uspešna v zagotavljanju zavarovanja za internacionalizacijo slovenskega gospodarstva.

4. Geografska koncentracija

Število slovenskih podjetij, ki so sposobna izvajati investicijske projekte v tujini se v zadnjih letih povečuje, vseeno pa je še vedno omejeno. Večinoma so konkurenčna na ozkem nišnem področju, zaradi česar so močno specializirana v zagotavljanju določenih tehničnih rešitev. Zaradi spleta tržnih okoliščin, organizacijskega znanja in poslovnega okolja so omejena v doseganju dodane vrednosti. To so glavni razlogi, da se geografska izpostavljenost ne spreminja, temveč ostaja praktično nespremenjena.

SID banka spodbuja podjetja, da osvajajo nove trge ter tako diverzificirajo svoje poslovanje, posredno pa tudi izpostavljenost institucije, vendar je pri tem omejeno uspešna. Po stanju konec leta 2019 se izpostavljenost v največji meri nanaša na Rusijo in Belorusijo ter na države nekdanje Jugoslavije, predvsem na Srbijo, Hrvaško, BiH in Makedonijo. Poleg Belorusije, ki postaja pomemben trg za plasmaje slovenskih kapitalskih dobrin, se je povečala izpostavljenost tudi do drugih držav bivše Sovjetske zveze kot sta Ukrajina in Kazahstan. Zaradi dolgoročnih investicijskih aktivnosti slovenskega izvoznika je precejšnja tudi izpostavljenost do Združenih držav Amerike.

V letu 2020 je pričakovati, da se bo v naboru poslov pooblaščenice institucije povečalo število zavarovanih transakcij s podjetji iz držav EU in OECD, kar je skladno z ukrepi Evropske komisije v podporo gospodarstvu ob izbruhu Covid-19. Vedno več je povpraševanj za zavarovanje poslov v različnih afriških državah kot tudi v centralni Aziji.

Zaradi razmer Covid-19 bo na področju kratkoročnih zavarovanj verjetno v prihodnje dosežena večja geografska disperzija tveganj, še vedno pa bo ostala koncentracija tveganj na srednjeročnih zavarovanjih in investicijah. S tega vidika bo potrebno tudi v bodoče nadaljevati s prizadevanji za razpršitev tveganj, ne glede na dejstvo, da je drugačne rezultate pričakovati le na dolgi rok. Za

srednjeročne posle se odpirajo pozitivni izgledi v Afriki, kjer je bilo sklenjenih že nekaj zavarovanj za posle v Gani, povpraševanja so za Ugando in Ruando. Realizacija teh poslov v veliki meri zavisi tudi od prihodnjega dogajanja v zvezi s Covid-19.

V nastalih razmerah Covid-19 je potrebno nadaljevati z zavarovanjem izvoznih poslov slovenskih podjetij na vseh trgih (novih in tradicionalnih), ne glede na veliko izpostavljenost do nekaterih držav oziroma negotovih razmerah v njih. Komisija meni, da je potrebno izvajati uradno podporo izvoznih poslov skladno s povpraševanjem gospodarstva in prioriteta kot jih opredeljuje dokument »Mednarodni izzivi 2020-2021«. Tveganja, ki izhajajo iz izpostavljenosti po obstoječih in novih poslih bo pooblaščen institucija pokrivala iz varnostnih rezerv.

5. Vloga SID banke

Komisija meni, da ima SID banka zelo pomembno vlogo v procesu spodbujanja podjetniškega razvoja, povečevanju konkurenčnosti, internacionalizaciji gospodarstva in naložbah v tujini. Ta vloga je še posebej izrazita v razmerah zmanjšanja globalnega povpraševanja, ki je povezano z izbruhom pandemije Covid-19. Brez pooblaščen institucije bi bila kritja za kreditna tveganja bistveno zmanjšana, posledično izvozniki ne bi dobili ustreznih zavarovalnih limitov za svoje posle. Prav tako poslovne banke ne bi financirale nekaterih izvoznih poslov, če ne bi bilo kritja pooblaščen institucije.

V času razmer Covid-19 se pričakuje, da bo pooblaščen institucija še intenzivirala svoje kapacitete v podporo izvozu in mednarodni trgovini z namenom hitrejšega okrevanja gospodarstva potem, ko bo zdravstvena kriza mimo. To pomeni podpora izvoznikom, njihovim vrednostnim verigam, predvsem pa takšne aktivnosti, da se jim zagotovi dostop do ustreznih zavarovalnih kritij.

6. Varnostne rezerve

Varnostne rezerve so znašale konec 2019 160,6 mio EUR in so se v primerjavi s preteklim letom povišale za 4,1 %. Izračuni za 2019 so pokazali, da so le-te zadoščale za pokrivanje vseh tveganj iz obstoječih zavarovanih poslov.

Ob realizaciji pričakovanih deležnikov, da se bistveno poveča obseg zavarovanih poslov pooblaščen institucije v nastalih razmerah povečanih tveganj, se ocenjuje, da bodo za namen zagotavljanja ustreznih zavarovalnih kritij v prihodnosti potrebne dodatne varnostne rezerve.

7. Zaključek

V skladu s Poročilom pooblaščen institucije in obrazložitvijo Komisija ugotavlja, da se poslovanje pooblaščen institucije na področju zavarovanja v imenu in za račun Republike Slovenije izvaja uspešno in v skladu z ZZFMGP ter pogodbo sklenjeno med SID banko in Ministrstvom za finance RS, zlasti pa s sprejetimi odločitvami ter usmeritvami Komisije.



Franc Stanonik
predsednik
Komisija za pospeševanje mednarodne menjave